

Vlada
Republike Srbije

TIM
ZA SOCIJALNO UKLJUČIVANJE I
SMANJENJE SIROMAŠTVA

РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД
ЗА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ

CSP centar za
socijalnu politiku

Стална конференција
градова и општина
Савез градова и општина Србије

MAPIRANJE USLUGA SOCIJALNE ZAŠTITE I MATERIJALNE PODRŠKE U NADLEŽNOSTI JEDINICA LOKALNIH SAMOUPRAVA U REPUBLICI SRBIJI

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

MAPIRANJE USLUGA SOCIJALNE ZAŠTITE I MATERIJALNE PODRŠKE U NADLEŽNOSTI JEDINICA LOKALNIH SAMOUPRAVA U REPUBLICI SRBIJI

IZDAVAČ: Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije

AUTORKE: Gordana Matković, Milica Stranjaković

UREDNIKA: Biljana Mladenović

DIZAJN I PRIPREMA: Miloš Radulović

LEKTORKA: Ana Podkrajac

GODINA IZDANJA: Jun 2020.

PODRŠKA: Izradu ove publikacije omogućila je Vlada Švajcarske u okviru projekta „Podrška unapređenju socijalnog uključivanja u Republici Srbiji“.

NAPOMENA: Ova publikacija ne predstavlja zvaničan stav Vlade Republike Srbije, kao ni Vlade Švajcarske. Svi pojmovi upotrebljeni u publikaciji u muškom gramatičkom rodu obuhvataju muški i ženski rod lica na koja se odnose.

SADRŽAJ

SKRAĆENICE	4
REČ UREDNICE	5
UVOD	7
PROCES MAPIRANJA	8
MAPIRANJE USLUGA SOCIJALNE ZAŠTITE U NADLEŽNOSTI JEDINICA LOKALNIH SAMOUPRAVA U REPUBLICI SRBIJI	10
METODOLOGIJA	11
OPŠTI PREGLED USLUGA SOCIJALNE ZAŠTITE	15
Rasprostranjenost usluga	15
Rasprostranjenost dnevnih usluga u zajednici	15
Rasprostranjenost usluga podrške za samostalan život	16
Rasprostranjenost usluga smeštaja	16
Rasprostranjenost savetodavno-terapijskih i socijalnoedukativnih usluga	17
Korisnici usluga	18
Korisnici dnevnih usluga u zajednici	18
Obuhvat korisnika dnevnim uslugama u zajednici	19
Korisnici usluga podrške za samostalan život	21
Korisnici usluga smeštaja	21
Korisnici savetodavno-terapijskih i socijalnoedukativnih usluga	22
Pružaoци usluga	23
Pružaoци dnevnih usluga u zajednici	23
Pružaoци usluga podrške za samostalni život	24
Pružaoци usluga smeštaja	25
Pružaoци savetodavno-terapijskih i socijalnoedukativnih usluga	26
Obuhvat korisnika uslugama licenciranih pružalaca kao indikator kvaliteta	27
Finansiranje usluga	30
Rashodi za usluge socijalne zaštite u nadležnosti JLS	30
Rashodi za usluge socijalne zaštite po grupama usluga	37
Izvori finansiranja usluga	44
NAJRASPROSTRANJENIJE USLUGE SOCIJALNE ZAŠTITE	46
Pomoć u kući za starija lica	46
Dostupnost usluge	47

Struktura korisnika usluge starijih od 65 godina	52
Pružaoци usluge	52
Finansiranje usluge i izvori finansiranja	53
Efikasnost usluge PUK	54
Kvalitet usluge	56
Lični pratilac deteta	58
Rasprostranjenost usluge	58
Dostupnost usluge	59
Struktura korisnika usluge	61
Pružaoци usluge	61
Finansiranje usluge i izvori finansiranja	62
Efikasnost usluge lični pratilac	63
Kvalitet usluge	65
Dnevni boravak za decu sa smetnjama u razvoju i invaliditetom	67
Rasprostranjenost usluge	67
Dostupnost usluge	68
Struktura korisnika usluge	70
Pružaoци usluge	71
Finansiranje usluge	72
Efikasnost usluge dnevnog boravka	73
Kvalitet usluge	75
NALAZI I PREPORUKE	77
MAPIRANJE MATERIJALNE PODRŠKE U NADLEŽNOSTI JEDINICA LOKALNIH SAMOUPRAVA U REPUBLICI SRBIJI	82
DAVANJA NA LOKALNOM NIVOU	83
METODOLOGIJA	85
RASHODI ZA MATERIJALNU PODRŠKU U NADLEŽNOSTI JLS	91
INDIKATORI MATERIJALNE PODRŠKE	97
Indikator veličine programa	97
Indikatori obima intervencije	98
Indikatori učinka – obuhvat	103
Indikatori učinka – iznos socijalnih davanja i adekvatnost	106
NALAZI I ZAVRŠNE NAPOMENE	109
LITERATURA	112
ANEKSI	115

SKRAĆENICE

BDP	bruto društveni proizvod
CSR	centar za socijalni rad
DB	dnevni boravak
EU	Evropska unija
HSO	hipotetička stopa obuhvata
JLS	jedinica lokalne samouprave
JS	javni sektor
LP	lični pratilac
MRZBSP	Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja
NSP	Novčana socijalna pomoć
NSZ	Nacionalna služba za zapošljavanje
NT	namenski transfer
OSI	osobe sa invaliditetom
OSO	opšta stopa obuhvata
PUK	pomoć u kući
RZS	Republički zavod za statistiku
SK	sigurna kuća
SKGO	Stalna konferencija gradova i opština
SUP	stanovanje uz podršku
SZ	socijalna zaštita
UNT	umanjeno za namenske transfere

ZNACI

-	nema pojave
...	ne raspolaže se podatkom
0	podatak je manji od 0,5 date jedinice mere
()	nepotpun, nedovoljno proveren ili procenjen podatak
*	ispravljen podatak
Ø	prosek

REČ UREDNICE

MAPIRANJE USLUGA SOCIJALNE ZAŠTITE I MATERIJALNIH DAVANJA - KLJUČ PRAĆENJA SOCIJALNOG UKLJUČIVANJA NA LOKALNOM NIVOU

Mapiranje usluga socijalne zaštite u nadležnosti lokalnih samouprava i materijalne podrške iz budžeta jedinica lokalne samouprave u Republici Srbiji koje Vam predstavljamo potvrda je strateškog opredeljenja Tima za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije (SIPRU) da ulaže u izgradnju sistema za praćenje i izveštavanje sa krajnjim ciljem da pruži kreatorima politika, kao i ostalim zainteresovanim akterima, relevantne i pouzdane alate za donošenje odluka.

Od svog uspostavljanja, SIPRU pruža značajan doprinos unapređenju praćenja socijalne uključenosti u Republici Srbiji. Posvećenost i kontinuitet u izgradnji i promovisanju indikatora socijalnog uključivanja potvrđuje i poslednje Treće dopunjeno izdanje publikacije¹ koje u deset domena detaljno pokriva svaki aspekt socijalnog uključivanja.

Imajući u vidu da je za publikovanje istraživanja bilo potrebno izgraditi celu „infrastrukturu“ – počev od upitnika, mreže mentora/ki, mreže kontakt osoba i saradnika/ca, ojačati kapacitete svih aktera koji su u popunjavanju upitnika učestvovali, te da je celokupno stečeno znanje i iskustvo iz prethodnih faza Mapiranja brižljivo ugrađivano u ovaj finalni ciklus istraživanja, možemo sa ponosom reći da je reč o svojevrsnoj istraživačkoj kruni u oblasti socijalne zaštite na lokalnom nivou.

Kako bi se vrednost uloženog istraživačkog napora pravilno ocenila, važno je istaći da bi bez ovog istraživanja zainteresovanoj javnosti skoro u potpunosti ostalo nepoznato koliko je lica na teritoriji cele zemlje dobilo uslugu socijalne zaštite, o kojim vrstama usluga je reč, ko su pružaoci tih usluga, koliko se sredstava za te namene izdvaja, a takođe bilo bi nepoznato koja su materijalna davanja i u kom iznosu dodeljivale pojedine lokalne samouprave. U tom smislu, trebalo bi podsetiti da ovako detaljne podatke o socijalnoj zaštiti na lokalnom nivou – a po prvi put i detaljne podatke o materijalnim davanjima, nemaju statistike ni u mnogo razvijenijim zemljama, čak ni one u kojima je socijalna zaštita decentralizovana.

Značaj i kvalitet Mapiranja počiva na višestrukim mogućnostima koje su date jedinicama lokalne samouprave (JLS), kao i svim ostalim zainteresovanim akterima da:

- Steknu detaljan uvid **u sve usluge i sva materijalna davanja** u oblasti socijalne zaštite na lokalnom nivou,
- Dobijene podatke i indikatore analiziraju u **vremenskom okviru** – i time utvrde kako su se lokalne politike i prioriteti menjali tokom vremena,
- Dobijene podatke i indikatore posmatraju **komparativno** – i time utvrde svoju poziciju naspram ostalih JLS, te kroz „pritisak sličnih JLS“² i njihove primere dobre prakse postanu motivisani da eventualno uvedu nove ili modifikuju način pružanja postojećih usluga ili da eventualno razmotre mogućnosti uvođenja novih ili proširenja postojećih prava na materijalnu podršku,

1. <http://socijalnoukljucivanje.gov.rs/rs/pracenje-socijalne-ukljucenosti-u-republici-srbiji-trece-dopunjeno-izdanje/>

2. peer-pressure

- **Procenjuju i unapređuju svoje lokalne politike u ovoj oblasti**, ali i prošire ugao posmatranja na komplementarne lokalne politike, kao što je politika zapošljavanja ili obrazovanja – posebno imajući u vidu da se ciljevi podizanja standarda i kvaliteta života u jednoj lokalnoj zajednici mogu ostvarivati kroz više povezanih lokalnih politika.

Iako je reč o jedinstvenoj alatki u ovoj oblasti, dalji prostor za unapređenja postoji i u velikoj meri će zavisiti od prepoznavanja značaja kvalitetnih i pouzdanih podataka za donosiocje odluka, te unapređenjima u informacionim sistemima kao i u sistemu evidencija u socijalnoj zaštiti. Bez sistemskog jačanja pravne osnove za prikupljanje i korišćenje podataka u socijalnoj zaštiti, kao i novim tehnološkim rešenjima za unos, razmenu, analizu i korišćenje podataka, mnogi vredni parametri za donošenje blagovremenih i ispravnih odluka će izostati.

Prednosti koje bi ovakvi unapređeni sistemi praćenja i izveštavanja doneli su višestruki, posebno u situacijama vanrednog ugrožavanja bezbednosti i života velikog broja lica, poput one u kojoj se upravo nalazimo, a to je Covid 19 pandemija. Rizici koje institucionalni smeštaj korisnika zbog kolektivnog zbrinjavanja nosi dodatno je naglašen u ovakvim situacijama, te je time i pravilno evidentiranje kapaciteta i korisnika u vaninstitucionalnoj zaštiti, kojima se ovo istraživanje primarno bavi, značajnije.

Imajući to u vidu, preuzimanje postojećih dometa Mapiranja i dalje sistemsko korišćenje svih stečenih znanja bilo bi od izuzetnog značaja za dalji razvoj celokupnog sistema.

Najzad, važno je istaći da istraživanje koje je pred Vama ne bi bilo moguće sprovesti da nije bilo zajedničke vizije SI PRU i Centra za socijalnu politiku – koji je istraživanje dizajnirao i sproveo, kao i bez značajne podrške koju smo od početka sprovođenja istraživanja dobili od Republičkog zavoda za socijalnu zaštitu, Stalne konferencije gradova i opština, kao i od donatora - Vlade Švajcarske, koja je prepoznala vrednost ideje i podržavala je dugi niz godina.

Biljana Mladenović

Zamenica menadžerke i ekonomska analitičarka

Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije

UVOD

Istraživanje Mapiranje usluga socijalne zaštite u nadležnosti lokalnih samouprava i materijalne podrške iz budžeta jedinica lokalne samouprave u Republici Srbiji (u daljem tekstu *mapiranje*) sprovedeno je po treći put u 145 jedinica lokalne samouprave u Republici Srbiji u delu koji se odnosi na usluge i po prvi put u delu koji se odnosi na materijalnu podršku koja se obezbeđuje iz lokalnih budžeta.

Inicijativu da se nakon 2012. i 2015. ovo istraživanje sprovede i u novom trogodišnjem ciklusu 2018. pokrenuli su Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije (SIP-RU¹), Republički zavod za socijalnu zaštitu (RZSZ) i Stalna konferencija gradova i opština (SKGO). Istraživanje na terenu sproveo je Centar za socijalnu politiku sa saradnicima (mentorima anketarima). Autorke publikacije su Gordana Matković i Milica Stranjaković. Doprinos u sprovođenju istraživanja dali su Ivana Poljak i Lazar Muždalo, mlađi istraživači Centra za socijalnu politiku.

Podaci o uslugama socijalne zaštite u nadležnosti jedinica lokalne samouprave (JLS) za 2018. godinu, u skladu sa [Zakonom o socijalnoj zaštiti i Pravilnikom o bližim uslovima i standardima za pružanje usluga socijalne zaštite](#), prikupljani su u periodu od juna do oktobra 2019. godine. Novina u istraživanju je prikupljanje podataka o materijalnoj podršci na lokalnom nivou, odnosno novčanim davanjima i davanjima u naturi koje JLS obezbeđuju iz svojih budžeta u skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti. Istraživanjem su obuhvaćeni i podaci o programima i merama populacione politike za koje gradovi i opštine izdvajaju sredstva u skladu sa [Zakonom o finansijskoj podršci porodicama sa decom](#). Podaci o novčanim davanjima i davanjima u naturi prikupljani su u istom periodu, uz dodatnu proveru i finalnu verifikaciju u periodu od januara do februara 2020. godine. U prvom delu publikacije prikazana je analiza podataka o uslugama socijalne zaštite u nadležnosti lokalnih samouprava, a u drugom delu analiza podataka za materijalnu podršku iz budžeta jedinica lokalne samouprave.

Pored podataka koji su sakupljeni na nivou gradova i opština, korišćeni su i relevantni podaci Republičkog zavoda za statistiku (RZS), uključujući i podatke DevInfo baze, Republičkog sekretarijata za javne politike, Republičkog zavoda za socijalnu zaštitu, Tima za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva, kao i druge izvore i navode iz literature i istraživanja u ovoj oblasti.

Izveštaji nastali na osnovu prethodna dva ciklusa istraživanja, uključujući prateće baze podataka i anekse, dostupni su na sledećim linkovima:

- 1.Prvi ciklus - [Mapiranje usluga socijalne zaštite u nadležnosti lokalnih samouprava](#)
- 2.Drugi ciklus - [Mapiranje usluga socijalne zaštite u nadležnosti jedinica lokalnih samouprava](#)

PROCES MAPIRANJA

Proces prikupljanja podataka tekao je kao i u prethodnim ciklusima mapiranja. Na početku procesa, sve jedinice lokalne samouprave i centri za socijalni rad (izuzev jedinica lokalne samouprave sa Kosova i Metohije) pismenim putem su obavješteni o predstojećem istraživanju komunikacionim kanalima Stalne konferencije gradova i opština i Republičkog zavoda za socijalnu zaštitu.

Podaci su prikupljeni kroz upitnik u excel formatu,² koji je pratilo detaljno uputstvo jer su neke od postavki i tabela za podatke bile inovirane, pa i pojednostavljene u delu za usluge, ali i sasvim nove, u delu o materijalnoj podršci. Upitnik je u inicijalnoj fazi pilotiran u osam opština i gradova, uz zahtev za pisanu povratnu informaciju o preciznosti formulacija traženih podataka. Ovo je bilo veoma važno i zbog potrebe da se jasno formulišu zahtevi za podatke o novčanim davanjima (kao i davanjima u naturi). U početku je bilo procenjeno da će se prikupljanje podataka o materijalnoj podršci iz budžeta JLS značajnije odraziti na tempo istraživanja. Po dobijenoj povratnoj informaciji u pilot-fazi i u konsultaciji s inicijatorima istraživanja, upitnik je dorađen u delu o materijalnoj podršci. Dodatno, upitnik je detaljnije predstavljen u tridesetak opština i gradova, koji su bili učesnici različitih skupova razmene iskustava u oblasti socijalnog uključivanja u periodu od juna do septembra 2019. godine.

Proces prikupljanja ovih sveobuhvatnih podataka zaista jeste uticao na produženje roka za istraživanje, kako je bilo i anticipirano. Vreme letnjih odmora je, takođe, uticalo na sam proces i zadate rokove. Ipak, prikupljanje podataka teklo je u skladu s prethodnim iskustvima uz angažovanje mentora anketara za pružanje podrške lokalnim predstavnicima. Uz rad na terenu, svakodnevne konsultacije obavljane su s lokalnim predstavnicima koji su bili uključeni u proces. Posebno su bili agilni pojedini lokalni predstavnici koji su se trudili da na najprecizniji način odgovore na zahteve istraživanja. Ovde svakako treba istaći predstavnike i predstavnice Kruševca, Požarevca, Beograda, Valjeva, Krupnja, Šapca, Čoke, Velikog Gradišta, Knjaževca, Sjenice, Pančeva, Novog Sada, Malog Zvornika, Loznice, Petrovca na Mlavi, Kosjerića, Čuprije, Kragujevca, Ivanjice, Dimitrovgrada, Bojnika, Pirota, Babušnice, Aleksinca i Bačkog Petrovca.

Može se reći, a to je pokazalo i prethodno iskustvo, da oko 30% JLS zaista ima kapacitete da odgovori u najkraćem mogućem roku i u najvećem delu na zahteve ovakvog istraživanja. U tim JLS proces prikupljanja podataka odvijao se timski uz koordinaciju predstavnika opštinskih/gradskih uprava, onako kako je prvenstveno zamišljen ceo proces. Ostale JLS karakterisao je niži stepen koordinacije na nivou lokalnih aktera u procesu prikupljanja i obezbeđivanja podataka, pa su te JLS dobijale intenzivniju mentorsku podršku uz omogućavanje produžetka prethodno utvrđenih rokova.

Imajući u vidu da je prikupljanje podataka o uslugama u prethodnim ciklusima trajalo u proseku četiri meseca, rok od ukupno šest meseci³ za obezbeđivanje i proveru podataka i o uslugama i o materijalnoj podršci može se smatrati minimalnim periodom za efikasno sprovođenje ovog procesa. Proces prikupljanja i verifikacije podataka koji se odnose na materijalnu podršku (novčana davanja i

2. Upitnik je priložen kao Aneks 1

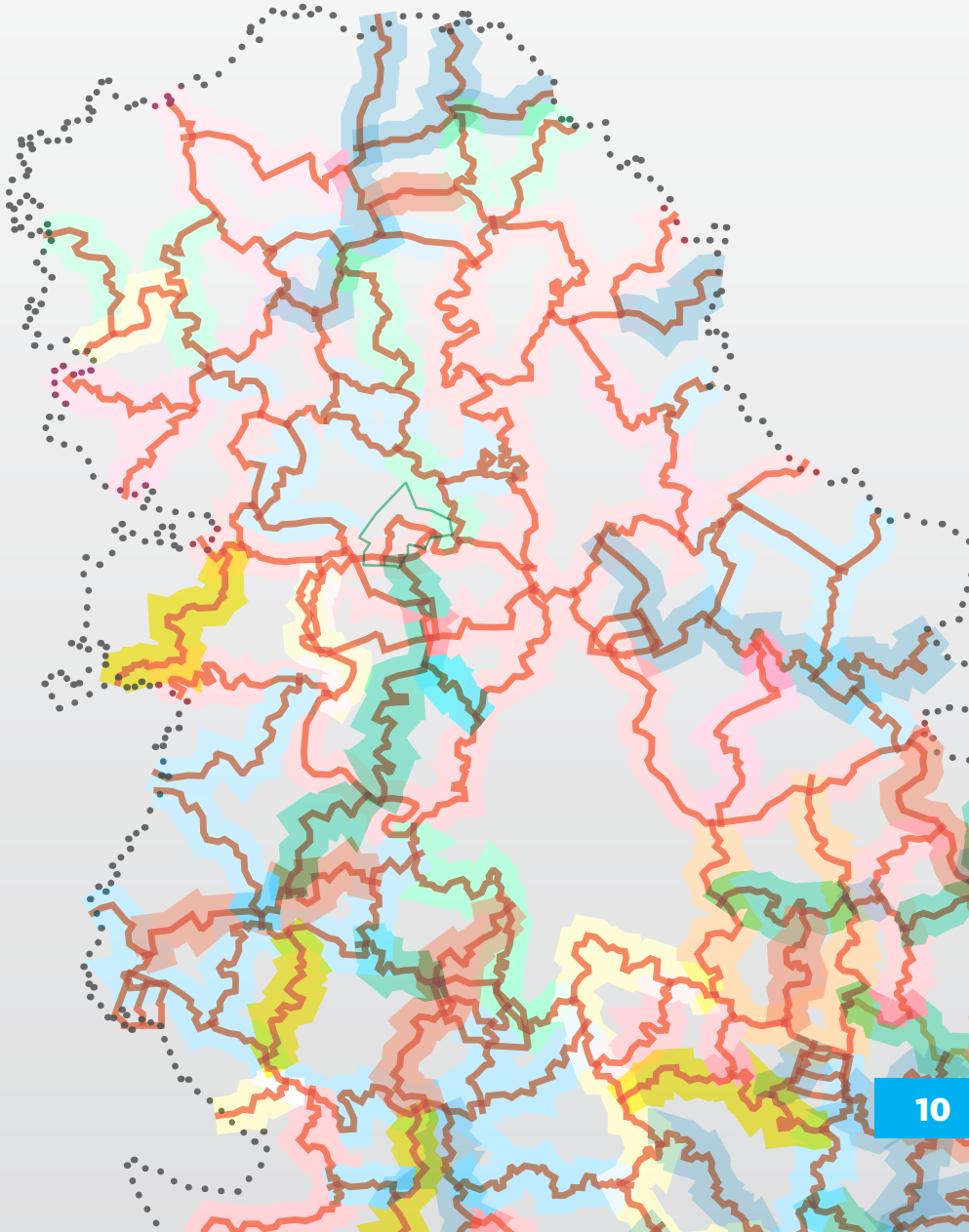
3. Dodatna dva meseca bila su namenjena isključivo za proveru, korekciju i verifikaciju podataka o materijalnoj podršci

davanja u naturi) bio je daleko veći izazov i zahtevao je mnogo više vremena, kao i podrške lokalnim predstavnicima.

U procesu mapiranja učestvovalo je ukupno 439 profesionalaca iz 145 JLS. Podrška za dodatno obezbeđenje i validaciju podataka o uslugama u većem intenzitetu pružena je lokalnim predstavnicima iz 70 JLS. Za korekciju i verifikaciju podataka o novčanim davanjima i davanjima u naturi u periodu od novembra 2019. do februara 2020. obuhvaćeno je 83 JLS.

Svi podaci korišćeni za ovu analizu dostupni su u bazi podataka koja se može koristiti u excel formatu (uz kreiranje odgovarajućih upita u PIVOT tabelama). **Baze podataka** u excel formatu su dostupne na zvaničnoj internet stranici Tima za socijalno uključivanje i smanjanje siromaštva www.socijalnoukljucivanje.gov.rs i mogu se u potpunosti preuzeti za potrebe drugih istraživanja, uz obavezno navođenje izvora. Podaci (indikatori) su sastavni deo publikacije, a pojedini indikatori će biti dostupni i u bazi podataka [Analitički servis JLS](#) Republičkog sekretarijata za javne politike.

MAPIRANJE USLUGA SOCIJALNE ZAŠTITE U NADLEŽNOSTI JEDINICA LOKALNIH SAMOUPRAVA U REPUBLICI SRBIJI

METODOLOGIJA

Istraživanje u vezi s uslugama socijalne zaštite u nadležnosti JLS urađeno je po sličnoj metodologiji kao i u prethodnim ciklusima, s ciljem da se obezbedi uporedivost podataka i indikatora o rasprostranjenosti, dostupnosti, efikasnosti i kvalitetu usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS. Novi aspekt u ovom istraživanju predstavlja sagledavanje uticaja instrumenta namenskog transfera u finansiranju usluga, koji su u primeni od 2016. u skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti (2011) i [Uredbom o namenskim transferima u socijalnoj zaštiti](#).⁴

Podaci su prikupljeni za usluge socijalne zaštite u nadležnosti jedinica lokalne samouprave, na osnovu klasifikacije u četiri grupe, u skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti i Pravilnikom o bližim uslovima i standardima za pružanje usluga socijalne zaštite.

Grupa	Usluge
Dnevne usluge u zajednici⁵	• Dnevni boravak (za decu, odrasle i starije) • Pomoć u kući (za decu, odrasle i starije) • Lični pratilac deteta (za decu sa smetnjama u razvoju i invaliditetom) • Svrtište (za decu ulice odnosno decu koja žive i rade na ulici)
Usluge podrške za samostalni život	• Personalna asistencija za odrasle osobe s invaliditetom • Stanovanje uz podršku za mlade koji se osamostaljuju odnosno napuštaju sistem socijalne zaštite • Stanovanje uz podršku za osobe s invaliditetom⁶ Usluge smeštaja ⁷
Usluge smeštaja⁷	Smeštaj u prihvatilište (za decu, odrasle i starije, žrtve nasilja, žrtve trgovine ljudima) • Predah smeštaj
Savetodavno-terapijske i socijalnoedukativne usluge⁸	• Savetovalište • Porodični saradnik⁹

4. „Službeni glasnik“, broj 18/16

5. U okviru ove grupe usluga lokalne samouprave mogu da pružaju i druge usluge koje su takođe namenjene kao podrška korisnicima da ostanu u porodici i prirodnom neposrednom okruženju

6. Obezbeđuju i finansiraju JLS koje su prema stepenu razvijenosti iznad republičkog proseka (Zakon o socijalnoj zaštiti 2011, član 209)

7. Tu se mogu uvrstiti i druge slične vrste smeštaja u skladu sa zakonom

8. Intenzivne usluge podrške porodici koja je u krizi kroz savetovanje i podršku roditeljima, hraniteljima i usvojiteljima, porodici koja se stara o svom detetu ili odraslom članu porodice s teškoćama u razvoju, održavanje porodičnih odnosa i ponovno spajanje porodice, savetovanje i podršku u slučajevima nasilja, porodične terapije i medijacije, SOS telefone, aktivaciju i druge savetodavne i edukativne aktivnosti

9. Porodični saradnik nije standardizovana usluga, ali je ipak uključena u mapiranje jer je važna s aspekta prevencije rizika od izdvajanja deteta iz porodice

Podaci za usluge koji omogućavaju sagledavanje dostupnosti usluga, njihove efikasnosti i kvaliteta prikupljani kroz upitnik (videti upitnik u Aneksu 1).

Vrsta podataka	Podaci
Podaci neophodni za sagledavanje dostupnosti usluga	• usluge prisutne u lokalnoj zajednici u 2018, pružaoci tih usluga i sektor (državni i/ili ne-državni); • broj korisnika usluga, korisnici po polu, po starosnim grupama (0–5, 6–14, 15–25, 26–64, 65–79, 80+), po području na kome žive / s kog dolaze, korisnici koji su upućeni na korišćenje usluge iz matične lokalne samouprave u drugu opštinu/grad gde određena usluga postoji; • broj potencijalnih korisnika (na primer broj starijih, 65+);
Podaci neophodni za sagledavanje efikasnosti usluga	• rashodi po izvorima finansiranja (budžet lokalne samouprave, namenski transferi, druga sredstva s nacionalnog nivoa, donacije, iznosi participacije korisnika u ceni usluge, drugo – nadoknada troškova usluge matičnih lokalnih samouprava za korisnike koji su upućeni na korišćenje usluge u drugu opštinu, sredstva iz AP Vojvodina, sredstva po osnovu oportuniteta, izdvajanja beogradskih opština i slično); • period / broj meseci u toku godine koliko je usluga bila obezbeđena;
Podaci neophodni za sagledavanje kvaliteta usluga	• informacije o tome da li su neposredni pružaoci usluga sertifikovani (odnosno da li su prošli akreditovan program obuke/-a); • informacije o tome da li pružaoci usluga u sektoru socijalne zaštite imaju dozvolu za rad na šest godina ili ograničenu na pet godina, da li su u postupku dobijanja licence (podnet zahtev) ili ne poseduju licencu; • informacije o tome da li se sprovodi ispitivanje/ istraživanje zadovoljstva korisnika i ko je sproveodio ispitivanje/istraživanje;
Dodatne informacije	• informacije o postojanju međusektorske saradnje; • procena razvijenosti usluga u lokalnoj samoupravi.

Podaci prikupljeni u ovoj formi omogućavaju izračunavanje indikatora koji su primenjivani u prethodnim ciklusima istraživanja i koji su u međuvremenu dodatno precizirani.

Indikatori za usluge socijalne zaštite u mandatu JLS razvijani su u okviru prethodnih ciklusa mapiranja usluga¹⁰ i kroz skupove razmene iskustava opština i gradova, kao i na osnovu predloga za programsku klasifikaciju budžeta JLS.¹¹

Ovi indikatori, njihove formulacije i način izračunavanja objavljeni su detaljnije u publikaciji *Model za lokalizaciju procesa evropskih integracija za oblast socijalne i dečije zaštite*.¹² Indikatori korišćeni u ovoj analizi svrstani su u dve grupe:

- I. Indikatori veličine programa i obima intervencije;
- II. Indikatori učinka: dostupnost, efikasnost i kvalitet usluga.

Indikatori veličine programa definišu se i izračunavaju na osnovu podataka o ukupnom (stvarnom) broju korisnika i ekvivalentnom broju korisnika¹³ – prosto sabiranje broja korisnika usluga s različitim sadržajem, programima i modelima pružanja nije primereno i ne može dati pravi uvid o veličini programa.

Takođe, usluge u pojedinim JLS ne pružaju se kontinuirano tokom cele godine, pa se i ova varijacija uzima u obzir. Svaka usluga posebno se sagledava i iskazuje preko *ekvivalentnog broja korisnika*,¹⁴ što omogućava validnije međusobno poređenje opština i gradova.

Na primer, za uslugu pomoć u kući ekvivalentan broj korisnika računa se na osnovu pretpostavke o jednakom intenzitetu i trajanju pružanja usluge svim korisnicima u svim JLS gde se obezbeđuju, po modelu dva sata dnevno pet dana u nedelji tokom 12 meseci.¹⁵ Ukoliko se usluga pruža šest meseci tokom godine po istom modelu, stvaran broj korisnika umanjuje se dva puta, dajući na taj način ekvivalentan broj korisnika.¹⁶

Za usluge dnevnog boravka, ličnog pratioca deteta i personalne asistencije, na primer, pretpostavka na osnovu koje se izračunava ekvivalentan broj korisnika zasniva se na radnom vremenu od osam sati dnevno pet dana nedeljno tokom cele godine.

Indikatori obima intervencije koji se koriste u ovoj analizi izraženi su kao rashodi za usluge socijalne zaštite u mandatu JLS, rashodi po stanovniku (RSD) i udeo rashoda za usluge socijalne zaštite u ukupnim rashodima lokalnih budžeta. Takođe, sagledava se i obim intervencije s obzirom na strukturu izvora finansiranja (na primer sredstva iz namenskih transfera, donatorskih programa).

Indikatori učinka predstavljeni su kao **indikatori dostupnosti, efikasnosti i kvaliteta usluga**.

Indikator dostupnosti usluge definiše se kao *opšta i hipotetička stopa obuhvata*.¹⁷ *Opšta stopa obuhvata* (OSO) izračunava se kao udeo (stvarnog) broja korisnika usluge u odgovarajućem delu populacije u opštini, gradu, republici. *Hipotetička stopa obuhvata* (HSO) izračunava se kao udeo ekvivalentnog broja korisnika u odgovarajućem delu populacije u opštini ili gradu.

Indikator efikasnosti usluge iskazuje se kao **jedinični trošak usluge**.¹⁸ Jedinični trošak usluge izračunava se po satu pružene usluge korisniku za svaku uslugu pojedinačno, uzimajući u obzir model, trajanje i intenzitet pružanja usluge (broj sati pružene usluge u odnosu na trajanje odnosno broj meseci

10. „Matković G. i Stranjaković, M., Mapiranje usluga socijalne zaštite u nadležnosti jedinica lokalnih samouprava u Republici Srbiji, CSP – Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije – Republički zavod za socijalnu zaštitu, Beograd, 2016.

11. Matković G., „Programska klasifikacija budžeta lokalnih samouprava – sektor socijalna zaštita“, interni dokument SKGO, 2017.

12. Matković G. i Šunderić Ž., Model za lokalizaciju procesa Evropskih integracija za oblast socijalne i dečije zaštite, finansijski podržao Fond za otvoreno društvo, 2018.

13. Ibid 14. Ibid 15. Ibid 16. Ibid 17. Ibid

koliko se usluga pružala tokom godine i broj sati pružene usluge nedeljno u odnosu na ukupne ras-hode usluge.

Indikatori za kvalitet usluge koji se koriste u ovom istraživanju jesu: a) udeo broja korisnika koji koriste uslugu od pružalaca koji su licencirani na period od šest godina u ukupnom broju korisnika usluge (%) i b) udeo broja korisnika koji su učestvovali u ispitivanju zadovoljstva korisnika uslugom u ukupnom broju korisnika te usluge (%).¹⁹ Ova dva indikatora predstavljaju jedan aspekt evaluacije kvaliteta usluga. Indikatore kvaliteta svakako treba dalje razvijati ali i sagledavati na prvom mestu uz indikatore efikasnosti.

Indikatori veličine programa i indikatori učinka izračunati su i prikazani za tri najrasprostranjenije usluge: pomoć u kući za odrasle i starije, lični pratilac deteta i dnevni boravak za decu sa smetnjama u razvoju i invaliditetom.

Da bi se tekst lakše pratio, korišćene su skraćenice i skraćeni oblici pojedinih termina i odrednica. Na primer, termin *lokalne usluge* odnosi se na usluge socijalne zaštite u nadležnosti JLS; skraćenice PUK, DB, LP koriste se za pomoć u kući, dnevni boravak, lični pratilac deteta. Pod pružaocima (uslugu) podrazumevaju se *organizacije/ustanove koje su pružaoci usluga socijalne zaštite u nadležnosti jedinica lokalne samouprave. Rezidencijalne ustanove ili rezidencijalni smeštaj odnosi se na ustanove socijalne zaštite za smeštaj korisnika. Organizacije (civilnog društva) odnosno udruženja građana koji su pružaoci usluga socijalne zaštite u nadležnosti jedinica lokalne samouprave kroz tekst se pominju kao pružaoci (usluga) iz privatnog, neprofitnog sektora. Za ustanove koje pružaju usluge socijalne zaštite u nadležnosti lokalnih samouprava iz javnog sektora upotrebljava se termin pružaoci usluga iz javnog ili državnog sektora. U ovom ciklusu mapiranja uočena je pojava i privatnih pružalaca usluga, na koje se u tekstu referiše kao na pružaoce iz profitnog sektora.*

SPECIFIČNE METODOLOŠKE NAPOMENE

Radi uporedivosti s podacima iz prethodnih ciklusa mapiranja, korišćen je isti metod za analizu podataka: sagledavane su i analizirane usluge klasifikovane u četiri grupe.²⁰

Prilikom analize podataka primećeno je da pojedine usluge namenjene određenoj starosnoj grupi (deca i mladi, odrasli ili stariji) uključuju u korisnike koje ne pripadaju odgovarajućoj grupi. Tako, na primer, u pojedinim opštinama i gradovima u kojima se obezbeđuje dnevni boravak (DB) za decu i mlade usluga se pruža i korisnicima koji su stariji od 26 godina, dok u pojedinim JLS dnevni boravak za odrasle osobe s invaliditetom – OSI (26–64) pruža podršku i mladima (18–25). Slično važi i za uslugu pomoć u kući. Pristup koji je korišćen u ovoj analizi jeste sagledavanje ukupnog broja korisnika za određenu uslugu, onako kako su je i lokalni predstavnici naznačili, zato što većina korisnika, bez obzira na starosnu dob, pripada ciljnoj grupi kojoj je i namenjena. Stanovanje uz podršku (SUP) za osobe s invaliditetom pripada uslugama u zajednici u funkciji deinstitutionalizacije. Kao alternativa institucionalnom zbrinjavanju, ona je u nadležnosti jedinica lokalne samouprave koje su prema stepenu razvijenosti iznad republičkog proseka (I grupa).²¹ Od ukupno šest JLS u kojima se 2018. ova usluga pruža i u potpunosti finansira, dve (Novi Sad, Pančevo) pripadaju I grupi po stepenu razvijenosti. Od preostale četiri opštine, u dve se usluga finansira u potpunosti iz lokalnog budžeta UNT (Kula i Vlasotince), dok dve JLS povlače sredstva iz namenskih transfera ili republičkog budžeta. Za ovu uslugu prikupljani su podaci i 2015. kada je bila rasprostranjenija i obezbeđivala se primarno kroz donatorski program „Otvoreni zagrljaj“²² u 13 JLS. Tada se usluga realizovala u četiri grada iz I grupe, a ostalih devet JLS (ispod republičkog proseka prema stepenu razvijenosti) finansirale su je sredstvima iz sopstvenih budžeta ili u kombinaciji s donatorskim sredstvima.

18. Ibid 19. Ibid

20. U skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti i Pravilnikom o bližim uslovima i standardima za pružanje usluga socijalne zaštite

21. Uredba o utvrđivanju jedinstvene liste razvijenosti regiona i jedinica lokalne samouprave za 2014. godinu.

22. Matković G. i Stranjaković, M., *Mapiranje usluga socijalne zaštite u nadležnosti jedinica lokalnih samouprava u Republici Srbiji*, CSP – Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva – Republički zavod za socijalnu zaštitu, Beograd, 2016.

OPŠTI PREGLED USLUGA SOCIJALNE ZAŠTITE

U daljem tekstu predstavljeni su podaci o lokalnim uslugama socijalne zaštite (po grupama usluga) koje su se obezbeđivale 2018. u 137 opština i gradova u Srbiji. Oni su prikazani s aspekta rasprostranjenosti, korisnika, pružalaca i finansiranja, uz poređenje s podacima iz 2012. i 2015. gde je to bilo primereno.

Posebno su obrađeni podaci za tri najrasprostranjenije usluge – pomoć u kući za starija lica, lični pratilac deteta i dnevni boravak za decu sa smetnjama u razvoju i invaliditetom.

Na kraju teksta dati su nalazi s preporukama.

RASPROSTRANJENOST USLUGA

Rasprostranjenost usluga socijalne zaštite u nadležnosti jedinica lokalne samouprave izražena je brojem JLS u kojima se usluge pružaju i udelom u ukupnom broju JLS.

U 2018. usluge socijalne zaštite u nadležnosti JLS obezbeđuju se u 137 od ukupno 145 JLS, s minimalnim porastom u odnosu na 2015 (133 JLS).

U osam opština u 2018. nije bila obezbeđena nijedna od lokalnih usluga socijalne zaštite (Bosilegrad, Gadžin Han, Odžaci, Požega, Svrlijig, Trgovište, Ub i Žitorađa).

RASPROSTRANJENOST DNEVNIH USLUGA U ZAJEDNICI

Dnevne usluge u zajednici se tokom 2018. pružaju u ukupno 135 opština i gradova. U 105 JLS obezbeđene su usluge za decu i mlade, a u 126 JLS za odrasla i starija lica.

Usluge koje pripadaju ovoj grupi beleže veću rasprostranjenost od usluga iz ostalih grupa. U njoj se nalaze i tri pojedinačno posmatrano najrasprostranjenije usluge: pomoć u kući za odrasle i starije, lični pratilac deteta i dnevni boravak za decu sa smetnjama u razvoju i invaliditetom.

U sledećoj tabeli dat je broj JLS za svaku od dnevnih usluga koje obezbeđuju i njihov udeo u ukupnom broju JLS u 2012, 2015. i 2018. godini.

Tabela 1. Rasprostranjenost dnevnih usluga u zajednici – broj JLS koje obezbeđuju usluge i udeo u ukupnom broju JLS (%), 2012, 2015. i 2018.

Dnevne usluge u zajednici	2012.		2015.		2018.	
	Broj JLS	Udeo (%)	Broj JLS	Udeo (%)	Broj JLS	Udeo (%)
Pomoć u kući za odrasle i starije	124	85	122	84	123	85
Pomoć u kući za decu (i mlade)	37	26	20	14	14	10
DB za decu sa smetnjama i invaliditetom	71	49	68	47	64	44
DB za odrasle osobe s invaliditetom	-	-	21	14	20	14
DB za stara lica	12	8	10	7	6	4
DB za decu u sukobu sa zakonom	10	7	6	4	3	2
Lični pratilac deteta	-	-	30	21	76	52
Svratište	4	3	3	2	2	1

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2012, 2015. i 2018.

Najuočljivija promena u rasprostranjenosti registruje se kod usluge lični pratilac deteta, koja se u 2018. obezbeđuje u čak 76 JLS. Potreba za podrškom da se sva deca²³ uključe u obrazovanje, kao i aktivna uloga lokalnih centara za socijalni rad i interresornih komisija svakako su imale uticaja na povećanu tražnju i ponudu ove usluge.

Sve ostale dnevne usluge u zajednici beleže blaži pad prema rasprostranjenosti u odnosu na 2015. i nešto značajniji u odnosu na 2012. godinu. To se pre svega odnosi na uslugu pomoć u kući za decu i mlade i dnevni boravak za decu.

RASPROSTRANJENOST USLUGA PODRŠKE ZA SAMOSTALAN ŽIVOT

Usluge kojima se pruža podrška korisnicima da se osamostale obezbeđuje se u ukupno 29 opština i gradova.

Tabela 2. Rasprostranjenost usluga podrške za samostalan život – broj JLS koje obezbeđuju usluge i udeo u ukupnom broju JLS (%), 2012, 2015. i 2018.

Usluge podrške za samostalan život	2012.		2015.		2018.	
	Broj JLS	Udeo (%)	Broj JLS	Udeo (%)	Broj JLS	Udeo (%)
Personalna asistencija	16	11	17	12	17	12
Stanovanje uz podršku za mlade	15	10	18	12	14	10
Stanovanje uz podršku za odrasle OSI	5	3	13	9	6	4

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2012, 2015. i 2018.

U 2018. najzastupljenija je usluga koju pružaju personalni asistenti odraslim osoba s invaliditetom, slično kao i u prethodnim ciklusima mapiranja.

Usluga stanovanja uz podršku za mlade uglavnom se organizuje u većim gradovima u Srbiji. Njena rasprostranjenost u skladu je s podacima iz prethodnih ciklusa mapiranja.

Podatak o rasprostranjenosti stanovanja uz podršku za osobe s invaliditetom²⁴ prikazan je za sve JLS u kojima se pruža, iako je prema zakonskim rešenjima praktično u nadležnosti samo dva grada.²⁵ Ova usluga se pruža još u četiri JLS, koje ne spadaju u grupu opština i gradova koje su po stepenu razvijenosti iznad republičkog proseka.

RASPROSTRANJENOST USLUGA SMEŠTAJA

Usluge smeštaja koje su u nadležnosti jedinica lokalne samouprave obezbeđuju se u ukupno 26 JLS, pri čemu više od polovine JLS čine veći gradovi.

23. Povećanje obuhvata sve dece obrazovanjem jedan je od najprioritetnijih ciljeva Strategije razvoja obrazovanja u Srbiji 2020 http://www.mpn.gov.rs/wpcontent/uploads/2015/08/strategija_obrazovanja_do_2020.pdf

24. Videti pod Metodološke napomene

25. U skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti, član 209

Tabela 3. Rasprostranjenost usluga smeštaja – broj JLS koje obezbeđuju usluge i udeo u ukupnom broju JLS (%), 2012, 2015. i 2018.

Usluge smeštaja	2012.		2015.		2018.	
	Broj JLS	Udeo (%)	Broj JLS	Udeo (%)	Broj JLS	Udeo (%)
Prihvatište za odrasle/starije	18	12	13	9	12	8
Prihvatište za decu	9	6	8	5	7	5
Prihvatište za žrtve nasilja	15	10	15	10	15	10
Predah smeštaj	11	7	9	6	6	4

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2012, 2015. i 2018.

Usluge smeštaja u prihvatišta za različite korisničke grupe manje-više na istom su nivou kao 2015, iako u blagom padu. To se odnosi i na uslugu predah smeštaj, sa smanjenom rasprostranjenosti u odnosu na 2012, kada je razvijana kroz program podržan kroz instrument za pretprijetnu pomoć – IPA.²⁶

RASPROSTRANJENOST SAVETODAVNO-TERAPIJSKIH I SOCIJALNOEDUKATIVNIH USLUGA

Usluge iz ove grupe pružaju se u ukupno 37 JLS, gde savetovanište nosi primat prisustvom u svih 37 opština i gradova.

Tabela 4. Rasprostranjenost savetodavno-terapijskih i socijalnoedukativnih usluga – broj JLS koje obezbeđuju usluge i udeo u ukupnom broju JLS (%), 2012, 2015. i 2018.

Savetodavno-terapijske i socijalnoedukativne usluge	2012.		2015.		2018.	
	Broj JLS	Udeo (%)	Broj JLS	Udeo (%)	Broj JLS	Udeo (%)
Savetovanište	21	14,5	29	20	37	25,5
Porodični saradnik	-	-	7	5	5	3,4

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2012, 2015. i 2018.

Usluga savetovanište sprovodi se u četvrtini opština i gradova u Srbiji. Može se reći da je do povećanja broja JLS u kojima se pruža ova usluga došlo zahvaljujući sredstvima iz namenskih transfera: u sedam od ukupno osam JLS u 2018, koje su u periodu između dva poslednja mapiranja uvele ovu uslugu, ona se finansira isključivo iz ovog izvora.

Usluga porodični saradnik ipak je opstala u periodu posle 2015. i to samo u gradovima (Beograd, Kragujevac, Niš i Novi Sad) u kojima je pilotirana 2014/2015, prevashodno zahvaljujući zalaganju ustanova u kojima se inicijalno obezbeđivala. Ovim gradovima se, prepoznavši važnost ove usluge, pridružilo i Kraljevo, gde je usluga tokom 2018. pilotirana. Posebno je važno to što su Kragujevac, Niš i Novi Sad izdvojili sredstva iz svog budžeta za ovu namenu, dok je u Beogradu u 2018. ona i dalje finansirana iz donatorskih sredstava.

26. Finansiran iz IPA 2008 sredstava, uz stručnu podršku UNICEF-a i lokalnih partnerskih organizacija 41 JLS uključila se u projekat pokretanja novih usluga za decu sa smetnjama u razvoju u okviru nacionalne inicijative koja je promovisala socijalnu inkluziju dece sa smetnjama u razvoju kao aktivnih učesnika u zajednici. U saradnji s civilnim društvom, opštine grupisane u 10 klastera obezbeđivale su sledeće usluge: dnevni boravak za decu sa smetnjama u razvoju; pomoć i nega u kući za porodice s decom sa smetnjama u razvoju; predah nega za porodice s decom sa smetnjama u razvoju; druge usluge koje pomažu deci sa smetnjama u razvoju i njihovim porodicama. Ovaj projekt je trajao dve godine (2011–2013)

KORISNICI USLUGA

Obuhvat od 25,4 hiljade korisnika prosečno mesečno ostvaren je kroz sve četiri grupe usluga tokom 2018. godine.

Najveći broj korisnika obuhvaćen je kroz dnevne usluge u zajednici.

U sledećoj tabeli dati su podaci o prosečnom mesečnom broju korisnika tokom 2018. po grupama usluga samo kao informacija, jer nije metodološki ispravno korisnike različitih usluga sabirati zbog njihove raznovrsnosti, razlike u modelima i intenzitetu njihovog pružanja i drugo.

Tabela 5. Broj korisnika prosečno mesečno u 2018. po grupama usluga

Grupa usluga	Broj korisnika
Dnevne usluge u zajednici	21.840
Usluge podrške za samostalan život	380
Usluge smeštaja	1.531
Savetodavne usluge	1.626

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

Podatak o broju korisnika prosečno mesečno 2018. ostao je približno isti kao u prethodnim ciklusima mapiranja.²⁷

KORISNICI DNEVNIH USLUGA U ZAJEDNICI

Korisnici dnevnih usluga u zajednici najbrojniji su u odnosu na korisnike ostalih grupa usluga i čine 89% ukupnog broja korisnika svih usluga u 2018. godini.

Prema području u kome žive, korisnici ovih usluga potiču uglavnom iz urbanih sredina. Prema polu, žene čine više od polovine ukupnog broja korisnika usluga pomoć u kući za odrasle i starije, dnevni boravak za odrasle i starije, kao i za usluge svratište. Među korisnicima ostalih usluga iz ove grupe preovlađuju osobe muškog pola.

Tabela 6. Korisnici dnevnih usluga u zajednici, ukupno, po polu (%) i iz urbane sredine (%), 2012, 2015. i 2018.

Dnevne usluge u zajednici	2012.			2015.			2018.		
	Broj korisnika	Ženski pol (%)	Urbana sredina (%)	Broj korisnika	Ženski pol (%)	Urbana sredina (%)	Broj korisnika	Ženski pol (%)	Urbana sredina (%)
Pomoć u kući za odrasle i starije	16.004	70	54	15.043	69	66	16.678	71	52
Pomoć u kući za decu (i mlade)	611	45	36	262	45	45	227	50	67
DB za decu sa smetnjama i invaliditetom	2.519	47	69	2.111	43	76	1.999	41	81
DB za odrasle OSI	-	-	-	716	40	81	449	85	56
DB za stara lica	1022	48	91	561	57	83	345	54	90
DB za decu u sukobu sa zakonom	359	38	82	620	36	86	53	36	89
Lični pratilac deteta	-	-	-	709	39	87	1.762	32	84
Svratište	601	30	89	452	39	100	327	54	100

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2012, 2015. i 2018.

U periodu od 2015. do 2018. broj korisnika većine usluga opada, osim u slučaju PUK za odrasle i starije i usluge lični pratilac deteta, kod koje se broj korisnika više nego udvostručio značajnim povećanjem njene rasprostranjenosti.

Među korisnicima usluge svratište, devojčice su brojnije u starosnoj grupi 6–14 godina s udelom čak od 71,5%. Ovaj podatak je svakako uznemirujući, zbog veće izloženosti devojčica trgovini decom, dečjem radu, ranim brakovima i drugim pojavnim oblicima nasilja i zloupotrebe dece. Usluga svratišta obezbeđuje se u samo dve JLS, u Beogradu i Novom Sadu. Može se samo pretpostaviti da je šira društvena akcija i međusektorska saradnja neophodna kao prioritetno delovanje u prevenciji i zaštiti dece ulice,²⁸ posebno devojčica, koja potiču iz porodica u riziku i u ostalim većim gradovima.

Dramatično je smanjen broj korisnika usluge dnevni boravak za decu u sukobu sa zakonom i to više od 10 puta u odnosu na 2015, u skladu sa smanjenom rasprostranjenosti. Problemi ove grupe dece (i mladih) koja dolaze u sukob sa zakonom ili s problemima u ponašanju, kao i dece koja žive i rade na ulici morali bi da se rešavaju međusektorskim programima podrške²⁹ koji nisu evidentirani ni u jednoj lokalnoj zajednici kroz ovo mapiranje.

OBUHVAAT DNEVNIM USLUGAMA U ZAJEDNICI

Pošto je obuhvat dnevnim uslugama u zajednici najveći, ima smisla da se za svaku uslugu u ovoj grupi prikažu i indikatori veličine programa u sva tri ciklusa mapiranja.

Indikator veličine programa za usluge iskazuju se kao ukupan (stvaran) broj korisnika usluge i kao ekvivalentan broj korisnika.³⁰ Ekvivalentan broj korisnika (EKB) računa se na osnovu pretpostavke da svi korisnici u svim JLS dobijaju jednak stepen/intenzitet podrške i to svih 12 meseci tokom godine.³¹ Poređenje veličine programa za ove usluge primerenije je ako se umesto stvarnog sagledava ekvivalentan broj korisnika.³²

Tabela 7. Indikator veličine programa dnevnih usluga u zajednici

Dnevne usluge u zajednici	2012.		2015.		2018.	
	Broj korisnika	EKB	Broj korisnika	EKB	Broj korisnika	EKB
Pomoć u kući za odrasle i starije	16.004	8.083	15.043	7.682	16.678	8.266
Pomoć u kući za decu (i mlade)	611	413	262	229	227	236
DB za decu sa smetnjama i invaliditetom	2.519	2.863	2.111	2.302	1.999	2.191
DB za odrasle OSI	-	-	716	752	449	458
DB za stara lica	1.022	1.022	561	559	345	325
DB za decu u sukobu sa zakonom	359	359	620	620	53	47
Lični pratilac deteta	-	-	709	492	1.762	1.392
Svratište	601	601	452	452	327	327

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2012, 2015. i 2018. i kalkulacije autora za EBK

28. Centar za prava deteta (2017), [Preporuke UN komiteta za prava deteta – kako ih možemo ostvariti iz ugla Koalicije za monitoring prava deteta u Republici Srbiji](#) (zagovarački dokument)

29. Ibid

30. Matković G. i Šunderić Ž., Model za lokalizaciju procesa Evropskih integracija za oblast socijalne i dečije zaštite, finansijski podržao Fond za otvoreno društvo, 2018.

31. Videti pod Metodološke napomene

32. Ibid

Najizraženija razlika između stvarnog i ekvivalentnog broja korisnika zapaža se kod usluge pomoć u kući za starije u 2018, kao i u prethodnim ciklusima mapiranja.

Različiti modeli pružanja usluge pomoć u kući (za starije) utiču na razliku između stvarnog i ekvivalentnog broja korisnika, ali ne u meri u kojoj na to utiče broj meseci pružanja usluge tokom godine. U 2018. usluga se pruža svih 12 meseci u manje od 50% JLS, dok se u 19 JLS ona pruža šest i manje od šest meseci, što se odražava na broj ekvivalentnih korisnika.

Tabela 7.1: Stope rasta broja korisnika i EKB dnevnih usluga u zajednici (%) kroz cikluse mapiranja

Dnevne usluge u zajednici	2018. 2012.		2018. 2015.		2018. 2018.	
	Broj korisnika	EKB	Broj korisnika	EKB	Broj korisnika	EKB
Pomoć u kući za odrasle i starije	-6,0	-5,0	10,9	7,6	4,2	2,3
Pomoć u kući za decu (i mlade)	-57,1	-44,6	-13,4	3,1	-62,8	-42,9
DB za decu sa smetnjama i invaliditetom	-16,2	-19,6	-5,3	-4,8	-20,6	-23,5
DB za odrasle OSI	-	-	-37,3	-39,1	-	-
DB za stara lica	-45,1	-45,3	-38,5	-41,9	-66,2	-68,2
DB za decu u sukobu sa zakonom	72,7	72,7	-91,5	-92,4	-85,2	-86,9
Lični pratilac deteta	-	-	148,5	182,9	-	-
Svratište	-24,8	-24,8	-27,7	-27,7	-45,6	-45,6

Od usluga koje su postojale i 2012. zapravo je jedino povećan broj korisnika PUK za starija lica (4,2%) dok je broj korisnika svih ostalih usluga smanjen u rasponu od – 21% (DB za decu sa smetnjama i invaliditetom) do preko – 85% (DB za decu u sukobu sa zakonom).

Kada je u pitanju usluga pomoć u kući za decu, neznatno veći broj ekvivalentnih u odnosu na stvaran broj korisnika kompenzuje se nešto većim dnevnim intenzitetom podrške u pojedinim JLS. U pogledu kretanja broja korisnika, uključivanje u analizu EKB pruža izmenjenu sliku usluge pomoć u kući za decu. Ukupan broj stvarnih korisnika ove usluge u periodu od 2015. do 2018. se smanjuje (– 13,4%) dok EKB raste (+ 3%), što indicira da se usluga stabilizuje i intenzivira u onim JLS u kojima je nastavila da se pruža.

Veći broj ekvivalentnih korisnika u odnosu na stvarne korisnike uočava se kod usluge dnevni boravak za odrasle i još u većoj meri za ciljnu grupu dece. Radno vreme dnevnog boravka za decu u najvećem broju JLS jeste osam časova, a čak u 12 JLS iznosi 10, pa čak i 12 časova. To je najvažniji faktor koji utiče na povećanje ekvivalentnog broja korisnika u odnosu na stvaran broj korisnika kod ove usluge. Dodatno, ova usluga se u tri četvrtine JLS pruža kontinuirano tokom cele godine. Dnevni boravak za decu standardno je najstabilnija dnevna usluga u zajednici u smislu kontinuiranog pružanja tokom cele godine.

U celokupnom posmatranom periodu, ekvivalentan broj korisnika PUK za starija lica raste sporije od stvarnog broja.

KORISNICI USLUGA PODRŠKE ZA SAMOSTALAN ŽIVOT

Korisnici usluga podrške za samostalan život uglavnom su iz urbane sredine i muškog pola. Sličan odnos zabeležen je i kroz mapiranje u 2015. godini.

Tabela 8. Korisnici usluga podrške za samostalan život, ukupno, po polu (%) i iz urbane sredine (%), 2012, 2015. i 2018.

Dnevne usluge u zajednici	2012.			2015.			2018.		
	Broj korisnika	Ženski pol (%)	Urbana sredina (%)	Broj korisnika	Ženski pol (%)	Urbana sredina (%)	Broj korisnika	Ženski pol (%)	Urbana sredina (%)
Personalna asistencija	196	41	48	160	47	94	223	50,7	91
Stanovanje uz podršku za mlade	44	53	50	67	34	87	50	38,8	87,8
Stanovanje uz podršku za OSI	59	51	85	145	50	83	107	28	96

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2012, 2015. i 2018.

Broj korisnika personalne asistencije povećao se za gotovo 40% u odnosu na 2015, dok se broj korisnika stanovanja uz podršku smanjio. To je posebno uočljivo kod korisničke grupe osobe s invaliditetom za 2015. kada se broj korisnika uvećao skoro tri puta u odnosu na 2012. kroz program „Otvoreni zagrljaj“, finansijski podržan kroz Instrument za pretpristupnu pomoć.^{33,34}

Završetkom programa smanjila se rasprostranjenost usluge, pa time i broj korisnika registrovan u ovom ciklusu mapiranja.

KORISNICI USLUGA SMEŠTAJA

Korisnici ove grupe usluga većinski su iz urbane sredine. Po polu, očekivano u prihvatilištima za žrtve nasilja preovlađuju korisnice, dok u prihvatilištima za decu i odrasle/starije, kao i kod usluge predah smeštaj, korisnici su većinom muškog pola.

Tabela 9. Korisnici usluga smeštaja, ukupno, po polu (%) i iz urbane sredine (%), 2012, 2015. i 2018.

Usluge smeštaja	2012.			2015.			2018.		
	Broj korisnika	Ženski pol (%)	Urbana sredina (%)	Broj korisnika	Ženski pol (%)	Urbana sredina (%)	Broj korisnika	Ženski pol (%)	Urbana sredina (%)
Prihvatilište za odrasle/stare	1.089	45	69	805	40	87	647	41	71
Prihvatilište za decu	773	29	77	719	32	69	441	39	71
Prihvatilište za žrtve nasilja	681	73	37	695	75	71	358	76	66
Predah smeštaj	345	48	80	233	47	89	85	48	69

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2012, 2015. i 2018.

Kod svih usluga iz ove grupe primetan je trend opadanja broja korisnika.

33. Matković G., Stranjaković, M., Ibid

34. Sredstva iz IPA 2008 (2,3 miliona evra) dodeljena su za 19 projekata realizovanih od juna 2014. do decembra 2015, kroz bespovratna sredstva (grantove) od 50.000 do 200.000 evra po projektu

KORISNICI SAVETODAVNO-TERAPIJSKIH I SOCIJALNOEDUKATIVNIH USLUGA

Savetodavne usluge karakteriše povećanje broja korisnika usluge savetovalište usled njene povećane rasprostranjenosti u 2018, dok je broj korisnika usluge porodični saradnik značajnije smanjen. Korisnici obe usluge pretežno su iz urbane sredine.

Tabela 10. Korisnici savetodavnih usluga, ukupno, po polu (%) i iz urbane sredine (%), 2012, 2015. i 2018.

Savetodavne usluge	2012.			2015.			2018.		
	Broj korisnika	Ženski pol (%)	Urbana sredina (%)	Broj korisnika	Ženski pol (%)	Urbana sredina (%)	Broj korisnika	Ženski pol (%)	Urbana sredina (%)
Savetovalište	2.500	...	...	798	...	...	1.239	63	80
Porodični saradnik	-	-	-	1.152	48	65	387	48	75

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2012, 2015. i 2018.

Podaci za uslugu savetovalište iz 2012. nisu uporedivi s podacima iz naredna dva ciklusa mapiranja, jer je od 2015. promenjen format za godišnje izveštaje centara za socijalni rad, čiji su sastavni deo i savetovališta.³⁵ Promena formata je svakako uticala i na evidenciju o korisnicima. Tako, na primer, u ovom ciklusu mapiranja napravljen je pomak jer su po prvi put dobijeni podaci o polnoj strukturi i području na kome korisnici žive. Po polnoj strukturi zastupljenije su korisnice, što je i očekivano.

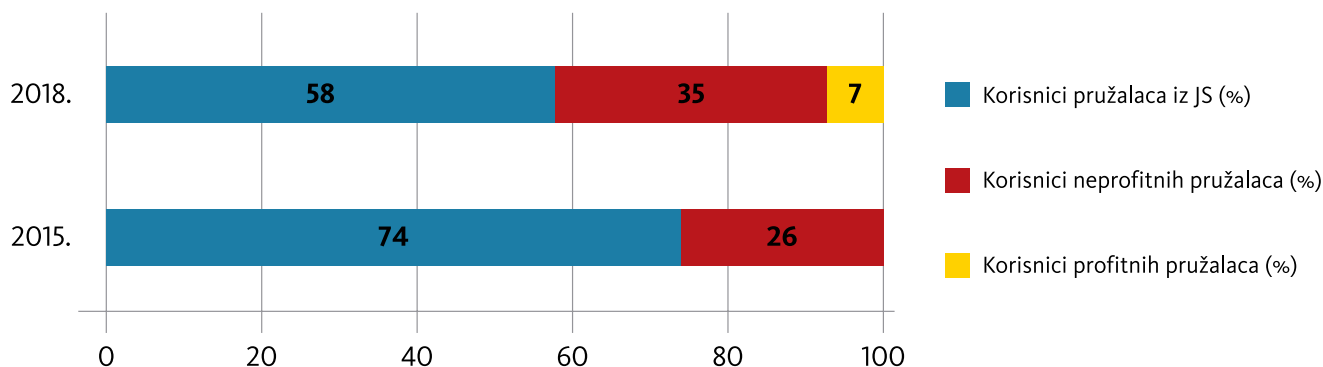
Pad broja korisnika usluge porodični saradnik u odnosu na 2015. može da se objasni smanjenjem sredstava za njeno funkcionisanje, posle perioda pilotiranja 2014/2015. uz donatorsku podršku. Usluga je opstala samo u velikim gradovima, iako se očekivana standardizacija usluge u međuvremenu nije dogodila.

35. Sintetizovani izveštaj o radu centara za socijalni rad u Srbiji za 2014. (2015) godinu, Republički zavod za socijalnu zaštitu, Beograd, str. 50

PRUŽAOCI USLUGA

Kao i u prethodnim ciklusima mapiranja, podaci iz 2018. ukazuju na to da pružaoci usluga iz javnog, državnog sektora obuhvataju najveći broj korisnika u ukupnom broju korisnika sve četiri grupe usluga.

Grafikon 1. Struktura korisnika prema sektoru koji pruža usluge, 2015. i 2018. (%)

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2015. i 2018.

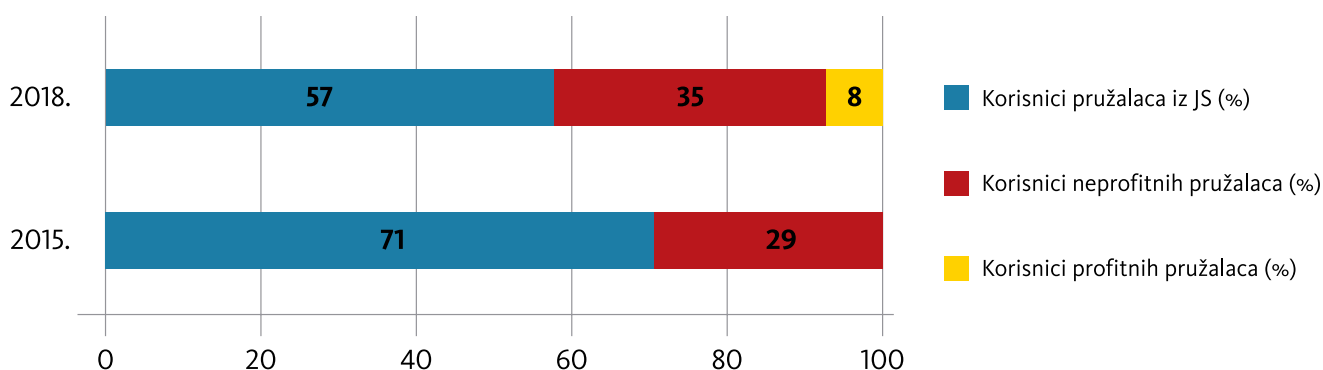
Udeo korisnika usluga koje se obezbeđuju kroz javni, državni sektor iznosi 58% i značajno je manji u odnosu na 2015. godinu. Udeo korisnika usluga koje pružaju neprofitne organizacije iz privatnog sektora od 35% u 2018. povećao se u odnosu na udeo od 26% u 2015. godini. Kroz ovaj poslednji ciklus mapiranja prvi put se registruje pojava pružalaca usluga iz privatnog profitnog sektora s obuhvatom korisnika od 7%. Zahvaljujući obezbeđivanju licence za pružanje usluga, privatni pružaoci uključili su se na tržište usluga socijalne zaštite.

PRUŽAOCI DNEVNIH USLUGA U ZAJEDNICI

Posmatrano po sektoru iz kog pružaoci dolaze, javni sektor je nešto zastupljeniji prema obuhvatu korisnika u odnosu na privatni sektor, s 57 prema 43%.

U 2015. odnos obuhvata korisnika dnevnih usluga prema sektoru na nivou je opšte slike u tom periodu (Grafikon 2).

Grafikon 2. Struktura korisnika dnevnih usluga prema sektoru koji pruža usluge, 2015. i 2018. (%)

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2015. i 2018.

Ako se posmatra po pojedinačnim dnevnim uslugama u zajednici, u 2018. kod većine usluga učešće javnog sektora prema broju korisnika manje je od 50% osim kod usluga pomoć u kući za odrasle i starije, dnevni boravak za decu sa smetnjama u razvoju i invaliditetom i dnevni boravak za stara lica.

Tabela 11. Učešće javnog sektora prema broju korisnika dnevnih usluga u zajednici, 2012, 2015. i 2018. (%)

Dnevne usluge u zajednici	2012.		2015.		2018.	
	Broj korisnika	EKB	Broj korisnika	EKB	Broj korisnika	EKB
Pomoć u kući za odrasle i starije	16.004	74	15.043	72	16.678	54
Pomoć u kući za decu (i mlade)	611	74	262	64	227	32
DB za decu sa smetnjama i invaliditetom	2.519	62	2.111	70	1.999	76
DB za odrasle OSI	-	-	716	70	449	26
DB za stara lica	1.022	80	716	82	345	90
DB za decu u sukobu sa zakonom	359	92	620	100	53	9
Lični pratilac deteta	-	-	709	57	1.762	39
Svratište	601	74	452	47	327	10

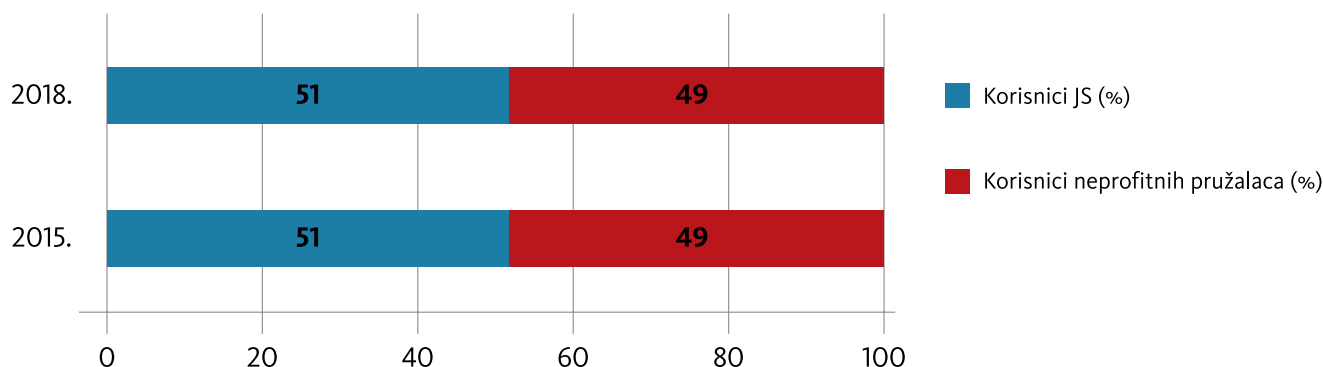
Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2012, 2015. i 2018. i kalkulacije autora za EBK

Takođe, u odnosu na 2012. i 2015, u 2018. beleži se smanjenje učešća korisnika koji dobijaju uslugu od pružalaca iz javnog sektora. To je posebno izraženo kod usluga dnevni boravak za odrasle i za decu u sukobu sa zakonom, ali i kod usluge pomoć u kući za starije. Povećanje učešća korisnika pružaoima iz javnog sektora registruje se u uslugama dnevni boravak za decu i dnevni boravak za starija lica.

PRUŽAOCI USLUGA PODRŠKE ZA SAMOSTALNI ŽIVOT

Struktura korisnika usluge podrške za samostalni život prema sektoru iz kog dolaze pružaoci potpuno je ujednačena u 2018. i odnos je identičan kao u 2015. godini.

Grafikon 3. Struktura korisnika usluga podrške za samostalan život prema sektoru koji pruža usluge, 2015. i 2018. (%)

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2015. i 2018.

Tabela 12. Učešće javnog sektora prema broju korisnika usluga za samostalan život, 2012, 2015. i 2018. (%)

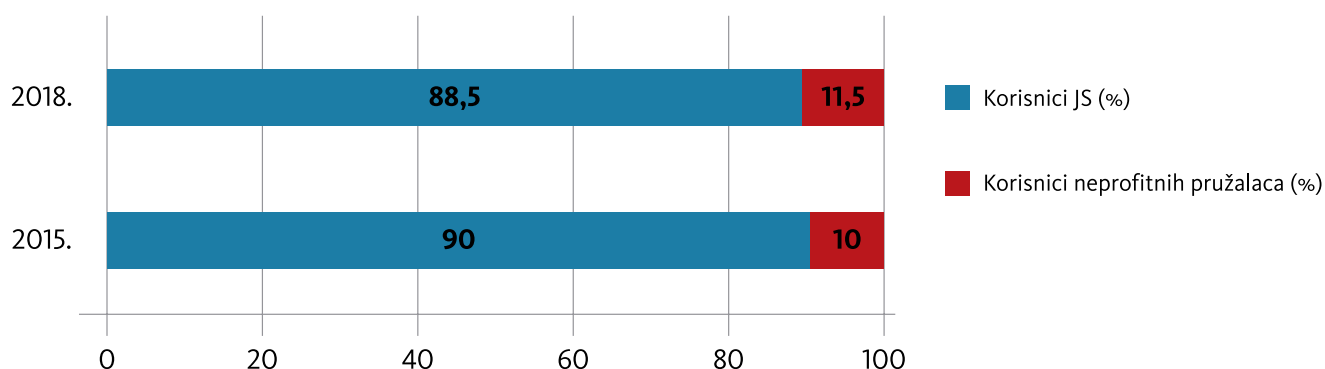
Dnevne usluge u zajednici	2012.		2015.		2018.	
	Broj korisnika	% korisnika u javnom sektoru	Broj korisnika	% korisnika u javnom sektoru	Broj korisnika	% korisnika u javnom sektoru
Personalna asistencija	196	37	160	21	223	49
Stanovanje uz podršku za mlade	44	100	67	100	50	100
Stanovanje uz podršku za OSI	59	24	145	61	107	77

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2012, 2015. i 2018.

Kod usluga personalne asistencije i stanovanja uz podršku za osobe s invaliditetom primećuje se porast u učešću javnog sektora prema broju korisnika u odnosu na 2015. godinu. To je posebno interesantno za uslugu personalne asistencije, kod koje je u prethodnim ciklusima mapiranja neprofitni sektor bio dominantniji, zahvaljujući posebno aktivnim udruženjima osoba s invaliditetom, dok je u 2018. odnos prema sektoru ujednačen. Stanovanje uz podršku za mlade koji napuštaju sistem socijalne zaštite i u 2018. u potpunosti obezbeđuje javni sektor.

PRUŽAOCI USLUGA SMEŠTAJA

Kod grupe usluga smeštaja izrazito preovlađuje javni sektor prema broju korisnika. Pojava pružalaca usluga smeštaja iz profitnog sektora nije registrovana.

Grafikon 4. Struktura korisnika usluga smeštaja prema sektoru koji pruža usluge, 2015. i 2018. (%)

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2015. i 2018.

Odnos obuhvata korisnika prema sektoru koji pruža usluge smeštaja u 2018. je, kao i kod prethodne grupe usluga, gotovo identičan odnosu u 2015. godini.

Kod pojedinačnih usluga iz ove grupe, prihvatilište za decu, odrasla/starija lica i žrtve nasilja karakteristična je visoka zastupljenost javnog sektora prema obuhvatu korisnika u 2018. godini.

Tabela 13. Učešće javnog sektora prema broju korisnika usluga smeštaja, 2012, 2015. i 2018.(%)

Usluge smeštaja	2012.		2015.		2018.	
	Broj korisnika	% korisnika u javnom sektoru	Broj korisnika	% korisnika u javnom sektoru	Broj korisnika	% korisnika u javnom sektoru
Prihvatište za odrasle/starije	1.089	99	805	96	647	98
Prihvatište za decu	773	100	719	100	441	100
Prihvatište za žrtve nasilja	681	75	695	89	358	78
Predah smeštaj	345	35	233	39	85	33

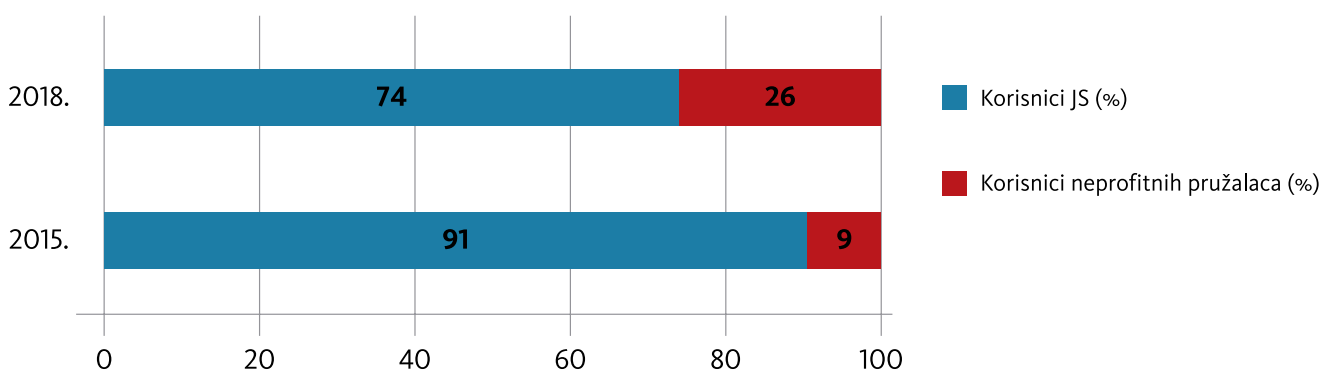
Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2012, 2015. i 2018.

Uslugu predah smeštaj, kao i u prethodnim ciklusima, većinski obezbeđuje neprofitni sektor, koji obuhvata značajniji udeo korisnika.

Što se tiče zbrinjavanja dece, odraslih, starih i žrtava nasilja, dominacija javnog sektora potvrđuje se iz ciklusa u ciklus mapiranja sa sličnim udelima u ukupnom broju korisnika.

PRUŽAOCI SAVETODAVNO-TERAPIJSKIH I SOCIJALNOEDUKATIVNIH USLUGA

Korisnici savetodavnih usluga pretežno su obezbeđeni podrškom pružalaca iz javnog sektora (74%). Pružaoci usluga iz profitnog sektora u ovoj grupi nisu zabeleženi.

Grafikon 5. Struktura korisnika savetodavnih usluga prema sektoru koji pruža usluge, 2015. i 2018. (%)

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2015. i 2018.

Prema broju korisnika, u pružanju obe usluge preovlađuju korisnici pružalaca iz javnog sektora, a u odnosu na 2015. primetno je povišeno učešće korisnika neprofitnih pružalaca ovih usluga.

Tabela 14. Učešće javnog sektora prema broju korisnika savetodavnih usluga, 2012, 2015. i 2018. (%)

Savetodavne usluge	2012.		2015.		2018.	
	Broj korisnika	% korisnika u javnom sektoru	Broj korisnika	% korisnika u javnom sektoru	Broj korisnika	% korisnika u javnom sektoru
Prihvatište za odrasle/starije	2.300	92	798	89	1.239	89
Prihvatište za decu	-	-	1.152	99	387	73

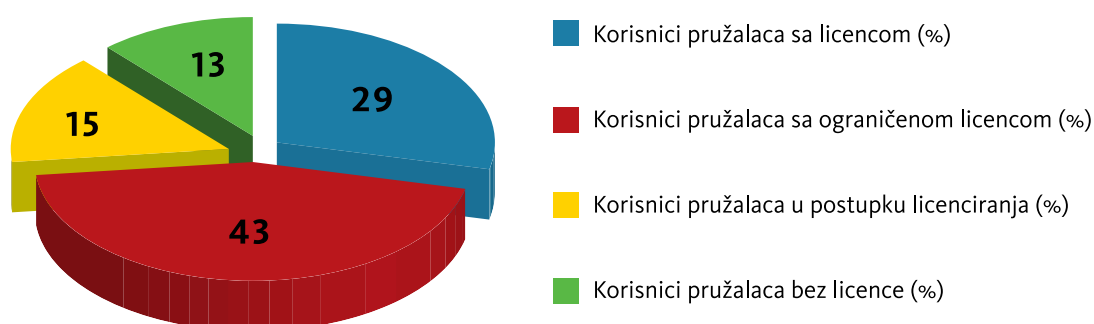
Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2012, 2015. i 2018.

OBUHVAAT KORISNIKA USLUGAMA LICENCIRANIH PRUŽALACA KAO INDIKATOR KVALITETA

Licenciranje pružalaca usluga socijalne zaštite jedan je od najvažnijih mehanizama kontrole kvaliteta. Postupak je na snazi od maja 2016, a uređen je [Pravilnikom o licenciranju organizacija socijalne zaštite](#) iz 2013. godine. Usluge socijalne zaštite koje podležu licenciranju mogu pružati samo organizacije koje poseduju licencu (dozvolu za rad). Dobijanje licence uslovljeno je ispunjenošću minimalnih funkcionalnih standarda (stručni postupci i aktivnosti) i minimalnih strukturnih standarda (infrastrukturni, kadrovski i organizacioni aspekt).³⁶ Licencu izdaje nadležno ministarstvo na šest godina (puna licenca), kao i ograničenu licencu na period ne duži od pet godina (može se izdati samo jednom). Po prestanku važenja, licenca se produžava po istom postupku.³⁷

Zato je jedan od indikatora učinka koji se odnosi na kvalitet usluge/-a definisan kao *udeo broja korisnika koji koriste uslugu pružaoca koji poseduju licencu na period od šest godina u odnosu na ukupan broj korisnika usluge/-a*.

U ovoj analizi prikazani su i indikatori koji se odnose na *udeo broja korisnika koji koriste uslugu pružalaca koji poseduju ograničenu licencu* i onih koji su u postupku licenciranja u *ukupnom broju korisnika usluge*.³⁹ Indikator je predstavljen za sve usluge iz tri grupe gde pružaoci podležu postupku licenciranja, ukupno i posebno za svaku od tih grupa.

Grafikon 6. Udeo broja korisnika prema tipu pružalaca usluga u zavisnosti od statusa u procesu licenciranja (%), 2018.

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

36. Vlaović Vasiljević D, Vodič za organizacije civilnog društva: standardi usluga socijalne zaštite u zajednici i procedure licenciranja, podržale EU i Kancelarija za saradnju sa civilnim društvom Vlade Republike Srbije, 2013.

37. <http://www.zavodsz.gov.rs/sr/podru%C4%8Dje-delovanja/unapre%C4%91enje-usluga-socijalne-za%C5%A1tite/unapre%C4%91enje-procesa-licenciranja-pru%C5%BEalaca-usluga/>

38. Ograničena licenca dobija se na pet godina

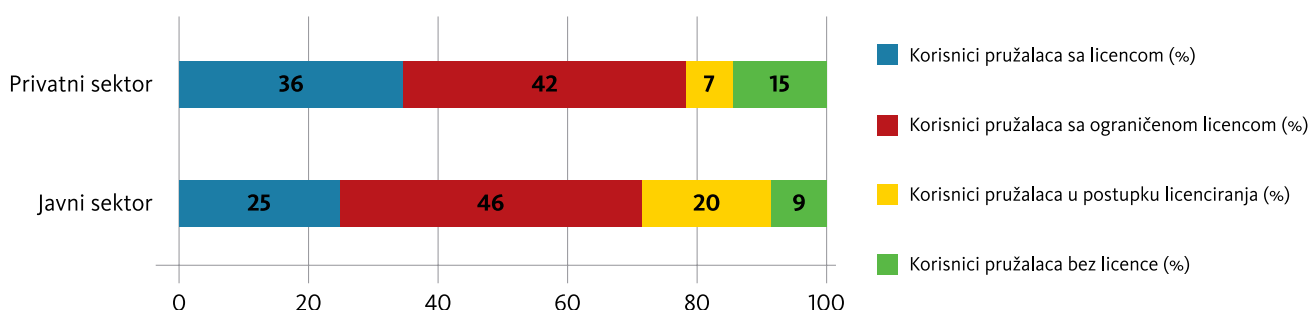
39. Podaci koji su se odnosili na ovaj indikator klasifikovani su u upitniku kao: a) obezbeđena licenca na šest godina, b) obezbeđena ograničena licenca, c) u postupku dobijanja licence, d) bez licence i e) odbijen zahtev za licencu

Pod hipotezom da će i pružaoci u postupku uspeti da obezbede licencu, 87% ukupnog broja korisnika dobija usluge čiji se kvalitet osigurava licencom. Napredak u ovoj oblasti evidentan je u odnosu na 2015, kada je obuhvat korisnika uslugama licenciranih pružalaca bio daleko manji.

OBUH VAT KORISNIKA LICENCIRANIM PRUŽAOCIMA DNEVNIH USLUGA U ZAJEDNICI

Prema indikatorima učinka koji se odnose na kvalitet dnevnih usluga, bez obzira na to da li dobijaju uslugu od pružalaca iz javnog ili privatnog sektora s licencom na pet ili šest godina, korisnici koji čine dvotrećinsku većinu koriste usluge licenciranih pružalaca.

Grafikon 7. Udeo broja korisnika koji koriste uslugu pružalaca s licencom na šest godina i ograničenom licencom, pružalaca u postupku dobijanja licence i bez licence, 2018. (%)

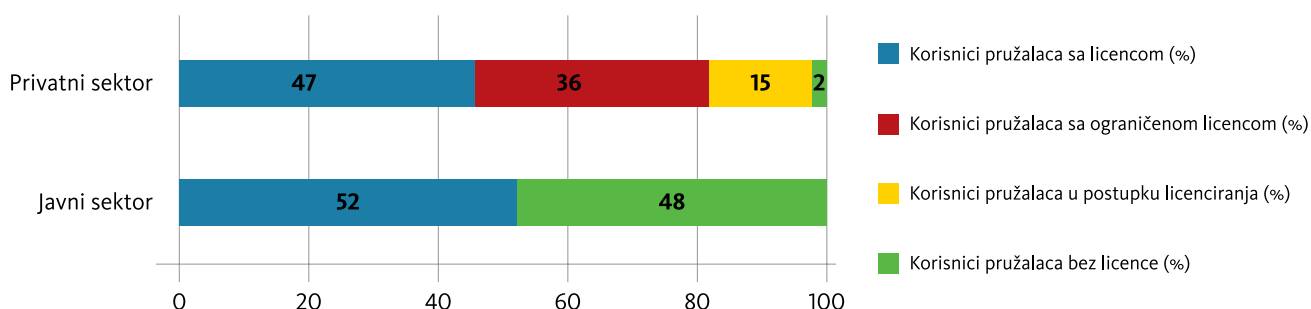
Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

Pod pretpostavkom da korisnici koji dobijaju dnevne usluge i od pružalaca koji su u postupku dobijanja licence, registruje se mali udeo korisnika koji dobija usluge bez garantovane ispunjenosti standarda. Taj udeo iznosi 15% u uslugama pružalaca iz privatnog sektora i 9% korisnika pružalaca iz javnog sektora. Među pružaocima dnevnih usluga u zajednici koji nisu licencirani izraženije su neprofitne organizacije, ali i lokalne organizacije Crvenog krsta.

OBUH VAT KORISNIKA LICENCIRANIM PRUŽAOCIMA USLUGAMA PODRŠKE ZA SAMOSTALAN ŽIVOT

Među pružaocima usluga podrške za samostalan život prema sektoru, prema ovom indikatoru, razlika je više nego očigledna.

Grafikon 8. Udeo broja korisnika koji koriste uslugu pružalaca sa licencom na šest godina i ograničenom licencom, pružalaca u postupku dobijanja licence i bez licence, 2018. (%)

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

Za samo 2% korisnika ove grupe usluga može se reći da dobija usluge od pružalaca iz privatnog sektora bez dozvole za rad, nasuprot gotovo 50% korisnika pružalaca usluga iz javnog sektora bez licence. Druga polovina korisnika usluga iz javnog sektora dobija usluge od pružalaca u postupku dobijanja licence. Nije registrovan nijedan pružalac ovih usluga iz javnog sektora koji je obezbedio punu ili ograničenu licencu. Pružaoci iz privatnog sektora su nešto responzivniji i odgovorniji kad je u pitanju obezbeđivanje licence.

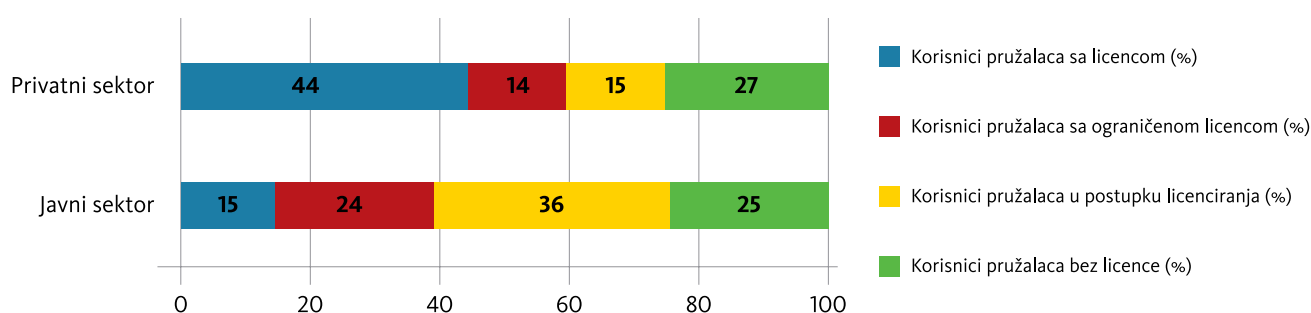
Bez obzira na to što je broj korisnika usluga podrške za samostalan život mali, to ne znači da i oni ne treba da dobijaju usluge kojima se licencom garantuje kvalitet u skladu s propisanim standardima.

OBUH VAT KORISNIKA LICENCIRANIM PRUŽAOCIMA USLUGA SMEŠTAJA

Prema indikatoru kvaliteta usluga iz ove grupe, jedina sličnost između dva sektora vidi se u gotovo izjednačenom obuhvatu korisnika usluga koje pružaju nelicencirani pružaoci.

Krajnji ishod jeste da više od dve trećine korisnika koristi usluge pružalaca koji su obezbedili ili su u postupku dobijanja dozvole za rad. Pružaoci usluga iz privatnog neprofitnog sektora ipak su se postavili odgovornije prema korisnicima u smislu obezbeđivanja usluga u skladu sa standardima.

Grafikon 9. Udeo broja korisnika koji koriste uslugu pružalaca s licencom na šest godina i ograničenom licencom pružalaca u postupku dobijanja licence i bez licence (%), 2018.

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

FINANSIRANJE USLUGA

RASHODI ZA USLUGE SOCIJALNE ZAŠTITE U NADLEŽNOSTI JLS

Ukupni rashodi za usluge socijalne zaštite⁴⁰ u nadležnosti JLS iznosili su 2018. godine 3,65 milijardi dinara, 0,07% BDP-a. Poređenja radi, rashodi za centre za socijalni rad 2017. iznosili su 0,06% BDP-a, a ukupni rashodi za najrasprostranjenije usluge socijalne zaštite – rezidencijalni i porodični smeštaj, iznosili su 0,14% BDP-a (Vlada Republike Srbije, 2018, str. 207).

Po visini rashoda među lokalnim samoupravama izrazito dominira Beograd, koji je najveća JLS, s najvećim brojem stanovnika i najvećim lokalnim budžetom, ali i dugom tradicijom u obezbeđenju usluga socijalne zaštite. U 2018. rashodi u Beogradu iznosili su približno 1,26 milijardi, što čini više od trećine ukupnih rashoda svih JLS za ove namene u Srbiji. Beograd, dakle, u ukupnim rashodima za lokalne usluge SZ učestvuje više nego u ukupnom broju stanovnika Srbije (približno 24%).

U apsolutnom iznosu značajniji rashodi zabeleženi su još samo u Novom Sadu (približno 400 miliona dinara).

S druge strane, osam opština nije uspostavilo usluge socijalne zaštite, a u tri opštine rashodi su bili veoma niski, manji od milion dinara na godišnjem nivou. Među opštinama koje uopšte nisu obezbeđivale usluge pet opština pripada devastiranim i najmanje razvijenim opštinama IV grupe. Nivo razvijenosti nije, međutim, jedina prepreka za uspostavljanje usluga. Usluge se nisu obezbeđivale ni u opštini Požega, koja pripada II grupi JLS po stepenu razvijenosti. Gotovo neznatni rashodi zabeleženi su i u Beočinu, koji spada u grupu najrazvijenijih opština.

Na medijani su rashodi iznosili približno devet miliona dinara godišnje, što znači da su u polovini JLS u Srbiji rashodi za lokalne usluge socijalne zaštite manji od ovog iznosa (Aneks 2).

Rashodi za usluge socijalne zaštite u nadležnosti JLS po stanovniku iznose u proseku približno 454 dinara godišnje, a gotovo 70% opština i gradova izdvajalo je manje od tog iznosa.

Na medijani su rashodi po stanovniku neznatno iznad 330 dinara po stanovniku godišnje, što znači da polovina JLS izdvaja manje, a polovina više od tog iznosa.

U grupi JLS koje su izdvajale manje od proseka i manje od medijane nalaze se i gradovi koji pripadaju najrazvijenijim lokalnim samoupravama – Vršac (190 dinara), Užice (265 dinara) i Kragujevac (290 dinara).

Značajnija izdvajanja, više nego dvostruko iznad proseka (preko 910 dinara po stanovniku godišnje), prisutna su samo u desetak opština i gradova. U ovu grupu osim Novog Sada spadaju uglavnom male opštine s desetak hiljada stanovnika i rashodima u rasponu od 1.000 do 2.100 dinara po stanovniku godišnje (na primer Golubac, Čajetina, Bojnik, Babušnica, Dimitrovgrad, Čoka, Čičevac i Bela Palanka), kao i opština Crna Trava, u kojoj živi najmanji broj stanovnika u Srbiji. Jedina malo veća opština u ovoj grupi jeste Raška.

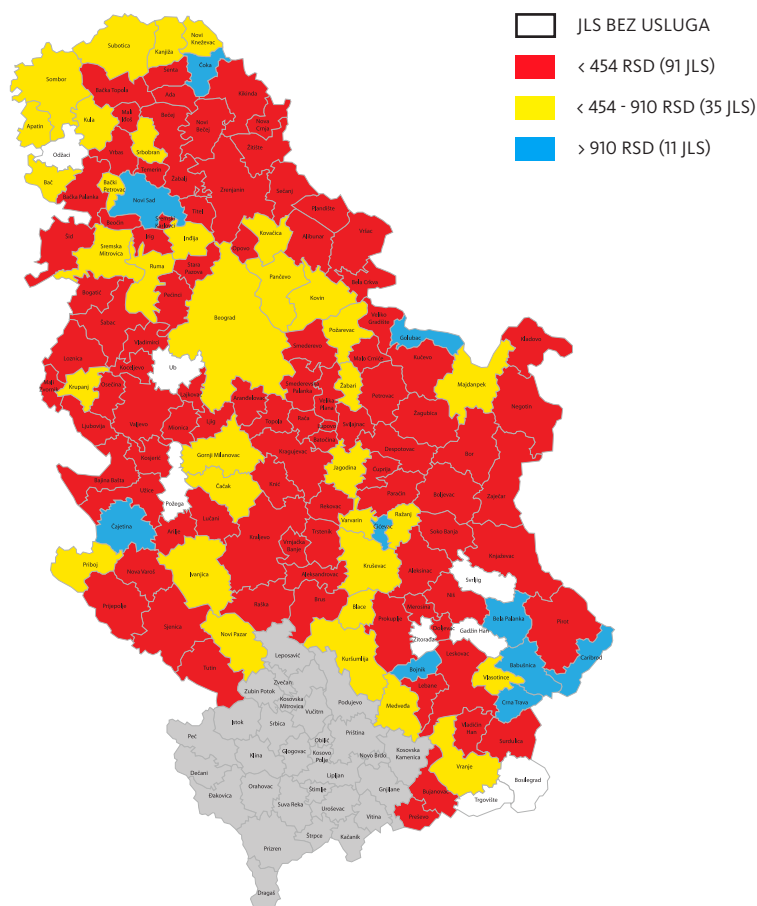
40. Ukupni rashodi odnose se na tekuće rashode prevashodno za zaposlene i kupovinu robe i usluga, i ne uključuju rashode za amortizaciju i investiciono održavanje, kao ni izdatke za nefinansijsku imovinu i slično

Na Mapi 1 prikazane su jedinice lokalne samouprave grupisane u odnosu na rashode za lokalne usluge socijalne zaštite po stanovniku u 2018. na sledeći način:

- 8 JLS u kojima nisu zabeleženi rashodi za usluge socijalne zaštite
- 91 JLS koja izdvaja sredstva, ali manje od proseka, tj. manje od 454 dinara po stanovniku godišnje – obeležene su crvenom bojom
- 35 JLS koje izdvajaju između proseka i dva puta više od proseka (455–910 dinara po stanovniku godišnje) – obeležene su žutom bojom
- 11 JLS koje izdvajaju više nego dvostruko više od proseka (preko 910 dinara po stanovniku godišnje) – obeležene su plavom bojom

Mapa 1. Godišnji rashodi po stanovniku za usluge socijalne zaštite u nadležnosti JLS, 2018.

Veličina i stepen razvijenosti lokalne samouprave nisu korelirani s rashodima per capita za lokalne usluge socijalne zaštite. Korelacija između broja stanovnika (kao aproksimacija veličine) i ukupnih rashoda za lokalne usluge socijalne zaštite po stanovniku u Srbiji praktično ne postoji (koeficijent korelacije 0,0435). Korelacija između stepena samofinansiranja⁴¹ (kao aproksimacija razvijenosti) i ukupnih rashoda za usluge socijalne zaštite po stanovniku negativna je i takođe veoma niska (– 0,132452472).

Od ukupnih rashoda za lokalne usluge socijalne zaštite, gotovo 2,8 milijardi dinara, preko tri četvrtine sredstava, obezbeđeno je iz budžeta JLS bez prihoda od namenskih transfera (u daljem tekstu umanjani za namenske transfere, UNT).

Analiza rashoda koji se finansiraju iz lokalnih budžeta UNT pokazuje da su prioritet lokalnim uslugama socijalne zaštite dale pojedine manje opštine sa skromnim budžetskim sredstvima. Najveća izdvajanja iz lokalnih budžeta UNT za usluge, od preko 2,5%, zabeležena su u pet malih opština (Crna Trava, Bela Palanka, Bojnik, Babušnica i Čoka), od kojih čak četiri spadaju u grupu najnerazvijenijih opština u Srbiji, mahom s juga. Beograd i Novi Sad, koji se izdvajaju po velikim rashodima u apsolutnom iznosu, dodelili su 1,2% i 1,7% svojih budžeta za razvoj lokalnih usluga, respektivno. Među gradovima, najveći udeo izdvajanja iz lokalnog budžeta UNT zabeležen je u Čačku (2,44%).

S druge strane, veliki broj opština i gradova nisu izdvajali sredstva za usluge iz lokalnog budžeta UNT (26 JLS) ili su izdvajali neznatno – 0,01% i manje (četiri JLS, od kojih je jedna i grad Kraljevo s izdacima od 0,002%).

Na medijani je udeo rashoda iz budžeta JLS UNT za ove namene iznosio svega 0,35%, što znači da je polovina opština i gradova dodelila veoma nizak prioritet zaštiti ranjivih grupa uz pomoć usluga socijalne zaštite. Među njima se nalaze i neke od najrazvijenijih JLS iz I grupe kao što su Beočin (0,01%), Vrbas (0,17%) i Lajkovac (0,24%). (Mapa 2)

Tabela 15. Distribucija JLS prema udelu rashoda lokalnih budžeta UNT za usluge socijalne zaštite, 2018.

Broj JLS	Udeo rashoda za usluge
72	< medijane (< 0,35%)
25	između medijane i dvostruke vrednosti medijane (0,35-0,69%)
43	0,7%-2,5%
5	>2,5%

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

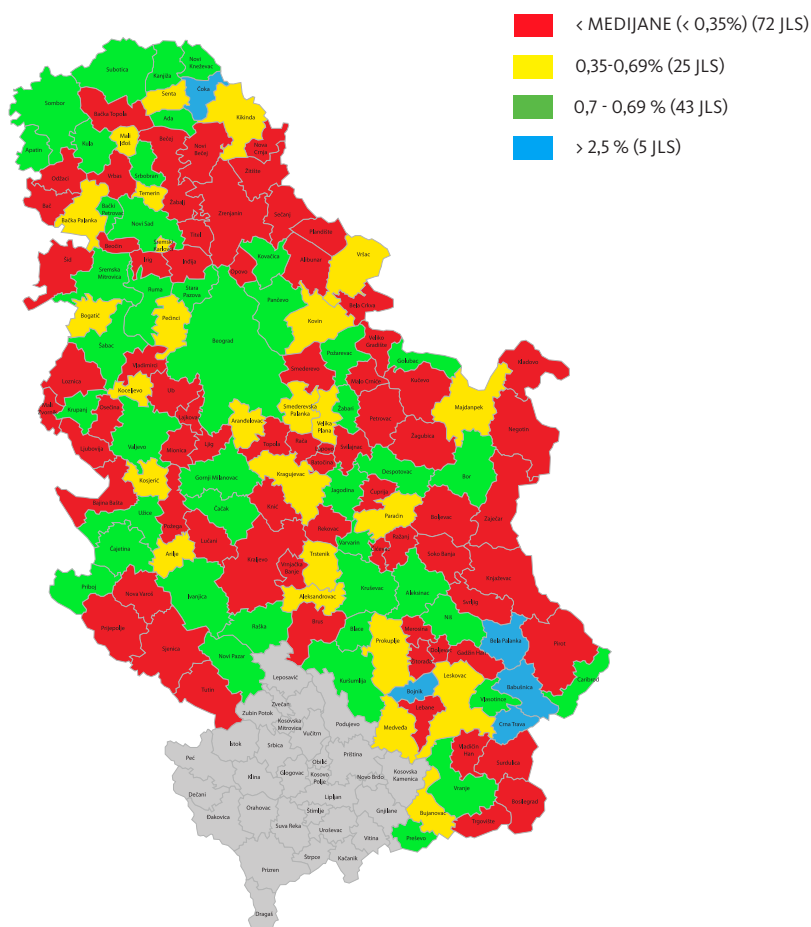
41. Stepenn samofinansiranja JLS prikazuje odnos između izvornih i ustupljenih prihoda i ukupnih prihoda i primanja. Izvor podataka jesu konsolidovani završni računi JLS, a podaci za 2017. preuzeti su sa sajta Republičkog sekretarijata za javne politike

Na mapi 2 su prikazane jedinice lokalne samouprave grupisane prema udelu lokalnih budžeta UNT za usluge socijalne zaštite u 2018, i to:

- 72 JLS sa udelom manjim od 0,35% - obeležene su crvenom bojom
- 25 JLS koje izdvajaju od 0,35 do 0,69% - obeležene su žutom bojom
- 43 JLS koje izdvajaju od 0,7 do 2,5% - obeležene su zelenom bojom
- 5 JLS sa udelom većom od 2,5% - obeležene su plavom bojom

Mapa 2. Distribucija JLS prema udelu lokalnih budžeta UNT za usluge socijalne zaštite, 2018.

Korelacija između udela rashoda za usluge socijalne zaštite u lokalnim budžetima UNT i stepena samofinansiranja kao aproksimacije stepena razvijenosti JLS nije utvrđena (koeficijent korelacije 0,0489). Ne postoji, dakle, pravilnost da razvijenije opštine i gradovi više ulažu iz lokalnih budžeta UNT za ove namene.

Preostali rashodi mahom se finansiraju iz namenskih transfera. Namenski transferi dodeljeni za lokalne usluge socijalne zaštite koje su obuhvaćene ovim istraživanjima⁴² iznosili su približno 622,4 miliona dinara 2018. godine. Iz namenskih transfera finansirano je 17,1% ukupnih rashoda.

Namenske transfere dobilo je 105 JLS, a nije ih dobilo 40 JLS. Među onima koje nisu dobile transfere, u skladu sa Uredbom, jesu JLS koje po stepenu razvijenosti spadaju u I grupu (20 JLS), kao i one koje nisu uspostavile usluge (osam JLS). Među preostalim 12 JLS koje nisu dobile namenske transfere, osam JLS veoma malo ulaže u lokalne usluge (manje od 0,5% lokalnog budžeta). Namenske transfere nije dobilo šest najnerazvijenijih opština.

Prema saopštenju nadležnog ministarstva, 2018. bez transfera su ostale JLS koje nisu podnele izveštaje o trošenju sredstva, ali i one koje nisu obezbedile odgovarajuće učešće za finansiranje usluga ili JLS koje su sankcionisane zbog nenamenskog trošenja sredstava.⁴³

Među jedinicama lokalne samoprave koje su dobile namenski transfer 2018. godine svaka peta je odvojila izuzetno niska sredstva iz budžeta JLS UNT za lokalne usluge socijalne zaštite. Od 105 JLS koje su dobile namenske transfere njih 18 nije opredelilo sredstva za lokalne usluge iz lokalnog budžeta UNT, dok su tri JLS uložile manje od 0,01%. Među ovim JLS nalaze se gradovi Loznica i Zaječar (bez uloženi sredstava) i Kraljevo (0,002% sredstava iz lokalnog budžeta UNT) kao i još jedan broj opština koje pripadaju II i III grupi po stepenu razvijenosti, za koje prema Uredbi nije predviđeno da mogu da dobiju namenske transfere bez odgovarajućeg učešća.

Veliki broj lokalnih samouprava oslonio se na namenske transfere radi finansiranja usluga (65 JLS, odnosno preko 60% ukupnog broja onih kojima su transferi dodeljeni). Među njima su i lokalne samouprave koje su usluge finansirale gotovo isključivo od transfera (23 JLS). Kada se izuzmu nerazvijene opštine, koje po Uredbi ne moraju da ulažu sopstvena sredstva da bi dobile namenski transfer, među lokalnim samoupravama u kojima su transferi činili preko 90% ukupnih rashoda za usluge jesu opštine koje pripadaju II grupi po razvijenosti (Bačka Topola i Lapovo), ali i gradovi (Kraljevo i Loznica).

U pojedinim slučajevima visok udeo namenskih transfera u ukupnim izvorima finansiranja rezultirao je naglog skoka sredstava za usluge koje JLS nisu mogle da apsorbuju ili svesne odluke da se sredstva lokalnog budžeta koja su ranije dodeljivana za ove namene smanje i upotrebe za druge namene (efekat supstitucije). Tako je dvadesetak JLS dobilo više nego dvostruko više sredstava kroz namenske transfere nego što su iznosili njihovi ukupni rashodi za lokalne usluge socijalne zaštite 2015. godine.

Tabela 16. Distribucija JLS prema udelu namenskih transfera, 2018.

Broj JLS	Udeo namenskih transfera (%)
40	0-49
42	50-89
23	Preko 90

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

42. Za više detalja videti deo o metodologiji istraživanja.

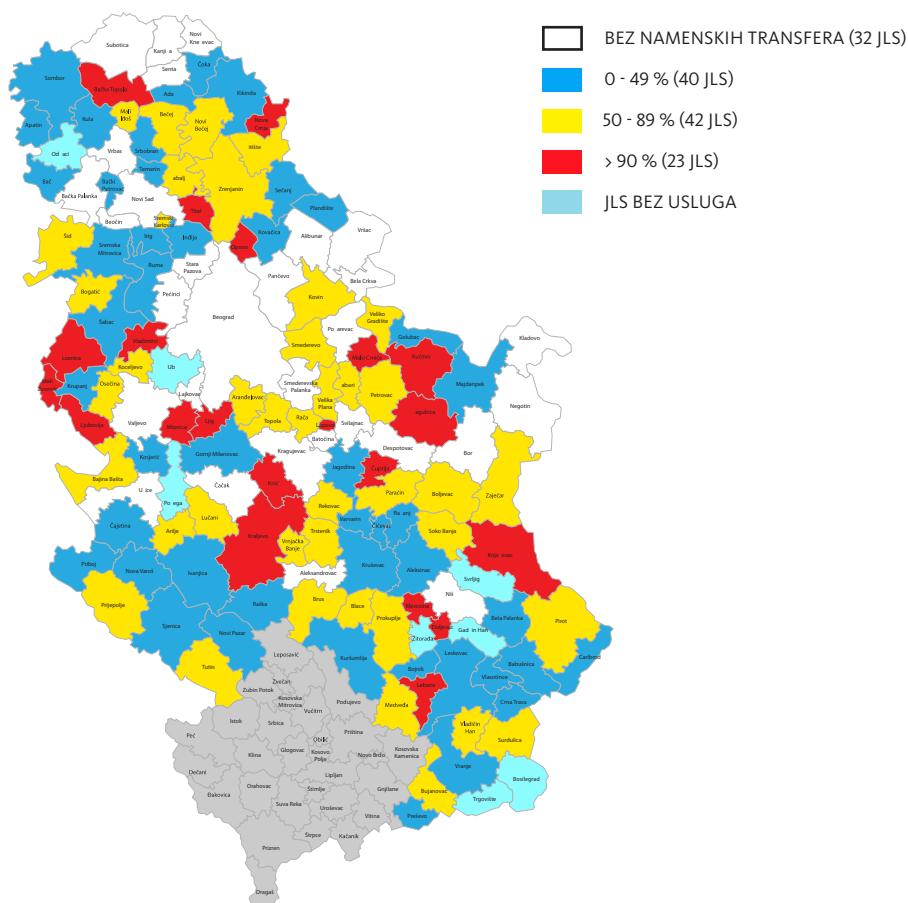
43. <https://www.minrzs.gov.rs/srb-lat/aktuelnosti/vesti/potpisani-ugovori-o-namenskim-transferima-sa-144-predstavnik-lokalnih-samouprava>

Distribucija JLS prema udelu namenskih transfera u ukupnim izvorima finansiranja na mapi je prikazana na sledeći način:

- 32 JLS bez namenskih transfera – obeležene su belom bojom
- 40 JLS s udelom namenskih transfera do 49% – obeležene su plavom bojom
- 42 JLS s udelom namenskih transfera od 50 do 89% – obeležene su žutom bojom
- 23 JLS s udelom namenskih transfera većim od 90% – obeležene su crvenom bojom
- JLS bez usluga – obeležene su svetloplavom bojom

Mapa 3. Distribucija JLS prema udelu namenskih transfera, 2018.

Svi drugi izvori finansiranja veoma malo su doprineli obezbeđenju usluga. Donatorska sredstava i participacija korisnika obezbedili su finansiranje 2,8% i 2,7% ukupnih rashoda, respektivno.

Promene u odnosu na prethodne godine u kojima je sprovedeno mapiranje nisu velike. U odnosu na 2012. i 2015. udeo rashoda za usluge socijalne zaštite u nadležnosti JLS ostao je nepromenjen – 0,07% BDP-a. Ovaj nepromenjeni udeo u poslednjem posmatranom periodu delimično duuguje povećanju BDP-a po novoprimenjenoj metodologiji RZS-a.⁴⁴ Prema revidiranim vrednostima BDP-a udeo rashoda za lokalne usluge socijalne zaštite je 2012. i 2015. iznosio 0,06%, dakle za 0,01 procentni poen manje nego 2018. godine.

Za razliku od promena u periodu između prva dva ciklusa mapiranja koje nisu bile velike, 2018. godine rashodi u realnom iznosu porasli su za preko 31% u odnosu na 2015. godinu. Ovaj porast pre svega duuguje namenskim transferima, koji 2015. još uvek nisu bili uvedeni.

Tabela 17. Porast ukupnih rashoda, 2012–2018

	Nominalni rashodi	Rashodi (2018. RSD)	Stopa realnog rasta (u %)
2012.	2.435.730.000	2.927.220.068	-
2015.	2.615.640.281	2.780.967.579	-5,0
2018.	3.647.501.623	3.647.501.623	31,2

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2012, 2015. i 2018.

U odnosu na 2015, realan rast ukupnih izdvajanja iz lokalnih budžeta za usluge socijalne zaštite u nadležnosti JLS 2018. iznosio je 15,7%. (Aneks 3)

U gotovo svakoj drugoj lokalnoj samoupravi izdvajanja iz lokalnog budžeta UNT su se 2018. godine smanjila ili su ostala na nuli. (Aneks 3)

Iz Tabele 18. može se zaključiti da u tri opštine u kontinuitetu nisu ulagana sopstvena sredstva u lokalne usluge (red 1. – Bosilegrad, Ub, Žitorađa), dok je njih pet ulagalo minimalna sredstva ranijih godina, ali nisu uspele da održe usluge, niti da dobiju namenske transfere (red 6).

Jedan broj JLS koje nisu ulagale sopstvena sredstva u lokalne usluge u 2015. dobile su namenske transfere i dodatno su uložile sredstva iz lokalnog budžeta UNT u 2018. godini. Među njima posebno treba istaći Bujanovac, koji je uprkos tome što nije imao obavezu ulaganja, pošto spada u najnerazvijenije opštine, na svaki dinar namenskih transfera uložio dinar iz lokalnog budžeta UNT (oko šest miliona RSD).

Najveći je broj JLS koje su ranije ulagale sredstva, ali su 2018. za finansiranje usluga isključivo koristile namenske transfere (red 5. 12 JLS). Među njima su i gradovi Loznica i Zaječar, koji pripadaju II grupi po razvijenosti JLS.

Sudeći prema stopama smanjenja realnih rashoda, uočljivo, gotovo na nulu su smanjile ulaganja iz lokalnog budžeta UNT, a dobile su namenske transfere sledećih lokalnih samouprava: Kraljevo (99%), Opovo (94%), Bačka Topola (92%), Knjaževac (91%), Čičevac (89%), Žitište (89%), Knić (84%). (Aneks 3)

44. Revizija bruto domaćeg proizvoda (BDP) Republike Srbije 2015-2017» <https://www.stat.gov.rs/sr-latn/vesti/20180925-najava-revizije-bdp-a/>

Tabela 18. Pregled JLS koje nisu ulagale sredstva iz lokalnog budžeta 2015. i/ili 2018. s obzirom na namenske transfere

	2015.	2018.	Namenski transferi	Broj JLS	Naziv JLS
1.	0	0	0	3	Bosilegrad, Ub, Žitorađa
2.	0	0	+	5	Kučevo, Lapovo, Mali Zvornik, Malo Crniće, Merošina, Mionica
3.	0	+	0	4	Batočina, Bela Crkva, Lajkovac, Svilajnac
4.	0	+	+	8	Bujanovac, Koceljeva, Ljig, Plandište, Ražanj, Šid, Svilajnac, Vladimirci
5.	+	0	+	12	Ćuprija, Doljevac, Lebane, Ljubovija, Loznica, Nova Crnja, Nova Varoš, Prijepolje, Sjenica, Titel, Žagubica, Zaječar
6.	+	0	0	5	Gadžin Han, Odžaci, Požega, Svrnjig, Trgovište

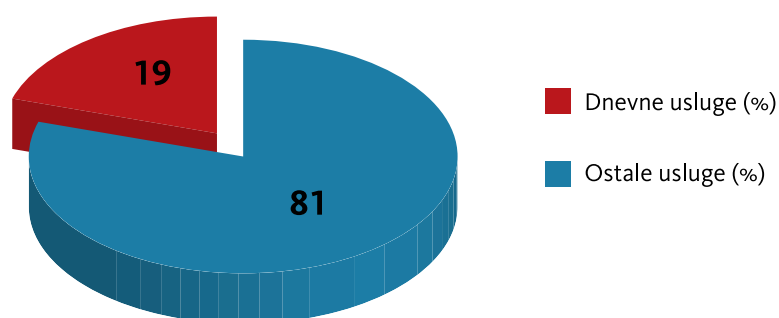
Napomena: + označava da je u datoj godini ostvaren prihod od namenskih transfera ili da su uložena sredstva iz lokalnog budžeta, 2018. sredstva lokalnog budžeta UNT

Dvadesetak lokalnih samouprava značajno je povećalo ulaganja iz lokalnih budžeta (UNT), više nego dvostruko, a najveći apsolutni realni porast zabeležen je u Novom Sadu (149 miliona, 64% porast u odnosu na 2015. godinu). Najveću stopu rasta zabeležile su opštine koje su veoma malo ulagale 2015, nekoliko stotina hiljada dinara. U toj grupi posebno se ističe opština Kuršumlija s manje od 150 hiljada, koja je 2018. uložila sedam miliona dinara iz lokalnog budžeta UNT za razvoj usluga socijalne zaštite.

RASHODI ZA USLUGE SOCIJALNE ZAŠTITE PO GRUPAMA USLUGA

U 2018. u ukupnim rashodima za lokalne usluge socijalne zaštite (3,6 milijardi dinara) najveći je udeo rashoda za dnevne usluge u zajednici – 81% (skoro tri milijarde).

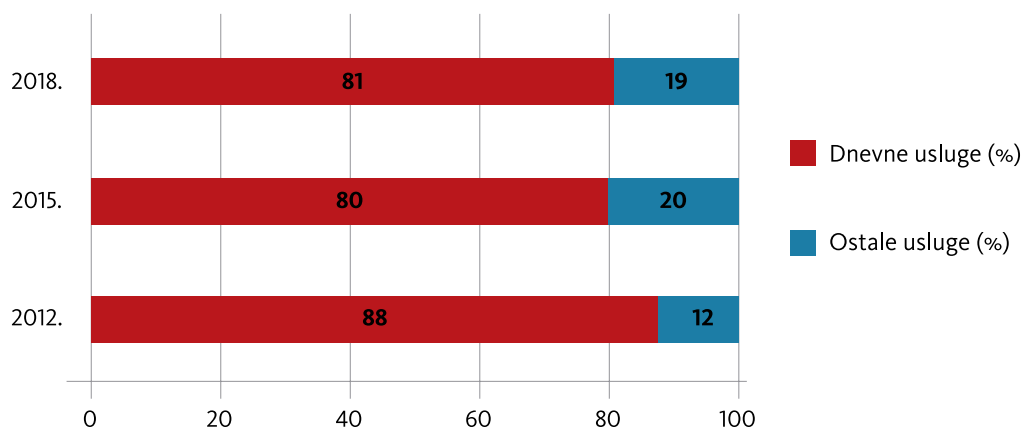
Grafikon 10. Udeo rashoda za dnevne usluge u zajednici u ukupnim rashodima za usluge SZ (u %, 2018)

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

Ovakav odnos je karakterisao ukupne rashode i u 2012. i u 2015, što je očekivano imajući u vidu da je i obuhvat najveći upravo u grupi dnevnih usluga u zajednici.

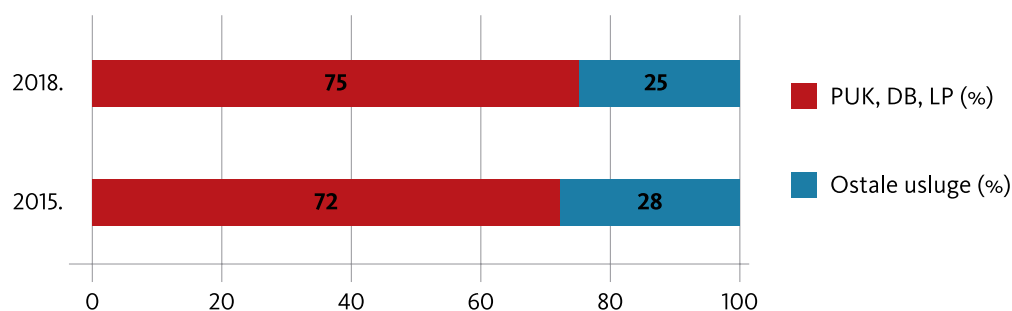
Grafikon 11. Udeo rashoda za dnevne usluge u zajednici u ukupnim rashodima usluga (%), 2012, 2015. i 2018.

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2012, 2015. i 2018.

Očekivano, tri najrasprostranjenije usluge pomoć u kući za odrasle i starije, dnevni boravak za decu sa smetnjama u razvoju i invaliditetom i lični pratilac deteta iz grupe dnevnih usluga u zajednici zapravo najviše učestvuju u ukupnim rashodima svih usluga iz četiri grupe.

Grafikon 12. Udeo rashoda PUK, DB i LP u ukupnim rashodima za lokalne usluge socijalne zaštite (%), 2015. i 2018.

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2015. i 2018.

Udeo rashoda za ove tri usluge u 2018. čini 75% u ukupnim rashodima svih usluga. Sličan udeo dobijen je za ukupne rashode ove tri usluge zbirno i u 2015. godini.⁴⁵

45. Usluga lični pratilac deteta nije postojala u 2012. godini

RASHODI ZA DNEVNE USLUGE U ZAJEDNICI

Ukupni rashodi za dnevne usluge u zajednici u 2018. su skoro tri milijarde dinara, od čega se na uslugu pomoć u kući za odrasle i starije izdvajalo 1,2 milijarde, za dnevni boravak za decu sa smetnjama u razvoju i invaliditetom oko 900 miliona dinara i nešto manje od 600 miliona za uslugu ličnog pratioca deteta. Za ostale usluge iz ove grupe bilo je izdvojeno oko 300 miliona ili 10% ukupnih rashoda dnevnih usluga.

Tabela 19. Rashodi za dnevne usluge u zajednici, ukupno i udeo finansiran iz budžeta JLS i participacije korisnika (%), 2012, 2015. i 2018.

Dnevne usluge u zajednici	2012.		2015.		2018.	
	Ukupni rashodi	Budžet JLS + participacija (%)	Ukupni rashodi	Budžet JLS + participacija (%)	Ukupni rashodi	Budžet JLS + participacija (%)
Pomoć u kući za odrasle i starije	1.094.602.066	73	1.008.102.501	90	1.255.910.687	69
Pomoć u kući za decu (i mlade)	123.220.941	15	30.395.963	76	38.442.265	68
DB za decu sa smetnjama i invaliditetom	639.683.761	83	716.439.394	96	894.664.947	91
DB za odrasle OSI	- *	- *	82.210.043	87	90.644.407	72
DB za stara lica	39.965.808	54	35.130.276	100	56.135.321	91
DB za decu u sukobu sa zakonom	33.208.534	90	25.093.716	96	19.516.018	100
Lični pratilac deteta	-	-	169.456.247	99	576.453.922	74
Svratište	31.720.596	71	18.443.534	46	34.951.232	32
UKUPNO	1.962.401.706	85	2.076.271.674	92	2.966.718.799	77

Napomena: 2018. budžet JLS UNT

U strukturi izvora finansiranja, udeo izdvajanja iz budžeta JLS UNT je dominantan, osim kod usluge svratište. Prema rezultatima mapiranja 2018, udeo sredstava koji se obezbeđuje iz lokalnog budžeta UNT i participacije se smanjuje, što je rezultat uvođenja namenskih transfera.

Posmatrano prema pojedinačnim uslugama, najveća promena u izvoru finansiranja zabeležena je za uslugu pomoć u kući za decu i mlade koja je 2012. uglavnom finansirana iz donatorskih sredstava, a 2018. iz sredstva lokalnog budžeta. Slično se može reći i za dnevni boravak za starije, kada je učešće donatorskih sredstava bilo čak 42% u 2012. godini. Usluga svratište se najvećim delom finansirala iz budžeta JLS (71%) u 2012, uključujući i Beograd, a ostatak su činila uglavnom donatorska sredstva. U narednim ciklusima mapiranja taj odnos se malo promenio: u 2015. udeo izdvajanja iz lokalnih budžeta za ovu uslugu iznosio je 46%, a u 2018. samo 32%.

U strukturi izvora finansiranja dnevnih usluga, sredstva namenskih transfera učestvuju sa 19% u proseku. Dnevne usluge u zajednici povlače najznačajniji deo ovih sredstava, čak 91%.

Namenski transferi za socijalnu zaštitu regulisani su vladinom Uredbom o namenskim transferima za socijalnu zaštitu iz marta 2016, u skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti. Ovom uredbom definisani su iznosi namenskih transfera kojima se finansiraju usluge socijalne zaštite, kriterijumi za njegovu raspodelu JLS i za učešće JLS, dinamika prenosa sredstava, kao i usluge socijalne zaštite od posebnog značaja za Republiku Srbiju.⁴⁶ Institut namenskih transfera je u funkciji od 2016. u skladu s važećom uredbom, pa su u ovom ciklusu mapiranja sredstva iz ovog izvora po prvi put uključena.

U sledećoj tabeli prikazano je učešće sredstava namenskog transfera u finansiranju dnevnih usluga u zajednici.

Tabela 20. Udeo namenskih transfera u finansiranju dnevnih usluga u zajednici, 2018. (%)		
Dnevne usluge u zajednici	2018.	
	Ukupni rashodi	Udeo namenskih transfera (%)
Pomoć u kući za odrasle i starije	1.255.910.687	25
Pomoć u kući za decu (i mlade)	38.442.265	32
DB za decu sa smetnjama i invaliditetom	894.664.947	8
DB za odrasle OSI	90.644.407	21
DB za stara lica	56.135.321	9
DB za decu u sukobu sa zakonom	19.516.018	0
Lični pratilac deteta	576.453.922	24
Svratište	34.951.232	0
UKUPNO	2.966.718.799	19

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

Najmanje sredstava iz namenskog transfera povlače usluge dnevnog boravka za decu i starija lica ako izuzmemo usluge dnevni boravak za decu u sukobu sa zakonom i svratište, za koje JLS ne koriste sredstva namenskih transfera.

Najveći udeo od 32% beleži se za uslugu pomoć u kući za decu. Između petine i četvrtine sredstava rashoda za PUK, DB za odrasle i OSI i LP takođe se finansira iz namenskih transfera.

46. Uredba o namenskim transferima u socijalnoj zaštiti („Službeni glasnik RS“, broj 18/16)

RASHODI ZA USLUGE PODRŠKE ZA SAMOSTALAN ŽIVOT

Ukupni rashodi ove grupe usluga u 2018. iznose 168 miliona dinara s učešćem izdvajanja iz lokalnog budžeta UNT (s participacijom korisnika) od 84%.

Tabela 21. Rashodi za usluge podrške za samostalan život, ukupno i udeo finansiran iz budžeta JLS i participacije korisnika (%), 2012, 2015. i 2018.

Usluge podrške za samostalan život	2012.		2015.		2018.	
	Ukupni rashodi	Budžet JLS + participacija (%)	Ukupni rashodi	Budžet JLS + participacija (%)	Ukupni rashodi	Budžet JLS + participacija (%)
Personalna asistencija	50.935.065	21	47.255.053	91	97.730.672	81
SUP za mlade	10.183.683	100	7.950.001	100	12.766.264	49
SUP za OSI	21.609.600	72	48.109.628	64	57.598.184	96
UKUPNO	82.728.348		103.314.722	79	168.095.120	84

Napomena: 2018. budžet JLS UNT

U ukupnim izvorima finansiranja prevashodno figuriraju izdvajanja iz budžeta JLS UNT kod usluga personalne asistencije i stanovanja uz podršku za osobe s invaliditetom u 2018. godini. Kod stanovanja uz podršku za mlade udeo od oko 50% čine sredstva iz lokalnog budžeta UNT; donatorska sredstva učestvuju sa skoro 40% u ukupnim izvorima finansiranja.

Participacija korisnika u ceni usluge registruje se kod personalne asistencije.

Tabela 22. Udeo namenskih transfera u finansiranju usluga podrške za samostalan život (%), 2018.

Usluge podrške za samostalni život	2018.	
	Ukupni rashodi	Udeo namenskih transfera (%)
Personalna asistencija	97.730.672	14
SUP za mlade	12.766.264	2
SUP za OSI	57.598.184	2

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

Izdvajanja iz sredstava namenskog transfera za ove usluge su niska. Namenski transferi predstavljaju značajniji izvor finansiranja samo za uslugu personalne asistencije.

RASHODI ZA USLUGE SMEŠTAJA

Ukupni rashodi za usluge smeštaja u 2018. iznose nešto više od 400 miliona dinara. Udeo izdvajanja iz budžeta JLS UNT (sa sredstvima od participacije korisnika) čini 91% u strukturi izvora finansiranja ovih usluga.

Tabela 23. Rashodi za usluge smeštaja, ukupno i udeo finansiran iz budžeta JLS i participacije korisnika (%), 2012, 2015. i 2018.

Usluge smeštaja	2012.		2015.		2018.	
	Ukupni rashodi	Budžet JLS + participacija (%)	Ukupni rashodi	Budžet JLS + participacija (%)	Ukupni rashodi	Budžet JLS + participacija (%)
Prihvatište za odrasle/starije	124.952.406	100	123.745.997	92	142.460.374	96
Prihvatište za decu	160.211.362	91	129.554.541	99	134.353.685	96
Prihvatište za žrtve nasilja	52.963.331	81	71.833.644	80	115.136.827	87
Predah smeštaj	19.350.276	31	8.490.629	59	13.283.055	36
UKUPNO	357.477.375	76	333.624.811	91	405.233.941	91

Napomena: 2018. budžet JLS UNT

U odnosu na 2012. i 2015. u 2018. ukupni rashodi pojedinačnih usluga ove grupe su se uvećali nominalno, kao i zbirno. Najviša izdvajanja zabeležena su kod usluge prihvatilište za odrasla i starija lica.

U strukturi izvora finansiranja najveći udeo čine izdvajanja iz lokalnog budžeta UNT, osim za uslugu predah smeštaj.

Namenski transfer je slabije povlačen za finansiranje usluga ove grupe, osim za uslugu predah smeštaj.

Tabela 24. Udeo namenskih transfera u finansiranju usluge smeštaja u 2018. (%)

Usluge smeštaja	2018.	
	Ukupni rashodi	Udeo namenskih transfera (%)
Prihvatilište za odrasle/starije	142.460.374	4
Prihvatilište za decu	134.353.685	-
Prihvatilište za žrtve nasilja	115.136.827	9
Predah smeštaj	13.283.055	47

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

Sredstva iz namenskog transfera su najznačajnija za uslugu predah smeštaj. Kod usluge prihvatilište za decu uopšte nisu korišćena sredstva iz ovog izvora.

RASHODI ZA SAVETODAVNO-TERAPIJSKE I SOCIJALNOEDUKATIVNE USLUGE

Za ove usluge uočava se najmanji iznos ukupnih rashoda nominalno u visini od 103 miliona dinara u 2018. u odnosu na ostale grupe usluga. Učešće sredstava iz budžeta JLS čini 74%. Rashodi usluge savetovalište čine gotovo u celosti ukupna sredstva kojima su raspolagale ove dve usluge.

Tabela 25. Rashodi za savetodavne usluge, ukupno i udeo finansiran iz budžeta JLS i participacije korisnika (%), 2012, 2015. i 2018.

Savetodavne usluge	2012.		2015.		2018.	
	Ukupni rashodi	Budžet JLS + participacija (%)	Ukupni rashodi	Budžet JLS + participacija (%)	Ukupni rashodi	Budžet JLS + participacija (%)
Savetovalište	31.910.000	90	47.169.500	98	93.440.022	75
Porodični saradnik	-	-	46.848.575	11	9.494.540	63
UKUPNO	31.910.000	90	94.018.075	57	102.934.562	74

Napomena: 2018. budžet JLS UNT.

U odnosu na 2015, rashode savetodavnih usluga odlikuju dvostruko veća izdvajanja nominalno zabeležena kod usluge savetovalište, a pet puta manja kod porodičnog saradnika. Ovo odgovara slici o povećanoj rasprostranjenosti usluge savetovalište i smanjenom obuhvatu korisnika uslugom porodičnog saradnika sa skromnijim ukupnim rashodima za obezbeđivanje minimalnog funkcionisanja usluge.

Učešće izdvajanja iz lokalnih budžeta (bez participacije) preovlađuje kao i kod drugih grupa usluga.

Distribucija izdvajanja namenskog transfera kod obe usluge pokazuje manje-više ujednačenost s nešto višim učešćem nego kod usluga smeštaj i podrška za samostalan život

Tabela 26. Udeo namenskih transfera u finansiranju savetodavnih usluga, 2018.

Savetodavne usluge	2018.	
	Ukupni rashodi	Udeo namenskih transfera (%)
Savetovalište	93.440.022	19
Porodični saradnik	9.494.540	16

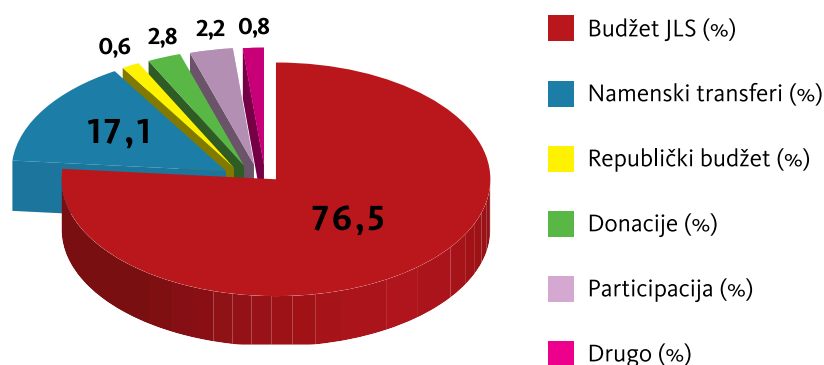
Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

IZVORI FINANSIRANJA USLUGA

IZVORI FINANSIRANJA U 2018. GODINI

Izdavanja iz budžeta JLS UNT najvažniji su izvor finansiranja svih usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS. Sredstva namenskog transfera u strukturi izvora finansiranja zastupljena su sa 17%. Sumarno, ova dva izvora finansiranja obezbeđuju 93,5% sredstava za usluge.

Grafikon 13. Struktura izvora finansiranja svih grupa usluga u 2018.

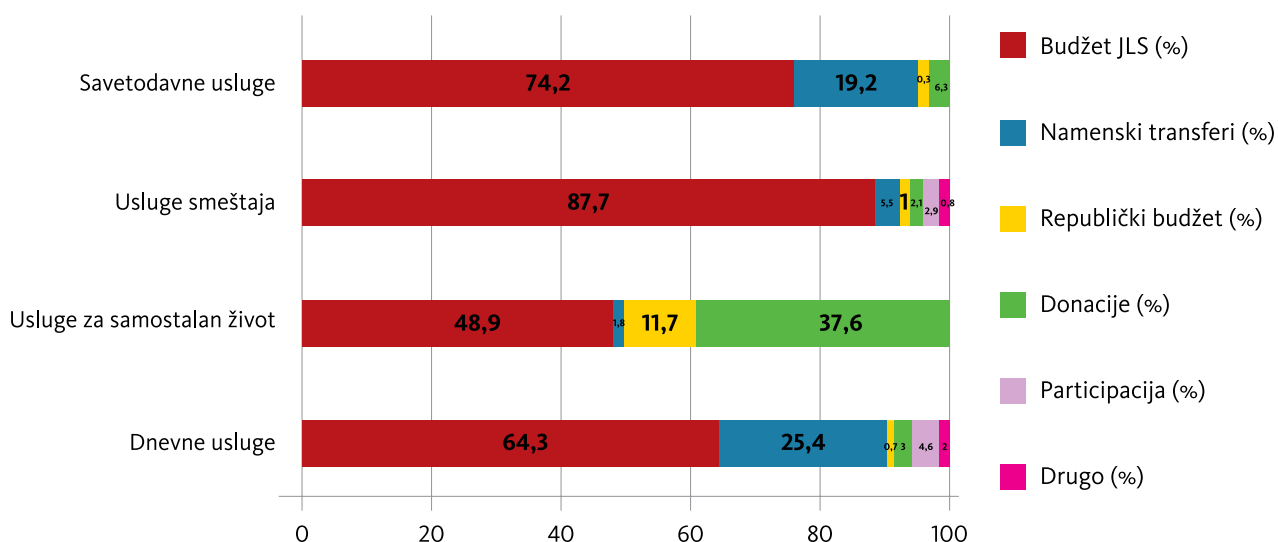
Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

Udeli od 2,8% i 2,2% sredstava donatorskih projekata i participacije korisnika respektivno jesu niski. Gotovo zanemarljivo jeste učešće sredstava iz republičkog budžeta (program javnih radova i sl.) i drugih sredstava, koja predstavljaju naplatu od matičnih opština za korisnike upućene da koriste usluge u drugoj JLS, sredstva iz budžeta AP Vojvodina, sredstva po osnovu oportuniteta⁴⁸ i sredstva gradskih opština u Beogradu.

Po grupama usluga, najvažnije karakteristike u strukturi izvora finansiranja:

- Visoko učešće izdvajanja iz budžeta JLS UNT kod svih grupa, osim grupe podrške za samostalan život;
- Najviše učešće sredstava namenskih transfera od 25% je kod dnevnih usluga;
- Visoko učešće donatorskih sredstava od približno 38% karakteristično je za uslugu podrške za samostalan život.

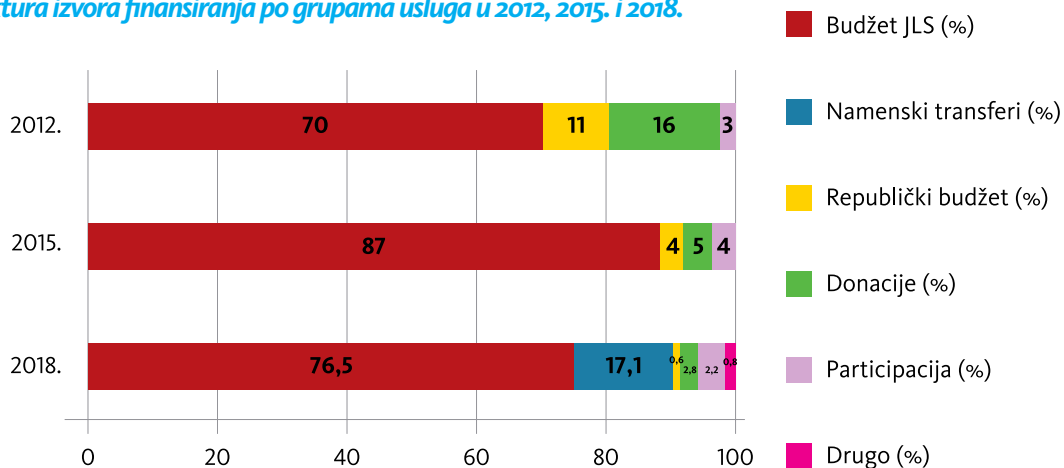
48. Ministarstvo pravde je 2014. iniciralo izmene Zakona o krivičnom postupku po kojima se sva sredstva od oportuniteta „slivaju“ na jedan račun, a zatim raspisuje javni konkurs za njihovu dodelu. Projekti moraju biti od javnog interesa i postoji stroga kontrola trošenja sredstava.
<https://www.mpravde.gov.rs/vest/19307/novcana-sredstva-po-osnovu-oportuniteta-dobilo-130-projekata-.php>

Grafikon 14. Struktura izvora finansiranja po grupama usluga u 2018.

Napomena: 2018. budžet JLS UNT

IZVORI FINANSIRANJA, KOMPARATIVNI PREGLED 2012, 2015. I 2018. GODINA

Osnovna razlika u pregledu za tri ciklusa mapiranja odnosi se na prisustvo sredstava iz namenskog transfera u 2018, a osnovna sličnost je visoko učešće izdvajanja iz budžeta JLS.

Grafikon 15. Struktura izvora finansiranja po grupama usluga u 2012, 2015. i 2018.

Napomena: 2018. budžet JLS UNT

Udeo izdvajanja lokalnih samouprava je najveći u 2015. godini. Učešće sredstava iz donatorskih programa je najviše u 2012, kao i zastupljenost sredstava iz republičkog budžeta, dodeljivanih JLS kroz projekte u periodu od 2012. do 2015. godine. Udeo sredstava prikupljenih kroz participaciju korisnika u 2018. je najniži, protivno očekivanju.

NAJRASPROSTRANJENIJE USLUGE SOCIJALNE ZAŠTITE

POMOĆ U KUĆI ZA STARIJA LICA

Pomoć u kući za odrasle i starije, kao tradicionalno najrasprostranjenija usluga, u 2018. obuhvata 16.678 korisnika prosečno mesečno od čega lica starija od 65 godina čine 90,25% u ukupnom broju korisnika.

Udeo korisnika starijih od 65 godina u ukupnoj populaciji odgovarajuće starosti⁴⁹ u republici iznosi 1,24%.

Jedna petina od ukupnog broja korisnika usluge je iz Beograda.

Osnovni podaci za uslugu u 2018. godini

- Usluga se pruža u 123 JLS.
- Usluga se ne obezbeđuje u 14 JLS, ne računajući osam JLS u kojima nije zabeležena nijedna usluga.
- Ukupan broj korisnika (65+) jeste 15.052 i oni žive u 13.732 domaćinstva.
- U ukupnoj populaciji starijoj od 65 godina u 123 JLS, učešće korisnika 65+ iznosi 1,34% (indikator dostupnosti opšta stopa obuhvata).
- Ukupan broj ekvivalentnih korisnika 65+ iznosi 7.491 (indikator veličine programa).
- *Hipotetička stopa obuhvata*, udeo broja ekvivalentnih korisnika starijih od 65 godina u populaciji 65+ u 123 JLS iznosi 0,7%.
- Korisnice usluge očekivano čine značajnu većinu od 70,54% u ukupnom broju korisnika.
- Usluga je nešto dostupnija korisnicima s urbanog područja čiji je udeo 52,47% u ukupnom broju korisnika.
- Pružaoci usluge iz javnog sektora pružaju usluge za 54% korisnika.
- 69% sredstava se obezbeđuje iz budžeta JLS UNT i iz sredstava koja su prikupljena kroz participaciju.
- 80% ukupnog broja korisnika dobija usluge od licenciranih pružalaca s licencom na šest godina i ograničenom licencom.

49. Ukupan broj stanovnika 65+ u Srbiji

RASPROSTRANJENOST USLUGE

Usluga se pruža u 123 JLS u 2018. godini.

Tabela 27. Rasprostranjenost usluge PUK u 2012, 2015. i 2018. godini

	2012.	2015.	2018.
Broj JLS	122	124	123

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2012, 2015. i 2018.

U odnosu na prethodna dva ciklusa mapiranja, nivo njene rasprostranjenosti je gotovo isti.

DOSTUPNOST USLUGE

Uslugom PUK obuhvaćeno je ukupno 15.052 korisnika starijih od 65 godina u 123 JLS. Oni čine skoro 91% u ukupnom broju korisnika usluge.

Usluga se pružala kontinuirano svih 12 meseci u 63 JLS ili 51% od ukupnog broja opština i gradova u kojima se obezbeđivala. U 48 JLS ili 39% od ukupnog broja opština i gradova usluga se pružala od šest do 11 meseci. Manje od šest meseci PUK se pružala u 12 JLS. (Aneks 4)

Tabela 28. Broj korisnika i broj JLS prema broju meseci pružanja usluge tokom 2018.

BROJ MESECI	Ukupan broj korisnika	Broj korisnika 65+	Broj JLS
12 meseci	9.474	8.595	63
6–11 meseci	6.505	5.830	48
< od 6 meseci	699	627	12

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

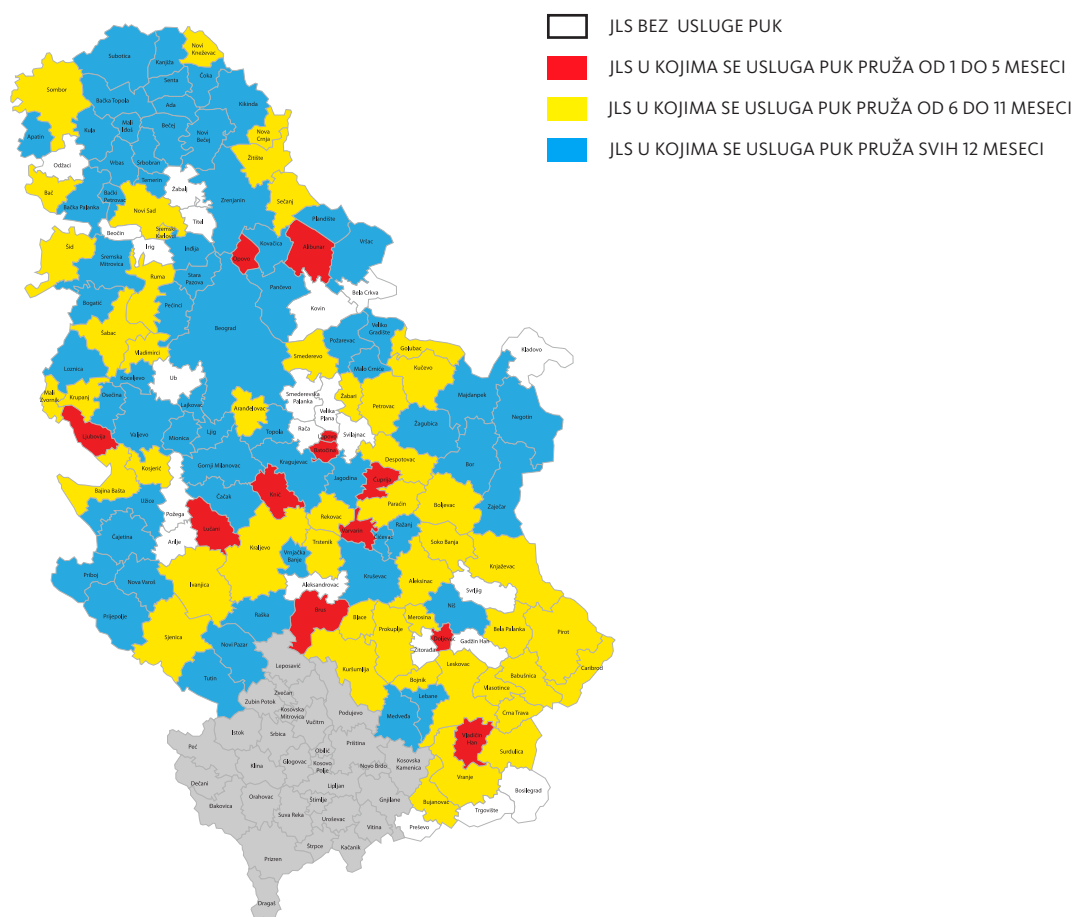
Tokom cele godine uslugu prima 57% od ukupnog broja korisnika. Najmanji broj korisnika, njih 699 (približno 4%) iz 12 JLS dobija uslugu u trajanju od mesec dana do šest meseci. U ovih 12 JLS, uglavnom malih i nedovoljno razvijenih opština, beleži se ista ili nešto viša opšta stopa obuhvata u odnosu na prosek u 123 JLS (1,34%).

Na sledećoj mapi je prikazana distribucija JLS prema broju meseci pružanja usluge PUK i to:

- 12 JLS u kojima se usluga pružala manje od šest meseci tokom 2018. – obeležene su na mapi crvenom bojom
- 48 JLS u kojima se usluga pružala od šest do 11 meseci tokom 2018. – obeležene su žutom bojom
- 63 JLS u kojima se usluga pružala svih 12 meseci tokom 2018. – obeležene su plavom bojom

Mapa 4. Distribucija JLS prema broju meseci pružanja usluge PUK, 2018.

U odnosu na 2015, situacija je nešto izmenjena u pogledu broja korisnika prema broju meseci koliko je usluga trajala u 2018. godini.

Tabela 29. Broj korisnika i broj JLS prema broju meseci pružanja usluge, 2015. i 2018.

BROJ MESECI	2015.			2018.		
	Ukupan broj korisnika	Broj korisnika 65+	Broj JLS	Ukupan broj korisnika	Broj korisnika 65+	Broj JLS
12 meseci	12.651	11.426	90	9.474	8.595	63
6–11 meseci	618	581	8	6.505	5.830	48
< od 6 meseci	1.774	1.679	24	699	627	12

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2015 i 2018.

Broj korisnika PUK u 2015. koji su kontinuirano dobijali uslugu je veći nego u 2018. godini.

S druge strane, broj korisnika kojima je usluga bila dostupna u periodu od šest do 11 meseci u 2015. bio je izrazito mali u odnosu na podatke iz 2018. godine.

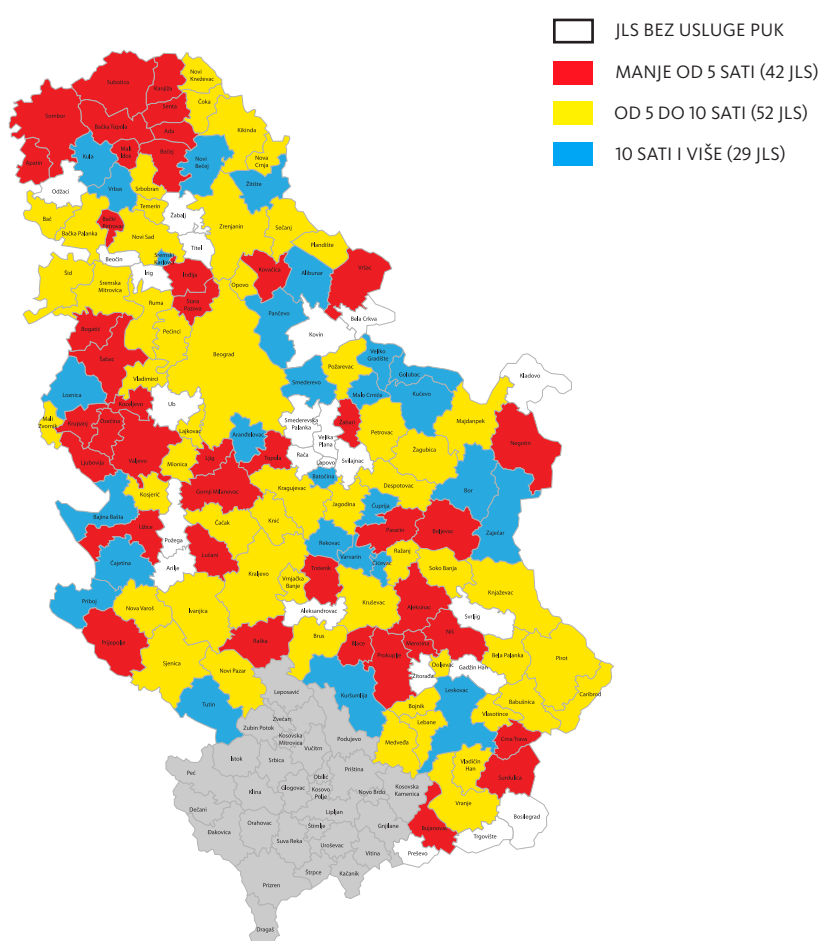
Prema intenzitetu, na nivou 123 JLS usluga se pruža korisnicima u proseku šest sati nedeljno u zavisnosti od modela pružanja usluge. Najveći broj korisnika uslugu dobija u trajanju od pet do 10 sati nedeljno (54%) i u ovoj grupi polovinu čine korisnici iz Beograda, Kruševca i Novog Sada. Najmanji broj korisnika dobija 10 i više sati nedeljno (10%). U toj grupi JLS su Leskovac, Kula, Pančevo, Priboj, Novi Bečej, Knić i Smederevo. (Aneks 4, tabela)

Distribucija JLS prema broju sati pružene usluge nedeljno prikazana je na mapi i to:

- U 42 JLS korisnici dobijaju uslugu do pet sati nedeljno – obeležene crvenom bojom
- U 52 JLS korisnici dobijaju uslugu 5–10 sati nedeljno – obeležene žutom bojom
- U 29 JLS korisnici dobijaju uslugu 10 i više sati nedeljno – obeležene plavom bojom

Mapa 5. Distribucija JLS prema broju sati pružene usluge nedeljno

OPŠTA I HIPOTETIČKA STOPA OBUHVATA KORISNIKA STARIJIH OD 65 GODINA USLUGOM

Dostupnost usluge izražena kroz indikator opšte stope obuhvata starih uslugom PUK u 2018. ima prosečnu vrednost od 1,34% učešća korisnika usluge starijih od 65 godina u odgovarajućem delu populacije (65+) u 123 opštine i grada.

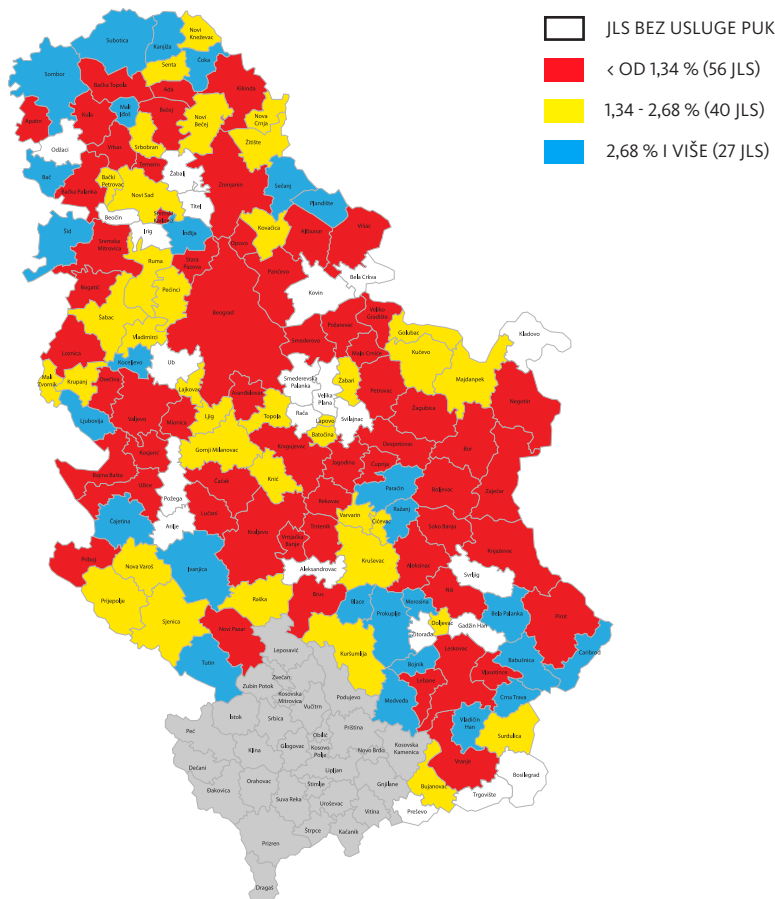
Dostupnost izražena *opštom stopom obuhvata* (OSO) koja je manja od proseka zabeležena je u 56 JLS. U 40 JLS registruje se dvostruko viša dostupnost (2,68%). U preostalih 49 JLS registruje se vrednost indikatora koja je viša od 2,68%. U ovu grupu spada i devet JLS u kojima je vrednost ovog indikatora četiri puta viša u odnosu na prosek. (Aneks 4)

Na sledećoj mapi prikazana je distribucija JLS prema *opštoj stopi obuhvata* (OSO) korisnika (65+) u 123 JLS i to na sledeći način:

- 56 JLS s opštom stopom obuhvata do 1,34% – obeležene crvenom bojom
- 40 JLS s opštom stopom obuhvata od 1,34 do 2,68% – obeležene žutom bojom
- 27 JLS s opštom stopom obuhvata višom od 2,68% – obeležene plavom bojom

Mapa 6. Opšta stopa obuhvata korisnika 65+ uslugom PUK, 2018.

Dostupnost izražena *hipotetičkom stopom obuhvata* (HSO) koja iznosi 0,7%, izračunata je na osnovu udela ekvivalentnog broja korisnika PUK 65+ u ukupnom broju stanovnika starijih od 65 godina u 123 JLS. Ukupan ekvivalentni broj korisnika starijih od 65 godina iznosi 7.491 i duplo je manji od stvarnog broja korisnika. Ovakav odnos stvarnog i ekvivalentnog broja korisnika u najvećoj meri zavisi od broja meseci obezbeđivanja usluge PUK tokom godine, ali i od intenziteta podrške u toku nedelje.

Mapa koja predstavlja poređenje JLS prema ovom indikatoru izgleda nešto drugačije u odnosu na mapu s *opštom stopom obuhvata*. Više od pola JLS u kojima je usluga pružana beleži obuhvat manji od vrednosti proseka (0,7%). U 32 JLS zabeležena je dvostruka vrednost ovog indikatora od 1,4%, a u 22 JLS njena vrednost viša je od dvostruke vrednosti prosečne HSO. U ovoj poslednjoj grupi je samo pet JLS s četiri i više puta većom vrednošću indikatora od proseka. (Aneks 4)

Prikaz ovog indikatora na sledećoj mapi ilustrovan je na sledeći način:

- 69 JLS s hipotetičkom stopom obuhvata do 0,7% – obeležene crvenom bojom
- 32 JLS s hipotetičkom stopom obuhvata od 0,7 do 1,4% – obeležene žutom bojom
- 22 JLS s hipotetičkom stopom obuhvata višom od 1,4% – obeležene plavom bojom

Mapa 7. Hipotetička stopa obuhvata korisnika 65+ uslugom PUK, 2018.

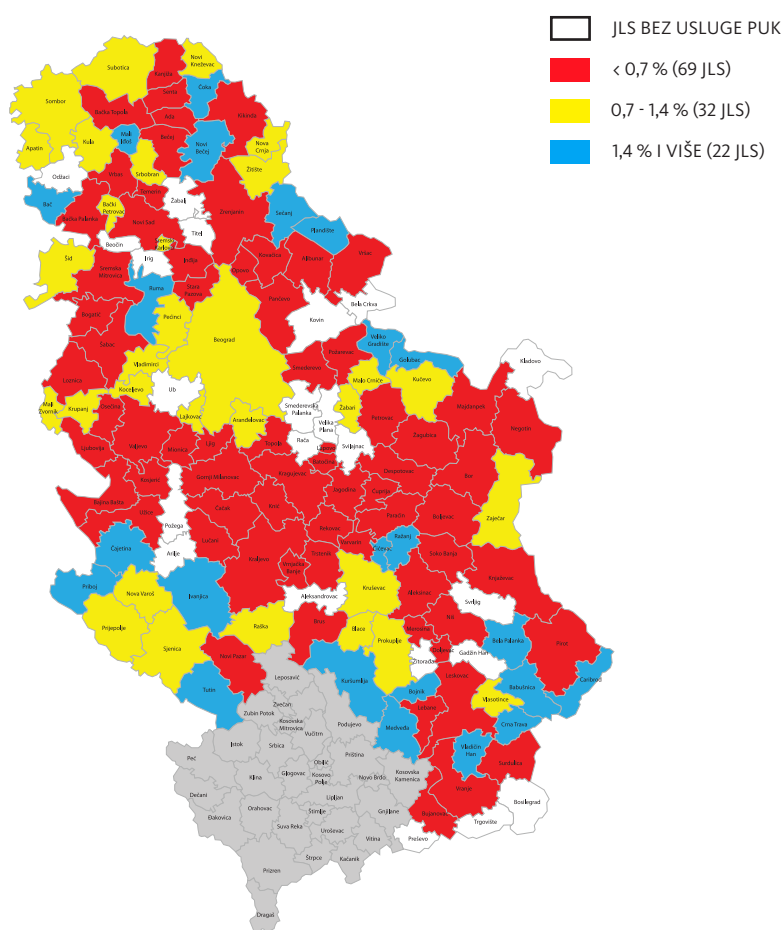

Tabela 30. Korisnici PUK 65+ prema stopi obuhvata, 2015. i 2018.

	Broj korisnika 65+	OSO (%)	HSO (%)
2018.	15.052	1,3	0,7
2015.	13.686	1,1	0,5

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2015. i 2018. OSO i HSO – kalkulacija autora

U poređenju s podacima iz 2015, broj korisnika starijih od 65 godina povećao se za oko 1.500 lica u 2018, a porasle su obe stopa obuhvata. Opšta stopa obuhvata nešto je viša u 2018, ali je i dalje niska.

STRUKTURA KORISNIKA USLUGE STARIJIH OD 65 GODINA

Prema polu, kako je i očekivano, korisnice usluge učešćem od 71% (70,54%) čine znatnu većinu.

Po području na kome žive, više od polovine korisnika PUK jeste iz urbane sredine (52,5%).

Tabela 31. Korisnici PUK 65+ prema polu i području na kome žive, 2015. i 2018.

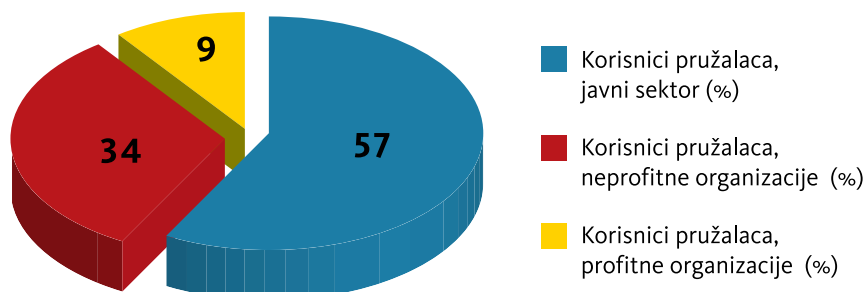
	Broj korisnika 65+	Ženski pol (%)	Urbana sredina (%)
2018.	15.052	71	52
2015.	13.686	69	66

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2015. i 2018.

Udeo korisnika PUK je gotovo na istom nivou u oba ciklusa mapiranja. Smanjio se udeo korisnika iz urbanih sredina, što ukazuje na to da su mnoge JLS uključivale korisnike iz udaljenih ruralnih naselja, koji su po pravilu ugroženiji od onih koji žive na urbanom području.⁵¹

PRUŽAOCI USLUGE

Učešće sektora u obezbeđivanju usluge pomoć u kući za starije izraženo je prema broju korisnika. U 2018. zabeležena je pojava pružalaca usluge iz privatnog profitnog sektora.

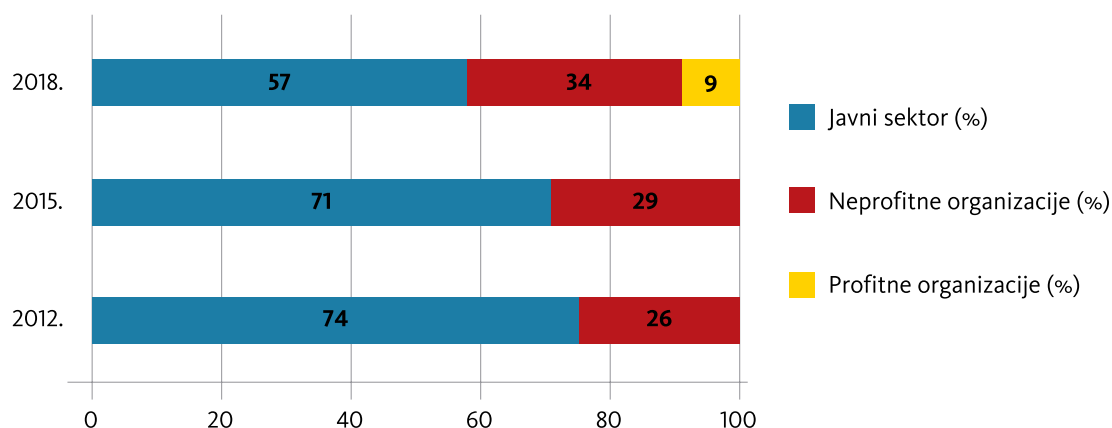
Grafikon 16. Udeo korisnika prema sektoru koji pruža usluge, 2018. (%)

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

Prema broju korisnika usluge, javni sektor drži primat s 57% u ukupnom broju korisnika. Među pružaocima iz javnog sektora najbrojniji su centri za socijalni rad, ali se uočava i pojava novoosnovanih centara za pružanje lokalnih usluga u jednom broju gradova.

Neprofitne organizacije pružaju uslugu približno svakom trećem korisniku (34%), a pružaoci iz profitnog sektora približno svakom desetom (9%).

Grafikon 17. Korisnici prema sektoru koji pruža usluge, 2012, 2015. i 2018.

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2012, 2015. i 2018.

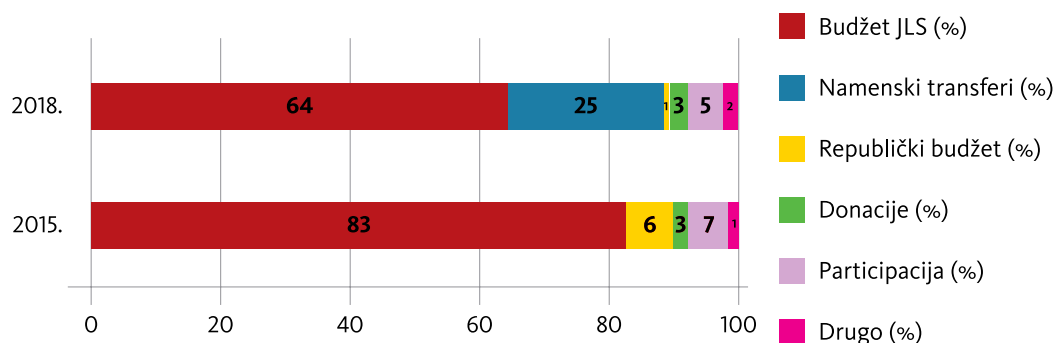
Broj korisnika koji dobijaju uslugu u okviru privatnog sektora značajnije se povećao u 2018. godini.

FINANSIRANJE USLUGE I IZVORI FINANSIRANJA

Ukupni rashodi za uslugu pomoć u kući za starije iznosili su 1,2 milijarde dinara. Najveći udeo – 69% rashoda finansiran je sredstvima budžeta JLS UNT, uključujući sredstva prikupljena kroz participaciju.

Sledeća u strukturi, sredstva obezbeđena kroz instrument namenskih transfera čine četvrtinu ukupnih sredstava u 2018. godini.

Grafikon 18. Struktura izvora finansiranja usluge, 2015. i 2018.

Napomena: 2018. budžet JLS UNT

Na grafikonu se jasno vidi umanjeње udela izdvajanja iz budžeta JLS u 2018. u odnosu na 2015, kada se namenski transferi još uvek nisu dodeljivani.

Interesantno je da je u 24 uglavnom male JLS (od ukupno 123) pomoć u kući za starije jedina usluga koja se pružala u 2018. godini. Kod ovih JLS dominantna su sredstva iz namenskih transfera sa 60% u strukturi izvora finansiranja, a udeo od 37% činila su izdvajanja iz budžeta JLS UNT.

Sredstva iz republičkog budžeta u 2018. iznose samo 1% i obezbeđena su verovatno iz programa javnih radova. Vidljivo je smanjenje u odnosu na 2015, kada je njihov udeo bio 6%.

Učešće sredstava od participacije korisnika takođe se smanjilo u 2018, dok je udeo sredstava iz donacija na istom nivou u oba perioda.

Zanemarljivo se povećalo učešće iz drugih izvora, gde su uvrštena sredstva po osnovu oportuniteta, dodatna izdvajanja iz beogradskih opština (Zvezdara i Stari grad) za PUK za svoje rezidente i slično.

Generalno, ukupni rashodi za uslugu PUK povećali su se u 2018, u odnosu na 2015, za oko 200 miliona RSD u nominalnom iznosu (20%), a izdvajanja iz budžeta JLS UNT manja su za 30 miliona dinara „zahvaljujući“ sredstvima iz namenskog transfera. Prikupljanje sredstava po osnovu participacije korisnika nije na zadovoljavajućem nivou.

EFIKASNOST USLUGE PUK

Za analizu efikasnosti pružanja usluge pomoć u kući za starije i odrasle kao indikator efikasnosti izračunat je jedinični trošak po satu.

Jedinični troškovi za uslugu pomoć u kući za starije i odrasle izračunati su na osnovu podataka o rashodima, korisnicima (domaćinstvima), modelu/intenzitetu pružanja usluge i na osnovu kontinuiteta pružanja usluge tokom godine.

Jedinični troškovi, troškovi po korisniku (domaćinstvu) za jedan sat pružene usluge predstavljaju odnos ukupnih godišnjih tekućih rashoda i ukupnog broja sati godišnjeg pružanja usluge svim korisnicima (domaćinstvima) u jednoj lokalnoj samoupravi. Pretpostavka za izračunavanje ukupnog broja sati jeste prikupljanje podataka o korisnicima i intenzitetu pružene usluge za svako domaćinstvo u svim lokalnim samoupravama.

Jedinični troškovi važni su s aspekta efikasnosti, jer se pod ostalim jednakim uslovima efikasnost povećava s njihovim smanjenjem. Sagledavanje jediničnih troškova, poređenje s drugim lokalnim samoupravama i uočavanje razloga koji dovode do većih ili manjih troškova svakako predstavljaju osnov za moguće unapređenje efikasnosti. Jasno je i da ovaj indikator ne treba da se posmatra izolovano, bez sagledavanja efekata na kvalitet pružene usluge.

Analiza jediničnih troškova pokazuje da je u Srbiji u proseku sat usluge pomoć u kući koštao 333 dinara po korisniku. U 60% lokalnih samouprava u kojima je uspostavljena PUK, usluga je jeftinija od proseka. (Mapa 8)

U gradovima s najvećim brojem korisnika (domaćinstva) i dugom tradicijom, u Beogradu (preko 3.000 korisnika) i Subotici (preko 760 korisnika) jedinični trošak po satu iznosi 380 i 340 dinara, respektivno.

Tabela 32. Distribucija JLS prema visini jediničnih troškova za uslugu pomoć u kući za odrasla i starija lica, 2018. godina

BROJ JLS	Jedinični trošak po satu (u RSD)
10	< 166
65	166 – 333
33	334 – 500
15	> 500

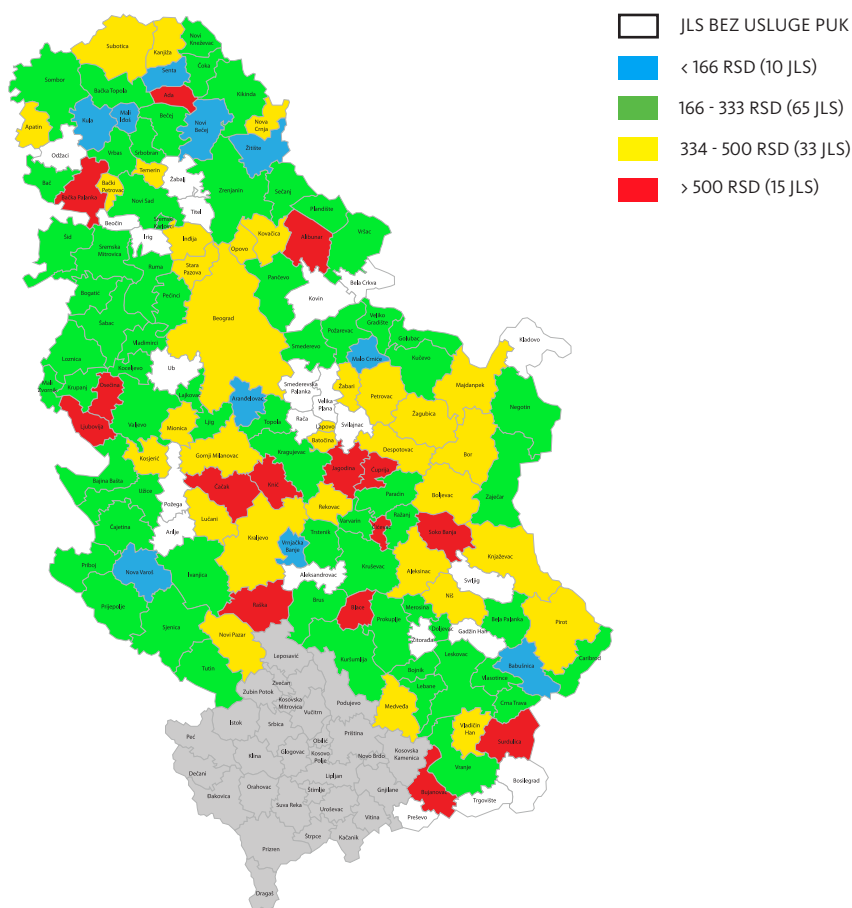
Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

Jedinice lokalne samouprave su obeležene na mapi na sledeći način:

- 10 JLS s jediničnim troškom usluge nižim od 166 din – obeležene plavom bojom
- 65 JLS s jediničnim troškom usluge od 166 do 333 din – obeležene zelenom bojom
- 33 JLS s jediničnim troškom usluge od 334 do 500 din – obeležene žutom bojom
- 15 JLS s jediničnim troškom usluge višim od 500 din – obeležene crvenom bojom

Mapa 8. Distribucija JLS prema jediničnom trošku PUK, 2018.

U jednom broju JLS jedinični troškovi su izrazito niski. Ranija istraživanja ukazivala su na to da su u pojedinim manjim ruralnim opštinama veoma niski jedinični troškovi bili rezultat velikog obuhvata korisnika koji su dobijali elementarnu podršku umesto usluge koja ispunjava minimalne standarde.⁵² Jedinični troškovi upola niži od proseka (niži od 166 dinara) zabeleženi su u opštinama Kula, Mali Idoš, Vrnjačka Banja, Nova Varoš, Babušnica, Senta, Malo Crniće, Novi Bečej, Arandelovac i Žitište. (Aneks 4)

U 15 JLS, u kojima su jedinični troškovi po satu iznosili 50% i više iznad prosečnih (preko 499 dinara), moglo bi da bude prostora za unapređenje efikasnosti. Jedinični troškovi u ovim jedinicama lokalne samouprave čak su iznad cene po satu koju naplaćuje privatni profitni servis u Beogradu.

U nekojici opština u ovoj grupi usluga se pružala samo 2-3 meseca i u potpunosti je finansirana iz namenskih transfera (Knić, Ljubovija, Čuprija). Ovaj podatak implicira da usluga svakako nije još uvek regularno i stabilno uspostavljena, pa su neefikasnosti očekivane.

Preispitivanje efikasnosti pogotovo je značajno za opštine Surdulica, Čičevac, Osečina, Bujanovac, Čuprija, Ada i Blace, u kojima je cena iznosila blizu ili preko 600 dinara po satu.

Ranije analize pokazivale su da „skuplji jedinični troškovi mogu da budu delimično rezultat i specifičnosti počevši od angažovanja medicinskih sestara umesto negovateljica domaćica, dodatnog angažovanja terapeuta ili mogu da budu rezultat manje teritorijalne koncentracije korisničke populacije“.⁵³

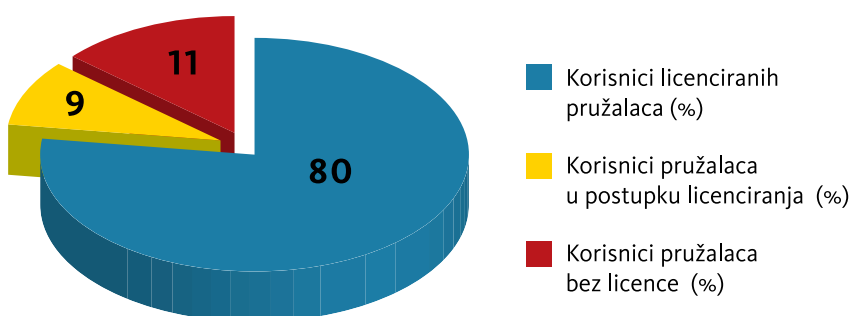
Na nivou svih jedinica lokalne samouprave nije utvrđena korelacija između jediničnih troškova i modela pružanja usluge, broja meseci tokom kojih se usluga obezbeđuje, niti korelacije s brojem korisnika.

KVALITET USLUGE

Korisnici licenciranih pružalaca usluge

Kao jedan od mogućih indikatora jeste *učešće broja korisnika koji koriste uslugu licenciranog pružaoca usluge*. Ako računamo korisnike koji koriste uslugu od pružalaca koji su obezbedili punu licencu na šest i ograničenu na pet godina, prema ovom indikatoru 80% od ukupnog broja korisnika dobija uslugu s odgovarajućim nivoom ispunjenosti standarda.

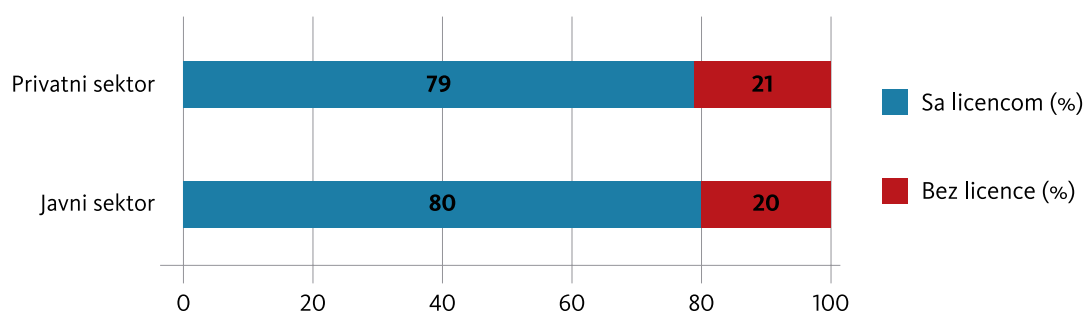
Grafikon 19. Udeo korisnika usluge licenciranih pružalaca, pružalaca u postupku licenciranja i bez licence (%), 2018.

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

Pružaoци usluge koji su u postupku licenciranja obuhvataju 9% korisnika, dok nelicencirani pružaju uslugu za 11% ukupnog broja korisnika.

Grafikon 20. Učešće korisnika PUK koji koriste uslugu licenciranih pružalaca usluge, prema sektoru (%), 2018.

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

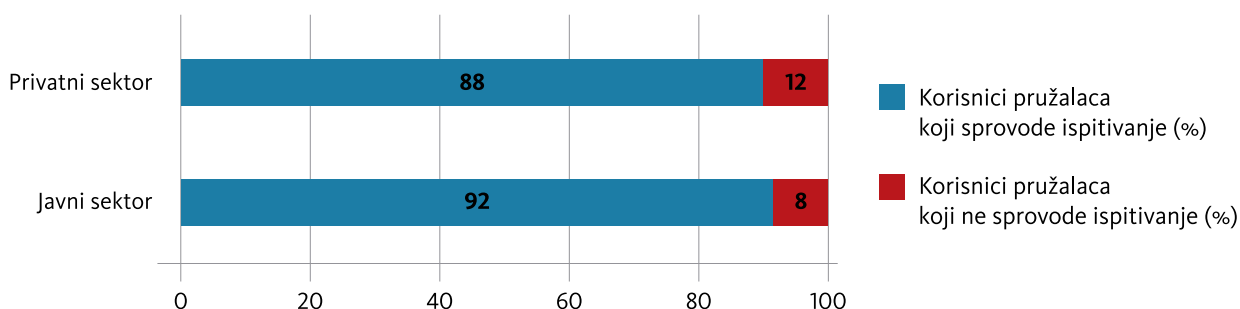
Pružaoци usluge s licencom ne razlikuju se mnogo prema sektoru iz kog dolaze: oba sektora u gotovo istom udelu obezbeđuju uslugu korisnicima, gde se ispunjenost minimalnih standarda osigurava dobijenom licencom.

Situacija se izmenila u odnosu na 2015. kada je veći broj pružalaca u poslednjem roku pokrenuo postupak za dobijanje licence. Tada raspoloživi podaci pokazivali su da je tek nešto više od polovine korisnika (53%) dobijalo kvalitet usluge koja se osiguravala kroz postupak licenciranja.

ISPITIVANJE ZADOVOLJSTVA KORISNIKA

Ispitivanje zadovoljstva korisnika, kao još jedan od mogućih indikatora kvaliteta, sprovodi veći na pružalaca usluge. Tako 90% ukupnog broja korisnika dobija uslugu od pružalaca koji sprovode ovo istraživanje.

Grafikon 21. Učešće korisnika koji dobijaju uslugu od pružalaca koji sprovode ispitivanje zadovoljstva prema sektoru (%), 2018.

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

Ispitivanje uglavnom sprovode sami pružaoци usluga. Manji broj korisnika (13%) koristi uslugu gde ispitivanje zadovoljstva korisnika sprovode nezavisne organizacije.

Obuhvat korisnika pružaoциma usluge koji sprovode ispitivanje zadovoljstva sličnog je nivoa u oba ciklusa mapiranja, s nešto ažurnijim pružaoциma iz javnog sektora u 2018. godini. U 2015. pružaoци usluge iz neprofitnog sektora bili su ti koji su ovom instrumentu poklanjali više pažnje, s 89% korisnika koji su koristili uslugu pružalaca koji sprovode ispitivanje zadovoljstva.

LIČNI PRATILAC DETETA

„Lični pratilac dostupan je detetu sa invaliditetom odnosno sa smetnjama u razvoju, kome je potrebna podrška za zadovoljavanje osnovnih potreba u svakodnevnom životu u oblasti kretanja, održavanja lične higijene, hranjenja, oblačenja i komunikacije s drugima, pod uslovom da je uključeno u vaspitno-obrazovnu ustanovu, odnosno školu, do kraja redovnog školovanja, uključujući završetak srednje škole.“⁵⁴ Najvažnija svrha ove usluge jeste podrška učenicima sa smetnjama u razvoju i invaliditetom pri uključivanju u inkluzivno obrazovanje i redovno pohađanje škole.⁵⁵ Ne manje važna jeste i podrška deci za postizanje većeg nivoa samostalnosti⁵⁶ u svakodnevnim aktivnostima.

Usluga lični pratilac (LP) u 2018. dostupna je za 1.762 korisnika prosečno mesečno iz 76 JLS. Gotovo svi korisnici su do 18 godina starosti (98%).

Udeo korisnika do 18 godina iznosi 0,2% u ukupnom broju stanovnika 0–17 iz 76 JLS.

Osnovni podaci za uslugu u 2018. godini

- Usluga se pruža u 76 JLS
- Ukupan broj korisnika je 1.762 od kojih je 98% do 18 godina starosti
- Broj korisnika do 18 godina je 1.725, a udeo ovih korisnika u ukupnoj populaciji 0–17 u 76 JLS iznosi 0,2%
- Ukupan broj ekvivalentnih korisnika usluge do 18 godina iznosi 1.360
- Odnos broja ekvivalentnih korisnika do 18 godina i ukupnog broja stanovnika 0–17 u 76 JLS je 0,13%
- Devojčice čine trećinu (32%) ukupnog broja korisnika
- Korisnici su prevashodno s urbanog područja (84%)
- 74% sredstava se obezbeđuje iz lokalnih budžeta UNT sa zanemarljivim udelom sredstava od participacije
- Pružaoci ove usluge koji poseduju punu licencu na šest i ograničenu na pet godina obuhvataju 60% ukupnog broja korisnika

RASPROSTRANJENOST USLUGE

Usluga se u 2018. obezbeđuje u 76 JLS. Ovo je jedina usluga kod koje se rasprostranjenost povećala više od dva puta u odnosu na 2015. godinu.⁵⁷

Tabela 33. Rasprostranjenost usluge LP u 2015. i 2018. godini

	2015.	2018.
BROJ LS	30	76

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2015. i 2018.

54. Pravilnik o bližim uslovima i standardima za pružanje usluga, 2013, član 83.

55. O. c., član 84. 56. Ibid 57. U 2012. usluga LP nije postojala

DOSTUPNOST USLUGE

Usluga je dostupna za 1.762 korisnika, od kojih je 1.725 uzrasta do 18 godina. Ipak, u čak 15 JLS usluga se pruža manje od šest meseci, što svakako utiče na dostupnost za jedan broj korisnika. Prikaz broja korisnika prema broju meseci pružanja usluge tokom godine dat je u sledećoj tabeli. Takođe, dat je i broj JLS prema broju meseci pružanja usluge.

Tabela 34. Broj korisnika i broj JLS prema broju meseci pružanja usluge tokom 2018.

Broj meseci	Broj korisnika do 18 godina	Broj JLS
12 meseci	968	18
6-11 meseci	610	43
< od 6 meseci	147	15

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

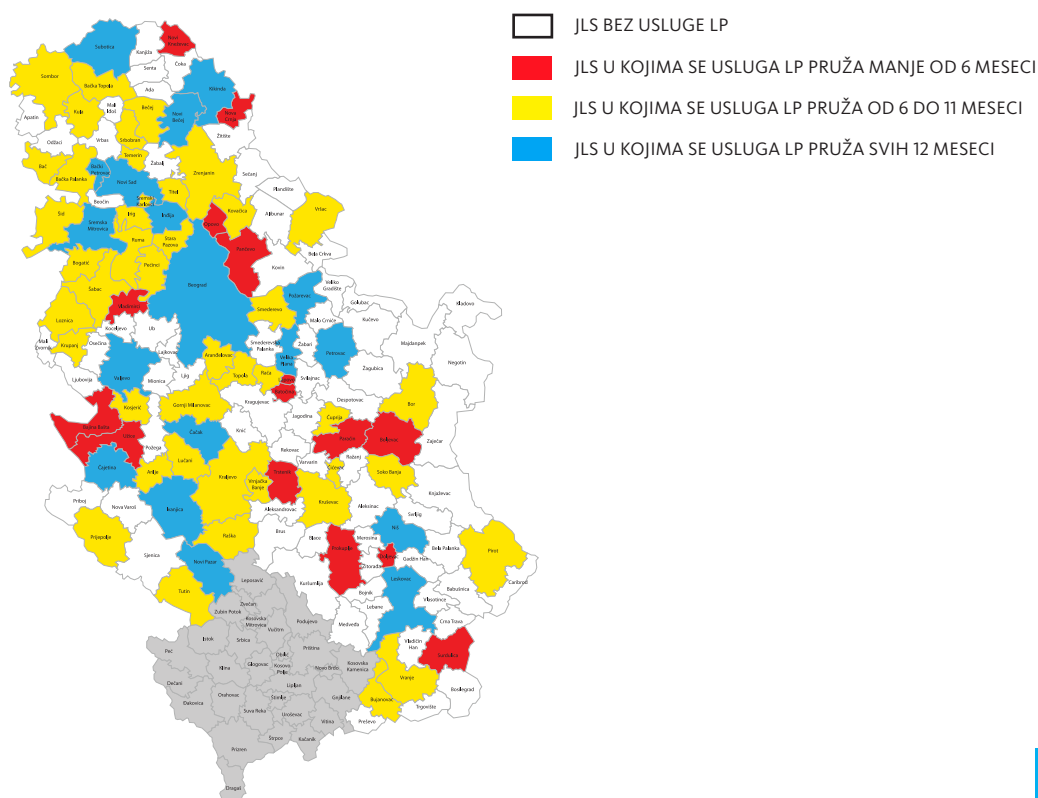
Najveći broj korisnika dobija uslugu svih 12 meseci (56% od ukupnog broja) u 18 JLS. Korisnici iz Beograda i Novog Sada čine dve trećine ukupnog broja korisnika iz ove grupe JLS. (Aneks 5)

Na sledećoj mapi Srbije, data je distribucija JLS prema broju meseci pružanja usluge LP i to:

- 15 JLS u kojima se usluga pružala manje od šest meseci tokom 2018. – obeležene su na mapi crvenom bojom
- 43 JLS u kojima se usluga pružala od šest do 11 meseci tokom 2018. – obeležene su žutom bojom
- 18 JLS u kojima se usluga pružala svih 12 meseci tokom 2018. – obeležene su plavom bojom

Mapa 9. Distribucija JLS prema broju meseci pružanja usluge tokom 2018.

Najmanji broj od 147 korisnika pokriven je uslugom manje od šest meseci (8,5% ukupnog broja korisnika). Ovde može da se pretpostavi da u ovih 15 JLS nedostaju ili kapaciteti da se javna nabavka sprovede blagovremeno ili sredstva za njeno obezbeđivanje nisu dovoljna i/ili nisu na odgovarajući način isplanirana.

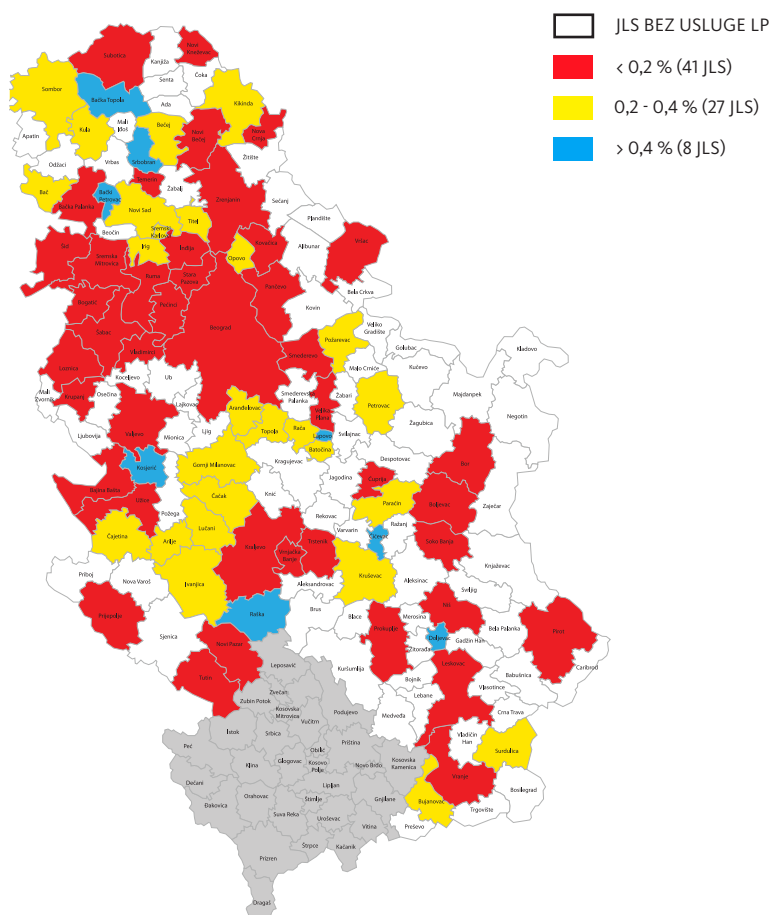
Dostupnost usluge izražena je kao udeo korisnika usluge do 18 godina u ukupnoj populaciji 0–17 u 76 JLS.

U 41 JLS ovaj udeo je manji od prosečne vrednosti u 76 JLS od 0,2%. U 27 JLS on se kreće od 0,2 do 0,4%, što čini dvostruku vrednost ovog indikatora. Dostupnost veća od 0,4% registruje se samo u osam JLS. (Aneks 5)

Na mapi Srbije koja sledi dat je prikaz opština i gradova prema vrednosti ovog indikatora dostupnosti:

- 41 JLS gde je vrednost ovog indikatora do 0,2% – obeležene crvenom bojom
- 27 JLS gde je vrednost ovog indikatora od 0,2 do 0,4% – obeležene žutom bojom
- 8 JLS gde je vrednost ovog indikatora viša od 0,4%. Ove JLS obeležene su plavom bojom

Mapa 10. Distribucija JLS prema dostupnosti usluge LP, 2018.

Dostupnost usluge u grupi 41 JLS s vrednošću indikatora ispod proseka zapravo je veoma niska. Uslugom su obuhvaćena 852 korisnika, a u ovoj grupi je i grad Beograd, u kom se usluga pruža za 400 korisnika.

U grupi od 27 JLS u kojoj je vrednost indikatora od 0,2 do 0,4% jeste Novi Sad s 254 korisnika, koji čine trećinu ukupnog broja korisnika (749). U grupi JLS sa vrednostima preko 0,4% nalaze se izrazito male opštine kao što su Lapovo, Kosjerić i Čičevac, koje imaju 10 hiljada i manje stanovnika. Broj korisnika u ovim JLS iznosi ukupno sto dvadeset četiri.

STRUKTURA KORISNIKA USLUGE

Korisnici (0–17) po pravilu jesu deca predškolskog (5%), osnovnoškolskog (83%) i srednjoškolskog uzrasta (12%). Mali broj korisnika (37) stariji je od 18 godina.

Korisnici usluge uglavnom su s urbanog područja (84%). Prema polu, svaki treći korisnik je ženskog pola. I u popisu udeo od 40% dece i mladih sa smetnjama u razvoju i invaliditetom ženskog je pola (uzrasta do 15 godina i 15–19, prema Popisu iz 2011).

Tabela 35. Korisnici LP (0–17) prema polu i području na kome žive, 2015. i 2018.

	Ukupan broj korisnika (0–17)	Ženski pol (%)	Urbana sredina (%)
2018.	1.725	32	84
2015.	709	39	87

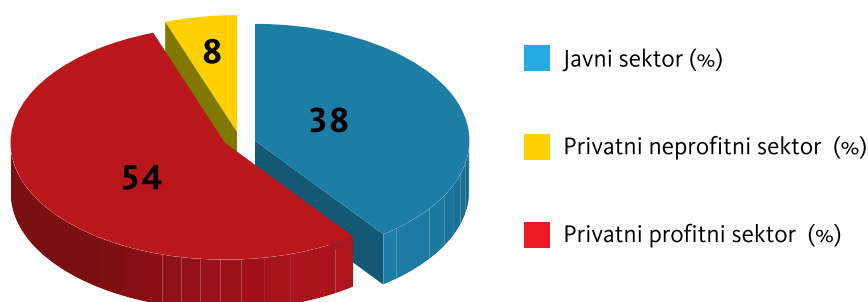
Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2015. i 2018.

U odnosu na 2015, vrednost udela korisnika prema polu i području na kome žive nije se bitno izmenila. Najznačajnija razlika jeste u povećanju broja korisnika usluge više od dva puta u 2018. godini.

PRUŽAOCI USLUGE

U ukupnom broju korisnika zastupljeniji su oni koji koriste uslugu od pružalaca iz privatnog sektora u odnosu na javni sektor. Pojava profitnih pružalaca usluge karakteristična je i za ovu uslugu. Ovi pružaoci obezbeđuju uslugu u 11 JLS.

Grafikon 22. Udeo korisnika prema sektoru koji pruža uslugu, 2018. (%)

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

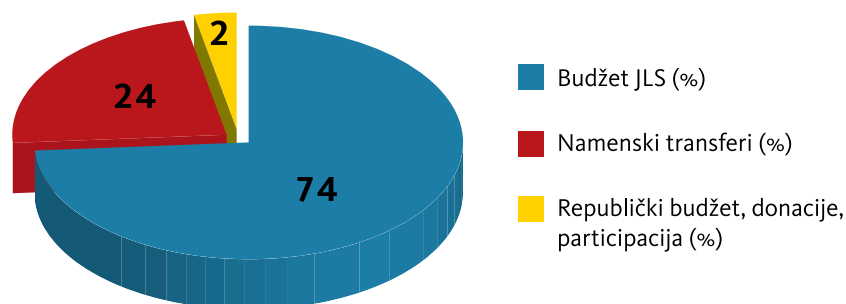
Prilikom tumačenja ovih podataka svakako treba imati u vidu da je među korisnicima usluge neprofitnog sektora jedna trećina iz Beograda, kao što i među korisnicima pružalaca iz javnog sektora, novosadski korisnici čine 30%.

FINANSIRANJE USLUGE I IZVORI FINANSIRANJA

Ukupni rashodi za uslugu lični pratilac deteta u 2018. iznosili su 576 miliona dinara. Preko 43% čine izdvajanja iz beogradskog i novosadskog budžeta zbirno.

Najvećim delom finansiranje je obezbeđeno iz budžeta JLS UNT (74%), dok su na drugom mestu sredstva iz namenskog transfera s učešćem od 24%.

Grafikon 23. Struktura izvora finansiranja, 2018.

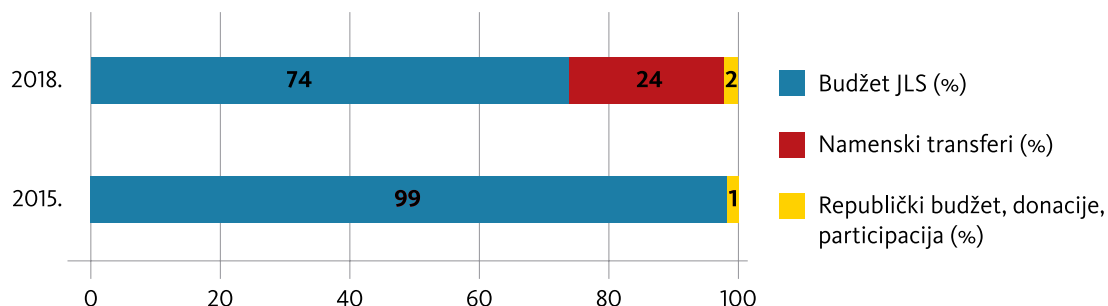

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

Pored izdvajanja iz budžeta JLS UNT i namenskog transfera, jedino je još uočljivo učešće sredstava iz donatorskih projekata (2%).

Učešće sredstava prikupljenih kao participacija korisnika toliko je zanemarljivo da nije ni prikazano. Isto se odnosi i na sredstva iz republičkih programa.

Grafikon 24. Struktura izvora finansiranja usluge u 2015. i 2018.

Napomena: 2018. budžet JLS UNT

Jasno se vidi da je 2018. i kod ove usluge smanjen udeo izdvajanja iz budžeta JLS UNT usled uvođenja namenskih transfera.

U 2015. finansiranje ove usluge gotovo u potpunosti je obezbeđivano iz budžeta 30 gradova i opština gde je tada pružana.

EFIKASNOST USLUGE LIČNI PRATILAC

Jedinični troškovi za uslugu lični pratilac izračunati su na osnovu podataka o rashodima, intenzitetu pružanja (broj sati dnevno) i imajući u vidu broj meseci tokom kojih se usluga obezbeđuje. Jedinični troškovi po satu predstavljaju odnos godišnjih rashoda i ukupnog broja sati pružanja usluge svim korisnicima na godišnjem nivou.

Jedinični troškovi po satu u proseku su iznosili približno 260 dinara. U više od polovine opština i gradova u kojima je poslednjih godina uspostavljena ili proširena usluga lični pratilac usluga je jeftinija od proseka, a u 12 JLS upola je jeftinija. (Aneks 5)

S obzirom na to da je u pitanju radno intenzivna usluga, najveći deo troškova po satu „odlazi“ na zarade ličnih pratilaca. Kada se ima u vidu da je bruto minimalna zarada po satu u 2018. u Srbiji iznosila 192 dinara, a ukupni rashodi poslodavca oko 227 dinara, jasno je da su ovako niski jedinični troškovi za uslugu LP u velikom broju JLS rezultat neodrživo niskih naknada za rad koje pojedine opštine i gradovi isplaćuju. Grad Subotica je odlukom gradskog veća naknade ličnih pratilaca 2018. odredio na mesečnom nivou od 10.000 dinara, pa je otuda jasno zašto jedinični trošak po satu u ovoj JLS iznosi svega neznatno preko 60 dinara.⁵⁸ U ovoj grupi je i grad Novi Sad, u kome je jedinični trošak po satu neznatno ispod 130 dinara.

U Beogradu, u kome je broj korisnika najveći (400), jedinični trošak po satu iznosi 217 dinara.

Tabela 36. Distribucija JLS prema visini jediničnih troškova za uslugu lični pratilac, 2018.

Broj JLS	Jedinični trošak po satu (u RSD)
12	< 130
29	130–260
27	260–390
8	> 390

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

U osam JLS jedinični trošak po satu je za 50% viši od proseka (preko 390 dinara), od kojih je u tri čak dvostruko viši. Prilikom sagledavanja troškova treba, međutim, imati u vidu da se u većini JLS iz ove grupe usluga nije ustalila, te da je obezbeđivana svega nekoliko meseci tokom 2018. (svega četiri meseca u Užicu, Opovu i Boljevcu), pa čak i samo mesec dana (u Prokuplju). Svakako ima prostora za preispitivanje efikasnosti u onim JLS u kojima se usluga pružala tokom svih 12 meseci (posebno u Indiji, gde je iznosila više od 725 dinara po satu).

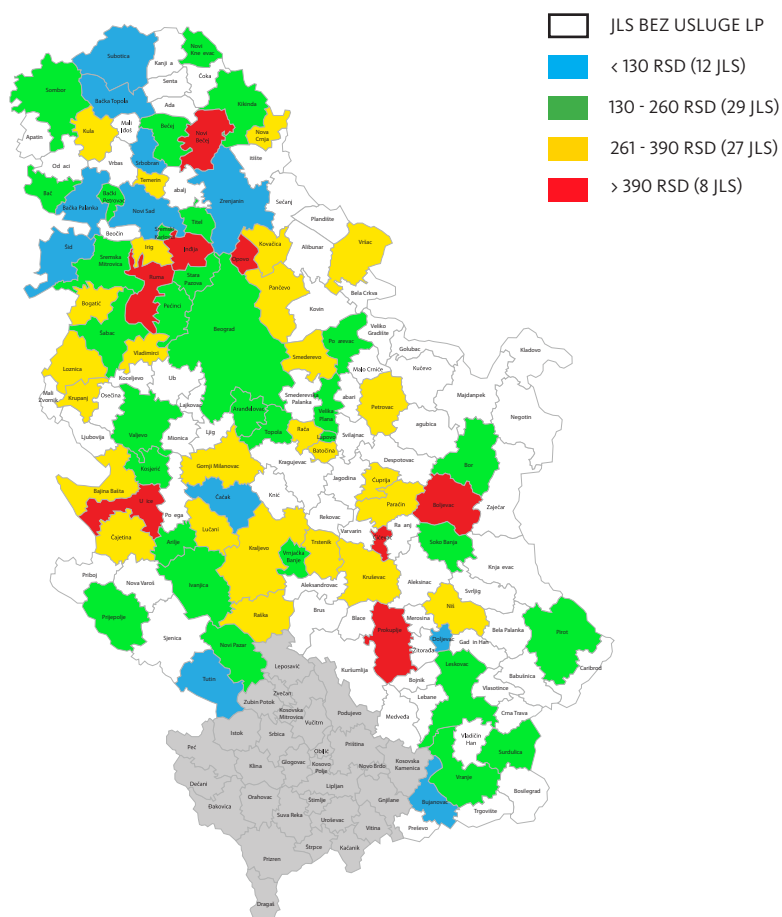
58. <https://www.subotica.com/vesti/povecana-naknada-licnim-pratiocima-i-personalnim-asistentima-id31037.html>

Jedinice lokalne samouprave obeležene su na mapi na sledeći način:

- 12 JLS s jediničnim troškom usluge nižim od 130 din – obeležene plavom bojom
- 29 JLS s jediničnim troškom usluge od 130 do 260 din – obeležene zelenom bojom
- 27 JLS s jediničnim troškom usluge od 261 do 390 din – obeležene žutom bojom
- 8 JLS s jediničnim troškom usluge višim od 390 din – obeležene crvenom bojom

Mapa 11. JLS po visini jediničnih troškova po satu usluge lični pratilac, 2018.

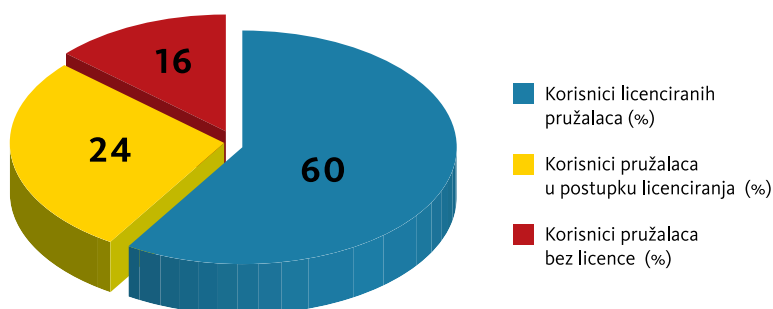
KVALITET USLUGE

Kvalitet usluge u ovoj analizi procenjuje se u odnosu na indikatore: udeo korisnika koji primaju uslugu od licenciranog pružaoca u ukupnom broju korisnika i udeo korisnika koji dobijaju uslugu od pružalaca koji sprovode ispitivanje zadovoljstva uslugom u ukupnom broju korisnika.

Korisnici usluga licenciranih pružalaca

Prema indikatoru, u ukupnom broju korisnika 60% dobija uslugu od pružalaca koji su obezbedili licencu na šest godina i ograničenu licencu na pet godina.

Grafikon 25. Udeo korisnika usluge licenciranih pružalaca, pružalaca u postupku licenciranja i bez licence (%), 2018.

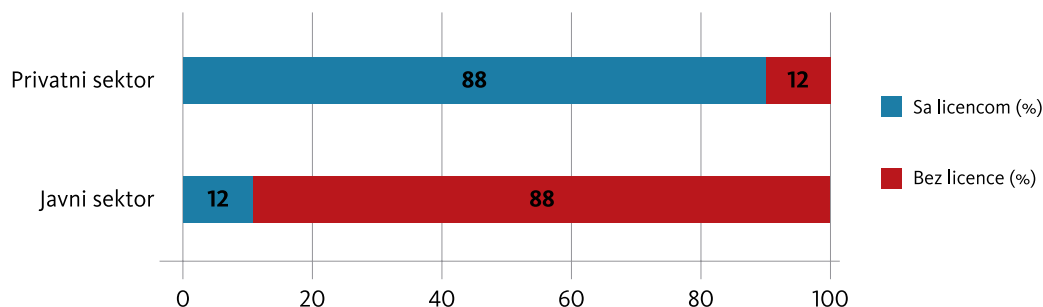

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2015. i 2018.

Pružaoци usluge koji su u postupku licenciranja obezbeđuju uslugu za četvrtinu ukupnog broja korisnika. Pružaoци usluge bez licence obuhvataju 16% korisnika.

Odnos između dva sektora s licenciranim pružaoциma usluge prema broju korisnika dijametralno je suprotan: dok u privatnom sektoru pružaoци usluge mahom poseduju licencu obezbeđujući uslugu za 88% korisnika, do tada isti procenat korisnika dobija uslugu pružalaca iz javnog sektora bez dozvole za rad.

Grafikon 26. Učešće korisnika koji koriste uslugu licenciranih pružalaca usluge, prema sektoru (%), 2018.

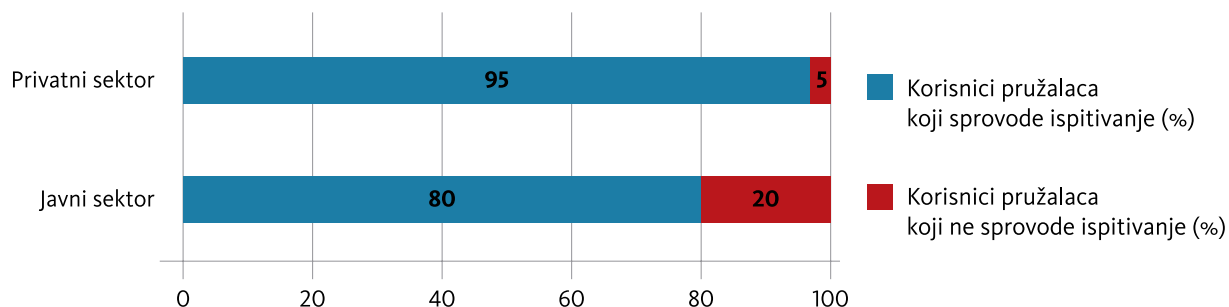

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

ISPITIVANJE ZADOVOLJSTVA KORISNIKA

Najveći broj korisnika (89%) dobija uslugu od pružalaca koji sprovode ispitivanje zadovoljstva korisnika uslugom. Pretpostavka je da su prvenstveno roditelji korisnika uključeni u ovo ispitivanje, ali takav podatak nije prikupljan kroz ovo istraživanje.

Grafikon 27. Učešće korisnika koji dobijaju uslugu od pružalaca koji sprovode ispitivanje zadovoljstva prema sektoru (%), 2018.

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

Na osnovu ovog indikatora pružaoci usluga iz privatnog sektora u više slučajeva ispitujuju zadovoljstva korisnika uslugom.

Ispitivanje zadovoljstva korisnika uslugom uglavnom sprovode sami pružaoci usluga, a u zanemarljivo malom broju angažovani su nezavisni konsultant ili organizacija.

DNEVNI BORAVAK ZA DECU SA SMETNJAMA U RAZVOJU I INVALIDITETOM

Usluga dnevnog boravka obezbeđuje se „decima i mladima sa telesnim invaliditetom, odnosno intelektualnim teškoćama, koji imaju potrebu za dnevnom negom i nadzorom, i podrškom u održanju i razvijanju potencijala, na način koji ne ometa njihovo školovanje“.⁵⁹ Da li i u kojoj meri programi rada dnevnih boravaka ispunjavaju ovu funkciju, nije bilo u fokusu ovog istraživanja. Ovaj aspekt bi svakako trebalo da bude dodatno istražen iz perspektive kvaliteta programa rada koji se primenjuju u dnevnim boravcima.

Ukupan broj korisnika u 2018. bio je 1.999 iz ukupno 64 JLS koje su obezbeđivale ovu uslugu. Broj korisnika do 25 godina iznosio je 1.274 (64%). Jedan broj korisnika ove usluge je svakako prerastao uzrast do 26 godina i koristi i dalje postojeći kapacitet, u nedostatku ponude drugih koji bi više odgovarali potrebama odraslih osoba. Slično je uočeno i kod dnevnog boravka za odrasle, gde je registrovan određen broj korisnika mlađih od 26 godina.

Osnovni podaci za uslugu u 2018. godini

- Usluga se pruža u 64 JLS.
- Ukupan broj korisnika je 1.999, a do 26 godina starosti je 1.274 (64%).
- Udeo korisnika do 26 godina u ukupnoj populaciji 0–25 godina u 64 JLS je 0,1%.
- Ukupan broj ekvivalentnih korisnika usluge do 26 godina iznosi 1.377.
- Udeo broja ekvivalentnih korisnika do 26 godina u ukupnoj populaciji 0–25 je 0,2%.
- Devojčice čine 41% u ukupnom broju korisnika.
- Korisnici prvenstveno žive na urbanom području (81%).
- 91% sredstava za finansiranje obezbeđeno je iz lokalnih budžeta UNT uključujući i sredstva prikupljena kroz participaciju korisnika (koja su niska).
- Nešto više od polovine korisnika (57%) dobija uslugu od pružalaca koji poseduju licencu.

RASPROSTRANJENOST USLUGE

Usluga se u 2018. pruža u 64 JLS. Uočava se blag trend opadanja broja JLS koje pružaju ovu uslugu u trogodišnjim periodima mapiranja.

Tabela 37. Rasprostranjenost usluge DB u 2012, 2015. i 2018. godini

	2012.	2015.	2018.
Broj JLS	72	68	64

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2012, 2015. i 2018.

59. Pravilnik o bližim uslovima i standardima za pružanje usluga, 2013, član 83.

Ne može se pouzdano tvrditi da je ekspanzija usluge lični pratilac uticala na smanjenje ponude i tražnje za dnevnim boravkom, imajući u vidu da obe targetiraju praktično istu ciljnu grupu ili je na to uticalo proširenje inkluzivnog obrazovanja. Moguće je da JLS jednostavno nisu imale dovoljno sredstava za obezbeđivanje obe usluge. Ipak, obe usluge pružaju se u 36 JLS, dok se u 72 JLS obezbeđuje ili lični pratilac ili dnevni boravak.

DOSTUPNOST USLUGE

Usluga je dostupna najvećem broju korisnika tokom cele godine, svih 12 meseci, uključujući i one starije od 26 godina. Mali broj korisnika dobija uslugu koja je trajala manje od šest meseci. (Aneks 6)

Tabela 38. Broj korisnika i broj JLS prema broju meseci pružanja usluge tokom 2018.

	Broj korisnika do 26 godina	Broj JLS
12 meseci	1.119	48
6–11 meseci	108	11
< od 6 meseci	47	5

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

Ipak, treba napomenuti da među korisnicima koji koriste uslugu svih 12 meseci skoro polovinu čine korisnici iz Beograda i Novog Sada.

Kao što je već spomenuto, broj meseci pružanja, kao i intenzitet i model pružanja usluge imaju važnu ulogu u određivanju veličine programa. Dnevni boravak za decu je najstabilnija usluga u pogledu kontinuiranog pružanja tokom godine, ali i po radnom vremenu. Naime, čak u 53 JLS radno vreme dnevnog boravka je osam i više časova, dok je u 12 JLS radno vreme organizovano na devet, 10 ili 12 časova. (Aneks 5)

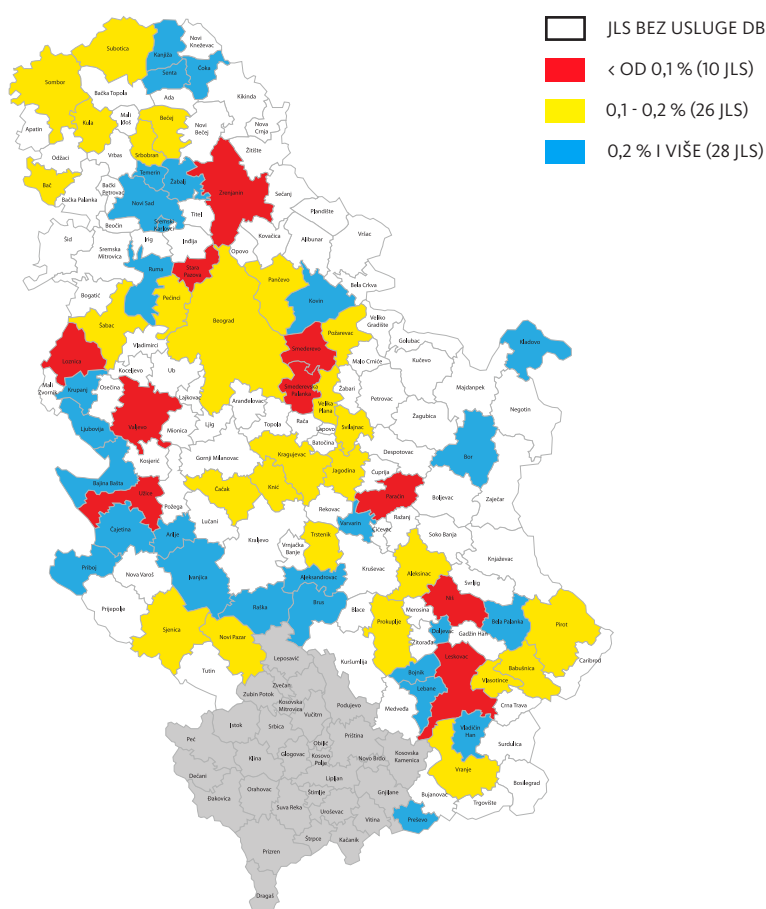
Dostupnost izražena udelom korisnika do 26 godina u ukupnoj populaciji 0–25 u 64 JLS iznosi 0,1%. (Aneks 6).

Ilustracijom na mapi može se videti distribucija JLS prema ovom indikatoru i to:

- 10 JLS s vrednošću indikatora do 0,1%, obeleženih crvenom bojom
- 26 JLS s vrednošću indikatora od 0,1 do 0,2%, obeleženih žutom bojom
- 28 JLS s vrednošću indikatora koji je viši od 0,2%, dvostruke vrednosti proseka. Ove JLS obeležene su plavom bojom

Mapa 12. Distribucija JLS prema dostupnosti DB, 2018.

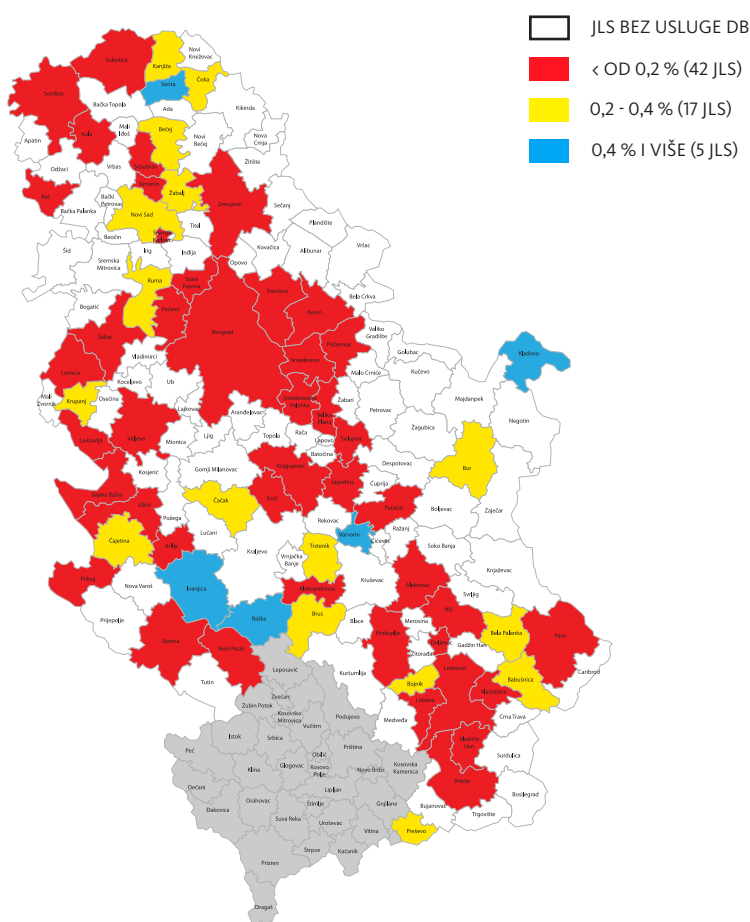

Na sledećoj mapi prikazano je poređenje opština i gradova prema udelu ekvivalentnog broja korisnika do 26 godina u ukupnom broju stanovnika 0–25 u 64 JLS (Aneks 6):

- 42 JLS u kojima je vrednost indikatora do 0,2%, obeležene crvenom bojom
- 17 JLS u kojima je vrednost indikatora od 0,2 do 0,4%, obeleženih žutom bojom
- 5 JLS u kojima je vrednost indikatora viša od 0,4%, dvostruke vrednosti proseka. Ove JLS obeležene su plavom bojom

Mapa 13. Distribucija JLS prema dostupnosti DB (udeo ekvivalentnog broja korisnika DB do 26 godina u ukupnoj populaciji 0–25, %), 2018.

STRUKTURA KORISNIKA USLUGE

Ukupan broj korisnika usluge u 2018. po dobijenim podacima iznosio je 1.999, sa 64% korisnika do 26 godina. Korisnici su većinski muškog pola i prevashodno iz urbanog područja. Kao i kod usluge lični pratilac deteta, učešće prema polu ne odudara od popisnih podataka za decu i mlade osobe sa smetnjama i invaliditetom do 19 godina (40% OSI 0–19, prema Popisu iz 2011).

Tabela 39. Korisnici DB (0–25) prema polu i području na kome žive, 2015. i 2018.

	Ukupan broj korisnika (0–25)	Ženski pol (%)	Urbana sredina (%)
2018.	1.274	41	81
2015.	1.507	43	67

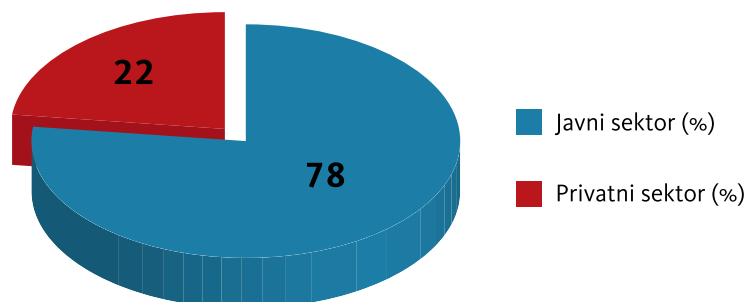
Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2015. i 2018.

Odnos prema polu u 2018. sličan je onom iz 2015. godine. U 2018. usluga je dostupnija korisnicima s urbanog područja.

PRUŽAOCI USLUGE

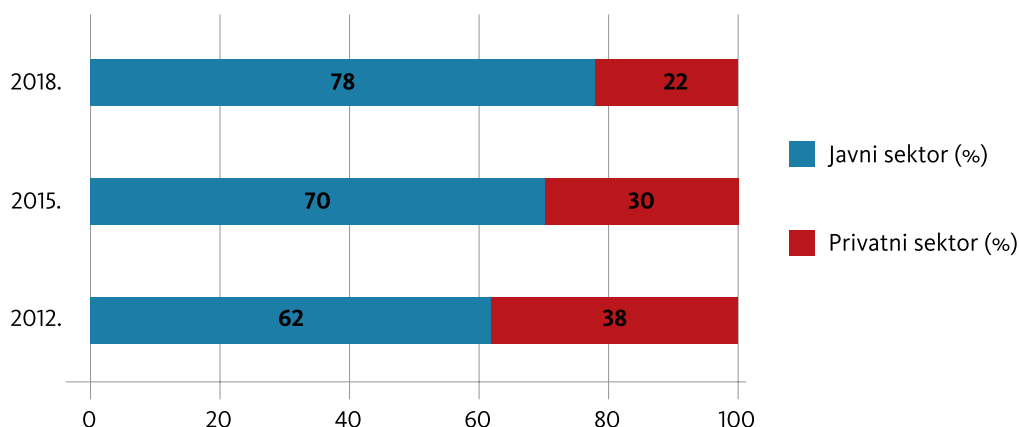
Pružaoци iz javnog sektora dominiraju u odnosu na privatni sektor sa 78% ukupnog broja korisnika. Među pružaoциma iz javnog sektora prisutni su centri za socijalni rad, ustanove za smeštaj korisnika, centri za pružanje lokalnih usluga koji se sve više pojavljuju u većim opštinama i gradovima, ali i obrazovne ustanove (škole i škole za specijalno vaspitanje i obrazovanje).

Među pružaoциma iz privatnog sektora dominantne su neprofitne organizacije, a samo u dve opštine je u pružanje usluge uključen lokalni Crveni krst (Svilajnac i Doljevac). U samo jednoj JLS registruju se pružaoци iz oba sektora (Vranje).

Grafikon 28. Udeo korisnika prema sektoru koji pruža uslugu, 2018.

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

Slika se donekle izmenila u odnosu na 2015. i 2012. godinu. Jasno je uočljiv trend povećanja obuhvata korisnika pružaoциma iz javnog sektora kroz trogodišnje cikluse mapiranja.

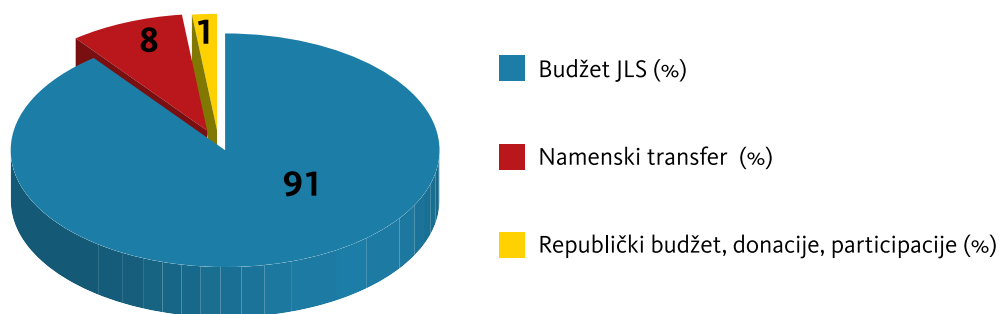
Grafikon 29. Korisnici prema sektoru koji pruža uslugu, 2012, 2015. i 2018.

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2012, 2015. i 2018.

FINANSIRANJE USLUGE

Ukupni rashodi za uslugu dnevnog boravka u 2018. dostižu 900 miliona dinara i u najizraženijem obimu su to izdvajanja iz budžeta JLS UNT (91%), uključujući i zaista zanemarljiva sredstva dobijena kroz participaciju korisnika (0,3%).

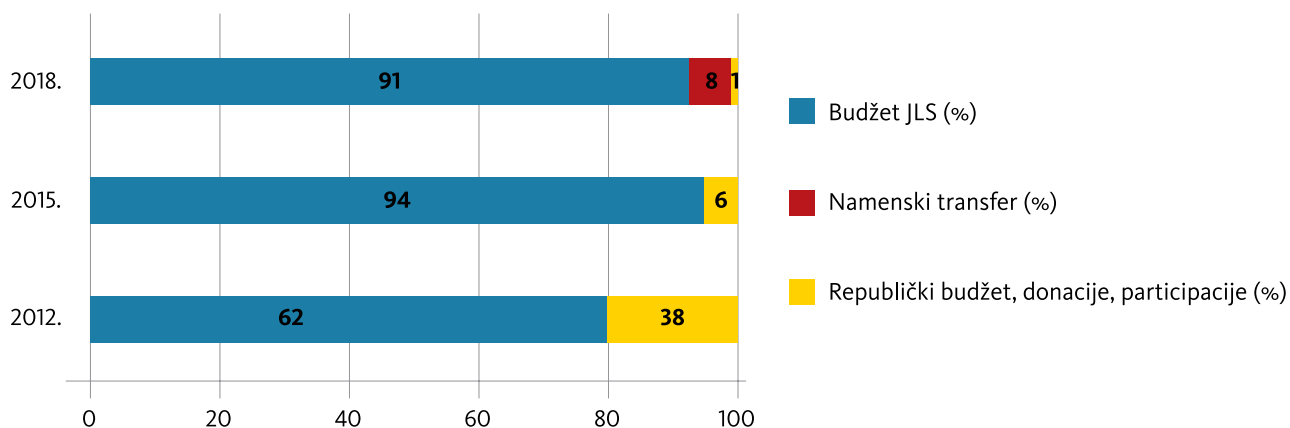
Grafikon 30. Struktura različitih izvora finansiranja, 2018.

Napomena: 2018. budžet JLS UNT

U odnosu na podatke prikupljene u 2012 i 2015, nije se mnogo promenilo u odnosu na učešće izdvajanja iz budžeta JLS u ukupnim rashodima.

Grafikon 31. Struktura izvora finansiranja usluge 2012, 2015. i 2018.

Napomena: 2018. budžet JLS UNT

Prva razlika ogleda se u prisustvu sredstava iz namenskog transfera u 2018. godini. Druga razlika u strukturi ogleda se u zanemarljivih 1% učešća sabranih sredstava iz republičkih i donatorskih izvora uključujući i sredstva prikupljena kroz participaciju.

U 2012 i 2015. učešće sredstava participacije korisnika u strukturi finansiranja iznosilo je 3% i 2% respektivno, dok je u 2018. na beznačajnom nivou od 0,3%.

Sredstva s učešćem od 20% u strukturi finansiranja u 2012. data su sumarno za dva izvora – republički budžet i donacije. U ovim rashodima polovina sredstava tada je bila iz donatorskih projekata (10%), a druga polovina predstavlja sredstva iz republičkih projekata (10%). Participacija korisnika nije zabeležena.

EFIKASNOST USLUGE DNEVNOG BORAVKA

Jedinični troškovi za uslugu dnevnog boravka izračunati su na osnovu podataka o rashodima, intenzitetu pružanja usluge korisnicima (broj sati rada dnevnog boravka) i imajući u vidu broj meseci tokom kojih se usluga obezbeđuje. Jedinični troškovi po satu predstavljaju odnos godišnjih rashoda i ukupnog broja sati pružanja usluge svim korisnicima na godišnjem nivou.

Jedinični troškovi po satu u proseku su iznosili 194 dinara. U približno polovini opština i gradova u kojima je uspostavljen dnevni boravak ova usluga je jeftinija od proseka, a u 14 je upola jeftinija. Kao i ranijih godina, niski rashodi verovatno se mogu objasniti specifičnostima koje podrazumevaju da se usluga u pojedinim opštinama i gradovima pruža u okviru ustanova za smeštaj, u školama za decu sa smetnjama u razvoju, da su pružaoci često udruženja roditelja koja nedostatak sredstava nadoknađuju volonterskim radom i/ili donacijama u naturi i slično.⁶⁰

U Beogradu i Novom Sadu, gradovima s najvećim brojem korisnika i dugom tradicijom, jedinični trošak iznosi 250 odnosno 210 dinara po satu, respektivno.

Na razlike između lokalnih samouprava utiču i sadržaj programa i njegov kvalitet, struktura angažovanog osoblja, kao i struktura dece u zavisnosti od stepena podrške koja im je neophodna. S druge strane, u pojedinim lokalnim samoupravama⁶¹ kapaciteti dnevnog boravka nisu u potpunosti popunjeni, što povećava njihove jedinične troškove.

Iz svih navedenih razloga jedinični troškovi mogu da posluže samo kao indikacija za moguće unapređenje efikasnosti i samoevaluaciju lokalnih samouprava.

Prostor za preispitivanje svakako postoji u četiri opštine u kojima su jedinični troškovi po satu dvostruko iznad proseka (preko 388 dinara). U toj grupi su opštine Svilajnac, Kovin, Paraćin i Babušnica. (Aneks 6)

Tabela 40. Distribucija JLS prema visini jediničnih troškova za uslugu dnevni boravak za decu sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, 2018.

Broj JLS	Jedinični trošak po satu (u RSD)
14	< 97
19	97 – 194
19	195 – 291
12	> 291

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

60. Matković, Stranjaković, o. c.

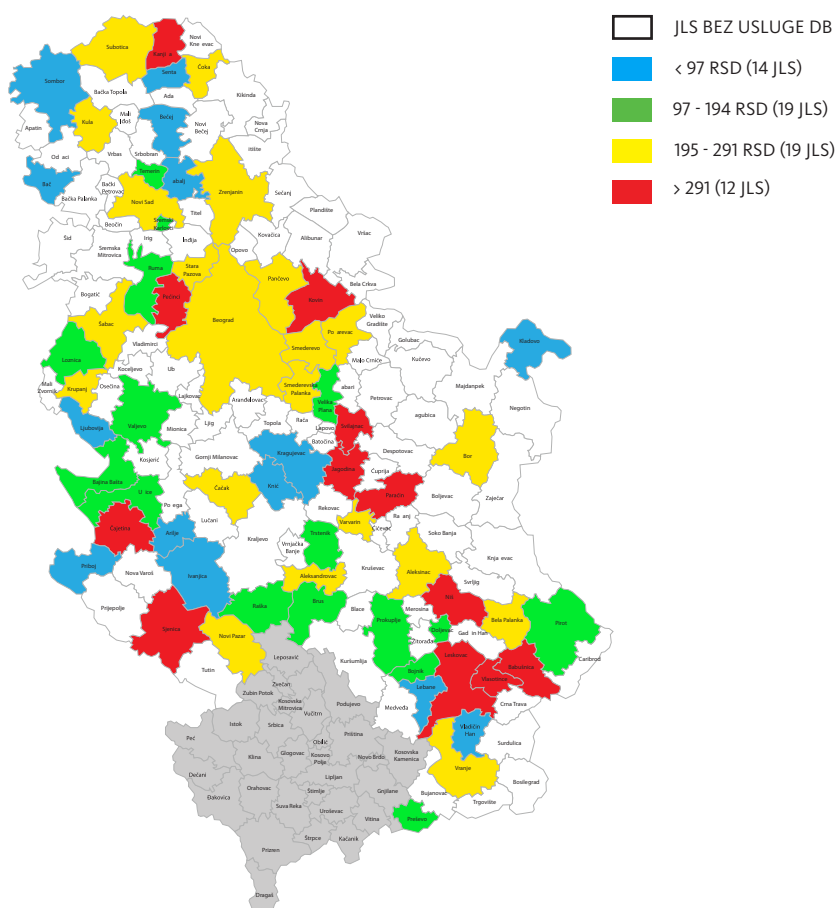
61. Babušnica, Bač, Beograd, Bor, Čačak, Čajetina, Ivanjica, Kanjiža, Kovin, Leskovac, Novi Sad, Pančevo, Paraćin, Piroć, Požarevac, Priboj, Ruma, Šabac, Sjenica, Sombor, Sremski Karlovci, Stara Pazova, Svilajnac, Trstenik, Valjevo, Varvarin, Velika Plana, Vladičin Han, Vlasotince.

Jedinice lokalne samouprave obeležene su na mapi na sledeći način:

- 14 JLS s jediničnim troškom usluge nižim od 97 din – obeležene plavom bojom
- 19 JLS s jediničnim troškom usluge od 97 do 194 din – obeležene zelenom bojom
- 19 JLS s jediničnim troškom usluge od 195 do 291 din – obeležene žutom bojom
- 12 JLS s jediničnim troškom usluge višim od 291 din – obeležene crvenom bojom

Mapa 14. JLS po visini jediničnih troškova po satu dnevnog boravka, 2018.

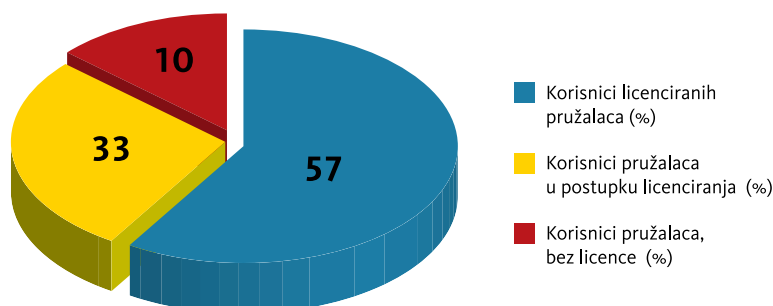
KVALITET USLUGE

Vrednost indikatora udeo broja korisnika koji koriste usluge kod pružalaca koji poseduju licencu u ukupnom broju korisnika (%) i udeo broja korisnika koji dobijaju uslugu od pružalaca koji sprovode ispitivanje zadovoljstva korisnika u ukupnom broju korisnika usluge (%) procenjeni su svaki posebno.

Korisnici usluge licenciranih pružalaca

Stavovi o licenciranju pružalaca usluge dnevni boravak izraženi na različitim skupovima razmene iskustava ukazivali su na to da je ispunjavanje standarda za ovu uslugu pojedinim pružaocima nedostižno. Prema indikatoru, više od polovine korisnika (57%) dobija uslugu od pružalaca koji poseduju licencu na šest ili ograničenu na pet godina.

Grafikon 32. Udeo korisnika usluge licenciranih pružalaca, pružalaca u postupku licenciranja i bez licence (%), 2018

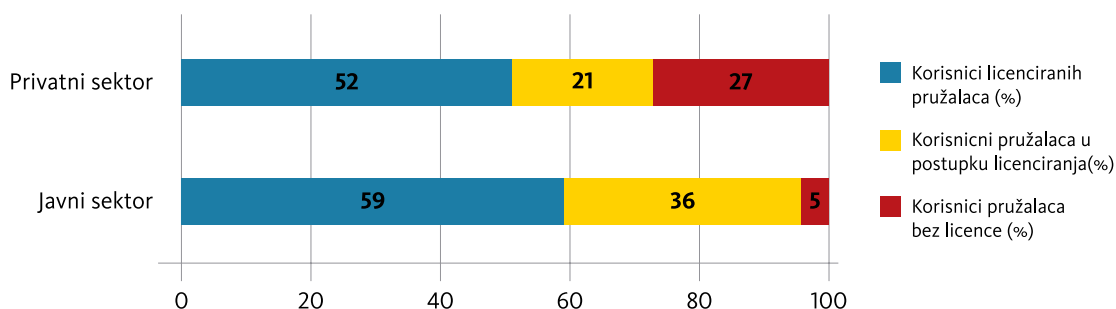

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2012, 2015. i 2018.

Ukoliko bi se pretpostavilo da i korisnici pružalaca koji u postupku licenciranja ispunjavaju propisane standarde usluge, samo mali udeo korisnika od 10% od ukupnog broja ili svaki 10. korisnik koristi uslugu nelicenciranih pružalaca.

U odnosu na pružaoce usluge prema sektoru, situacija je nepovoljnija u privatnom neprofitnom sektoru. Skoro svaki treći korisnik dnevnog boravka u okviru privatnog neprofitnog sektora ovih pružalaca dobija uslugu od pružaoca koji nema dozvolu za rad.

Grafikon 33. Učešće korisnika koji koriste uslugu licenciranih pružalaca usluge, prema sektoru (%), 2018.

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

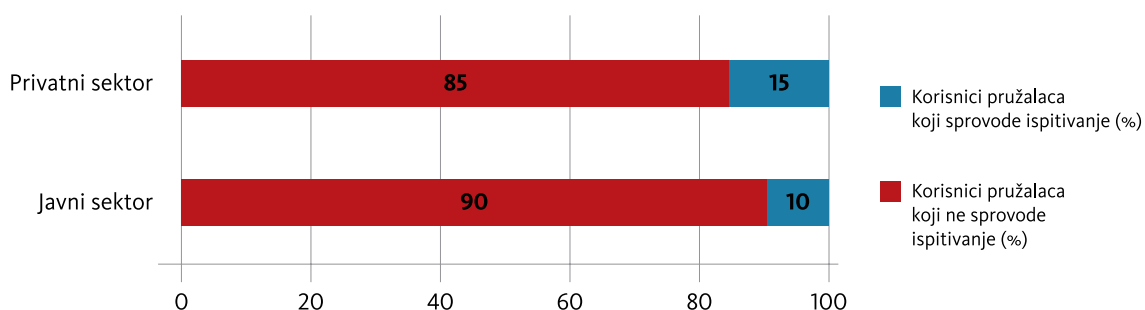
Ovakvi nalazi ukazuju na to da prepreke u ovom procesu ipak postoje prvenstveno za pružaoce usluge iz reda nevladinih organizacija, mahom udruženja roditelja dece s invaliditetom koje karakteriše nešto slabiji organizacioni kapacitet.

Situacija kod pružalaca usluge iz javnog sektora po ovom pitanju je zadovoljavajuća.

Ispitivanje zadovoljstva korisnika uslugom

Ispitivanje zadovoljstva korisnika usluge, kao mogući indikator kvaliteta, kao i kod ostalih usluga sprovodi se u najvećoj meri i kod pružalaca ove usluge iz javne i iz privatne sfere.

Grafikon 34. Učešće korisnika uključenih u ispitivanje zadovoljstva prema sektoru (%), 2018.

Izvor: Baza podataka usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS za 2018.

Oko 90% korisnika dobija uslugu od pružalaca koji poklanjaju pažnju ovom ispitivanju i sprovode ga bez obzira na sektor iz kog dolaze. Nešto agilniji jesu pružaoci iz javnog sektora.

NALAZI I PREPORUKE

Indikatori veličine programa i obima intervencije pokazuju da usluge socijalne zaštite u mandatu lokalnih samouprava u Srbiji nisu razvijene u dovoljnoj meri i da su neravnomerno dostupne. Broj korisnika usluga je mali, a mala su i sredstva koja se izdvajaju za ove namene, dok pojedine usluge odlikuju nestabilnost i neodrživost.

Prema podacima mapiranja, lokalne usluge socijalne zaštite obezbeđuju se u 137 od 145 opština i gradova. Opštine Bosilegrad, Gadžin Han, Odžaci, Požega, Svrlijig, Trgovište, Ub i Žitorađa ne obezbeđuju usluge dok ovoj grupi suštinski pripada još desetak opština, imajući u vidu veoma mali broj korisnika i niske rashode. Približno petina JLS obezbeđuje samo jednu uslugu, uglavnom pomoć u kući za starije i odrasle. Raznovrsnije i kompleksnije usluge koje su usmerene na veći broj korisničkih grupa prisutne su jedino u pojedinim većim gradovima, dok preovlađuju opštine s dve do tri uspostavljene usluge.

Uslugama socijalne zaštite u mandatu JLS obuhvaćeno je približno 25,4 hiljade korisnika prosečno mesečno. Pritom treba imati u vidu da ovaj broj ne predstavlja adekvatan indikator za sveukupnu procenu dostupnosti, pošto se intenzitet i model pružanja pojedinih usluga veoma razlikuju u zavisnosti od vrste usluga. Takođe, sve usluge nisu dostupne tokom cele godine u svim lokalnim samoupravama.

Među uslugama najrasprostranjenije su dnevne usluge u zajednici i to pomoć u kući za starije i odrasle, lični pratilac deteta i dnevni boravak za decu sa smetnjama u razvoju i invaliditetom. Pomoć u kući za starije i odrasle pruža se u 123 JLS, lični pratilac deteta u 76 JLS, a dnevni boravak za decu sa smetnjama u razvoju i invaliditetom u 64 opština i gradova. Ove tri usluge obuhvataju više od 20 hiljada korisnika, od kojih najveći broj koristi uslugu pomoć u kući za starije i odrasle – preko 16,7 hiljada.

Sve ostale usluge prisutne su u malom broju opština i gradova i nerazvijene su. Pojedine usluge kao predah, svratište, dnevni boravak za decu u sukobu sa zakonom, dnevni boravak za starije i porodični saradnik uspostavljene su u veoma malom broju JLS.

Posebno treba naglasiti da su usluge podrške za samostalan život usmerene na osobe s invaliditetom izrazito nerazvijene. Usluga personalne asistencije, jedina eksplicitno pomenuta u Konvenciji UN o pravima osoba s invaliditetom uspostavljena je samo u 17 JLS za 223 korisnika. Usluga stanovanja uz podršku za OSI, koja je od odlučujuće važnosti za proces deinstitutionalizacije i koja se čak za manje razvijene JLS u potpunosti finansira iz republičkog budžeta, prisutna je u svega šest opština i gradova, za 107 korisnika.

Ukupni rashodi za usluge socijalne zaštite u mandatu JLS u 2018. iznosili su približno 3,65 milijardi dinara, svega 0,07% BDP-a. Na tri najrasprostranjenije usluge – pomoć u kući za starije i odrasle, lični pratilac i dnevni boravak troše se tri četvrtine ukupnih rashoda (preko 2,7 milijardi).

Najviši rashodi za usluge zabeleženi su u Beogradu, 1,26 milijardi, više od trećine ukupnih rashoda za ove namene u Srbiji. Nešto viši rashodi prisutni su još jedino u Novom Sadu (približno 400 miliona dinara). **Na medijani su rashodi iznosili približno 9 miliona dinara godišnje, što znači da je u polovini JLS u Srbiji za usluge socijalne zaštite izdvajano manje od ovog iznosa.**

Rashodi za lokalne usluge socijalne zaštite po stanovniku iznose svega približno 454 dinara godišnje, a u 70% opština i gradova i manje od tog iznosa. Najveći rashodi po stanovniku zabeleženi su

u Novom Sadu i u pojedinim malim opštinama, s desetak hiljada stanovnika. Razlike između lokalnih samouprava u rashodima za lokalne usluge socijalne zaštite po stanovniku ne mogu da se objasne razlikama u broju stanovnika, a zabeležena je slaba korelacija i u odnosu na stepen samofinansiranja koji može da se smatra kao aproksimacija razvijenosti JLS.

Posmatrano po izvorima finansiranja, lokalni budžeti UNT obezbeđuju približno tri četvrtine sredstava za lokalne usluge, a značajan deo finansiran je i kroz namenske transfere (približno 17%). Ostala sredstva potiču uglavnom od međunarodnih donatora (2,8%) i participacije korisnika (2,2%).

Pored Beograda i Novog Sada, koji su izdvajali između 1,2% i 1,7% svojih budžeta za ove namene, prioritet uslugama socijalne zaštite dali su grad Čačak i pojedine male opštine, s izdvajanjima od približno 2,5% (Crna Trava, Bela Palanka, Bojnik, Babušnica i Čoka – opštine koje uglavnom spadaju u grupu najnerazvijenijih JLS, mahom s juga Srbije). Svaka peta JLS nije opredelila sredstva iz lokalnog budžeta UNT za usluge socijalne zaštite.

Za tri najrasprostranjenije usluge izračunati su indikatori dostupnosti, efikasnosti i kvaliteta.

Indikatori dostupnosti pokazuju da postoji potreba za daljim unapređenjem i razvojem usluga socijalne zaštite u mandatu JLS.

Obuhvat starijih uslugom pomoć u kući (1,24% na nivou ukupne populacije 65+ u Srbiji) nizak je, pogotovo u poređenju s razvijenim evropskim zemljama.⁶² Hipotetička stopa obuhvata je još niža (0,7%) s obzirom na to da je ekvivalentan broj korisnika po modelu pružanja usluge dva sata dnevno svakog radnog dana manji od stvarnog broja. Poređenje indikatora dostupnosti usluge pomoć u kući za starije po pojedinim JLS pokazuje da postoje velike razlike, posebno kada se uzmu u obzir i različiti intenzitet i model pružanja usluge. Tako, na primer, gotovo polovina JLS nisu pružale uslugu svih 12 meseci. Dodatno, približno tek svaka četvrta lokalna samouprava pruža uslugu u proseku svakog dana po dva sata, dok više od trećine obezbeđuje korisnicima u proseku manje od pet sati podrške nedeljno. Dostupnost je posebno nedovoljna u ruralnim područjima.

Uslugu lični pratilac deteta je 2018. koristilo 1.725 dece sa smetnjama u razvoju i invaliditetom. Prema procenama situacione analize, broj učenika sa smetnjama u razvoju koji pohađaju osnovno i srednje obrazovanje iznosi preko 14 hiljada. Opšta stopa obuhvata ovom uslugom otuda se može proceniti na približno 12%. Ne postoje procene o nezadovoljenim potrebama za ovom uslugom, ali je jasno da je ona u potpunosti nedostupna u 69 JLS, u kojima nije ni uspostavljena.

Broj dece i mladih do 26 godina sa smetnjama u razvoju i invaliditetom korisnika usluge dnevnog boravka iznosio je približno 1.270 u 2018. godini. Prema popisnim podacima iz 2011, broj dece i mladih s invaliditetom (0–25) iznosio je više od 17 hiljada, a broj dece i mladih korisnika dodatka za negu i pomoć drugog lica 2017. iznosio je preko 11 hiljada. Iako stavljanje u odnos ovih podataka nije metodološki korektno, jer su u pitanju tri različite definicije invaliditeta, jasno je da je dostupnost usluge dnevnog boravka mala.

I jedinični troškovi kao indikatori efikasnosti izračunati su za tri najrasprostranjenije usluge. Posebno treba ukazati na to da jedinični troškovi moraju da se posmatraju u kontekstu drugih indikatora, da ne ukazuju nužno na problem nedovoljne efikasnosti, ali da su indikativni i da je veoma važno da su lokalne samouprave upoznate s ovim podacima kako bi mogle u svakom smislu dalje da unapređuju pružanje usluga.

62. Prema podacima iz 2016, za 12 zemalja EU prosečan udeo korisnika dugotrajne nege (65+) kojima se obezbeđuju usluge u sopstvenom domu iznosi 7,3%. Najviše vrednosti zabeležene su u Holandiji, Francuskoj, Nemačkoj i Švedskoj, gde se ovaj udeo kreće između 8,7% i 10,9% (OECD. Stat Tables Long-Term Care Resources and Utilisation: Long-term care recipients)

Analiza jediničnih troškova pokazuje da je u Srbiji u proseku sat usluge pomoć u kući koštao 333 dinara po korisniku, usluge lični pratilac deteta približno 260 dinara, a usluge dnevni boravak 194 dinara.

Prostora za preispitivanje ima kako u lokalnim samoupravama u kojima su ovi troškovi značajno ispod proseka, tako i u onima u kojima su previsoki. Tako je, na primer, u 12 opština i gradova usluga lični pratilac upola jeftinija od proseka pre svega zbog neodrživo niskih mesečnih naknada koje pojedine opštine i gradovi isplaćuju za rad pratilaca. U desetak opština može se smatrati da je jedinični trošak usluge pomoć u kući toliko nizak da zahteva preispitivanje njenog sadržaja i kvaliteta. Na drugom kraju su lokalne samouprave u kojima su jedinični troškovi usluge pomoć u kući iznad cene koja se za ove usluge naplaćuje u profitnom privatnom sektoru u Beogradu. Slično, u nekolicini opština jedinični troškovi po satu dnevnog boravka dvostruko su iznad proseka i značajno iznad troškova u Beogradu i Novom Sadu, gradovima s najvećim brojem korisnika i dugom tradicijom u pružanju ove usluge.

Indikatori kvaliteta koji se prate na osnovu mapiranja razlikuju se i u zavisnosti od indikatora i vrste usluga.

Kvalitet usluge pomoć u kući može pozitivno da se oceni na osnovu oba definisana indikatora. U odnosu na druge dve usluge za koje su indikatori analizirani, pomoć u kući beleži najveći skor, s obzirom na to da 90% korisnika dobija uslugu od pružalaca koji su licencirani ili su u procesu licenciranja i koji sprovode anketu o zadovoljstvu korisnika.

Kvalitet nije potvrđen u slučaju većeg broja pružalaca usluge lični pratilac deteta, pogotovo iz javnog sektora (vrednost indikatora 12%), ali i među pružaocima usluge dnevni boravak (odgovarajući indikator 57).

Na osnovu drugog indikatora kvaliteta, slika je gotovo potpuna ujednačena. Za sve tri usluge nalaz je isti – 90% korisnika dobija uslugu od pružalaca koji sprovode ankete o zadovoljstvu korisnika, najčešće u vidu samoevaluacije. Potrebna je detaljnija analiza ovog indikatora da bi se utvrdilo u kojoj meri pružaoci koji sprovode istraživanje o zadovoljstvu korisnika koriste ove nalaze za unapređenje kvaliteta svojih usluga.

U poređenju sa 2012. i 2015. godinom krupna slika nije se značajno promenila, mada pomaci postoje. Dok se broj opština i gradova koji obezbeđuju usluge i ukupan broj korisnika nisu značajnije promenili, izdvojena su značajno veća sredstva za usluge. Pomaci pre svega duguju namenskim transferima, mada su i JLS izdvojile više sredstava za lokalne usluge. Znatnije razlike u odnosu na prethodni period mogu se pre svega uočiti na nivou detaljnije analize.

Pojedine usluge socijalne zaštite u nadležnosti JLS naglo su se uspostavile i/ili proširile. Tako se, na primer, usluga lični pratilac, koja nije postojala 2012, nametnula kao nužnost u uslovima inkluzivnog obrazovanja, te je 2015. počela da se pruža u čak 30 JLS, a 2018. postala je jedna od najrasprostranjenijih usluga koja se pruža u svakoj drugoj lokalnoj samoupravi (čak 76 JLS). Paralelno je dva i po puta porastao i broj korisnika ove usluge. Stabilno su rasli i rasprostranjenost i broj korisnika usluge savetovalište, u poslednjem ciklusu zahvaljujući namenskim transferima.

Rasprostranjenost pojedinih usluga koje su razvijane uz podršku donatora značajno je varirala i uglavnom se smanjivala. Tako je, na primer, nastavio da se smanjuje broj JLS koje pružaju pomoć u kući za decu s invaliditetom, kao i uslugu predah. Rasprostranjenost usluge stanovanje uz podršku za osobe s invaliditetom porasla je pre svega zahvaljujući programima podržanim kroz Instrument Evropske unije za pretpristupnu pomoć – IPA, a zatim se smanjila. Usluga porodični saradnik, koja je prvi put registrovana 2015, nije se proširila, niti se održala u svim gradovima u kojima je pilotirana, ali je ipak opstala i 2018, obezbeđujući uslugu za čak nešto veći broj korisnika nego što je zabeleženo u prethodnom ciklusu mapiranja.

Najzad, realni rashodi su 2018. porasli za preko 31% u odnosu na 2015, dok je stopa rasta realnih izdvajanja iz lokalnih budžeta UNT bila upola manja (15,7%). U gotovo svakoj drugoj JLS izdvajanja iz lokalnih budžeta UNT smanjila su se ili su ostala na nuli. Jedan broj opština i gradova očito je umesto sopstvenih sredstava za finansiranje lokalnih usluga iskoristio namenske transfere (efekat supstitucije). To se jasno vidi na primeru najrasprostranjenije usluge – pomoć u kući za starije i odrasle, čiji je ekvivalentan broj korisnika porastao, a za koju su se izdvajanja lokalnih budžeta UNT smanjila u nominalnom iznosu.

Dvadesetak opština i gradova značajno je povećalo ulaganja iz lokalnih budžeta UNT, više nego dvostruko, a najveći apsolutni realni porast zabeležen je u Novom Sadu (64% u odnosu na 2015. godinu).

Među pružaocima usluga još uvek dominiraju ustanove iz javnog sektora. Državni sektor i dalje izrazito dominira među korisnicima usluge smeštaj, stanovanje uz podršku, dnevni boravak za decu i odrasle i savetodavno-terapijskih usluga. Gotovo podjednako su značajni pružaoci iz oba sektora za korisnike usluge pomoć u kući za starije i odrasle i personalna asistencija. Dominacija javnog sektora smanjuje se među najrasprostranjenijim uslugama pomoć u kući i lični pratilac deteta, dok se u slučaju dnevnog boravka za decu sa smetnjama u razvoju i invaliditetom povećava. Po prvi put su se pojavili i profitni pružaoci usluge pomoć u kući i lični pratilac deteta.

Nalazi mapiranja omogućavaju i formulisanje jednog broja preporuka. Pojedine preporuke ne razlikuju se značajno od onih koje su koncipirane u prethodnom ciklusu.

Prvo, potrebno je da se uspostavi redovan sistem izveštavanja radi prikupljanja podataka o uslugama socijalne zaštite u nadležnosti JLS. U tom kontekstu trebalo bi da se utvrdi minimum podataka koji bi se redovno i kontinuirano pratili na godišnjem nivou za usluge koje predstavljaju regularan deo sistema. Obimnije istraživanje, poput mapiranja, moglo bi da se ponavlja na tri godine do pet godina kako bi se prikupili detaljniji podaci radi računanja sveukupnog seta indikatora i kako bi se obuhvatile usluge koje su tek u fazi pilotiranja, usluge koje se finansiraju iz donatorskih izvora i sl. Praćenje i evaluacija omogućili bi da se sagledaju i procene rasprostranjenost, dostupnost i efikasnost usluga socijalne zaštite. Proces redovnog izveštavanja i mapiranje omogućili bi da lokalne samouprave mogu da uoče probleme i neefikasnosti kroz samoevaluaciju i poređenje. Ovo je posebno važno imajući u vidu da se mnoge opštine i gradovi nalaze u ranoj fazi uspostavljanja pojedinih usluga, te da je efikasnije i racionalnije da se neadekvatna praksa na vreme uoči i predupredi. Kontinuirano unapređenje i izgradnja profesionalnih i administrativnih kapaciteta za praćenje i evaluaciju usluga socijalne zaštite u mandatu JLS⁶³ posebno bi dobili na značaju za adekvatnije korišćenje namenskih transfera, ali i za dalji razvoj usluga generalno.

Drugo, nalazi mapiranja ukazuju na to da je potrebno preispitati pojedina rešenja koja su formulisana uredbom o namenskim transferima u socijalnoj zaštiti.

U ovom kontekstu najpre treba predočiti da nalazi mapiranja potvrđuju značaj dodatnih finansijskih sredstava za razvoj i unapređenje usluga socijalne zaštite a samim tim i značaj dodeljivanja namenskih transfera. Mapiranje pokazuje da su se ukupna sredstva uvećala za ukupan iznos namenskih transfera, te da lokalne samouprave zbirno posmatrano nisu iskoristile sredstva s nacionalnog nivoa radi finansiranja već uspostavljenih usluga, preusmeravajući svoje fondove za druge namene (efekat supstitucije). Ipak, ovaj efekat nije u potpunosti izostao i može da se uoči u slučaju pojedinih usluga i pojedinih JLS. Zbog toga je potrebno da se preispitaju kriterijumi za dodeljivanje namenskih transfera, način njihovog praćenja i kontrole. U nastavku je ukazano samo na jedan broj nedostataka koji direk-

63. Procena institucionalnih kapaciteta JLS u oblasti socijalne zaštite i ostvarenju socijalne uključenosti ranjivih grupa, Swiss PRO, 2019.

tno proizilaze iz nalaza mapiranja.

I ovaj ciklus mapiranja potvrđuje neadekvatnost kriterijuma „broj korisnika prava i usluga socijalne zaštite iz nadležnosti JLS“ koji izolovano posmatrano, van konteksta modela pružanja usluge, nema nikakvu spoznajnu vrednost. Ovaj broj ne odražava socijalnu situaciju u JLS, niti potrebu za uslugama. Pored toga, moguće je, kao što nalazi i potvrđuju, da se pojedine lokalne samouprave opredele za veliki broj korisnika kojima se pruža usluga niskog intenziteta i obrnuto. Takođe je neadekvatno da se prosto sabiraju korisnici veoma raznorodnih usluga kao što su, na primer, dnevne usluge u zajednici i savetovališta.

Dodatno, kriterijumi za dodeljivanje namenskih transfera treba da budu formulisani na način da uzmu u obzir i administrativne i profesionalne kapacitete u gradovima i opštinama. S obzirom na to da su namenski transferi dodeljivani bez sagledavanja nivoa izdvajanja za usluge ranijih godina, pojedine opštine i gradovi suočili su se s problemom da apsorbuju dodatna sredstva.

Treće, nalazi mapiranja upozoravaju na to da su neophodni praćenje i evaluacija realizacije uredbi, uz dubinski uvid i razmenu iskustava JLS kojima su sredstva dodeljena, kako bi se mehanizam namenskih transfera unapredio.

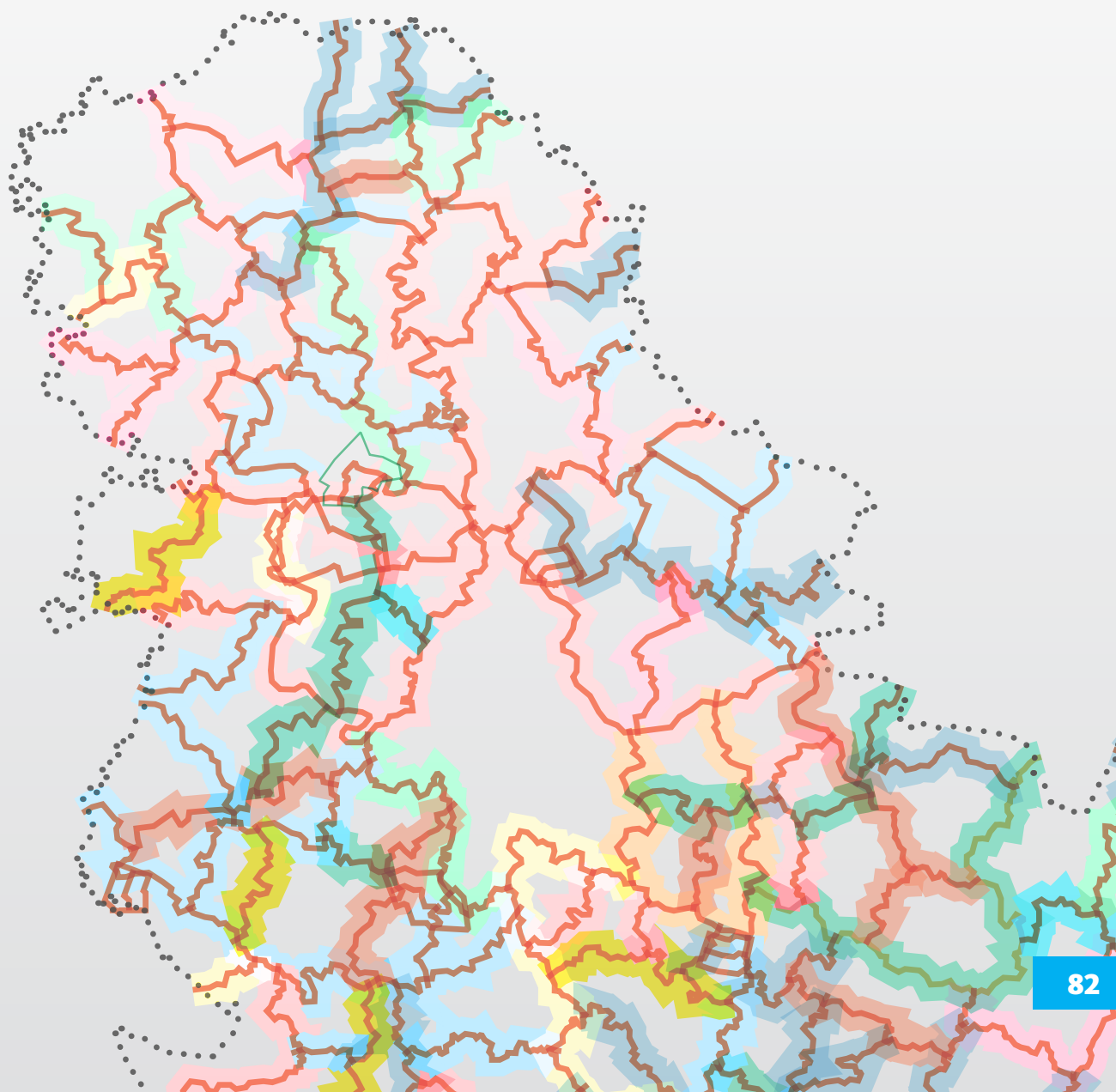
Četvrto, mapiranje naglašava potrebu da se sagledava *optimalni nivo rasprostranjenosti i dostupnosti pojedinih usluga socijalne zaštite u mandatu JLS*. Da li je, na primer, poželjno da svaka opština i grad imaju određene kapacitete za dnevni boravak dece sa smetnjama i invaliditetom i kolike u odnosu ovu ranjivu grupu? Koji je obuhvat uslugama dugotrajne nege poželjan, a koji bi trebalo da se definiše kao optimalan? Koji deo potreba ostaje nezadovoljen, a koji deo uspostavljenih usluga zadovoljavaju? Promišljanje o optimalnom nivou razvijenosti pojedinih usluga moglo bi da posluži kao reper i za same lokalne samouprave prilikom donošenja strateških planova i odluka o uspostavljanju i širenju usluga socijalne zaštite. U ovom kontesktu posebno treba imati u vidu i potrebu uspostavljanja i unapređenja međuopštinskih usluga.

Peto, za pojedine usluge nameće se i potreba preispitivanja minimalnih standarda. Ovo se uočljivo odnosi na uslugu dnevnog boravka za decu i mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, imajući u vidu potrebu prilagođavanja sadržaja rada boravka u uslovima razvoja inkluzivnog obrazovanja. Potrebno je izraditi i minimalne standrade za usluge koje duži niz godina postoje u sistemu, a koje nisu standardizovane (porodični saradnik). Dodatno, jedan broj pružalaca ove usluge i dalje se suočava s problemima u procesu licenciranja, posebno iz nevladinog sektora.

Šesto, potrebno je da se definišu *metodološki precizni indikatori uz širi profesionalni konsenzus*. Ovo se posebno odnosi na indikatore kvaliteta, uz prikupljanje podataka o kriterijumima za prijem korisnika, individualizaciju usluga i samoevaluaciji. Monitoring i evaluacija usluga, koje bi sprovodile JLS, predstavljaju važan preduslov unapređenja kvaliteta. Potrebno je da se formulišu i dodatni indikatori kvaliteta koji bi pratili odnos zaposlenih i broja korisnika, promene u individualnom napretku (posebno dece s teškoćama u razvoju u oblasti životnih veština, samostalnosti i inkluzivnom obrazovanju) i unapređenju kvaliteta života korisnika usluga.

Sedmo, uslugama podrške za samostalan život osoba s invaliditetom, a posebno personalnoj asistenciji potrebno je da se da veći značaj. Usluge kao što je stanovanje uz podršku osoba s invaliditetom, koje su u mešovitoj nadležnosti u pogledu finansiranja, očito ne mogu da se razviju bez fokusirane stručne podrške s nacionalnog nivoa.

MAPIRANJE MATERIJALNE PODRŠKE U NADLEŽNOSTI JEDINICA LOKALNIH SAMOUPRAVA U REPUBLICI SRBIJI

DAVANJA NA LOKALNOM NIVOU

Jedinice lokalne samouprave (JLS) dodeljuju različite vrste novčanih davanja i pomoć u naturi na osnovu Zakona o socijalnoj zaštiti („Službeni glasnik RS“, broj 24/11) i Zakona o finansijskoj podršci porodici s decom („Službeni glasnik RS“, br. 113/17 i 50/18).

Među socijalnim davanjima u nadležnosti JLS Zakonom o socijalnoj zaštiti eksplicitno je navedena jednokratna pomoć koja se dodeljuje u slučaju iznenadnog ili trenutnog stanja socijalne potrebe ili eventualno pri upućivanju na uslugu smeštaja. Jednokratna pomoć može da bude u novcu ili u naturi. Precizirano je i da „iznos jednokratne novčane pomoći ne može biti veći od prosečne zarade po zaposlenom u jedinici lokalne samouprave u mesecu koji prethodi mesecu u kome se vrši isplata“ (član 110). Zakonom je predviđeno da jedinice lokalne samouprave mogu da dodeljuju i druge vrste pomoći, od kojih su eksplicitno, kao primer, navedene narodne kuhinje i subvencije (član 111). Prema Zakonu o finansijskoj podršci porodici s decom opštine i gradovi obezbeđuju sredstva za regresiranje troškova boravka dece iz materijalno ugroženih porodica u predškolskim ustanovama, ali mogu da utvrde i druga prava, veći obim prava i povoljnije uslove za njihovo ostvarivanje ako za to imaju dovoljno sredstava (član 11). Smatra se da je cilj većine ovih drugih davanja podsticanje rađanja.

Opštine i gradovi odlučuju se za različite vrste materijalne podrške, a prava su precizirana odgovarajućim odlukama o socijalnoj zaštiti i o finansijskoj podršci porodici s decom.

Nalazi mapiranja i detaljni pregled jednog broja odluka o socijalnoj zaštiti⁶⁴ pokazuju da sve JLS, u skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti, obezbeđuju jednokratne novčane pomoći u stanju iznenadne ili trenutne socijalne potrebe prema članu 110. (JNP), ali da dodeljuju i veliki broj drugih davanja, u vidu dodatne, druge vrste pomoći (DP) prema članu 111. ovog zakona.

Odlukama o socijalnoj zaštiti precizira se da se JNP dodeljuje u slučaju otklanjanja posledica elementarnih nepogoda, postpenalne zaštite, prihvata po prestanku smeštaja, zadovoljavanja osnovnih životnih potreba, naknade zdravstvenih troškova (pre svega za kupovinu lekova) i u drugim situacijama prema proceni stručnih radnika centara za socijalni rad (CSR). Pojedine JLS socijalna davanja u slučaju elementarne nepogode, požara i slično nazivaju i interventne jednokratne pomoći.

Kao što Zakon predviđa, postupak za dodeljivanje novčane pomoći vodi CSR, a za pomoć u naturi organizacija/služba koju odredi JLS. Iznos se limitira, a odlukama se obično precizira i da pravo može da se ostvari samo jednom ili dva puta godišnje.

Za razliku od jednoobraznosti u postupanju i definisanju JNP (u pogledu procedure i iznosa), dodatne pomoći mogu da se veoma razlikuju. Otuda i sveukupna materijalna podrška na lokalnom nivou, koja se dodeljuje po osnovu Zakona o socijalnoj zaštiti, može da ima različita svojstva.

Prvo, socijalna davanja mogu da budu u novcu i u naturi. Davanja u naturi mogu da se odnose na besplatan obrok u narodnoj kuhinji ili užinu u školi, ogrev, namirnice, školski pribor, odeću i obuću i sl. Jedan deo davanja je u vidu subvencija, umanjenja komunalnih računa ili umanjenja računa za prevoz. Pojedina davanja podrazumevaju zapravo nadoknadu troškova u novcu kada je već izvršeno plaćanje (lekovi, sahrana i sl.) ili se sredstva uplaćuju instituciji koja pruža uslugu (internati, studentski domovi).

64. Odluke o socijalnoj zaštiti Beograda, Novog Sada, Kruševca, Merošine, Niša, Valjeva, Vladičinog Hana i Vranja

Drugo, pomoć može da se dodeljuje jednokratno (u slučaju sahrane, na početku školske godine za školski pribor i opremu, za vantelesnu oplodnju), povremeno, više puta godišnje (pokriće troškova letovanja, zimovanja i ekskurzija za siromašnu decu, pomoć samohranim roditeljima dva-tri puta godišnje), ali i u vidu kontinuirane mesečne podrške dok god korisnici ispunjavaju uslove (umanjenje računa za komunalne usluge, narodna kuhinja, stipendije, prevoz, mesečna pomoć deci palih boraca i slično).

Treće, korisnici materijalne podrške mogu da pripadaju različitim ugroženim grupama: siromašni, žrtve trgovine ljudima ili nasilja u porodici, mladi koji napuštaju sistem socijalne zaštite, talentovana deca i studenti, deca bez roditeljskog staranja, deca iz porodica izbeglih i raseljenih lica, deca palih boraca, deca sa smetnjama u razvoju, osobe s invaliditetom, teško obolela lica, ratni vojni invalidi i slično.

Usmeravanje materijalne podrške siromašnima može da podrazumeva da se socijalna davanja dodeljuju na osnovu posebno definisanih cenzusa, ali i korisnicima NSP ili dečjeg dodatka. U pojedinim JLS umesto materijalnog stanja domaćinstva proverava se dohodak pojedinca, pa se pomoć dodeljuje, na primer, penzionerima s niskim penzijama ili nezaposlenim studentima.

Kao rezultat ovako raznolikih programa, opštine i gradovi u svojim odlukama različite vrste pomoći nazivaju različitim imenima: jednokratna, uvećana, interventna, vanredna, povremena, stalna, posebna, mesečna...

Pored navedenih socijalnih davanja, pojedine JLS organizuju dobrovoljno radno angažovanje korisnika NSP i drugih materijalno ugroženih lica koje CSR upućuju na rad u javne ustanove i preduzeća (domove zdravlja, bolnice, javna komunalna preduzeća...) na ograničeno vreme (na primer 80 ili 100 sati mesečno).⁶⁵ Naknada tokom radnog angažovanja isplaćuje se u vidu jednokratne novčane pomoći i izjednačena je s neto minimalnom zaradom po satu. U pojedinim opštinama naknada je u naturi (robi). Korisnicima NSP u datom periodu ne umanjuju se socijalna davanja s nacionalnog nivoa, što povećava njihovu motivaciju za „aktivaciju“.

Nalazi mapiranja i pregled jednog broja odluka o pravima u oblasti finansijske podrške porodici s decom⁶⁶ pokazuje da gotovo sve JLS obezbeđuju dodatna davanja prilikom rođenja deteta (uključujući poklon pakete) i besplatan boravak ili regresiranje troškova boravka u predškolskoj ustanovi, a pojedine i prava na novčanu pomoć nezaposlenim trudnicama i/ili porođiljama (često u trajanju od godinu dana), davanja roditeljima blizanaca (trojki i četvorki), davanja prilikom rođenja dece preko četvrtog reda rođenja, regresiranje troškova boravka u produženom boravku u nižim razredima osnovne škole i dr. Ova socijalna davanja takođe mogu da budu i u novcu i u naturi (poklon paketi, regresiranje troškova boravka). Po trajanju su najčešće jednokratna, iako mogu da se dodeljuju i tokom godinu dana (davanja porođiljama na primer). Ciljna grupa su porodice s decom i deca najčešće višeg reda rođenja.

65. Preuzeto iz Centar za socijalnu politiku (2019.)

66. Odluka o finansijskoj podršci porodicama sa decom, lokalnih samouprava Beograd, Novi Sad, Kruševac, Merošina, Valjevo, Vladičin Han i Vranje

METODOLOGIJA

OPŠTE

Podaci o materijalnoj podršci inicijalno su prikupljeni u periodu od juna do oktobra 2019, kroz upitnik u excel formatu,⁶⁷ koji je pratilo detaljno uputstvo.⁶⁸ Uzeta su u obzir sva socijalna davanja koja se dodeljuju na osnovu respektivnih odluka o socijalnoj i dečjoj zaštiti i koja su JLS izlistale u upitnicima, bez obzira na dileme da li bi pojedina davanja trebalo da budu pripisana, na primer, obrazovanju ili zdravstvenoj zaštiti.⁶⁹ Svih 145 opština i gradova popunili su upitnike.

Posebno su prikupljeni podaci za novčana davanja, a posebno za pomoć u naturi. Upitnikom je predviđeno da se socijalna davanja oba tipa razvrstaju na četiri grupe:

1. Davanja materijalne podrške korisnicima kojima se istovremeno dodeljuje NSP iz republičkog budžeta.

2. Davanja drugim siromašnim pojedincima i porodicama uz proveru materijalnog stanja, na osnovu kriterijuma koje definišu JLS.

3. Kategorijska davanja bez provere materijalnog stanja (na primer subvencije za prevoz svim đacima, umanjeње komunalnih računa korisnicima prava na pomoć i negu drugog lica ili ratnim vojnim invalidima, novčana podrška deci bez roditeljskog staranja nakon prestanka korišćenja usluge smeštaj, stipendije koje se dodeljuju studentima po osnovu uspeha i slično).

4. Davanja povodom rođenja deteta, mere usmerene na usklađivanje rada i roditeljstva i druge mere populacione/pronatalitetne politike (uključujući, na primer, davanja nezaposlenim porodicama, besplatan boravak u predškolskoj ustanovi ukoliko se odobrava trećem i svakom narednom detetu po redu rođenja bez provere materijalnog stanja, naknada troškova za vantelesnu oplodnju i slično).

Pojedine JLS rashode za prvu i drugu grupu davanja nisu odvojile,⁷⁰ pa je struktura davanja analizirana prema podeli na ukupno tri umesto na četiri grupe, tako što su sva davanja za siromašne (1. i 2.) u istoj grupi.

Dodatno, pojedine opštine i gradovi nisu uopšte razvrstali podatke po grupama socijalnih davanja. Za jedan broj JLS podaci su naknadno dezagregirani, na osnovu procene učesnika u istraživanju s lokalnog nivoa. Zbog specifičnih okolnosti, tokom završne faze projekta ovaj proces nije doveden do kraja.⁷¹ Imajući u vidu nemogućnost naknadne provere, iz analize po grupama davanja isključeni su podaci za 14 JLS: Beočin, Čoka, Gadžin Han, Kuršumlija, Lebane, Paraćin, Pećinci, Preševo, Prijepolje, Sremski Karlovci, Tutin, Velika Plana, Vlasotince, Zaječar.

Kroz proces mapiranja prikupljeni su podaci o korisnicima i ukupnim godišnjim rashodima za materijalnu podršku u nadležnosti JLS 2018. godine.

Kada su u pitanju korisnici, početna namera bila je da se prikupe podaci o broju domaćinstava i

67. Upitnik je priložen u Aneksu 1

68. Detaljnije videti u metodološkim napomenama u delu publikacije koji se odnosi na mapiranje usluga socijalne zaštite u nadležnosti JLS

69. Kao što su, na primer, dileme u vezi s pomoći u slučaju vantelesne oplodnje koja pre pripada davanjima koja bi trebalo pripisati zdravstvenoj zaštiti ili u slučaju univerzalnog subvencionisanog prevoza za đake, koji suštinski pripada funkciji obrazovanja

70. Detaljan spisak JLS koje nisu razdvojile ove rashode i korisnike videti kod indikatora adekvatnosti i iznosa transfera

71. Sredinom marta 2020. uvedeno je vanredno stanje zbog koronavirusa

pojedinaца koji žive u datim domaćinstvima. To, međutim, nije bilo moguće pošto većina JLS ne vodi ovakvu vrstu evidencije. Uobičajeno se kao korisnici vode pojedinci, čak i kada se pomoć dodeljuje domaćinstvu. Nije moguće utvrditi da li pojedinci korisnici različitih vrsta pomoći pripadaju istom domaćinstvu (na primer koliko ima dece koja dobijaju subvenciju za prevoz, a koja su iz iste porodice) odnosno utvrditi preklapanja korisnika (koliko ima korisnika koji ostvaruju pravo po više osnova, na primer, i jednokratnu pomoć i subvencije za račune i podršku povodom rođenja deteta). Zaključeno je da će ovako detaljni podaci moći da se prikupe tek uvođenjem socijalnog kartona i informatičkim opremanjem centara za socijalni rad i opštinskih uprava.

Sudeći na osnovu detaljno popunjenih upitnika o pojedinačnim davanjima, korisnici materijalne podrške najčešće su siromašni, porodice s decom, deca i mladi iz ranjivih grupa (Aneks 8, Primer detaljno popunjenog upitnika).

Novčana davanja definisana su kao pomoć u novcu, dok je sve ostalo smatrano kao davanje u naturi.

Kada dobija novac, korisnik ga troši prema sopstvenom izboru za različite namene. U slučaju davanja u naturi, ovaj izbor ne postoji, iako zapravo zahvaljujući činjenici da ne mora da troši dohodak na datu robu ili uslugu, korisniku ostaje na raspolaganju više sredstava za druge potrebe.

U skladu s ovom odrednicom, a na osnovu međunarodno prihvaćene metodologije za nacionalne račune i ESSPROS (EC/IMF/OECD/UN/WBG, 2009; Eurostat, 2016), u davanja u naturi pored robe (kao što su ogrev, namirnice, školski pribor, odeća i obuća) uključene su i subvencije za plaćanje računa (za komunalne usluge, prevoz), nadoknada troškova za konkretne namene (sahranu, vantelesnu oplodnju), kao i sredstva uplaćena instituciji koja pruža besplatne usluge ili obezbeđuje robu (studentski domovi, apoteke, prevoznik, groblja, predškolske ustanove, Crveni krst za narodne kuhinje i pakete hrane i slično).

Po vrsti davanja uspostavljena je podela na pojedine rashode za pomoć u naturi: 1) narodne kuhinje, 2) užina i subvencionisani obroci u školama i predškolskim ustanovama, 3) pomoć u robi 4) subvencije komunalnih računa, 5) subvencije prevoza i 6) ostalo. U kategoriju ostalo uključeni su rashodi za sahranu, vantelesnu oplodnju, lekove, smeštaj učenika i studenata u domovima i drugo.

U svim slučajevima korelacija je računata u odnosu na broj stanovnika, koji aproksimira veličinu opština i gradova i u odnosu na stepen samofinansiranja koji aproksimira stepen razvijenosti.

Stepen samofinansiranja JLS pokazuje odnos između izvornih i ustupljenih prihoda i ukupnih prihoda i primanja⁷² (Republički sekretarijat za javne politike, 2018, str. 30). Izvor podataka su konsolidovani završni računi JLS, a podaci za 2018. preuzeti su sa sajta Republičkog sekretarijata za javne politike.

Prosek za sve strukture i indikatore računat je kao ponderisana vrednost, imajući u vidu razlike u veličini opština i gradova.

INDIKATORI MATERIJALNE PODRŠKE NA LOKALNOM NIVOU

Na osnovu prikupljenih podataka izračunati su indikatori materijalne podrške u nadležnosti JLS.⁷³

72. Definicija preuzeta iz pratećeg materijala koji se odnosi na analitički servis JLS „Metodološke napomene“ sa sajta RSJP <https://jls.rsjp.gov.rs/vox/Napomene>

73. Detaljnije videti u Matković, G. i Šunderić Ž. (2018). Model za lokalizaciju procesa evropskih integracija za oblast socijalne i dečje zaštite

INDIKATORI VELIČINE PROGRAMA I OBIMA INTERVENCIJE

Najvažniji pokazatelj **veliĉine programa** je broj korisnika.

Praćenje faktičkog broja korisnika razliĉitih vrsta socijalnih davanja na lokalnom nivou ne obezbeđuje adekvatne informacije, pošto nije u pitanju osnovno pravo koje se dodeljuje u svim JLS po jednakim kriterijumima i s jednakim ciljem. U zavisnosti od lokalne politike i trenutnih okolnosti, pojedine JLS mogu da dodeljuju velike iznose materijalne podrške malom broju korisnika, a pojedine veoma male, beznaĉajne sume velikom broju ugroženih lica/domaćinstava. Da bi se eliminisale ove razlike, potrebno je da se izraĉuna koliko bi svaka JLS imala korisnika u hipotetiĉkoj situaciji kada bi svaki korisnik na godišnjem nivou dobio jednaku sumu pomoći u visini jedne neto proseĉne zarade. Taj hipotetiĉki ekvivalentni broj korisnika je indikator veliĉine programa u pojedinim opštinama i gradovima:

$$\text{EKPZ} = \frac{\text{ukupna godišnja suma davanja u datoj JLS}}{\text{PZ}}$$

EKPZ – ekvivalentan (hipotetiĉki) broj korisnika pomoći u visini jedne neto proseĉne zarade

PZ – proseĉna meseĉna zarada po zaposlenom bez poreza i doprinosa u RS

Proseĉna zarada bez poreza i doprinosa (alternativno proseĉna neto zarada) na meseĉnom nivou 2018. iznosila je 49.650 RSD (Republiĉki zavod za statistiku, 2019).

Pokazatelji koji omogućavaju da se sagleda **obim intervencije** su:

- Udeo ukupnih godišnjih rashoda za materijalnu podršku u budžetskim rashodima date JLS (u %) i
- Rashodi za materijalnu podršku po stanovniku (u RSD)

Broj stanovnika po opštinama i gradovima preuzet je iz DevInfo baze (Republiĉki zavod za statistiku, 2019a). Ukupni budžetski rashodi na osnovu završnih raĉuna preuzeti su od Republiĉkog sekretarijata za javne politike. Svi podaci odnose se na 2018. godinu.

Izdvojen je i indikator obima intervencije usmerene na smanjenje siromaštva, koji se raĉuna stavljanjem u odnos **rashoda za materijalnu podršku siromašnima na lokalnom nivou s izdacima za NSP i deĉji dodatak s nacionalnog nivoa za datu JLS**. Na taj naĉin sagledava se koliko opštine ili gradovi „dodaju“ sredstava za smanjenje siromaštva svojih graĉana na svaki dinar koji daje Republika iz nacionalnog budžeta.

Rashodi za NSP su procenjeni podaci autora na osnovu podataka o broju korisnika koji je preuzet iz DevInfo baze (Republiĉki zavod za statistiku, 2019a) i visine davanja i odnose se na 2018. godinu. Rashodi za deĉje dodatke procenjeni su na osnovu broja dece (0–17) korisnika, koji je preuzet iz DevInfo baze (Republiĉki zavod za statistiku, 2019a) i visine osnovnog i uvećanog iznosa deĉjeg dodatka u 2018. godini. Iznos deĉjeg dodatka za 2018. izraĉunat je na osnovu respektivnih rešenja ministra nadležnog za socijalna pitanja („Službeni glasnik RS“, br. 31/18 i 94/17).

Nisu uzeti u obzir iznosi deĉjeg dodatka propisani Uredbom o nominalnim iznosima i naĉinu usklađivanja cenzusa za ostvarivanje prava na deĉji dodatak i visini i naĉinu usklađivanja iznosa deĉjeg dodatka („Službeni glasnik RS“, broj 54/18). Ovi iznosi odnosili su se samo na nove korisnike koji su u pravo ušli nakon 12. jula 2018. godine. S obzirom na to da se ne raspolaže podacima o udelu novih korisnika po opštinama i gradovima, pretpostavljeno je da su svi korisnici ostvarivali pravo po iznosima prema respektivnim rešenjima.

Mesečni iznosi dečjeg dodatka (RSD), 2018.		
1.	1. januar – 31. mart	2.761,0
2.	1. april – 30. septembar	2.788,6
3.	1. oktobar – 31. decembar	2.819,2
4.	Prosečni mesečni (osnovni iznos)	2.789,3
5.	Prosečni mesečni (uvećani iznos)	3.626,1

Izvor: Uredba o nominalnim iznosima i načinu usklađivanja cenzusa za ostvarivanje prava na dečji dodatak i visini i načinu usklađivanja iznosa dečjeg dodatka („Službeni glasnik RS“, broj 54/18)

Rashodi za dečji dodatak koji su korišćeni prilikom računanja pojedinih indikatora, potcenjeni su po dva osnova. Prvo, za razliku u iznosu koji su dobijali novi korisnici koji su od sredine 2018. ulazili u pravo, a koji su prema Uredbi po detetu iznosili 3.000 i 3.900 RSD, umesto iznosa naznačenih u Tabeli. Drugo, imajući u vidu da su iz ukupnog broja korisnika izostavljeni mladi, stariji od 18 godina koji takođe ostvaruju pravo na dečji dodatak, ukoliko nisu završili srednju školu ili mladi sa smetnjama u razvoju (do 26. godine).⁷⁴ Ocenjeno je da se ovi uzroci potcenjenosti realnih rashoda javljaju ravnomerno u svim JLS, te da uključivanje i ovako potcenjenih vrednosti rashoda za dečje dodatke ima opravdanja jer omogućava da se potpunije sagledaju nacionalni rashodi za socijalna davanja koja su usmerena na siromašne po opštinama i gradovima, nego ukoliko bi se uzeli u obzir samo rashodi za NSP. Procenjuje se da su u celini rashodi za dečji dodatak potcenjeni između 10 i 15%.

I iz ove analize isključene su JLS: Beočin, Čoka, Gadžin Han, Kuršumlija, Lebane, Paraćin, Pećinci, Preševo, Prijepolje, Sremski Karlovci, Tutin, Velika Plana, Vlasotince i Zaječar.

POKAZATELJI UČINKA

Pokazatelji učinka omogućavaju ocenu programa, uključujući i adekvatnost transfera.

Obuhvat je važna mera učinka svakog programa. Radi procene obuhvata sagledava se broj korisnika u odnosu na ukupnu populaciju ili u odnosu na odgovarajući deo populacije (na primer deca i mladi, broj živorođene dece i slično).

Imajući u vidu raspoloživost podataka⁷⁵ za potrebe datog istraživanja izračunata je **hipotetička opšta stopa obuhvata** stavljanjem u odnos ekvivalentnog broja korisnika pomoći u visini jedne neto prosečne zarade (EKPZ) i ukupnog broja domaćinstava u datoj JLS. Implicitno se pretpostavlja da isto domaćinstvo nije dobilo istovremeno različite vrste pomoći i podrške.

Prosečna neto zarada izabrana je imajući u vidu da Zakon o socijalnoj zaštiti navodi upravo ovaj parametar kada ograničava iznos jednokratne pomoći koja se isplaćuje iz lokalnog budžeta (član 110). Izbor nekog drugog merila doveo bi do povećanja/smanjenja vrednosti EKPZ. Hipotetički broj korisnika definisan na ovaj način pre svega ima smisla u komparativnom kontekstu.

Broj domaćinstava po opštinama i gradovima procenjen je na osnovu broja stanovnika i prosečnog broja članova domaćinstava koji su preuzeti iz DevInfo baze (Republički zavod za statistiku, 2019a). Broj članova domaćinstava je popisni podatak.

74. Udeo mladih 19–26 godina u ukupnom broju dece primalaca dečjeg dodatka iznosio je 6,1% 2012. godine (Matković, Mijatović i Stanić, 2013, str. 48)

75. Drugi pokazatelj obuhvata prikazan u Matković i Šunderić (2018), faktička opšta stopa obuhvata, nije mogao da bude izračunat zbog nemogućnosti da se dobiju precizni podaci o broju korisnika pojedinih davanja

Za programe koji su usmereni na siromašne i dodeljuju se uz proveru materijalnog stanja najvažniji pokazatelj u ovoj grupi je stopa obuhvata siromašnih. Kako na lokalnom nivou ne postoje podaci o broju siromašnih, kao gruba aproksimacija koristi se broj korisnika novčane socijalne pomoći (NSP) koja se dodeljuje prema jednakim kriterijumima na celoj teritoriji Republike Srbije.⁷⁶

Indikator za praćenje obuhvata siromašnih je *broj hipotetičkih korisnika (EKPZ) materijalne podrške u nadležnosti JLS koja se dodeljuje uz proveru materijalnog stanja u odnosu na broj korisnika (domaćinstava) NSP u datoj JLS (u %)*.

Broj siromašnih EKPZ izračunat je stavljanjem u odnos ukupnih godišnjih rashoda za davanja uz proveru materijalnog stanja i neto prosečne mesečne zarade.

Broj korisnika NSP odnosi se na domaćinstva i preuzet je iz DevInfo baze (Republički zavod za statistiku, 2019a).

Iz ove analize isključeno je 14 JLS: Beočin, Čoka, Gadžin Han, Kuršumlja, Lebane, Paraćin, Pećinci, Preševo, Prijepolje, Sremski Karlovci, Tutin, Velika Plana, Vlasotince, Zaječar.

Iznosi socijalnih davanja predstavljaju jednu od osnovnih informacija o svakom programu. Zbog različitih ograničenja, uključujući i probleme u vezi s prikupljanjem podataka o korisnicima, prosečan iznos davanja po korisniku izračunat je samo za novčana davanja koja JLS dodeljuju korisnicima NSP.

Prosečan iznos davanja po korisniku predstavlja *količnik prosečne mesečne sume rashoda za novčana davanja koja JLS dodeljuju NSP korisnicima i prosečnog mesečnog faktičkog broja domaćinstava korisnika ove grupe davanja u datoj godini*.

Veći broj JLS (41) iz različitih razloga isključen je iz ove analize. U regularnim uslovima ovi podaci bili bi naknadno provereni. U tabeli u nastavku navedene su JLS i razlozi zbog kojih su isključene.

RAZLOZI	Broj JLS	JLS
LS za koje nisu mogli naknadno da se provere podaci po grupama davanja	14	Beočin, Čoka, Gadžin Han, Kuršumlja, Lebane, Paraćin, Pećinci, Preševo, Prijepolje, Sremski Karlovci, Tutin, Velika Plana, Vlasotince i Zaječar
JLS koje nisu razvrstale rashode za siromašne na rashode za davanja korisnicima NSP i drugim siromašnim licima (na 1. i 2. grupu)	13	Apatin, Beograd, Bosilegrad, Bujanovac, Jagodina, Koceljeva, Mali Zvornik, Novi Bečej, Opovo, Osečina, Pirot, Surdulica i Vršac
JLS koje korisnicima NSP nisu dodeljivale novčana davanja iz lokalnog budžeta	5	Bela Palanka, Gornji Milanovac, Loznica, Sečanj i Sjenica
JLS u kojima su iznosi davanja po korisniku bili preko 25% iznad mesečnog prosečnog iznosa NSP	9	Bač, Bajina Bašta, Golubac, Dimitrovgrad, Kosjerić, Lapovo, Priboj, Veliko Gradište i Vladičin Han

76. Uz izvesne ograde, a imajući u vidu da je stopa neostvarivanja prava (udeo domaćinstava koja bi po zakonu trebalo da ostvaruju pravo, a ne ostvaruju ga) na nivou pojedinih JLS različita, kao i da diskreciono pravo socijalnih radnika iz CSR ima određenog uticaja na obuhvat

Od ukupno devet opština iz poslednje grupe, pojedine opštine ulagale su sredstva u poboljšanje stambenih uslova korisnika NSP, što objašnjava visoke rashode po korisniku (Veliko Gradište, Vladičin Han). Imajući u vidu da je iznos po korisniku prevashodno korišćen za računanje adekvatnosti davanja, ove opštine su iz razumljivih razloga isključene.

U programima koji su usmereni na najsiromašnije adekvatnost treba da odgovori na pitanje da li su iznosi pomoći dovoljni za izvlačenje iz siromaštva i za dostizanje odgovarajućeg životnog standarda. Imajući u vidu da su socijalna davanja u mandatu JLS samo jednokratna ili dopunska i da se često dodeljuju s namerom da zadovolje neku veoma konkretnu potrebu, adekvatnost je nemoguće definisati na neki uopšteniji način za sve grupe davanja zajedno.

Da bi se procenila adekvatnost novčane pomoći najsiromašnijima, iznos prosečnog davanja korisnicima NSP koji se dodeljuje iz lokalnog budžeta u svakoj JLS podeljen je s prosečnim mesečnim iznosom novčane socijalne pomoći koja se dodeljuje po korisniku s nacionalnog nivoa (približno 12.000 RSD). Zbog eventualnog preklapanja korisnika nisu uzeta u obzir davanja u naturi, što bi svakako omogućilo sveobuhvatnije poređenje.

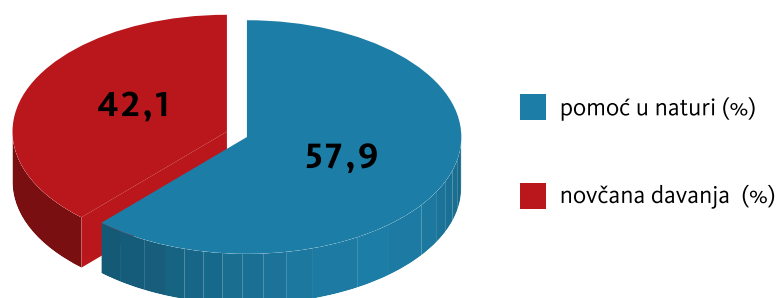
RASHODI ZA MATERIJALNU PODRŠKU U NADLEŽNOSTI JLS

Ukupni rashodi za materijalnu podršku u nadležnosti JLS 2018. iznosili su približno 7,3 milijarde dinara – 0,14% BDP. Ovi rashodi dvostruko su veći od rashoda za usluge socijalne zaštite u nadležnosti JLS (3,65 milijardi dinara), a upola manji od izdvajanja republičkog budžeta za novčanu socijalnu pomoć najugroženijim stanovnicima datih opština i gradova (približno 13,6 milijardi RSD).

Polovina ukupnih rashoda realizovana je u tri najveća grada u Srbiji: Beogradu (2,4 milijarde RSD), Novom Sadu (890 miliona RSD) i Nišu (384 miliona RSD).

U ukupnim rashodima preovlađivali su rashodi za davanja u naturi (približno 4,2 milijarde RSD – 57,9%). Na različita novčana davanja utrošeno je približno 3 milijarde RSD (42,1% ukupnih rashoda za materijalnu podršku).

Grafikon 35. Udeo rashoda za pomoć u naturi i novčana davanja u ukupnim rashodima za materijalnu podršku u nadležnosti JLS, 2018.

Izvor: Baza podataka materijalne podrške u nadležnosti JLS za 2018.

Rashodi za pomoć u naturi dominirali su u manjem broju JLS, ali izrazito preovlađuju u Beogradu (74,2%) i Novom Sadu (86,4%), pa otuda i u strukturi ukupne podrške. Rashodi za pomoć u naturi po pravilu dominiraju u najrazvijenijim opštinama i gradovima (Aneks 7, Tabela 1).

Sudeći na osnovu strukture rashoda, većina JLS odlučuje se isključivo ili preovlađujuće za novčana davanja. Samo novčana davanja (udeo 100%) dodeljuju mahom manje i nerazvijenije opštine, iako ima izuzetaka u koje spada i grad Valjevo. Na suprotnom kraju su tri opštine koje gotovo uopšte ne dodeljuju materijalnu podršku u vidu novca (Despotovac, Pećinci i Bela Palanka).

Opređenje za socijalna davanja u novcu ili u naturi može biti ideološko pitanje, u smislu da u pojedinim JLS preovlađuje uverenje da je davanje u novcu u skladu s verovanjem u slobodu izbora pojedinca, ali može da bude i tehničko pitanje, u smislu da je davanje u naturi organizaciono zahtevnije. Najzad, ono zavisi i od ciljne grupe i tipa podrške koja se dodeljuje.

Tabela 41. Distribucija JLS prema udelu rashoda za novčana davanja u rashodima za ukupnu materijalnu podršku, 2018.

Broj JLS	Udeo novčanih davanja
31	≤42,1%
70	42,1% < X < 84,2%
44	≥84,2%

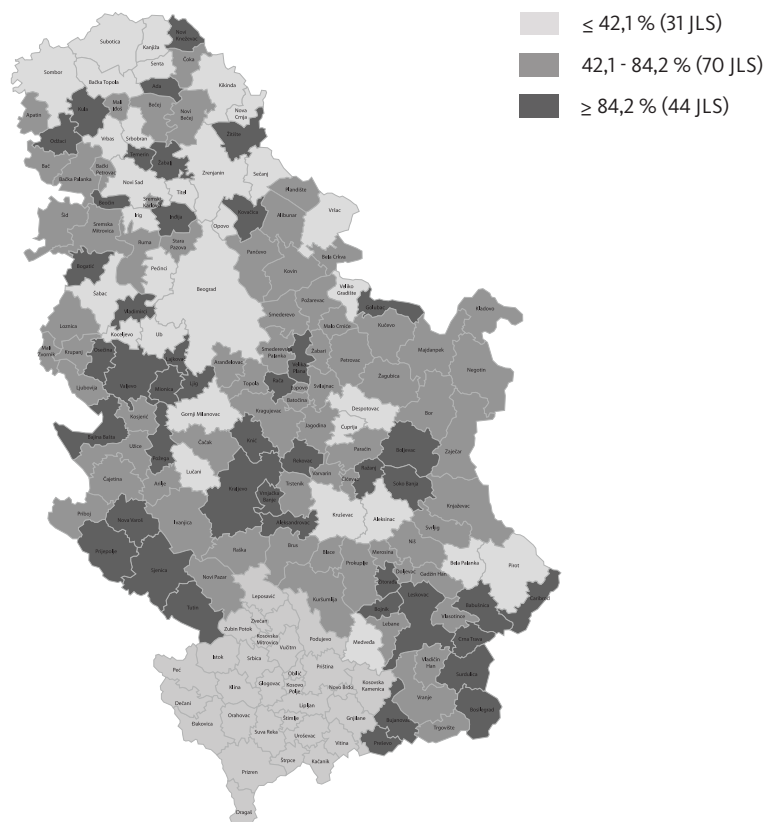
Izvor: Baza podataka materijalne podrške u nadležnosti JLS za 2018.

Na Mapi 15 neutralnim bojama⁷⁷ prikazane su jedinice lokalne samouprave grupisane u odnosu na udeo rashoda za novčana davanja u 2018. na sledeći način:

- 31 JLS u kojima je udeo na nivou proseka i manji (42,1%) obeležene su
- 70 JLS u kojima je udeo između proseka i dva puta više od proseka (42,1% i 84,2%) obeležene su
- 44 JLS u kojima je udeo dvostruko viši od proseka i preko tog broja (84,2%) obeležene su

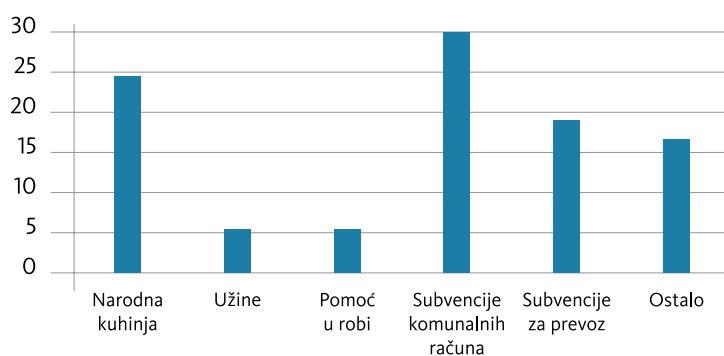
Mapa 15. Distribucija JLS prema udelu rashoda za novčana davanja u rashodima za ukupnu materijalnu podršku, 2018.

77. Na ovoj i na narednoj mapi korišćene su neutralne boje imajući u vidu da se JLS prema ovom indikatoru ne ocenjuju u smislu najslabije rangirane (crvena boja na drugim mapama) ili najbolje rangirane (plava boja)

Davanja u naturi koja preovlađuju u ukupnim rashodima (57,9%) veoma se razlikuju po lokalnim samoupravama. Na Grafikonu 36. prikazana je struktura rashoda za davanja u naturi. U njoj dominiraju rashodi za subvencije komunalnih računa (približno 1,3 milijarde RSD – 30%) i rashodi za narodne kuhinje (približno 1 milijarda RSD – 24,3%). Pošto je u pitanju ponderisani prosek i pošto se vrsta davanja u naturi veoma razlikuje po JLS (Aneks 7, Tabela 3) ovi podaci, međutim, ne odražavaju tipično stanje širom Srbije. Sliku deformiše pre svega veliki iznos rashoda za subvencije komunalnih računa u Beogradu (preko milijardu RSD) koji čine čak 85% ukupnih izdvajanja za ove namene u Srbiji.

Grafikon 36. Struktura rashoda za pomoć u naturi prema vrsti davanja, 2018.

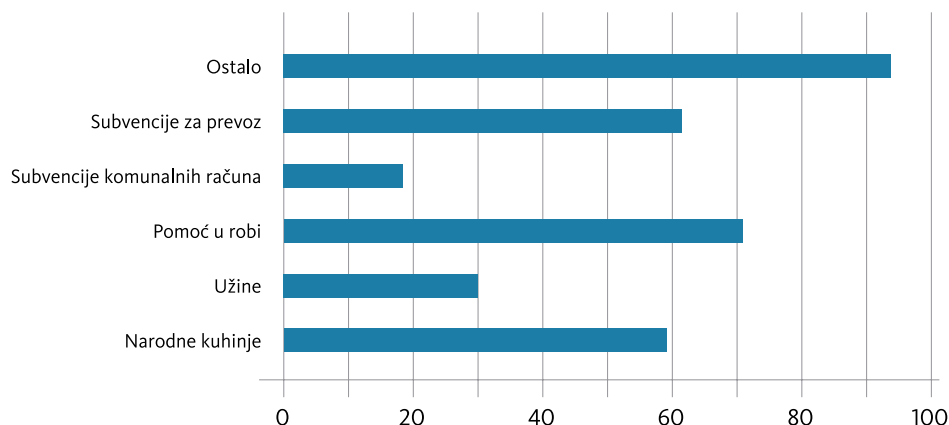

Izvor: Baza podataka materijalne podrške u nadležnosti JLS za 2018.

Analiza neponderisanog proseka pokazuje da su u gradovima i opštinama dominirali ostali rashodi (za sahranu, vantelesnu oplodnju, lekove, smeštaj učenika i studenata u domovima i sl. – 27,1%), a nadalje su gotovo ravnomerno raspoređeni rashodi za narodne kuhinje (22,7%), subvencije za prevoz (22,5%) i za pomoć u robi (19,8%). (Aneks 7, Tabela 3)

Na narednom grafikonu prikazan je broj JLS u kojima su zabeleženi rashodi za pojedine vrste pomoći u naturi. Kao što je već ukazano, 17 JLS nisu dodeljivale pomoć u naturi (Aneks 7, Tabela 1). U najvećem broju JLS (94) prisutni su makar i mali rashodi iz kategorije ostalo. Podršku u vidu pomoći u robi (odeća, obuća, udžbenici) pružalo je 72 JLS, a subvencije prevoza i narodne kuhinje prisutne su u šezdesetak opština i gradova. Besplatnu užinu i subvencije komunalnih računa dodeljivao je manji broj JLS (30 i 17, respektivno).

Grafikon 37. Broj JLS prema davanjima u naturi koje dodeljuju, 2018.

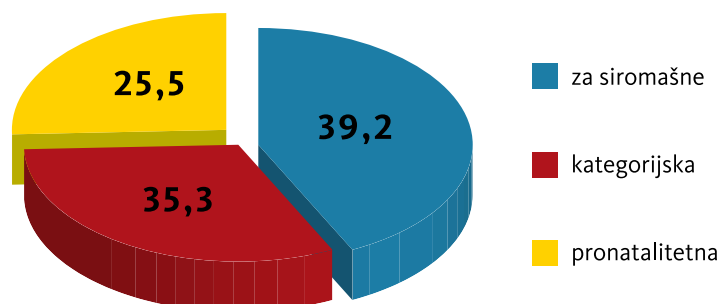

Izvor: Baza podataka materijalne podrške u nadležnosti JLS za 2018.

Posmatrano po grupama davanja, najveći udeo ukupnih rashoda u 131 JLS⁷⁸ odnosi se na davanja koja se dodeljuju, uz proveru materijalnog stanja, korisnicima NSP-a ili drugim siromašnim licima (39,2%). Udeo rashoda za pronatalitetna davanja čini približno četvrtinu ukupnih rashoda (25,5%), a za kategorijska davanja preko trećine (35,3%).

Treba imati u vidu da je udeo 14 izostavljenih JLS u ukupnim rashodima za materijalne podrške svega neznatno iznad 2%, te da isključivanje ovih opština i gradova ne utiče znatnije na ukupnu sliku strukture po grupama davanja.

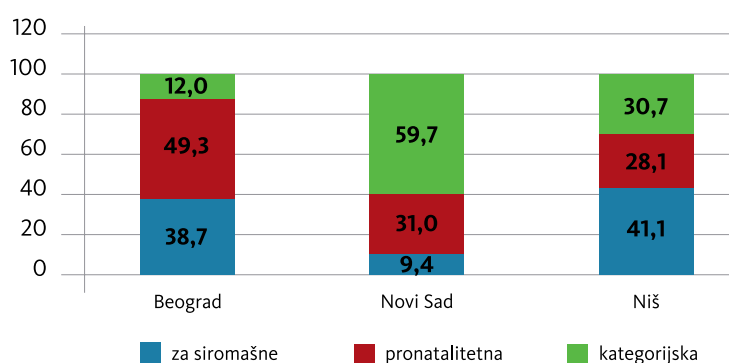
Grafikon 38. Struktura ukupnih rashoda po grupama davanja, 2018.

Izvor: Baza podataka materijalne podrške u nadležnosti JLS za 2018.

U Beogradu je udeo rashoda za siromašne blizu proseka (38,7%), a u strukturi ukupnih rashoda dominiraju kategorijska davanja (49,3%). U Nišu je struktura ravnomernija, s udelom rashoda za siromašne takođe blizu proseka (41,1%), dok Novi Sad odstupa od ovog modela s veoma malim udelom rashoda za davanja koja se dodeljuju uz proveru materijalnog stanja (svega 9,4%) i izrazitom dominacijom rashoda za davanja koja su pronatalitetne prirode (gotovo 60%).

Grafikon 39. Struktura ukupnih rashoda po grupama davanja: Beograd, Novi Sad i Niš, 2018.

Izvor: Baza podataka materijalne podrške u nadležnosti JLS za 2018.

Sudeći prema rashodima, socijalna davanja koja se dodeljuju siromašnima dominiraju u većini JLS. U 28 JLS ovaj udeo je čak dvostruko iznad proseka, što znači da davanja za siromašne čine najmanje 78,4% ukupnih rashoda za materijalnu podršku, a da se na sve ostale grupe troši mali deo sredstava. Gradovi su manje zastupljeni u ovoj grupi JLS. Izuzetak u tom smislu su Novi Pazar, Smederevo, Prokuplje, Pirot i posebno Zrenjanin, u kome kategorijska i pronatalitetna podrška uopšte nisu prisutne.

Na suprotnoj strani su tri opštine u kojima, prema prikupljenim podacima, nisu prisutna davanja koja se dodeljuju uz proveru materijalnog stanja: Gornji Milanovac, Sečanj i Sjenica.

78. Više o ovom problemu i spisak JLS koje su izostavljene videti u delu o metodologiji

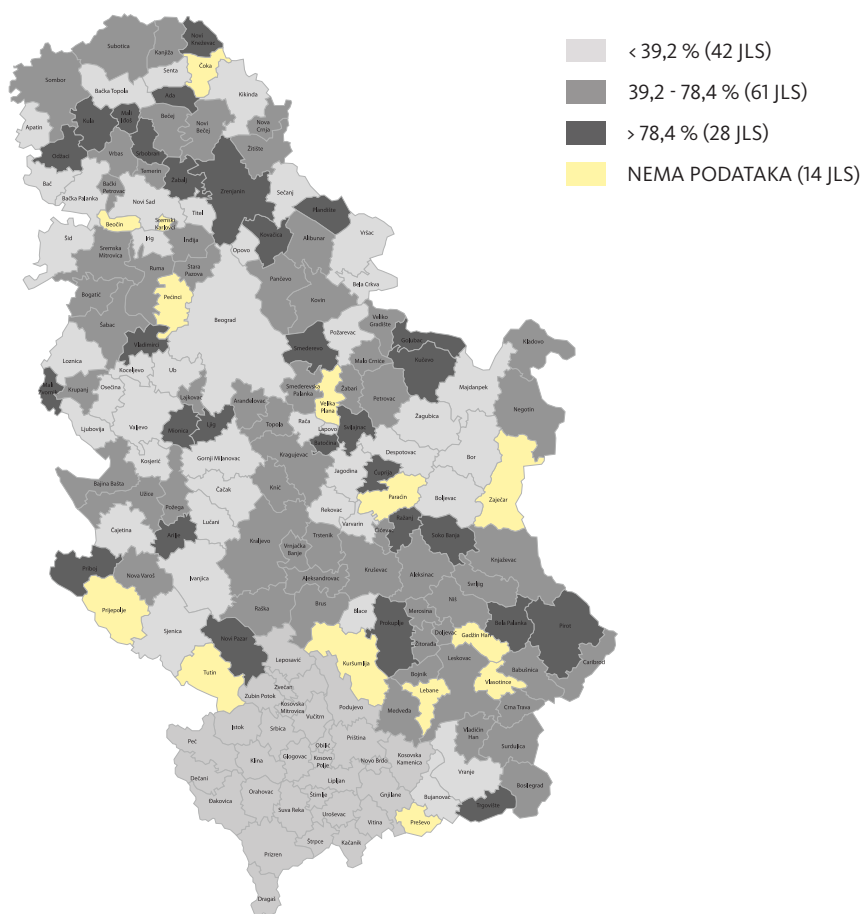
Tabela 42. Distribucija JLS prema udelu rashoda za siromašne u ukupnoj materijalnoj podršci

Broj JLS	Udeo davanja za siromašne
42	< 39,2%
61	$39,2\% \leq X \leq 78,4\%$
28	> 78,4%
14	Podaci nisu uključeni

Izvor: Baza podataka materijalne podrške u nadležnosti JLS za 2018.

Na Mapi 16 (neutralnim bojama) prikazane su jedinice lokalne samouprave grupisane u odnosu na udeo rashoda za siromašne u 2018. na sledeći način:

- 42 JLS u kojima je udeo manji od proseka (39,2%) obeležene su
- 61 JLS u kojima je udeo između proseka i dva puta iznad proseka (39,2% i 78,4%) obeležene su
- 28 JLS u kojima je udeo više nego dvostruko iznad proseka (78,4%) obeležene su
- 14 JLS za koje podaci nisu uključeni

Mapa 16. Distribucija JLS prema udelu rashoda za siromašne u ukupnoj materijalnoj podršci

Deo rashoda u grupi davanja za siromašne odnosi se na tzv. radno angažovanje. Prema rezultati-ma mapiranja, radno angažovanje je 2018. bilo prisutno u približno četvrtini opština i gradova (36), a ukupni rashodi za ove namene iznosili su nešto manje od 370 miliona RSD (Aneks 7, Tabela 4). Tako se zapravo u proseku petina rashoda za siromašne odnosi na socijalna davanja koja se dodeljuju u zamenu za rad (22,2%).

U pojedinim opštinama gotovo polovina rashoda za siromašne i više od toga vezuje se za radno angažovanje korisnika (Ćićevac, Paraćin, Lebane, Kula i Bosilegrad), dok je u čak 13 JLS ovaj udeo nizak i iznosi manje od 5%.

Rashodi za radno angažovanje prisutni su u sva tri najveća grada u Srbiji, s tim što je u Beogradu i Nišu njihov udeo u ukupnim rashodima za siromašne relativno visok (oko 25%), dok je u Novom Sad veoma nizak (manje od 1%).

INDIKATORI MATERIJALNE PODRŠKE

Među indikatorima ukupne materijalne podrške razmatrani su indikatori veličine i obima programa, kao i indikatori učinka: obuhvat, prosečan iznos transfera i adekvatnost.

INDIKATOR VELIČINE PROGRAMA

Indikator veličine programa je **ekvivalentan broj korisnika pomoći u visini prosečne zarade (EKPZ)**. Ovaj indikator pokazuje broj korisnika koji bi svaka JLS imala u hipotetičkoj situaciji kada bi svaki korisnik na godišnjem nivou dobio jednaku sumu pomoći u visini jedne prosečne neto zarade. Ovaj indikator ne eliminiše razlike u veličini populacije po JLS, ali eliminiše razliku u različitim modelima dodeljivanja podrške (na primer visoki iznosi koji se dodeljuju malom broju korisnika ili niski iznosi velikom broju ugroženih i slično).

Razlike između opština i gradova prema ovom indikatoru velike su i odražavaju razlike u veličini i broju stanovnika. EKPZ se kreće od svega tridesetak hipotetičkih korisnika u manjim opštinama do više hiljada u velikim gradovima i gotovo 48.000 u Beogradu. Prosečan broj hipotetičkih korisnika je 1.014, a medijalna vrednost je 302. Korelacija između hipotetičkog broja korisnika i broja stanovnika očekivano je vrlo visoka (0,97).

Tabela 43. Distribucija JLS prema ekvivalentnom broju korisnika u visini prosečne zarade, 2018.

Broj JLS	Broj EKPZ
72	< 302
32	$302 \leq X \leq 604$
38	$604 < X < 2.806$
3	> 2.806,,

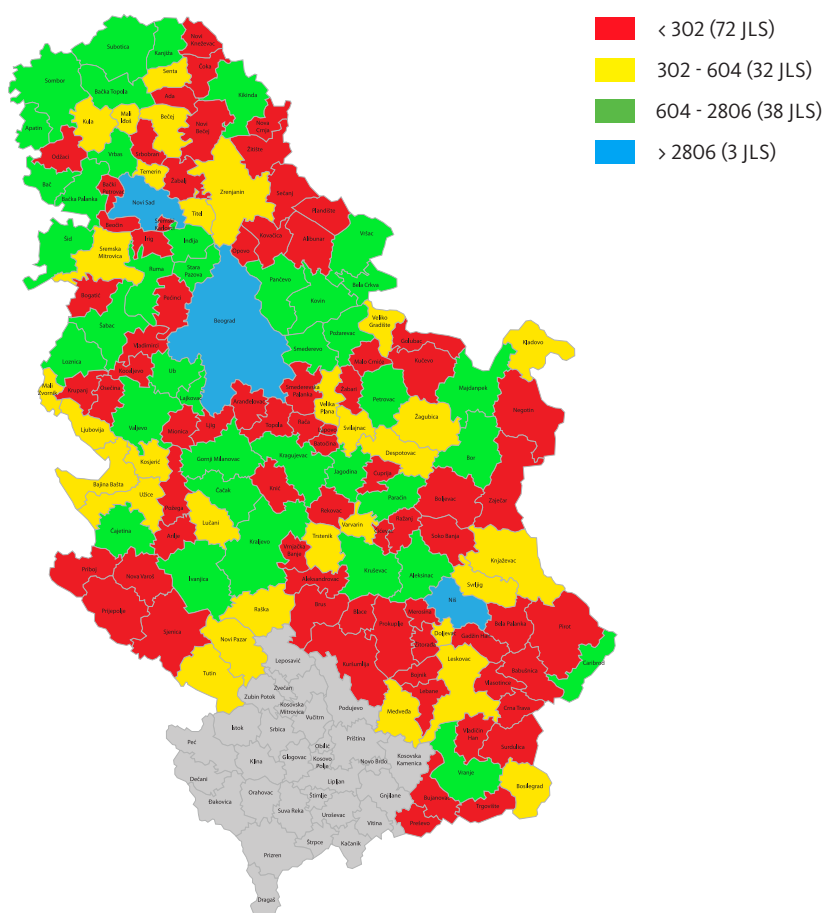
Izvor: Baza podataka materijalne podrške u nadležnosti JLS za 2018, kalkulacija autora

Na Mapi 17 prikazane su jedinice lokalne samouprave grupisane u odnosu na EKPZ u 2018. na sledeći način:

- 72 JLS u kojima je vrednost EKPZ manja od medijane (302) – obeležene crvenom bojom
- 32 JLS u kojima je vrednost EKPZ jednaka medijani ili veća od nje, a manja od dvostruke vrednosti medijane (302–604) – obeležene žutom bojom
- 38 JLS u kojima je vrednost EKPZ iznad dvostruke vrednosti medijane, ali manja od ekstremnih vrednosti u tri najveća grada (između 604 i 2.806) – obeležene zelenom bojom
- tri najveća grada – Beograd, Novi Sad i Niš u kojima je EKPZ izuzetno visok – obeležene plavom bojom

Mapa 17. Distribucija JLS prema ekvivalentnom broju korisnika u visini prosečne zarade, 2018.

INDIKATORI OBIMA INTERVENCIJE

Prvi indikator obima intervencije je **udeo ukupnih godišnjih rashoda za materijalnu podršku u budžetskim rashodima date JLS (u %)**.

U Srbiji se na lokalnom nivou u proseku izdvaja 2,5% lokalnih budžetskih rashoda za materijalnu podršku. Među 12 JLS koje su najviše izdvajale za date namene (dvostruko više od proseka – preko 4,9%) nalaze se najmanje i najnerazvijenije opštine na jugu Srbije (Dimitrovgrad i Bosilegrad) i u istočnoj Srbiji (Žagubica), ali i gradovi koji spadaju u najrazvijenije JLS (Niš i Vršac) i veće opštine iz II grupe razvijenosti (Jagodina, Gornji Milanovac i Bačka Topola).

Udeo rashoda je niži od proseka u 86 JLS, a upola manje od proseka (manje od 1,2%) izdvajalo je 44 JLS. U ovoj grupi je značajniji udeo manje razvijenih JLS, ali su prisutni i veći razvijeni gradovi (Kragujevac, Požarevac i Užice), kao i pojedine opštine iz grupe najrazvijenijih JLS (Beočin i Pećinci).

Beograd je izdvajao na nivou proseka za materijalne podrške (2,5%), a Novi Sad i pogotovo Niš značajnije iznad proseka (3,8% i 4,8%, respektivno).

Korelacija između udela rashoda za materijalnu podršku u ukupnim rashodima JLS i stepena samofinansiranja kao aproksimacije stepena razvijenosti JLS nije utvrđena (koeficijent korelacije 0,08). Ne postoji, dakle, pravilnost da razvijenije opštine i gradovi više ulažu iz sopstvenih budžeta za ove namene ili da manje razvijene ulažu manje. Ne postoji ni korelacija između broja stanovnika i udela rashoda za materijalnu podršku (0,02).

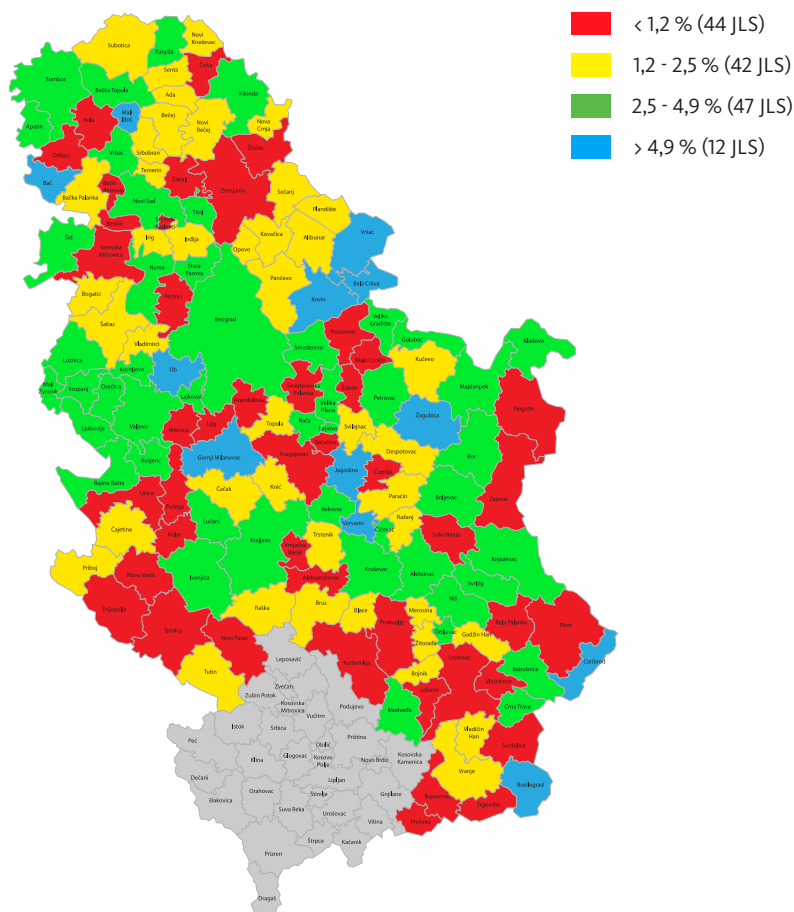
Tabela 44. Distribucija JLS prema udelu rashoda lokalnih budžeta za materijalnu podršku, 2018.

Broj JLS	Udeo rashoda
44	< 1,2%
42	$1,2\% \leq X < 2,5\%$
47	$2,5 \leq X \leq 4,9\%$
12	> 4,9%

Izvor: Baza podataka materijalne podrške u nadležnosti JLS za 2018.

Na Mapi 18 prikazane su jedinice lokalne samouprave grupisane u odnosu na udeo rashode za materijalnu podršku u 2018. na sledeći način:

- 44 JLS u kojima je udeo rashoda upola manji od proseka (1,2%) – obeležene crvenom bojom
- 42 JLS u kojima je udeo rashoda između polovine proseka i proseka (1,2% i 2,5%) – obeležene žutom bojom
- 47 JLS u kojima je udeo rashoda između proseka i dva puta više od proseka (2,5% i 4,9%) – obeležene zelenom bojom
- 12 JLS u kojima je udeo rashoda veći od dvostrukog iznosa proseka – obeležene plavom bojom

Mapa 18. Distribucija JLS prema udelu rashoda lokalnih budžeta za materijalnu podršku, 2018.

Drugi indikator obima intervencije su **prosečni godišnji rashodi za materijalnu podršku po stanovniku**.

Na lokalnom nivou je 2018. u proseku izdvajano 1.045 RSD po stanovniku za materijalnu podršku. Korelacija između dva indikatora obima intervencije je visoka (0,84), pa se opšta slika u značajnoj meri poklapa s onom koja proizilazi iz analize udela rashoda za materijalne podrške u lokalnim budžetima.

Dvostruko više od proseka izdvajalo je 13 JLS, među kojima su od najrazvijenijih JLS grad Novi Sad i opština Lajkovac. Visoka izdvajanja zabeležena su, međutim, i u najnerazvijenijim opštinama, uključujući i one devastirane kao što su Medveđa i Bosilegrad. Čak pet opština je iz IV grupe po stepenu razvijenosti.

Dve trećine JLS izdvaja po stanovniku ispod proseka, a veoma niski rashodi po stanovniku, dvostruko manji od proseka (523 RSD), prisutni su u 53 JLS, među kojima takođe ne postoji pravilnost u pogledu stepena razvijenosti ili broja stanovnika. Među onima koji po stanovniku najmanje ulažu u materijalnu podršku svojih građana našli su se i najrazvijeniji gradovi (Užice, Kragujevac i Požarevac) i opštine (Beočin).

Beograd (1.400 RSD) i Niš (1.500 RSD) po stanovniku izdvajali su značajno iznad proseka, ali su prema ovom indikatoru zaostajali za Novim Sadom (2.481 RSD).

Tabela 45. Distribucija JLS prema prosečnim godišnjim rashodima za materijalnu podršku po stanovniku, 2018.

Broj JLS	Prosečni godišnji rashodi po stanovniku
53	< 522,8
46	$522,8 \leq X < 1.045,6$
33	$1.045,6 \leq X \leq 2.091,1$
13	> 2.091,1,,

Izvor: Baza podataka materijalne podrške u nadležnosti JLS za 2018.

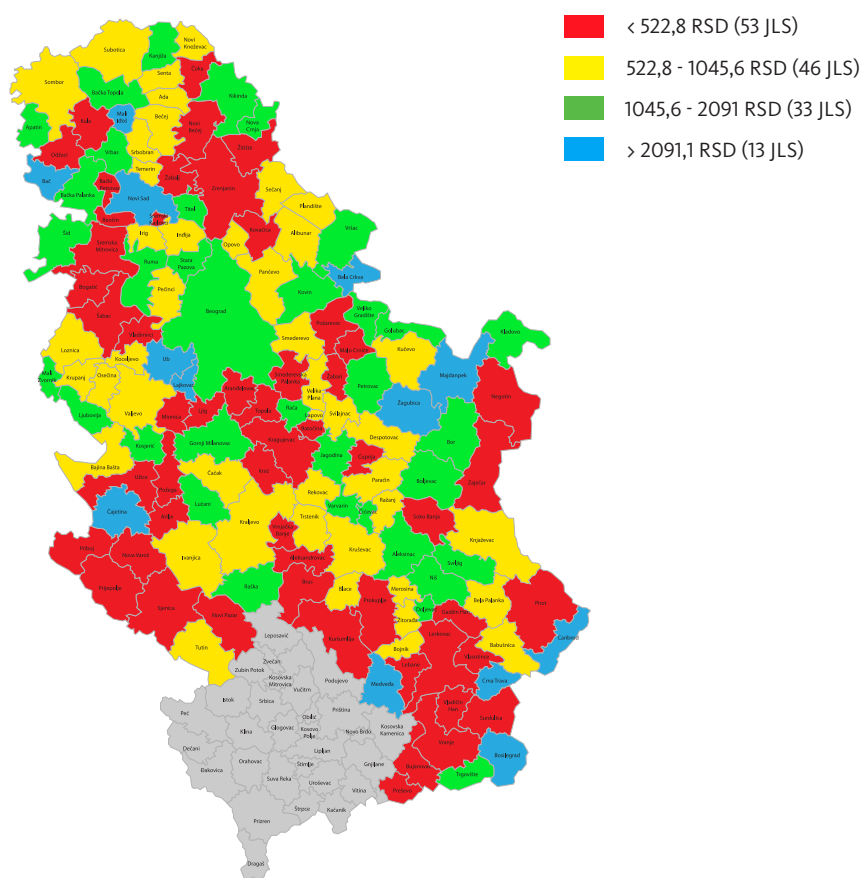
Korelacija između rashoda za materijalnu podršku po stanovniku i stepena samofinansiranja nije utvrđena (koeficijent korelacije 0,06), kao ni korelacija s brojem stanovnika (0,04). To zapravo znači da nema pravilnosti da na primer razvijenije ili veće lokalne samouprave ulažu po stanovniku više u materijalne podrške nego male i nerazvijene opštine.

Na Mapi 19 prikazane su jedinice lokalne samouprave grupisane u odnosu na rashode za materijalnu podršku po stanovniku u 2018. na sledeći način:

- 53 JLS u kojima su rashodi po stanovniku dvostruko manji od proseka (522,8 RSD) – obeležene crvenom bojom
- 46 JLS koje izdvajaju između polovine proseka i proseka (između 522,8 RSD po stanovniku godišnje i 1.045,6 RSD) – obeležene žutom bojom
- 33 JLS koje izdvajaju između proseka i dva puta više od proseka (1.045,6 i 2.091,1 RSD po stanovniku godišnje) – obeležene zelenom bojom
- 13 JLS koje izdvajaju dvostruko više od proseka (2.091,1 RSD po stanovniku godišnje) – obeležene plavom bojom

Mapa 19. Distribucija JLS prema rashodima za materijalnu podršku po stanovniku, 2018.

Indikator obima intervencije usmerene na smanjenje siromaštva predstavlja odnos rashoda **za materijalne podrške koje se na lokalnom nivou dodeljuju uz proveru materijalnog stanja s izdacima za NSP i dečji dodatak s nacionalnog nivoa za datu JLS**.

U 131 JLS koje su uključene u ovu analizu ukupna socijalna davanja za siromašne s nacionalnog nivoa (za NSP i dečji dodatak) iznosila su 2018. preko 21,3 milijardi, a opštine i gradovi su za siromašne dodatno izdvojili 2,8 milijardi RSD, dakle, u proseku dodatnih 13,2%.

Najviše dodatnih sredstava za siromašne u odnosu na sredstva koja se već opredeljuju na nacionalnom nivou za dečje dodatke i NSP izdvojilo je 17 JLS, među kojima su veliki gradovi kao Beograd i Užice. Treba napomenuti da ovi gradovi beleže ispodprosečan udeo domaćinstava korisnika NSP i dece korisnika dečjeg dodatka, pa je razumljivo da su sredstava iz lokalnog budžeta za siromašne znatna u odnosu na ono što se za ovu ugroženu grupu izdvaja na nacionalnom nivou. Iako u ovoj grupi ima još opština u kojima se značajnija dodatna sredstva mogu objasniti malim udelom domaćinstava koja ostvaruju pravo na NSP na nacionalnom nivou (Čajetina, Sokobanja, Kladovo, Kučevo, Golubac), ovo nije opšte pravilo. Među JLS koje izdvajaju značajna dodatna sredstva su i male nerazvijene opštine Crna Trava i Bosilegrad s visokim natprosečnim udelom korisnika NSP i dečjeg dodatka.

Pravilnosti u pogledu nivoa razvijenosti i veličine nema ni među četrdesetak JLS koje u odnosu na nacionalna sredstva dodaju svega nekoliko procenata za smanjenje siromaštva.

Novi Sad i Niš izdvajaju dodatnih 15,8% odnosno 13% sredstava respektivno, blizu proseka.

Tabela 46. Distribucija JLS prema dodatnim socijalnim davanjima za siromašne na lokalnom nivou u odnosu na nacionalni nivo, 2018.

Broj JLS	Dodatna davanja za siromašne na lokalnom nivou (%)
42	< 6,6 %
42	6,6 % ≤ X < 13,2
30	13,2 ≤ X ≤ 26,4%
17	> 26,4%
14	Podaci nisu uključeni

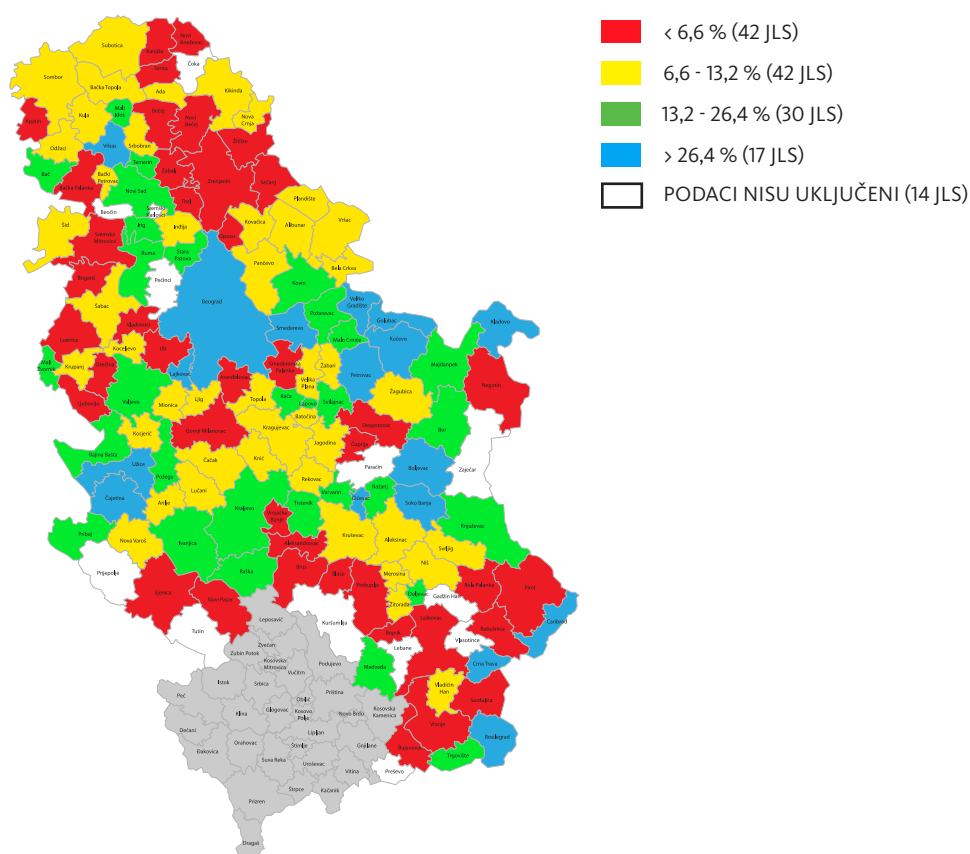
Izvor: Baza podataka materijalne podrške u nadležnosti JLS za 2018., uz dodatnu kalkulaciju autora

Na Mapi 20 prikazane su jedinice lokalne samouprave grupisane u odnosu na obim intervencija koje su usmerene na siromašne 2018. na sledeći način:

- 42 JLS u kojima je obim upola manji od proseka (6,6%) – obeležene crvenom bojom
- 42 JLS u kojima je obim između polovine proseka i proseka (između 6,6% i 13,2%) – obeležene žutom bojom
- 30 JLS u kojima je obim između proseka i dva puta viši od proseka (13,2% i 26,4%) – obeležene zelenom bojom
- 17 JLS u kojima je obim dvostruko viši od proseka (26,4%) – obeležene plavom bojom
- 14 JLS za koje podaci nisu uključeni

Mapa 20. Distribucija JLS prema procentu dodatnih davanja za siromašne, 2018.

INDIKATORI UČINKA – OBUHVAT

Prvi indikator učinka na osnovu kojeg se sagledava obuhvat je **hipotetička opšta stopa obuhvata** koja se računa stavljanjem u odnos ekvivalentnog broja korisnika pomoći u visini jedne prosečne neto zarade (EKPZ) i ukupnog broja domaćinstava u datoj JLS. EKPZ je već izračunat kao indikator veličine programa.

Prosečna hipotetička stopa obuhvata na nivou JLS u Srbiji iznosila je približno 6,1% tokom 2018. godine.

Među 14 JLS u kojima je hipotetička stopa obuhvata relativno visoka, dvostruko veća od proseka je u gradovima iz I grupe razvijenosti Novi Sad (13,2%), Bor (11,3%) i Vršac (11%), ali i u malim devastiranim opštinama na jugu – Medveđi (13,1%) i Bosilegradu (19,2%).

U više od dve trećine opština stopa je ispod proseka, a u svakoj trećoj JLS zabeležena je hipotetička stopa obuhvata upola niža od prosečne stope (3,05%). U ovoj grupi su i neki od najrazvijenijih gradova (Užice i Kragujevac) i opština (Beočin), ali i najnerazvijenije opštine s juga Srbije (Kuršumlija, Lebane, Bujanovac i Preševo), kao i Prijepolje.

U Beogradu i Nišu stopa obuhvata je iznad proseka i iznosila je 7,9% i 8,7% respektivno.

Tabela 47. Distribucija JLS prema hipotetičkoj stopi obuhvata, 2018.

Broj JLS	Hipotetička stopa obuhvata
51	< 3,05 %
46	3,05 % ≤ X < 6,1 %
34	6,1 % ≤ X ≤ 12,2 %
14	> 12,2 %

Izvor: Baza podataka materijalne podrške u nadležnosti JLS za 2018., uz dodatnu kalkulaciju autora

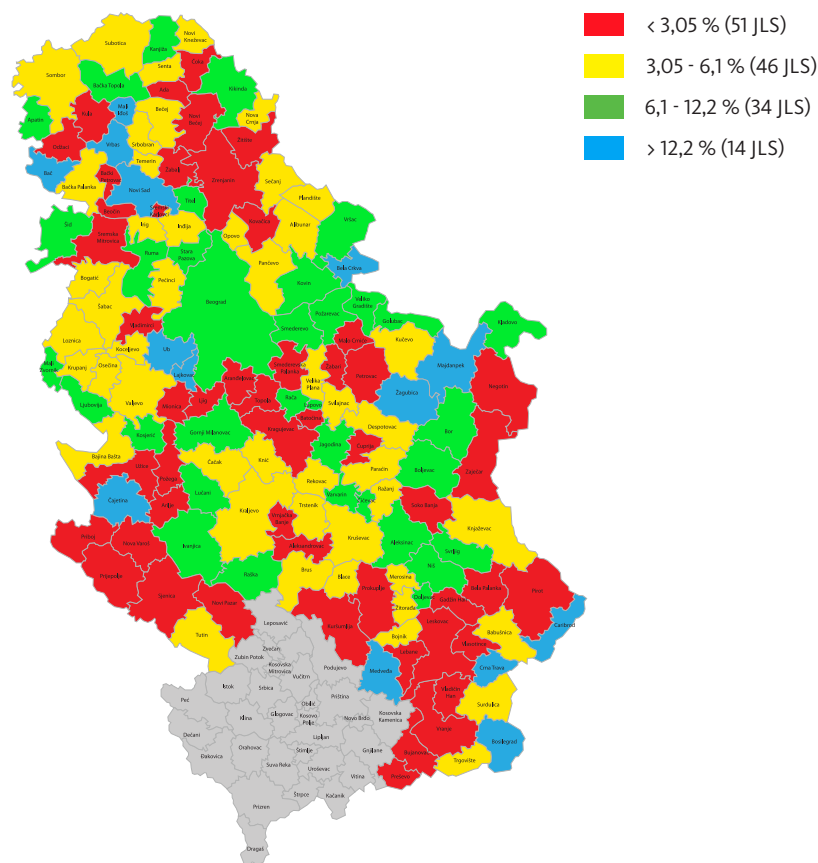
Korelacija između hipotetičke stope obuhvata i stepena samofinansiranja nije utvrđena (koeficijent korelacije – 0,07), kao ni korelacija s brojem stanovnika (0,04). Hipotetički obuhvat, dakle, ne raste s porastom broja stanovnika, niti sa stepenom razvijenosti lokalnih samouprava.

Na Mapi 21 prikazane su jedinice lokalne samouprave grupisane u odnosu na hipotetičku stopu obuhvata 2018. na sledeći način:

- 51 JLS u kojima je hipotetička stopa obuhvata upola manja od proseka (3,05 %) – obeležene crvenom bojom
- 46 JLS u kojima je hipotetička stopa obuhvata između polovine proseka i proseka (između 3,05% i 6,1%) – obeležene žutom bojom
- 34 JLS u kojima je hipotetička stopa obuhvata između proseka i dva puta više od proseka (6,1% i 12,2%) – obeležene zelenom bojom
- 14 JLS u kojima je hipotetička stopa obuhvata dvostruko viša od proseka (12,2%) – obeležene plavom bojom

Mapa 21. Distribucija JLS prema hipotetičkoj stopi obuhvata, 2018.

Drugi indikator obuhvata odnosi se na siromašne i predstavlja odnos između broja siromašnih EKPZ u odnosu na broj korisnika NSP (domaćinstva) u datoj JLS (u %). Broj siromašnih EKPZ izračunat je stavljanjem u odnos ukupnih godišnjih rashoda za davanja uz proveru materijalnog stanja i prosečne mesečne neto zarade.

Prilikom analize ovog indikatora treba imati u vidu da između opština i gradova postoje značajne razlike u udelu korisnika novčane socijalne pomoći, koje ne mogu da se objasne razlikama u nivou razvijenosti.⁷⁹ Za jedan broj JLS, zbog nemogućnosti da se naknadno provere podaci o rashodima po grupama davanja, ovaj indikator nije mogao da se izračuna.⁸⁰

Na nivou svih JLS koje su uključene u analizu ovog indikatora (131 JLS za koje su raspoloživi podaci), obuhvat siromašnih iznosio je približno 64%.

Visok obuhvat, dvostruko iznad proseka (128,6%) zabeležen je u 19 JLS. Među ovim opštinama i gradovima pre svega su oni u kojima je obuhvat domaćinstava programom novčane socijalne pomoći nizak, kao što su gradovi Beograd, Užice i veći broj opština u kojima relativno posmatrano mali broj domaćinstava prima pomoć s nacionalnog nivoa. U takvim okolnostima, čak i JLS koje dodeljuju materijalnu podršku relativno malom broju ugroženih, u kojima hipotetički broj korisnika nije visok (na

79. Videti <http://csp.org.rs/sr/oblasti-rada/usluge-socijalne-zaštite/razmena-iskustva-i-primeri-dobre-prakse/dodeljivanje-prava-na-dečiji-dodatak-i-novčanu-socijalnu-pomoć.html>

80. Spisak JLS videti u delu o metodologiji

primer Sokobanja sa 130 EKPZ) beleže visok obuhvat siromašnih jer je broj domaćinstava koja primaju NSP nizak (u Sokobanji 59 domaćinstava, svega 1,2% ukupnog broja domaćinstava u opštini). U ovoj grupi nalazi se i nekoliko opština koje nemaju mali broj korisnika NSP u relativnom smislu, a u kojima je obuhvat siromašnih visok, kao što su Dimitrovgrad i Bosilegrad, a od gradova Smederevo.

U 80 JLS udeo je manji od proseka, a u 41 dvostruko manji od proseka. U tri opštine, kao što je već ukazano, nisu ni zabeleženi rashodi za materijalne podrške koje se dodeljuju uz proveru materijalnog stanja pa je samim tim obuhvat siromašnih jednak nuli (Gornji Milanovac, Sjenica, Sečanj), a u još dve opštine obuhvat je svega nekoliko procenata – Žitište (1,8%) i Apatin (2,2%). Veoma nizak obuhvat evidentiran je i u gradu Prokuplju.

Obuhvat siromašnih u Novom Sadu je 83,5%, a u Nišu 51,4%. Treba imati u vidu da je udeo korisnika NSP u ukupnom broju domaćinstava u Novom Sadu nizak (1,5%), dok je u Nišu visok (7%).

Tabela 48. Distribucija JLS prema stopi obuhvata siromašnih, 2018.

Broj JLS	Stopa obuhvata siromašnih
41	< 32,2 %
39	$32,2 \% \leq X < 64,3 \%$
32	$64,3 \% \leq X \leq 128,6 \%$
19	> 128,6 %
14	Podaci nisu uključeni

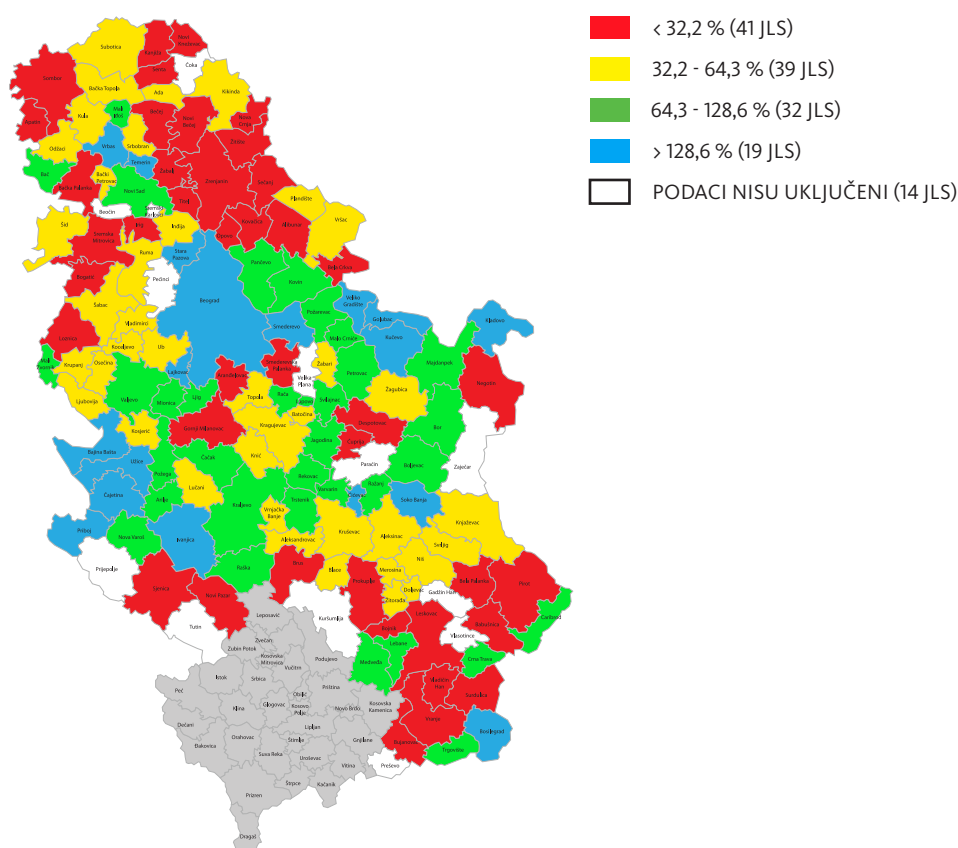
Izvor: Baza podataka materijalne podrške u nadležnosti JLS za 2018., uz dodatnu kalkulaciju autora

Na Mapi 22 prikazane su jedinice lokalne samouprave grupisane u odnosu na stopu obuhvata siromašnih 2018. na sledeći način:

- 41 JLS u kojima je stopa obuhvata siromašnih upola manja od proseka (32,2 %) – obeležene crvenom bojom
- 39 JLS u kojima je stopa obuhvata siromašnih između polovine proseka i proseka (između 32,2% i 64,3%) – obeležene žutom bojom
- 32 JLS u kojima je stopa obuhvata siromašnih između proseka i dva puta više od proseka (64,3% i 128,6%) – obeležene zelenom bojom
- 19 JLS u kojima je stopa obuhvata dvostruko viša od proseka (128,6%) – obeležene plavom bojom
- 14 JLS za koje podaci nisu uključeni

Mapa 22. Distribucija JLS prema stopi obuhvata siromašnih, 2018.

INDIKATORI UČINKA – IZNOS SOCIJALNIH DAVANJA I ADEKVATNOST

Iznos socijalnih davanja i adekvatnost zbog različitih ograničenja izračunati su samo za novčana davanja koja su usmerena na korisnike NSP i to u 104 jedinice lokalne samouprave.⁸¹

Prosečan iznos davanja po korisniku izračunat je kao *količnik prosečne mesečne sume rashoda za novčana davanja koja JLS dodeljuju NSP korisnicima i prosečnog mesečnog faktičkog broja domaćinstava korisnika ove grupe davanja u datoj JLS 2018. godine.*

U proseku, ovih 104 opština i gradova dodeljivali su novčano davanje tek približno svakom desetom korisniku NSP (10,5%) i to u prosečnom iznosu od približno 6.570 RSD mesečno,⁸² što predstavlja 54,8% prosečnog iznosa NSP iz republičkog budžeta po korisniku 2018. godine (približno 12.000 RSD). (Aneks 7, Tabela 2)

Da bi se sagledala adekvatnost novčane pomoći najsiromašnijima, mesečni iznos davanja po NSP korisniku u svakoj JLS podeljen je prosečnim mesečnim iznosom novčane socijalne pomoći koja

⁸¹. Za veći broj JLS ovaj indikator nije mogao da se izračuna. Detaljno objašnjenje i spisak JLS mogu se videti u odeljku o metodologiji

⁸². Imajući u vidu da se relativne cene u Srbiji značajno razlikuju, istom sumom zadovoljava se različit nivo potreba. Nepoznanica je, međutim, i za koje se sve potrebe dodeljuju lokalne dodatne pomoći korisnicima NSP (za kupovinu lekova, hranu, unapređenje stambenog prostora...) pa i to otežava poređenje

se dodeljuje s nacionalnog nivoa (približno 12.000 RSD). Na taj način sagledava se koliko se s lokalnog nivoa uvećava adekvatnost pomoći korisnicima NSP zahvaljujući novčanim davanjima s lokalnog nivoa. U proseku je adekvatnost, formulisana na ovaj način, iznosila 54,8% u 104 JLS.

U svakoj trećoj JLS adekvatnost je iznosila preko 73%, za trećinu iznad proseka. U ovoj grupi posebno treba izdvojiti JLS koje su ne samo dodeljivale relativno značajne iznose već su i uključile značajniji udeo korisnika NSP, kao što su Sokobanja i Čajetina. S druge strane, jedan broj JLS u kojima se davanja mogu oceniti kao adekvatna, odlikuje veoma nizak obuhvat siromašnih, manji od 1% (Sremska Mitrovica i Vranje).

Adekvatnost je za trećinu niža od proseka, ispod 36,5% u 18 JLS. U nekolicini opština niska davanja dodeljena su i veoma malom broju NSP korisnika. I neadekvatna davanja i nizak obuhvat NSP korisnika, manji od 10%, zabeleženi su u opštinama Žitište, Nova Crnja, Titel, Kanjiža, Despotovac i Ub.

U Nišu je adekvatnost dosta niska (37,4%), a obuhvat iznad proseka (22,1%), dok je u Novom Sadu pri malo nižem obuhvatu (18,2%) adekvatnost značajno iznad proseka (88,1%).

Najzad, ovaj indikator treba tumačiti oprezno imajući u vidu i da su pojedine JLS davale značajnu podršku u naturi korisnicima NSP. Pošto način vođenja evidencije ne omogućava da se izbegne dvostruko zbrajanje onih koji su primali podršku i u novcu i u naturi, adekvatnost je izračunata samo za novčana davanja.

Tabela 49. Distribucija JLS prema adekvatnosti davanja korisnicima NSP, 2018.

Broj JLS	Adekvatnost
18	< 36,5 %
30	$36,5 \% \leq X < 54,8 \%$
22	$54,8 \% \leq X \leq 73 \%$
34	> 73 %
41	Podaci nisu uključeni

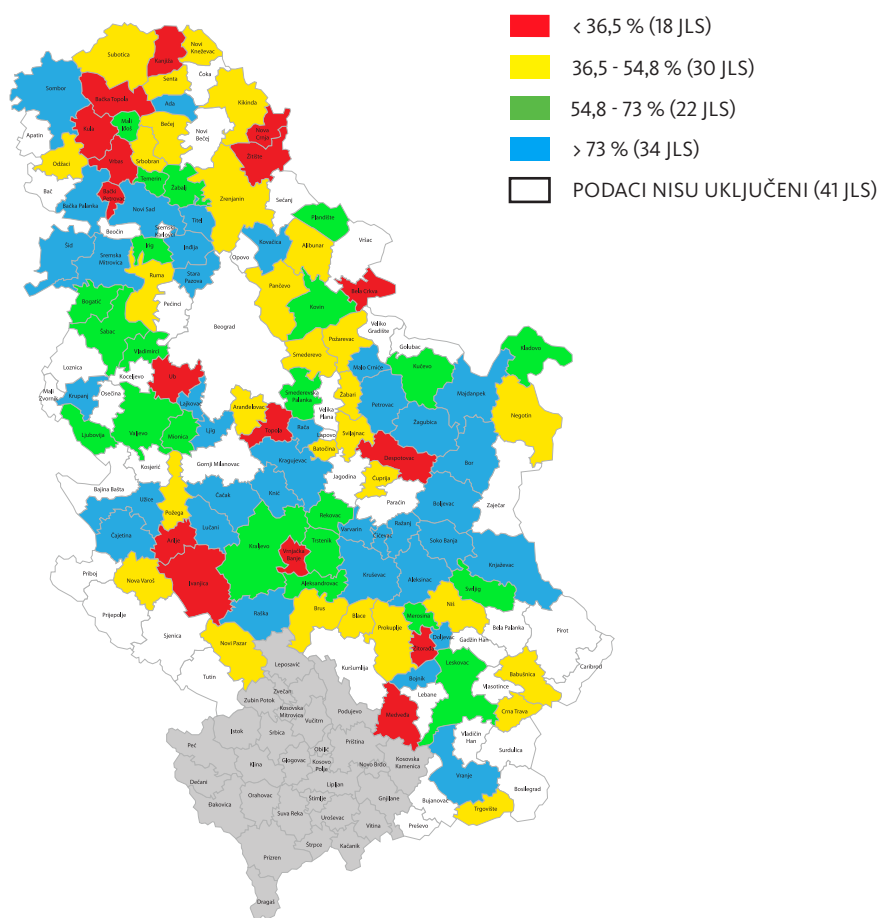
Izvor: Baza podataka materijalne podrške u nadležnosti JLS za 2018., uz dodatnu kalkulaciju autora

Na Mapi 23 prikazane su jedinice lokalne samouprave grupisane u odnosu na indikator adekvatnosti 2018. na sledeći način:

- 18 JLS u kojima je adekvatnost za trećinu manja od proseka (36,5%) – obeležene crvenom bojom
- 30 JLS u kojima je adekvatnost između dve trećine proseka i proseka (između 36,5% i 54,8%) – obeležene žutom bojom
- 22 JLS u kojima je adekvatnost između proseka i za trećinu viša od proseka (54,8% i 73%) – obeležene zelenom bojom
- 34 JLS u kojima je adekvatnost za trećinu viša od proseka (73%) – obeležene plavom bojom
- 41 JLS za koje podaci nisu uključeni

Mapa 23. Distribucija JLS prema adekvatnosti davanja korisnicima NSP, 2018.

NALAZI I ZAVRŠNE NAPOMENE

Kroz proces mapiranja prikupljeni su podaci o socijalnim davanjima u nadležnosti lokalnih samouprava koja se, najšire posmatrano, svrstavaju u socijalnu i dečju zaštitu. Pored obezbeđenja različitih vrsta usluga socijalne zaštite, opštine i gradovi u Srbiji dodeljuju svojim građanima materijalnu podršku s različitim ciljevima, nastojeći najčešće da ih zaštite od iznenadnih i kratkotrajnih rizika, hroničnog siromaštva ili da ih finansijski podrže prilikom rađanja i podizanja dece.

Materijalna podrška može biti novčana ili u naturi, uključujući i besplatne obroke u narodnim kuhinjama, subvencije za plaćanje komunalnih računa ili prevoza, regresiranje troškova u predškolskim ustanovama i sl. Mnoga socijalna davanja dodeljuju se jednokratno ili povremeno, dok su pojedina u vidu mesečne podrške. Sudeći na osnovu detaljno popunjenih upitnika o pojedinačnim davanjima, korisnici su najčešće siromašni, porodice s decom i deca i mladi iz ranjivih grupa.

Ukupni rashodi za materijalnu podršku u nadležnosti JLS 2018. iznosili su približno 7,3 milijarde dinara, dvostruko više nego za usluge socijalne zaštite u nadležnosti opština i gradova. Polovina rashoda realizovana je u tri najveća grada u Srbiji: Beogradu (2,4 milijarde RSD), Novom Sadu (890 miliona RSD) i Nišu (384 miliona RSD).

U ukupnim rashodima preovlađivali su rashodi za davanja u naturi (približno 4,2 milijarde RSD – 57,9%). Na različita novčana davanja utrošeno je približno 3 milijarde RSD (42,1% ukupnih rashoda za materijalnu podršku). U većini JLS dominirali su rashodi za davanja u novcu, ali su najveći gradovi više trošili na pomoć u naturi, koja je otuda zastupljenija i u ukupnim rashodima.

Analiza neponderisanog proseka strukture pomoći u naturi, koja bolje odražava tipičnu situaciju u Srbiji, pokazuje da su u gradovima i opštinama dominirali ostali rashodi (za sahranu, vantelesnu oplodnju, lekove, smeštaj učenika i studenata u domovima i sl. – 27,1%), a da su gotovo ravnomerno raspoređeni rashodi za narodne kuhinje (22,7%), subvencije za prevoz (22,5%) i za pomoć u robi (19,8%). U Beogradu je veliki udeo rashoda za subvencije komunalnih računa.

Posmatrano po grupama davanja, najveći udeo rashoda odnosi se na davanja koja se dodeljuju uz proveru materijalnog stanja, korisnicima NSP-a ili drugim siromašnim licima (39,2%). Udeo rashoda za kategorijska davanja je manji (35,3%) dok su najmanja izdvajanja za pronatalitetne mere (25,5%). Sudeći prema rashodima, u većini opština i gradova dominiraju davanja za siromašne. Čak dve trećine JLS beleži iznadprosečan udeo rashoda za siromašne. Gradovi su manje zastupljeni među lokalnim samoupravama koje se uglavnom odlučuju za podršku siromašnima. Od velikih gradova Novi Sad se izdvaja po niskom udelu rashoda za siromašne i s izrazitom dominacijom rashoda za davanja koja su pronatalitetne prirode (gotovo 60%).

Radno angažovanje prisutno je u približno četvrtini opština i gradova (36), petina rashoda za siromašne u ovim JLS odnosi se na davanja koja se dodeljuju u zamenu za rad (22,2%). U pet opština gotovo polovina rashoda za siromašne i više od toga u vezi je s radnim angažovanjem korisnika, dok je u čak 13 JLS ovaj udeo nizak i iznosi manji od 5%.

Indikator veličine programa, ekvivalentan broj korisnika pomoći u visini prosečne zarade u proseku iznosi 1.014, a medijalna vrednost je 302. Ovaj hipotetički broj korisnika veoma se razlikuje na nivou pojedinih opština i gradova, odražavajući razlike u veličini i broju stanovnika. EKPZ se kreće od svega tridesetak hipotetičkih korisnika u manjim opštinama do više hiljada u velikim gradovima i gotovo 48.000 u Beogradu.

Indikator obima intervencije pokazuje da se u Srbiji na lokalnom nivou u proseku izdvaja 2,5% lokalnih budžetskih rashoda za materijalnu podršku. Među 12 JLS koje su najviše izdvajale za date namene (dvostruko iznad proseka) nalaze se i najmanje i najnerazvijenije opštine na jugu Srbije (Dimitrovgrad i Bosilegrad) i u istočnoj Srbiji (Žagubica), ali i grad Vršac koji spada u najrazvijenije JLS.

Prema drugom indikatoru obima intervencije, na lokalnom nivou je 2018. u proseku izdvajano 1.045 RSD po stanovniku za materijalnu podršku. U samom vrhu je grad Novi Sad (s približno 2.500 RSD). Dvostruko više od proseka izdvajalo je 13 JLS, od kojih je čak pet iz grupe najnerazvijenijih. Na drugom polu, među onima koji po stanovniku najmanje ulažu u materijalnu podršku našli su se i najrazvijeniji gradovi (Užice, Kragujevac i Požarevac) i opštine (Beočin).

Indikator obima intervencije usmerene na smanjenje siromaštva pokazuje da opštine i gradovi u proseku dodaju oko 13% u odnosu na sredstva koja se iz republičkog budžeta izdvajaju za ove namene (za programe NSP i dečji dodatak koji se dodeljuju uz proveru materijalnog stanja). Relativno visok nivo obima intervencije u jednom broju JLS rezultat je činjenice da se ulaganja iz lokalnog budžeta porede s ulaganjima iz republičkog budžeta, a koja su niska usled relativno malog broja i udela korisnika NSP i dečjeg dodatka. Značajna dodatna sredstva ulaže, međutim, i jedan broj opština kod kojih to nije slučaj (Crna Trava i Bosilegrad).

Indikator učinka, prosečna hipotetička stopa obuhvata materijalnim podrškama iznosi približno 6,1%. Među 14 JLS u kojima je hipotetička stopa obuhvata dvostruko veća od proseka su gradovi iz I grupe razvijenosti: Novi Sad, Bor i Vršac, ali i male devastirane opštine na jugu kao na primer Medveđa i Bosilegrad. I u grupi od pedesetak JLS u kojoj je zabeležena hipotetička stopa obuhvata upola niža od prosečne stope nalaze se i najrazvijenije i nerazvijene opštine i gradovi.

Stopa obuhvata siromašnih materijalnim podrškama u nadležnosti JLS u proseku iznosi približno 64%. Očekivano, obuhvat je posebno visok u opštinama i gradovima u kojima je aproksimativno siromaštvo nisko. U ovoj grupi je, međutim, i jedan broj opština koje nemaju mali udeo korisnika NSP, a u kojima je obuhvat siromašnih visok, kao što su Dimitrovgrad i Bosilegrad, a od gradova Smederevo.

Prosečan iznos davanja materijalne podrške iz lokalnih budžeta korisnicima NSP u 104 lokalne samouprave za koje su podaci dostupni približno je 6.570 RSD mesečno. Davanja su u proseku dodeljivana tek svakom desetom korisniku NSP.

Aдекватnost novčane pomoći siromašnima u proseku iznosi 54,8%. I neadekvatna davanja i nizak obuhvat NSP korisnika zabeleženi su u opštinama Žitište, Nova Crnja, Titel, Kanjiža, Despotovac i Ub.

Istraživanje nije utvrdilo da su indikatori obima intervencije ili učinka povoljniji za razvijenije ili veće opštine i gradove.

Na kraju, nekoliko završnih napomena.

Najpre, ovo je prvi put da su na nivou gradova i opština prikupljeni podaci i izračunati indikatori o materijalnoj podršci u oblasti socijalne i dečje zaštite. Istraživanje je proceduralno zasnovano na ranije uspostavljenom mapiranju usluga socijalne zaštite u nadležnosti jedinica lokalnih samouprava. Treba, međutim, istaći da je proces naknadne verifikacije podataka koji se uobičajeno sprovodi u procesu mapiranja delimično onemogućen zbog specifičnih okolnosti tokom završne faze projekta.

Nezavisno od vremenskog okvira, ispostavilo se da je nemoguće da se prikupe podaci o faktičkom broju korisnika materijalne podrške u nadležnosti JLS, kako zbog različitog definisanja pojma korisnik (pojedinaac ili domaćinstvo) na nivou pojedinih prava i u različitim JLS, tako i zbog neevidentiranja preklapanja korisnika koji mogu više puta da dobiju podršku u formi različitih davanja. Poboljšanje upitnika i dodatni mentorski rad samo bi delimično mogli da ublaže ovaj problem. Suštinski, on je nerešiv bez uvođenja informacionih sistema koji bi na odgovarajući način identifikovali korisnike materijalne podrške – i pojedince i domaćinstva kojima oni pripadaju.

Iz ovih razloga uglavnom je moralo da se odustane od indikatora koji uključuju faktički broj korisnika ili je značajan broj JLS isključen prilikom njihovog računanja. Za pojedine indikatore, kao na primer za pokazatelj iznosa po korisniku i adekvatnost davanja, zaključeno je da treba da se računaju po grupama davanja, nezavisno od unapređenja sistema prikupljanja podataka. Kada se steknu tehnički uslovi za iskazivanje faktičkog broja korisnika, potrebno je i da se definišu indikatori adekvatnosti za svaku grupu/podgrupu davanja posebno.

Kao otvoreno ostaje pitanje da li je moguće da JLS odvojeno prikažu rashode za socijalna davanja korisnicima novčane socijalne pomoći i za druga siromašna lica, uz veću mentorsku podršku. Ovo se posebno odnosi na grad Beograd, koji čini veliki deo ukupne materijalne podrške na lokalnom nivou.

U završnoj fazi izgradnje indikatora materijalne podrške u nadležnosti JLS mogao bi da se osmisli i kompozitni indikator nivoa materijalne podrške koji opštine i gradovi obezbeđuju svojim građanima.

U domenu zakonskih rešenja, formulacija „druge vrste materijalne pomoći“ u Zakonu o socijalnoj zaštiti trebalo bi svakako da se dodatno promisli i da se makar jasno proširi i na novčana davanja. Treba svakako imati u vidu i da je rigidnost pojedinih drugih sektorskih zakona u pogledu nadležnosti lokalnih samouprava primorala mnoge opštine i gradove da pojedine podrške finansiraju po osnovu odluka o socijalnoj zaštiti iako suštinski tu ne spadaju. To se prevashodno odnosi na finansiranje prevoza za đake i studente nezavisno od materijalnog položaja porodice, dodeljivanje stipendija na osnovu uspeha i sl. Posebno je pitanje i neophodnost zakonskog regulisanja tzv. dobrovoljnog radnog angažovanja koje se širi kao vid materijalne podrške siromašnima.

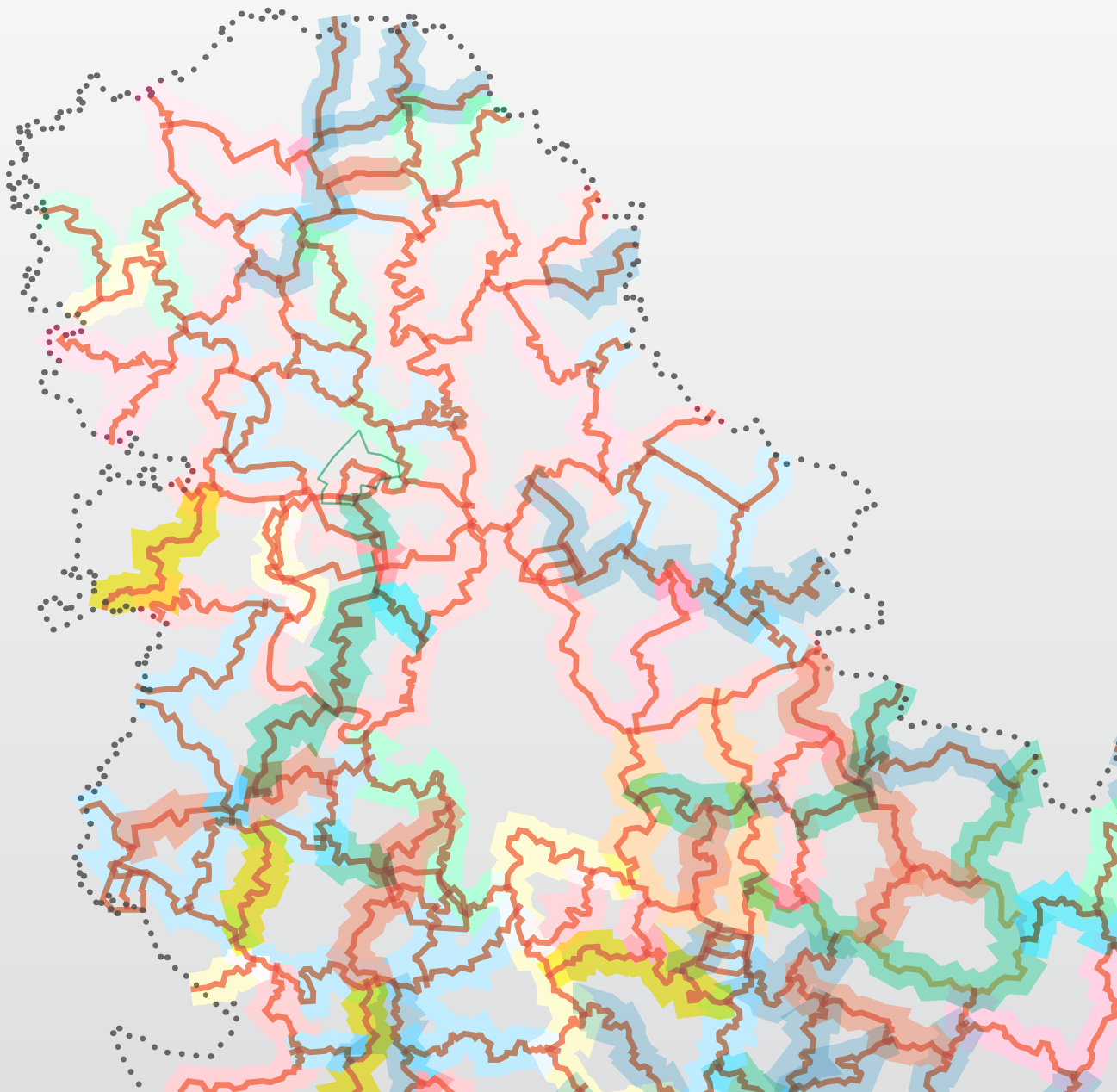
LITERATURA

- Babović, M., Veličković, K., Stefanović, S., Todorović N., Vračarević M., (2018.) Socijalno uključivanje starijih osoba (65+) u Srbiji, Crveni krst Srbije, 2018.
- Centar za prava deteta (2017), Preporuke UN komiteta za prava deteta – kako ih možemo ostvariti iz ugla Koalicije za monitoring prava deteta u Republici Srbiji (zagovarački dokument).
- Centar za socijalnu politiku (2019). Međuinstitucionalna saradnja i prateće socijalne usluge – preduslov aktivnog uključivanja žena iz ugroženih grupa
- EC/IMF/OECD/UN/WBG, (2009). System of National Accounts 2008 (pristupljeno u februaru 2020).
- Eurostat, (2016). European system of integrated social protection statistics – ESSPROS, Publications Office of the European Union, Luxembourg, <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/7766647/KS-GQ-16-010-EN-N.pdf/3fe2216e-13bo-4ba1-b84f-a7d5bo91235f> (pristupljeno 10. februara 2020).
- Matković G., „Programska klasifikacija budžeta lokalnih samouprava – sektor socijalna zaštita“, interni dokument SKGO, 2017.
- Matković, G., Mijatović, B., Stanić, K., (2013) Novčana davanja za decu i porodice sa decom u Srbiji – analiza i preporuke, Centar za liberalno-demokratske studije – Centar za socijalnu politiku – UNICEF
- Matković G. i Stranjaković, M. (2016), Mapiranje usluga socijalne zaštite u nadležnosti jedinica lokalnih samouprava u Republici Srbiji, CSP – Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva – Republički zavod za socijalnu zaštitu, Beograd
- Matković, G., Šunderić Ž., (2018). Model za lokalizaciju procesa evropskih integracija: za oblast socijalne i dečije zaštite, Centar za socijalnu politiku, Beograd
- Odluka o finansijskoj podršci porodici sa decom, „Službeni list grada Kruševca“, broj 8/18.
- Odluka o finansijskoj podršci porodici u opštini Merošina, „Službeni list grada Niša“, broj 16/13.
- Odluka o izmenama i dopunama Odluke o pravima iz oblasti socijalne zaštite na teritoriji opštine Vladičin Han, „Službeni list grada Vranja“, broj 10/17.

- Odluka o izmeni i dopuni Odluke o finansijskoj podršci porodici u opštini Merošina, „Službeni list grada Niša“, broj 73/19.
- Odluka o pravima i uslugama socijalne zaštite grada Beograda, „Službeni list grada Beograda“, br. 55/11, 8/12 – ispr., 8/12, 42/12, 65/12, 31/13, 57/13, 37/14, 82/15, 4/16, 37/16, 56/16, 114/16, 102/17, 50/18 i 103/18.
- Odluka o pravima i uslugama u socijalnoj zaštiti grada Kruševca, „Službeni list grada Kruševca“, broj 4/13.
- Odluka o pravima iz oblasti socijalne zaštite na teritoriji opštine Vladičin Han, „Službeni list grada Vranja“, br. 28/15 i 10/16.
- Odluka o pravima na finansijsku podršku porodici sa decom grada Novog Sada, „Službeni list grada Novog Sada“, broj 34/17.
- Odluka o pravima deteta u oblasti finansijske podrške porodici sa decom grada Beograda, „Službeni list grada Beograda“, broj 2/15.
- Odluka o socijalnoj zaštiti u opštini Merošina, „Službeni list grada Niša“, broj 47/17.
- Odluka o socijalnoj zaštiti grada Novog Sada, „Službeni list grada Novog Sada“, br. 38/11 i 10/12 i 34/17 – dr. odluka.
- Odluka o socijalnoj zaštiti u gradu Valjevu, „Službeni glasnik grada Valjeva“, broj 1/16 – prečišćen tekst.
- Pravilnik o bližim uslovima i standardima za pružanje usluga socijalne zaštite, Službeni glasnik RS”, br. 42 od 14. maja 2013, 89 od 16. novembra 2018, 73 od 11. oktobra 2019.
- Republički sekretarijat za javne politike (2018). Metodološke napomene.
- Republički zavod za statistiku, 2019, Baza podataka. Prosečne mesečne zarade za godinu, preuzeto 12 februara 2020. (pristupljeno 12. februara 2020).
- Republički zavod za statistiku, 2019a, Baza podataka (DevInfo Pregled stanja i razvoja opština, pristupljeno 20. februara 2020).
- Republički zavod za socijalnu zaštitu (2015), Sintetizovani izveštaj o radu centara za socijalni rad u Srbiji za 2014. (2015) godinu,

- Revizija bruto domaćeg proizvoda (BDP) Republike Srbije 2015-2017
<https://www.stat.gov.rs/sr-latn/vesti/20180925-najava-revizije-bdp-a/>
- Strategija razvoja obrazovanja u Srbiji 2020
http://www.mpn.gov.rs/wpcontent/uploads/2015/08/strategija_obrazovanja_do_2020.pdf
- Swiss PRO (2019), Procena institucionalnih kapaciteta JLS u oblasti socijalne zaštite i ostvarenju socijalne uključenosti ranjivih grupa
- Uredba o namenskim transferima u socijalnoj zaštiti, Službeni glasnik“, broj 18/16.
- Vlaović Vasiljević D (2013), Vodič za organizacije civilnog društva: standardi usluga socijalne zaštite u zajednici i procedure licenciranja, podržale EU i Kancelarija za saradnju sa civilnim društvom Vlade Republike Srbije
- Zakon o finansijskoj podršci porodici sa decom, „Službeni glasnik RS“, br. 113/17 i 50/18.
- Zakon o socijalnoj zaštiti, „Službeni glasnik RS“, broj 24/11.

ANEKSI

ANEKS 1

UPITNIK INTEGRALNO MAPIRANJE

**MAPIRANJE USLUGA SOCIJALNE ZAŠTITE U NADLEŽNOSTI JLS I MATERIJALNE PODRŠKE
(NOVČANE PODRŠKE I POMOĆI U NATURI)
PRIKUPLJAJU SE PODACI IZ 2018. GODINE**

VAŽNE METODOLOŠKE NAPOMENE

KORIŠĆENJE APLIKACIJE ZA UPITNIK U EXCELU

EXCEL UPITNIK JE PODELJEN NA 2 DELA: I DEO SE ODNOSI NA USLUGE SOCIJALNE ZAŠTITE U MANDATU JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE, A II DEO SE ODNOSI NA DAVANJA ODN. MATERIJALNU PODRŠKU (NOVČANA DAVANJA I POMOĆ U NATURI) KOJA SE OBEZBEĐUJE IZ BUDŽETA JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE U SKLADU SA ODLUKOM O SOCIJALNOJ ZAŠTITI. PODACI KOJI SE PRIKUPLJAJU SE ODNOSI NA 2018. GODINU.

PITANJA OD 1 DO 12: U SVAKO PITANJE/TABELU SE MOŽE UĆI POJEDINAČNO I TAKO I POPUNJAVATI. SVAKI SHEET (DOLE) SADRŽI NAZIV KOJI SE ODNOSI NA SADRŽAJ TABELA KOJE SE POPUNJAVAJU I UPUTSTVO KOJE PRETHODI TABELI. POPUNJAVAJU SE SAMO PODACI ZA POSTOJEĆE USLUGE SZ U DELU ZA USLUGE, KAO I PODACI O POSTOJEĆIM PRAVIMA U JLS.

PRE POPUNJAVANJA TABELA (1 - 12), PAŽLJIVO PROČITATI UPUTSTVO KOJE JE DATO IZNAD TABELA.

PAŽNJA : TRAŽENI NUMERIČKI PODACI SE UNOSE U DATA POLJA BEZ ZAREZA I BILO KOJIH DRUGIH ZNAKOVA! PODATKE O RASHODIMA POŽELJNO JE ZAOKRUŽIVATI KAO CEO BROJ BEZ DECIMALA

MOLIMO VAS DA SAMI NE FORMATIRATE TABELE ILI POLJA U KOJA UNOSITE PODATKE - TO ONEMOGUĆAVA KASNIJE PREBACIVANJE UPITNIKA U SOFTVER ZA OBRADU PODATAKA!

TAKOĐE MOLIMO VAS DA NE MENJATE TABELE, KAO NA PRIMER DODAVANJE NOVIH REDOVA ILI BRISANJE REDOVA.

NE TREBA ZABORAVITI DA SE POPUNJENI PODACI SAČUVAJU!

U SLUČAJU DA ŽELITE DA POPUNITE PRVO RUČNO UPITNIK, OVA ANKETA JE PODEŠENA DA MOŽE DA SE ŠTAMPA. SVE PRIKUPLJENE PODATKE KOJI SU UNETI U ODŠTAMPANE TABELE POTOM TREBA UNETI U UPITNIK U ELEKTRONSKOJ FORMI. UPITNIK SE DOSTAVLJA U EXCEL FORMI (NEMOJTE PREBACIVATI U PDF FORMAT !).

HVALA!

ANEKS 1

MAPIRANJE USLUGA SOCIJALNE ZAŠTITE U NADLEŽNOSTI JLS I MATERIJALNE PODRŠKE (NOVČANE PODRŠKE I POMOĆI U NATURI)

PRIKUPLJAJU SE PODACI IZ 2018. GODINE

IME OPŠTINE/GRADA:

Ime i prezime	Funkcija	Naziv organizacije/ institucije koja pruža uslugu	Br. mobilnog telefona	Br. fiksnog tel.	email

TABELA 1. LISTA USLUGA						
	rb.	Usluga	Pružalac usluge	Ime pružaoca usluga	Državni/nedržavni pružalac	Kapacitet (max br. korisnika)
I DNEVNE USLUGE U ZAJEDNICI						
	1.1.1	Pomoć u kući za starije i odrasle				
	1.1.2	Pomoć u kući za starije i odrasle				
	1.1.3	Pomoć u kući za starije i odrasle				
	1.1.4	Pomoć u kući za starije i odrasle				
	1.1.5	Slična usluga (navesti)				
	1.1.6	Slična usluga (navesti)				
	1.1.7	Slična usluga (navesti)				
	1.2.1	Pomoć u kući za decu/mlade				
	1.2.2	Pomoć u kući za decu/mlade				
	1.2.3	Pomoć u kući za decu/mlade				
	1.2.4	Slična usluga (navesti)				
	2.1.1	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom				
	2.1.2	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom				
	2.1.3	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom				
	2.1.4	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom				
	2.1.5	Slična usluga (navesti)				
	2.1.6	Slična usluga (navesti)				
	2.2.1	DB za odrasle osobe (OSI)				
	2.2.2	DB za odrasle osobe (OSI)				
	2.2.3	Slična usluga (navesti)				
	2.2.4	Slična usluga (navesti)				
	2.3.1	DB za starije				
	2.3.2	DB za starije				
	2.3.3	Slična usluga (navesti)				
	2.3.4	Slična usluga (navesti)				
	2.4.1	DB za decu/mlade u sukobu sa zakonom				
	2.4.2	DB za decu/mlade u sukobu sa zakonom				
	2.4.3	Slična usluga (navesti)				
	3.1	Svratište				
	3.2	Svratište				
	5.1	Lični pratilac				
	5.2	Lični pratilac				
	5.3	Slična usluga (navesti)				
II USLUGE PODRŠKE ZA SAMOSTALAN ŽIVOT						
	4.1	Personalna asistencija				
	4.2	Personalna asistencija				
	4.3	Slična usluga (navesti)				
	6.1.1	Stanovanje uz podršku (mladi)				
	6.1.2	Stanovanje uz podršku (mladi)				
	6.2.1	Stanovanje uz podršku (OSI)				
	6.2.2	Stanovanje uz podršku (OSI)				

TABELA 1. LISTA USLUGA						
	rb.	Usluga	Pružalac usluge	Ime pružaoca usluga	Državni/nedržavni pružalac	Kapacitet (max br. korisnika)
III USLUGE SMEŠTAJA						
	7.1.1	Prihvatilište za odrasle/starije				
	7.1.2	Prihvatilište za odrasle/starije				
	7.2.1	Prihvatilište za decu				
	7.2.2	Prihvatilište za decu				
	7.3.1	Prihvatilište za žrtve nasilja				
	7.3.2	Prihvatilište za žrtve nasilja				
	7.4.1	Prihvatilište za žrtve trgovine ljudima				
	7.4.2	Prihvatilište za žrtve trgovine ljudima				
	8.1	Predah				
	8.2	Predah				
IV SAVETODAVNO-TERAPIJSKE I SOCIJALNOEDUKATIVNE USLUGE						
	9.1	Savetovalište				
	9.2	Savetovalište				
	10.1	Porodični saradnik				
	10.2	Slična usluga (navesti)				
	10.3	Slična usluga (navesti)				
V OSTALE USLUGE						
	11.1	Klubovi				
	11.2	Klubovi				
	12.1	Ostale usluge (upisati desno)				
	12.2	Ostale usluge (upisati desno)				
	12.3	Ostale usluge (upisati desno)				
	12.4	Ostale usluge (upisati desno)				
	12.5	Ostale usluge (upisati desno)				
	12.6	Ostale usluge (upisati desno)				
	12.7	Ostale usluge (upisati desno)				
	12.8	Ostale usluge (upisati desno)				

TABELA 2. KORISNICI U 2018. GODINI

rb.	Usluga	Ukupno korisnika		Po polu		Po starosti								Po području		Broj korisnika iz druge LS
		pojedinci/ lica	domaćinst- va/porodice	M	Ž	0-5	6-14	15-17	18-25	26-64	65-79	80+	urbano	ostalo		
I DNEVNE USLUGE U ZAJEDNICI																
1.1.1	Pomoć u kući za starije i odrasle															
1.1.2	Pomoć u kući za starije i odrasle															
1.1.3	Pomoć u kući za starije i odrasle															
1.1.4	Pomoć u kući za starije i odrasle															
1.1.5	Slična usluga (navesti)															
1.1.6	Slična usluga (navesti)															
1.1.7	Slična usluga (navesti)															
1.2.1	Pomoć u kući za decu/mlade															
1.2.2	Pomoć u kući za decu/mlade															
1.2.3	Pomoć u kući za decu/mlade															
1.2.4	Slična usluga (navesti)															
2.1.1	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom															
2.1.2	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom															
2.1.3	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom															
2.1.4	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom															
2.1.5	Slična usluga (navesti)															
2.1.6	Slična usluga (navesti)															
2.2.1	DB za odrasle osobe (OSI)															
2.2.2	DB za odrasle osobe (OSI)															
2.2.3	Slična usluga (navesti)															
2.2.4	Slična usluga (navesti)															
2.3.1	DB za starije															
2.3.2	DB za starije															
2.3.3	Slična usluga (navesti)															
2.3.4	Slična usluga (navesti)															
2.4.1	DB za decu/mlade u sukobu sa zakonom															
2.4.2	DB za decu/mlade u sukobu sa zakonom															
2.4.3	Slična usluga (navesti)															
3.1	Svratište															
3.2	Svratište															
5.1	Lični pratilac															
5.2	Lični pratilac															
5.3	Slična usluga (navesti)															
II USLUGE PODRŠKE ZA SAMOSTALAN ŽIVOT																
4.1	Personalna asistencija															
4.2	Personalna asistencija															
4.3	Slična usluga (navesti)															
6.1.1	Stanovanje uz podršku (mladi)															
6.1.2	Stanovanje uz podršku (mladi)															
6.2.1	Stanovanje uz podršku (OSI)															
6.2.2	Stanovanje uz podršku (OSI)															

TABELA 2. KORISNICI U 2018. GODINI																
rb.	Usluga	Ukupno korisnika		Po polu		Po starosti								Po području		Broj korisnika iz druge LS
		pojedinci/ lica	domaćinst- va/porodice	M	Ž	0-5	6-14	15-17	18-25	26-64	65-79	80+	urbano	ostalo		
III USLUGE SMEŠTAJA																
7.1.1	Prihvatilište za odrasle/starije															
7.1.2	Prihvatilište za odrasle/starije															
7.2.1	Prihvatilište za decu															
7.2.2	Prihvatilište za decu															
7.3.1	Prihvatilište za žrtve nasilja															
7.3.2	Prihvatilište za žrtve nasilja															
7.4.1	Prihvatilište za žrtve trgovine ljudima															
7.4.2	Prihvatilište za žrtve trgovine ljudima															
8.1	Predah															
8.2	Predah															
IV SAVETODAVNO-TERAPIJSKE I SOCIJALNOEDUKATIVNE USLUGE																
9.1	Savetovalište															
9.2	Savetovalište															
10.1	Porodični saradnik															
10.2	Slična usluga (navesti)															
10.3	Slična usluga (navesti)															
V OSTALE USLUGE																
11.1	Klubovi															
11.2	Klubovi															

TABELA 3. INTENZITET PRUŽANJA USLUGA

rb.	Usluga	Broj korisnika/ lica	Broj domaćinstava/porodica	Učestalost pružanja usluge		Ukupan broj negovateljica
				Broj dana u nedelji	Broj sati pružene usluge u toku dana	
1.1.1	Pomoć u kući za starije i odrasle					
1.1.2	Pomoć u kući za starije i odrasle					
1.1.3	Pomoć u kući za starije i odrasle					
1.1.4	Pomoć u kući za starije i odrasle					
1.1.5	Slična usluga (navesti)					
1.1.6	Slična usluga (navesti)					
1.1.7	Slična usluga (navesti)					

rb.	Usluga	Broj korisnika/ lica	Broj domaćinstava/porodica	Učestalost pružanja usluge		Ukupan broj negovateljica
				Broj dana u nedelji	Broj sati pružene usluge u toku dana	
1.2.1	Pomoć u kući za decu/mlade					
1.2.2	Pomoć u kući za decu/mlade					
1.2.3	Pomoć u kući za decu/mlade					
1.2.4	Slična usluga (navesti)					
PERSONALNA ASISTENCIJA I LIČNI PRATILAC DETETA						
	Usluga	Broj pojedinaca korisnika	Broj domaćinstava	Broj dana u nedelji	Broj sati pružene usluge u toku dana	Broj nepsrednih pružalaca PA i LP
4.1	Personalna asistencija					
4.2	Personalna asistencija					

PERSONALNA ASISTENCIJA I LIČNI PRATILAC DETETA						
	Usluga	Broj pojedinaca korisnika	Broj domaćinstava	Broj dana u nedelji	Broj sati pružene usluge u toku dana	Broj nepsrednih pružalaca PA i LP
4.3	Slična usluga (navesti)					
5.1	Lični pratilac					
5.2	Lični pratilac					
5.3	Slična usluga (navesti)					

TABELA 3.2. USLUGA DNEVNOG BORAVKA

rb.	Usluga	Radno vreme (upisati 4, 6, 8, 10 ili 12 sati u zavisnosti koliko je radno vreme DB)	Broj korisnika prosečno mesečno koji koriste uslugu
2.1.1	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom		
2.1.2	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom		
2.1.3	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom		
2.1.4	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom		
2.1.5	Slična usluga (navesti)		
2.1.6	Slična usluga (navesti)		
2.2.1	DB za odrasle osobe (OSI)		
2.2.2	DB za odrasle osobe (OSI)		
2.2.3	Slična usluga (navesti)		
2.2.4	Slična usluga (navesti)		
2.3.1	DB za starije		
2.3.2	DB za starije		
2.3.3	Slična usluga (navesti)		
2.3.4	Slična usluga (navesti)		

TABELA 3.3. - USLUGE DNEVNOG BORAVKA ZA DECU U SUKOBU SA ZAKONOM, SVRATIŠTA, STANOVANJA UZ PODRŠKU, PRIHVATLIŠTA, PREDAH SMEŠTAJA I KLUBA

rb.	Usluga	Broj korisnika prosečno mesečno koji koriste uslugu
2.4.1	DB za decu/mlade u sukobu sa zakonom	
2.4.2	DB za decu/mlade u sukobu sa zakonom	
2.4.3	Slična usluga (navesti)	
3.1	Svratište	
3.2	Svratište	
6.1.1	Stanovanje uz podršku (mladi)	
6.1.2	Stanovanje uz podršku (mladi)	
6.2.1	Stanovanje uz podršku (OSI)	
6.2.2	Stanovanje uz podršku (OSI)	
7.1.1	Prihvatište za odrasle/starije	
7.1.2	Prihvatište za odrasle/starije	
7.2.1	Prihvatište za decu	
7.2.2	Prihvatište za decu	
7.3.1	Prihvatište za žrtve nasilja	
7.3.2	Prihvatište za žrtve nasilja	
7.4.1	Prihvatište za žrtve trgovine ljudima	
7.4.2	Prihvatište za žrtve trgovine ljudima	
8.1	Predah	
8.2	Predah	
11.1	Klubovi	
11.2	Klubovi	

TABELA 3.4 - USLUGA SAVETOVALIŠTE				
rb.	SAVETOVALIŠTE	Broj terapeuta	Ukupan broj sati pružene podrške korisniku presečno mesečno	Broj korisnika prosečno mesečno na godišnjem nivou
9.1	Savetovalište			
9.2	Savetovalište			

TABELA 3.5 - OSTALE USLUGE			
rb.	Usluga	Broj sati pružene usluge korisniku prosečno mesečno	Broj korisnika prosečno mesečno koji koriste uslugu
12.1			
12.2			
12.3			
12.4			
12.5			
12.6			
12.7			
12.8			

TABELA 4. RASHODI					
rb.	Usluga	Ukupni go- dišnji rashodi za uslugu u 2018. (RSD)	Broj meseci koliko je pružana usluga tokom 2018.	Uneti od kog do kog mese- ca je pružana usluga na padajućem meniju (1-12)	
				od	do
I DNEVNE USLUGE U ZAJEDNICI					
1.1.1	Pomoć u kući za starije i odrasle				
1.1.2	Pomoć u kući za starije i odrasle				
1.1.3	Pomoć u kući za starije i odrasle				
1.1.4	Pomoć u kući za starije i odrasle				
1.1.5	Slična usluga (navesti)				
1.1.6	Slična usluga (navesti)				
1.1.7	Slična usluga (navesti)				
1.2.1	Pomoć u kući za decu/mlade				
1.2.2	Pomoć u kući za decu/mlade				
1.2.3	Pomoć u kući za decu/mlade				
1.2.4	Slična usluga (navesti)				
2.1.1	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom				
2.1.2	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom				
2.1.3	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom				

2.1.4	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom			
2.1.5	Slična usluga (navesti)			
2.1.6	Slična usluga (navesti)			
2.2.1	DB za odrasle osobe (OSI)			
2.2.2	DB za odrasle osobe (OSI)			
2.2.3	Slična usluga (navesti)			
2.2.4	Slična usluga (navesti)			
2.3.1	DB za starije			
2.3.2	DB za starije			
2.3.3	Slična usluga (navesti)			
2.3.4	Slična usluga (navesti)			
2.4.1	DB za decu/mlade u sukobu sa zakonom			
2.4.2	DB za decu/mlade u sukobu sa zakonom			
2.4.3	Slična usluga (navesti)			
3.1	Svratište			
3.2	Svratište			
5.1	Lični pratilac			
5.2	Lični pratilac			
5.3	Slična usluga (navesti)			
II USLUGE PODRŠKE ZA SAMOSTALAN ŽIVOT				
4.1	Personalna asistencija			
4.2	Personalna asistencija			
4.3	Slična usluga (navesti)			
6.1.1	Stanovanje uz podršku (mladi)			
6.1.2	Stanovanje uz podršku (mladi)			
6.2.1	Stanovanje uz podršku (OSI)			
6.2.2	Stanovanje uz podršku (OSI)			
III USLUGE SMEŠTAJA				
7.1.1	Prihvatište za odrasle/starije			
7.1.2	Prihvatište za odrasle/starije			
7.2.1	Prihvatište za decu			
7.2.2	Prihvatište za decu			
7.3.1	Prihvatište za žrtve nasilja			
7.3.2	Prihvatište za žrtve nasilja			
7.4.1	Prihvatište za žrtve trgovine ljudima			
7.4.2	Prihvatište za žrtve trgovine ljudima			
8.1	Predah			
8.2	Predah			

IV SAVETODAVNO-TERAPIJSKE I SOCIJALNOEDUKATIVNE USLUGE				
9.1	Savetovalište			
9.2	Savetovalište			
10.1	Porodični saradnik			
10.2	Slična usluga (navesti)			
10.3	Slična usluga (navesti)			
V OSTALE USLUGE				
11.1	Klubovi			
11.2	Klubovi			

TABELA 5. IZVORI FINANSIRANJA USLUGE

rb.	Usluga	Budžet LS (bez namenskih transfera)	Namenski transfer	Republički budžet ostalo: projekti/ konkursi MRZSP, javni radovi, igre na sreću, itd.	Donacije (strani projekti, na pr. IPA, UNDP, UNICEF i bilateralni donatori)	Iznos participacije	Drugo (upisati pod “napomena” na koji se izvor finansiranja odnosi)	Napomena (ukoliko postoji potreba za nekim pojašnjenjem, navesti)
I DNEVNE USLUGE U ZAJEDNICI								
1.1.1	Pomoć u kući za starije i odrasle							
1.1.2	Pomoć u kući za starije i odrasle							
1.1.3	Pomoć u kući za starije i odrasle							
1.1.4	Pomoć u kući za starije i odrasle							
1.1.5	Slična usluga (navesti)							
1.1.6	Slična usluga (navesti)							
1.1.7	Slična usluga (navesti)							
1.2.1	Pomoć u kući za decu/mlade							
1.2.2	Pomoć u kući za decu/mlade							
1.2.3	Pomoć u kući za decu/mlade							
1.2.4	Slična usluga (navesti)							
2.1.1	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom							
2.1.2	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom							
2.1.3	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom							
2.1.4	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom							
2.1.5	Slična usluga (navesti)							
2.1.6	Slična usluga (navesti)							
2.2.1	DB za odrasle osobe (OSI)							
2.2.2	DB za odrasle osobe (OSI)							
2.2.3	Slična usluga (navesti)							
2.2.4	Slična usluga (navesti)							
2.3.1	DB za starije							
2.3.2	DB za starije							
2.3.3	Slična usluga (navesti)							
2.3.4	Slična usluga (navesti)							
2.4.1	DB za decu/mlade u sukobu sa zakonom							
2.4.2	DB za decu/mlade u sukobu sa zakonom							
2.4.3	Slična usluga (navesti)							
3.1	Svratište							
3.2	Svratište							
5.1	Lični pratilac							
5.2	Lični pratilac							
5.3	Slična usluga (navesti)							
II USLUGE PODRŠKE ZA SAMOSTALAN ŽIVOT								
4.1	Personalna asistencija							
4.2	Personalna asistencija							
4.3	Slična usluga (navesti)							
6.1.1	Stanovanje uz podršku (mladi)							

6.1.2	Stanovanje uz podršku (mladi)							
6.2.1	Stanovanje uz podršku (OSI)							
6.2.2	Stanovanje uz podršku (OSI)							
III USLUGE SMEŠTAJA								
7.1.1	Prihvatilište za odrasle/starije							
7.1.2	Prihvatilište za odrasle/starije							
7.2.1	Prihvatilište za decu							
7.2.2	Prihvatilište za decu							
7.3.1	Prihvatilište za žrtve nasilja							
7.3.2	Prihvatilište za žrtve nasilja							
7.4.1	Prihvatilište za žrtve trgovine ljudima							
7.4.2	Prihvatilište za žrtve trgovine ljudima							
8.1	Predah							
8.2	Predah							
IV SAVETODAVNO-TERAPIJSKE I SOCIJALNOEDUKATIVNE USLUGE								
9.1	Savetovalište							
9.2	Savetovalište							
10.1	Porodični saradnik							
10.2	Slična usluga (navesti)							
10.3	Slična usluga (navesti)							
V OSTALE USLUGE								
11.1	Klubovi							
11.2	Klubovi							
12.1								
12.2								
12.3								
12.4								
12.5								
12.6								
12.7								
12.8								

TABELA 6. KVALITET USLUGE

b.b.	Usluga	Osoblje prošlo akreditovanu obuku				Licenciran pružalac usluge				
		DA, svi	DA, većina	DA, manje od 1/2	NE, niko	DA		Podnet zahtev za izdavanje licence	NE	Odbijen zahtev
						Licenca na 6 godina	Ograničena licenca			
I DNEVNE USLUGE U ZAJEDNICI										
1.1.1	Pomoć u kući za starije i odrasle	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1.1.2	Pomoć u kući za starije i odrasle	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1.1.3	Pomoć u kući za starije i odrasle	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1.1.4	Pomoć u kući za starije i odrasle	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1.1.5	Slična usluga (navesti)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1.1.6	Slična usluga (navesti)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1.1.7	Slična usluga (navesti)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1.2.1	Pomoć u kući za decu/mlade	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1.2.2	Pomoć u kući za decu/mlade	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1.2.3	Pomoć u kući za decu/mlade	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1.2.4	Slična usluga (navesti)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.1	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.2	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.3	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.4	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.5	Slična usluga (navesti)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.6	Slična usluga (navesti)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.2.1	DB za odrasle osobe (OSI)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.2.2	DB za odrasle osobe (OSI)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.2.3	Slična usluga (navesti)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.2.4	Slična usluga (navesti)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.3.1	DB za starije	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.3.2	DB za starije	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.3.3	Slična usluga (navesti)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.3.4	Slična usluga (navesti)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.4.1	DB za decu/mlade u sukobu sa zakonom	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.4.2	DB za decu/mlade u sukobu sa zakonom	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.4.3	Slična usluga (navesti)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3.1	Svratište	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3.2	Svratište	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5.1	Lični pratilac	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5.2	Lični pratilac	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5.3	Slična usluga (navesti)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
II USLUGE PODRŠKE ZA SAMOSTALAN ŽIVOT										
4.1	Personalna asistencija	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4.2	Personalna asistencija	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4.3	Slična usluga (navesti)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6.1.1	Stanovanje uz podršku (mladi)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6.1.2	Stanovanje uz podršku (mladi)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

6.2.1	Stanovanje uz podršku (OSI)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6.2.2	Stanovanje uz podršku (OSI)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
III USLUGE SMEŠTAJA										
7.1.1	Prihvatilište za odrasle/starije	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.1.2	Prihvatilište za odrasle/starije	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.2.1	Prihvatilište za decu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.2.2	Prihvatilište za decu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.3.1	Prihvatilište za žrtve nasilja	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.3.2	Prihvatilište za žrtve nasilja	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.4.1	Prihvatilište za žrtve trgovine ljudima	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.4.2	Prihvatilište za žrtve trgovine ljudima	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8.1	Predah	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8.2	Predah	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
IV SAVETODAVNO-TERAPIJSKE I SOCIJALNOEDUKATIVNE USLUGE										
9.1	Savetovalište	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9.2	Savetovalište	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10.1	Porodični saradnik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10.2	Slična usluga (navesti)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10.3	Slična usluga (navesti)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
V OSTALE USLUGE										
11.1	Klubovi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11.2	Klubovi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12.1		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12.2		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12.3		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12.4		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12.5		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12.6		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12.7		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12.8		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

7. DA LI SE U CILJU UNAPREĐENJA KVALITETA USLUGE SPROVODI ISPITIVANJE ZADOVOLJSTVA KORISNIKA USLUGOM?

Ukoliko se za neku od postojećih usluga u zajednici vrši ispitivanje zadovoljstva korisnika, klikom na kvadratić obeležiti za koju od usluga se vrši ispitivanje zadovoljstva korisnika. Za te usluge navesti vremenski period u kome se vrši ispitivanje zadovoljstva - za ovaj odgovor je dat padajući meni sa opcijama i klikom na neku od ponuđenih opcija daćete odgovarajući odgovor. Za odgovor KO sprovodi istraživanje, dat je padajući meni sa ponuđenim opcijama uključujući i opciju DRUGO, gde je moguće navesti odgovor koji nije među ponuđenima. Klikom na neku od ponuđenih ili upisane opcije, odgovor se automatski unosi u predviđeno polje.

TABELA 7. ZADOVOLJSTVO KORISNIKA				
r.b.	Usluga	Da li se sprovodi ispitivanje zadovoljstva korisnika?	Vremenski period u kom se vrši ispitivanje	Ko sprovodi ispitivanje zadovoljstva
I DNEVNE USLUGE U ZAJEDNICI				
1.1.1	Pomoć u kući za starije i odrasle			
1.1.2	Pomoć u kući za starije i odrasle			
1.1.3	Pomoć u kući za starije i odrasle			
1.1.4	Pomoć u kući za starije i odrasle			
1.1.5	Slična usluga (navesti)			
1.1.6	Slična usluga (navesti)			
1.1.7	Slična usluga (navesti)			
1.2.1	Pomoć u kući za decu/mlade			
1.2.2	Pomoć u kući za decu/mlade			
1.2.3	Pomoć u kući za decu/mlade			
1.2.4	Slična usluga (navesti)			
2.1.1	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom			
2.1.2	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom			
2.1.3	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom			
2.1.4	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom			
2.1.5	Slična usluga (navesti)			
2.1.6	Slična usluga (navesti)			
2.2.1	DB za odrasle osobe (OSI)			
2.2.2	DB za odrasle osobe (OSI)			

2.2.3	Slična usluga (navesti)			
2.2.4	Slična usluga (navesti)			
2.3.1	DB za starije			
2.3.2	DB za starije			
2.3.3	Slična usluga (navesti)			
2.3.4	Slična usluga (navesti)			
2.4.1	DB za decu/mlade u sukobu sa zakonom			
2.4.2	DB za decu/mlade u sukobu sa zakonom			
2.4.3	Slična usluga (navesti)			
3.1	Svratište			
3.2	Svratište			
5.1	Lični pratilac			
5.2	Lični pratilac			
5.3	Slična usluga (navesti)			
II USLUGE PODRŠKE ZA SAMOSTALAN ŽIVOT				
4.1	Personalna asistencija			
4.2	Personalna asistencija			
4.3	Slična usluga (navesti)			
6.1.1	Stanovanje uz podršku (mladi)			
6.1.2	Stanovanje uz podršku (mladi)			
6.2.1	Stanovanje uz podršku (OSI)			
6.2.2	Stanovanje uz podršku (OSI)			
III USLUGE SMEŠTAJA				
7.1.1	Prihvatište za odrasle/starije			
7.1.2	Prihvatište za odrasle/starije			
7.2.1	Prihvatište za decu			
7.2.2	Prihvatište za decu			
7.3.1	Prihvatište za žrtve nasilja			
7.3.2	Prihvatište za žrtve nasilja			
7.4.1	Prihvatište za žrtve trgovine ljudima			
7.4.2	Prihvatište za žrtve trgovine ljudima			
8.1	Predah			
8.2	Predah			

IV SAVETODAVNO-TERAPIJSKE I SOCIJALNOEDUKATIVNE USLUGE				
9.1	Savetovalište			
9.2	Savetovalište			
10.1	Porodični saradnik			
10.2	Slična usluga (navesti)			
10.3	Slična usluga (navesti)			
V OSTALE USLUGE				
11.1	Klubovi			
11.2	Klubovi			
12.1				
12.2				
12.3				
12.4				
12.5				
12.6				
12.7				
12.8				

8. MEĐUSEKTORSKA SARADNJA

8.1. Da li postoji saradnja između različitih sektora (socijalna zaštita sa obrazovanjem i/ili zdravljem i/ilizapošljavanjem), formalizovana kroz potpisane protokole?

Ukoliko je odgovor DA, kliknuti na kvadratić predviđen za takav odgovor. U sledećem polju navesti tačan naziv protokola, za koju uslugu i sa kojim sektorima (na primer: za uslugu PUK postoji međusektorski protokol potpisan između LS, CSR, Doma zdravlja - DZ i nevladine organizacije - NVO za obezbeđenje kvalitetnije usluge PUK). Takođe, kratko opisati uslugu, odnosno pruženu podršku kroz međusektorsku saradnju (može biti usluga a može biti neka određena mera koja se realizuje kroz saradnju različitih sektora).

8.2. Pored CSR, da li lokalna samouprava sarađuje sa drugim ustanovama/organizacijama u realizaciji međusektorskih mera/politika/usluga?

(Kliknuti na odgovarajući kvadratić. Moguće je obeležiti više od jedne opcije.)

	sa školom
☐	sa predškolskom ustanovom
☐	sa Domom zdravlja (DZ)
☐	drugo

8.3. Obeležiti najviše 3 ustanove/organizacije sa kojima JLS najintenzivnije sarađuje i kako se procenjuje intenzitet te saradnje ?

(Kliknuti pored ustanove organizacije i kliknuti na procenjen nivo saradnje)

Ustanova/organizacija	Nizak	Srednji	Visok
☐ sa centrom za socijalni rad (CSR)	☐	☐	☐
☐ sa školom	☐	☐	☐
☐ sa predškolskom ustanovom	☐	☐	☐
☐ sa Domom zdravlja (DZ)	☐	☐	☐
☐ drugo	☐	☐	☐
☐ drugo	☐	☐	☐

8.4. Da li postoji u vašoj JLS integrisana usluga? ukoliko DA, dati naziv te usluge:

OPISATI TU USLUGU U JEDNOJ REČENICI:

UKOLIKO TAKVA USLUGA POSTOJI, ONA SE PRUŽA SARADNJO		
SLEDEĆIH SEKTORA/USTANOVA		
SARADNJA IZMEĐU:		
☐	CSR i NSZ (ako je CSR pružalac usluge, upisati kao "pružalac usluge" pod drugo)	
☐	CSR i škola	
☐	CSR i predškolska ustanova	
☐	Dom zdravlja i pružalac usluge	
☐	CSR i NVO (ako je NVO pružalac usluge)	
☐	CSR, NVO i policija (ako je NVO pružalac usluge)	
☐	škola i NVO (ako je NVO pružalac usluge)	
☐	Predškolska ustanova, CSR i NVO (ako je NVO pružalac usluge)	
☐	drugo	
☐	drugo	

RAZVIJENOST USLUGA

9. RAZLOZI ZA NEDOVOLJNU RAZVIJENOST USLUGA

9.1. Da li smatrate da usluge socijalne zaštite zadovoljavaju potrebe u vašoj sredini? (ukoliko je potvrđan odgovor, kliknuti na kvadratić)

☐	DA, u potpunosti
☐	DA, delimično
☐	NE

9.2. Kliknite pored odgovora za koji smatrate da je najvažniji kao razlog za nedovoljnu razvijenost usluga SZ u vašoj sredini. Ukoliko smatrate da postoji razlog koji nije naveden, a smatrate ga važnim, molimo da ga navedete i obeležite.

☐	Nedostatak sredstava
☐	Nedostatak kadra za pružanje usluge
☐	Nedostatak sredstava i kadra za pružanje usluge/a
☐	Nedovoljno znanje potrebno za uspostavljanje usluge
☐	Drugo (navesti)

9.3. U tabeli dole, kliknite na neki od ponuđenih odgovora o razlozima nedovoljne razvijivosti svake od postojećih uluga SZ, po vašem mišljenju.

1	Nema potrebe za tom uslugom na lokalnom nivou /mali broj potencijalnih korisnika
2	Velika razućenost ili udaljenost naselja u kojima žive potencijalni korisnici
3	Nedovoljno znanje potrebno za uspostavljanje usluge
4	Nedostatak kadra za pružanje usluge
5	Nije prioritet
6	Drugo (navesti)

TABELA 9.3

rb.	Usluga	Klikom na kvadratić, obeležiti sa ✓ numerisane razloge za nepostojanje usluga					
		1	2	3	4	5	6
1.1.1	Pomoć u kući za starije i odrasle	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1.2.1	Pomoć u kući za decu/mlade	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.1	DB za decu/mlade sa smetnjama u razvoju i invaliditetom	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.2.1	DB za odrasle osobe (OSI)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.3.1	DB za starije	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.4.1	DB za decu/mlade u sukobu sa zakonom	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3.1	Svratište	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4.1	Personalna asistencija	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5.1	Lični pratilac	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6.1.1	Stanovanje uz podršku (mladi)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6.2.1	Stanovanje uz podršku (OSI)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.1.1	Prihvatilište za odrasle/starije	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.2.1	Prihvatilište za decu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.3.1	Prihvatilište za žrtve nasilja	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.4.1	Prihvatilište za žrtve trgovine ljudima	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8.1	Predah	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9.1	Savetovalište	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10	Porodični saradnik	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11.1	Klubovi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11.2	Klubovi	☐	☐	☐	☐	☐	☐

II DEO

MATERIJALNA PODRŠKA U 2018. GODINI, ODNOSNO NOVČANA DAVANJA I POMOĆ U NATURI KOJA SE OBEZBEĐUJE IZ BUDŽETA JEDNICA LOKALNE SAMOUPRAVE

UPITNIK

MAPIRANJE USLUGA SOCIJALNE ZAŠTITE

Ime opštine/grada:

Ime i prezime	Funkcija	Naziv organizacije/institucije/službe	Br. mobilnog telefona	Br. fiksnog tel.	email

TABELA 10. NOVČANA DAVANJA IZ BUDŽETA JLS / NOVČANA PODRŠKA U 2018. GODINI					
r.b.	Tabela 10. Novčana davanja iz budžeta JLS / Novčana podrška u 2018. godini	Broj domaćinstava (prosečno mesečno 2018.) /broj uključuje sva i jednočlana i višečlana domaćinstva/	Broj lica/pojedinaca koji žive u ovim domaćinstvima (prosečno mesečno 2018.)	Broj lica/pojedinaca ukoliko se podaci vode za lica, a ne vode se za domaćinstva (prosečno mesečno 2018)	Ukupni godišnji rashodi (2018.)
I NOVČANA PODRŠKA KORISNICIMA KOJI SU I KORISNICI NSP SA REPUBLIČKOG NIVOA (2018)					
A 1	Novčana podrška/pomoć korisnicima koji su i korisnici NSP (uneti tačan naziv novčanog davanja)				
A 1.1					
A 1.2					
A 1.3					
A 1.4					
A1..5					
A 1.6					
A 1.7					
A 1.8					
A 2	Novčana podrška po osnovu radnog angažovanja korisnika NSP (uneti tačan naziv davanja)				
A 2.1					
A 2.2					
A 2.3					
A 2.4					
A 2.5					
II NOVČANA PODRŠKA DRUGIM SIROMAŠNIM LICIMA (NOVČANA PODRŠKA UZ PROVERU DOHOTKA I IMOVINE) (2018)					
B 1	Novčana podrška/pomoć drugim siromašnim licima uz proveru dohotka i imovine (uneti tačan naziv novčanog davanja)				
B 1.1					
B 1.2					
B 1.3					
B 1.4					
B 1.5					
B 1.6					
B 1.7					
B 1.8					
B 2	Novčana podrška po osnovu radnog angažovanja drugih siromašnih lica (uneti tačan naziv davanja)				
B 2.1					
B 2.2					
B 2.3					
B 2.4					
B 2.5					
III NOVČANA DAVANJA UGROŽENIM GRUPAMA BEZ PROVERE DOHOTKA I IMOVINE (NOVČANA DAVANJA KATEGORIJSKOG TIPa) (2018)					
C	Ukupna novčana davanja kategorijskog tipa odn. ugroženim grupama (uneti tačan naziv davanja)				
C.1.					
C.2.					
C.3.					
C.4.					
C.5.					
IV NOVČANA DAVANJA POVODOM ROĐENJA DETETA (BEZ PROVERE DOHOTKA I IMOVINE) (2018)					
D	Ukupna novčana davanja povodom rođenja deteta (uneti tačan naziv davanja)				
D.1.					
D.2.					
D.3.					
D.4.					
D.5.					

TABELA 10.A - RADNO ANGAŽOVANJE		
RADNO ANGAŽOVANJE KORISNIKA NOVČANE PODRŠKE: u sledećem meniju obeležiti tip radnog angažovanja korisnika novčane podrške, koji se pretežno koristio u 2018. godini. Obratite pažnju da su date i česte kombinacije koje se susreću u praksi. Obeležiti samo jedan tip najčešćeg radnog angažovanja.		Kliknuti na odgovarajući kvadratić
a	Rad u javnim komunalnim preduzećima	☐
b	Rad u javnim zdravstvenim isntitucijama	☐
c	Angažovanje u pružanju pomoći staračkim domaćinstvima (u okviru PUK)	☐
d	Angažovanje za uslugu personalna asistencija, lični pratilac deteta	☐
e	Rad u javnim komunalnim preduzećima i javnim zdravstvenim institucijama	☐
f	Angažovanje u pružanju pomoći staračkim domaćinstvima (u okviru PUK) i u javnim komunalnim preduzećima	☐
g	Angažovanje za uslugu personalna asistencija, lični pratilac deteta i u javnim komunalnim preduzećima	☐
h	Rad na privremenim poslovima u preškolskoj ustanovi (PU)	☐
i	Rad na privremenim administrativnim poslovima u opštinskoj/gradskoj upravi	☐
j	Drugo (navesti)	☐
k	Drugo (navesti)	☐

TABELA 11.- POMOĆ U NATURI (2018)

r.b.	Pomoć u naturi u 2018. godini	Broj domaćinstava/porodica (broj uključuje i jednočlana domaćinstva)		Broj lica/pojedinaca u ovim domaćinstvima		Broj lica/pojedinaca ukoliko se podaci vode za lica, a ne vode se za domaćinstva (prosečno mesečno 2018)		Ukupni godišnji rashodi *	
		Ukupan broj korisnika (domaćinstava/porodica) pomoći u naturi	Broj korisnika (domaćinstava/porodica) pomoći u naturi koji ne primaju nijednu vrstu novčane podrške	Ukupan broj korisnika (lica) pomoći u naturi prosečno mesečno u 2018.	Broj korisnika (lica) pomoći u naturi koji ne primaju nijednu vrstu novčane podrške	Ukupan broj korisnika (lica) pomoći u naturi prosečno mesečno u 2018.	Broj korisnika (lica) pomoći u naturi koji ne primaju nijednu vrstu novčane podrške	Ukupni rashodi za pomoć u naturi	Ukupni rashodi za pomoć u naturi za korisnike koji ne primaju nijednu vrstu novčane podrške
I POMOĆ U NATURI KORISNICIMA NSP SA REPUBLIČKOG NIVOVA (2018)									
1	Pomoć u naturi za korisnike NSP (uneti tačan naziv pomoći)								
1.1.									
1.2.									
1.3.									
1.4.									
II POMOĆ U NATURI DRUGIM SIROMAŠNIM LICIMA (POMOĆ UZ PROVERU DOHOTKA I IMOVINE) (2018)									
2	Pomoć u naturi za ostale korisnike (uneti tačan naziv pomoći)								
2.1.									
2.2.									
2.3.									
2.4.									
III POMOĆ U NATURI UGROŽENIM GRUPAMA BEZ PROVERE DOHOTKA I IMOVINE (POMOĆ U NATURI KATEGORIJSKOG TIPa) (2018)									
3	Pomoć u naturi kategorijskog tipa (uneti tačan naziv pomoći)								
3.1.									
3.2.									
3.3.									
3.4.									
IV POMOĆ U NATURI POVODOM ROĐENJA DETETA (BEZ PROVERE DOHOTKA I IMOVINE) (2018)									
4	Pomoć u naturi povodom rođenja deteta (podrška roditeljstvu) (uneti tačan naziv pomoći)								
4.1.									
4.2.									
4.3.									
4.4.									

* Ukupne godišnje rashode za pomoć u naturi koja se daje direktno u vidu dobara (uključujući i subvencije) izraziti u dinarskoj protivvrednosti

TABELA 11.A - NARODNA KUHINJA

	Ukoliko podatke vezane za narodnu kuhinju / besplatne obroke iskazujete samo preko broja dodeljenih obroka a ne preko broja korisnika narodne kuhinje, molimo da popunite podatke o broju obroka i rashode u 2018., a podatke o broju korisnika ostaviti prazne	Broj besplatnih obroka prosečno mesečno u 2018.	Ukupan broj lica koja dobijaju besplatan obrok prosečno mesečno	Ukupan broj porodica/ domaćinstava iz kojih su lica koja dobijaju besplatan obrok prosečno mesečno	Broj lica koja koriste Narodnu kuhinju a ne dobijaju ni jednu vrstu novčane podrške	Broj porodica/domaćinstava koja koriste Narodnu kuhinju a ne dobijaju ni jednu vrstu novčane podrške	Ukupni godišnji rashodi (2018)
a	Narodna kuhinja / besplatni obroci						

ANEKS 2

UKUPNI RASHODI ZA USLUGE SZ U NADLEŽNOSTI JLS - 2018

UKUPNI RASHODI ZA USLUGE SOCIJALNE ZAŠTITE U NADLEŽNOSTI JLS 2018; UDEO RASHODA ZA USLUGE IZ BUDŽETA JLS U UKUPNOM JLS BUDŽETU; RASHODI PER CAPITA								
	JLS	Grupa razvijenosti	Broj stanovnika (2017)	Ukupni rashodi budžeta prema završnom računu JLS (2018)	Ukupni rashodi za usluge	Rashodi za usluge iz budžeta JLS UNT	Udeo rashoda za usluge iz budžeta JLS UNT u ukupnom budžetu JLS	Ukupni rashodi za usluge per capita (RSD)
		A	B	C	D	E	F=E/C*100	G=D/B
1	Ada	II	16.093	599.742.000	7.510.068,00	4.202.498,81	0,70	466,67
2	Aleksandrovac	II	24.564	639.041.000	4.000.000,00	4.000.000,00	0,63	162,84
3	Aleksinac	IV	48.087	1.131.231.000	21.551.971,00	9.818.833,00	0,87	448,19
4	Alibunar	III	18.771	622.249.000	434.000,00	434.000,00	0,07	23,12
5	Apatin	II	27.107	1.147.490.000	18.442.639,00	8.159.660,00	0,71	680,36
6	Arandelovac	II	44.197	1.352.760.000	13.138.135,00	6.263.135,00	0,46	297,26
7	Arilje	II	18.109	503.252.000	5.876.004,83	2.254.540,70	0,45	324,48
8	Babušnica	IV D	10.659	362.557.000	17.628.015,92	12.074.788,00	3,33	1653,82
9	Bač	III	13.439	736.133.000	11.692.364,00	68.600,00	0,01	870,03
10	Bačka Palanka	I	52.792	1.692.915.000	12.519.751,00	10.612.563,00	0,63	237,15
11	Bačka Topola	II	31.210	1.223.529.000	5.724.600,00	220.600,00	0,02	183,42
12	Bački Petrovac	II	12.864	575.678.000	7.931.000,00	5.698.000,00	0,99	616,53
13	Bajina Bašta	III	24.539	813.798.000	8.059.949,60	1.150.000,00	0,14	328,45
14	Batočina	III	11.085	407.936.000	2.396.000,00	342.566,99	0,08	216,15
15	Bečej	II	35.567	1.444.012.000	12.835.169,00	4.758.559,00	0,33	360,87
16	Bela Crkva	III	16.297	590.935.000	841.875,00	398.544,00	0,07	51,66
17	Bela Palanka	IV D	11.065	743.549.000	23.466.916,00	19.642.866,00	2,64	2120,82
18	Beočin	I	15.155	525.168.000	30.000,00	30.000,00	0,01	1,98
19	Beograd	I	1.687.132	96.325.849.000	1.262.996.368,00	1.166.642.849,00	1,21	748,61
20	Blace	IV	10.651	379.130.000	7.980.980,00	3.966.298,69	1,05	749,32
21	Bogatić	III	26.941	726.217.000	8.938.582,00	3.200.000,00	0,44	331,78
22	Bojnik	IV D	10.310	445.348.000	16.984.494,31	13.496.856,64	3,03	1647,38
23	Boljevac	III	11.560	488.165.000	2.322.970,00	486.970,00	0,10	200,95
24	Bor	I	45.834	2.071.973.000	17.056.443,50	16.167.882,00	0,78	372,14
25	Bosilegrad	IV D	7.304	440.820.000	0,00	-	-	0,00
26	Brus	IV	15.025	565.296.000	4.296.000,00	437.500,00	0,08	285,92
27	Bujanovac	IV D	37.769	1.031.429.000	12.275.485,45	6.051.208,45	0,59	325,01
28	Čačak	I	111.075	3.565.374.000	91.580.443,90	87.040.903,90	2,44	824,49
29	Čajetina	II	14.509	1.785.142.000	20.550.314,99	17.564.683,50	0,98	1416,38
30	Ćićevac	III	8.711	283.463.000	16.947.275,34	184.000,00	0,06	1945,50
31	Čoka	III	10.407	411.626.000	18.604.359,00	15.452.230,00	3,75	1787,68

32	Crna Trava	IV	1.278	149.820.000	5.556.000,00	3.788.536,12	2,53	4347,42
33	Ćuprija	III	28.572	755.918.000	4.131.424,00	0,00	0,00	144,60
34	Despotovac	III	21.013	728.156.000	5.476.000,00	5.476.000,00	0,75	260,60
35	Dimitrovgrad	IV	9.367	598.719.000	15.728.999,00	12.057.645,00	2,01	1679,19
36	Doljevac	IV	18.030	689.802.000	3.947.057,13	0,00	0,00	218,92
37	Gornji Milanovac	II	41.872	1.455.545.000	25.327.200,00	19.188.587,00	1,32	604,87
38	Gadžin Han	IV	7.098	259.344.000	0,00	-	-	0,00
39	Golubac	IV D	7.541	364.068.000	7.607.590,00	4.932.649,00	1,35	1008,83
40	Indija	II	46.119	1.996.830.000	22.647.972,00	4.377.374,60	0,22	491,08
41	Irig	III	10.218	514.782.000	1.316.000,00	1.316.000,00	0,26	128,79
42	Ivanjica	III	30.161	890.213.000	23.154.849,36	16.180.566,45	1,82	767,71
43	Jagodina	II	69.842	2.439.532.000	34.420.096,00	20.159.418,00	0,83	492,83
44	Kanjiža	I	23.992	837.503.000	14.084.700,00	13.544.700,00	1,62	587,06
45	Kikinda	II	55.318	2.558.907.000	16.802.299,71	9.590.414,00	0,37	303,74
46	Kladovo	III	18.926	704.658.000	1.161.000,00	1.161.000,00	0,16	61,34
47	Knić	III	13.080	458.165.000	3.527.834,00	341.834,00	0,07	269,71
48	Knjaževac	IV	28.402	925.880.000	8.381.048,00	490.000,00	0,05	295,09
49	Koceljeva	III	12.025	262.322.000	3.800.000,00	965.828,50	0,37	316,01
50	Kosjerić	II	10.996	362.611.000	4.713.196,00	2.508.339,00	0,69	428,63
51	Kovačica	III	24.054	785.916.000	14.715.764,00	8.714.906,28	1,11	611,78
52	Kovin	III	31.761	1.000.527.000	15.877.158,00	6.809.100,00	0,68	499,89
53	Kragujevac	I	177.977	6.891.557.000	51.718.176,00	44.520.782,00	0,65	290,59
54	Kraljevo	III	119.585	3.390.896.000	19.206.150,00	56.267,00	0,00	160,61
55	Krupanj	IV	15.825	452.516.000	10.476.963,00	5.781.387,00	1,28	662,05
56	Kruševac	II	122.437	2.839.380.000	63.447.959,00	42.963.742,00	1,51	518,21
57	Kučevo	IV	13.551	561.748.000	4.272.000,00	0,00	0,00	315,25
58	Kula	II	40.055	1.673.703.000	30.531.306,00	23.766.000,00	1,42	762,23
59	Kuršumlja	IV D	17.787	647.423.000	11.937.708,82	7.000.000,00	1,08	671,15
60	Lajkovac	I	14.851	995.416.000	2.438.705,00	2.438.705,00	0,24	164,21
61	Lapovo	II	7.307	255.635.000	1.107.300,00	0,00	0,00	151,54
62	Lebane	IV D	20.043	642.387.000	4.011.000,00	0,00	0,00	200,12
63	Leskovac	III	136.888	3.938.675.000	45.198.006,00	23.382.558,00	0,59	330,18
64	Ljig	IV	11.549	364.436.000	2.032.255,00	61.355,00	0,02	175,97
65	Ljubovija	III	13.045	536.987.000	2.771.073,88	0,00	0,00	212,42
66	Loznica	III	75.846	2.001.088.000	13.554.635,00	0,00	0,00	178,71
67	Lučani	III	18.918	653.271.000	5.147.730,00	732.000,00	0,11	272,11
68	Majdanpek	II	16.752	943.261.000	11.262.568,00	4.794.653,00	0,51	672,31
69	Mali Idoš	III	11.386	401.538.000	5.129.546,00	1.502.967,00	0,37	450,51
70	Mali Zvornik	IV D	11.559	558.208.000	1.750.000,00	0,00	0,00	151,40
71	Malo Crniće	IV	10.150	285.649.000	1.899.000,00	0,00	0,00	187,09
72	Medveđa	IV D	6.706	500.004.000	5.186.429,00	1.981.956,00	0,40	773,40
73	Merošina	IV D	13.130	432.547.000	2.769.000,00	0,00	0,00	210,89
74	Mionica	IV	13.276	638.735.000	3.354.458,98	0,00	0,00	252,67
75	Negotin	III	33.304	1.135.786.000	1.447.365,00	1.447.365,00	0,13	43,46

76	Niš	I	256.825	8.078.465.000	99.293.386,06	98.525.636,06	1,22	386,62
77	Nova Crnja	III	9.421	565.247.000	2.841.000,00	0,00	0,00	301,56
78	Nova Varoš	IV	14.883	660.532.000	3.062.244,42	0,00	0,00	205,75
79	Novi Bečej	III	22.762	798.505.000	8.360.000,00	2.560.000,00	0,32	367,28
80	Novi Kneževac	II	10.461	477.326.000	5.219.943,00	5.219.943,00	1,09	498,99
81	Novi Pazar	III	105.490	2.791.722.000	52.237.598,80	25.297.964,00	0,91	495,19
82	Novi Sad	I	356.126	23.003.923.000	401.981.289,68	380.771.166,69	1,66	1128,76
83	Odžaci	III	27.785	966.672.000	0,00	-	-	0,00
84	Opovo	IV	9.826	601.412.000	2.723.000,00	78.000,00	0,01	277,12
85	Osečina	III	11.317	366.947.000	1.551.884,00	304.015,00	0,08	137,13
86	Pančevo	I	120.361	5.049.938.000	65.123.062,00	65.123.062,00	1,29	541,06
87	Paraćin	III	51.356	1.415.670.000	21.326.138,00	6.726.240,00	0,48	415,26
88	Pećinci	I	19.283	1.319.950.000	7.233.569,00	7.233.569,00	0,55	375,13
89	Petrovac na Mlavi	IV	28.602	864.209.000	6.321.612,00	1.223.093,00	0,14	221,02
90	Pirot	II	54.873	1.752.741.000	15.576.521,00	6.017.000,00	0,34	283,86
91	Plandište	III	10.429	535.943.000	4.558.085,38	1.083.367,91	0,20	437,06
92	Požarevac	I	72.768	3.956.752.000	36.150.962,00	35.887.962,00	0,91	496,80
93	Požega	II	27.872	946.897.000	0,00	-	-	0,00
94	Preševo	IV D	29.886	870.202.000	6.770.809,00	6.770.809,00	0,78	226,55
95	Priboj	IV	24.745	932.768.000	17.145.961,00	8.714.979,00	0,93	692,91
96	Prijepolje	IV D	35.149	911.365.000	8.874.610,00	0,00	0,00	252,49
97	Prokuplje	III	41.652	1.404.830.000	16.199.985,68	5.200.000,00	0,37	388,94
98	Rača	II	10.591	457.402.000	2.934.000,00	880.200,00	0,19	277,03
99	Raška	IV	22.981	1.117.442.000	29.000.000,00	22.500.000,00	2,01	1261,91
100	Ražanj	IV	8.176	323.804.000	6.513.811,00	648.170,19	0,20	796,70
101	Rekovac	IV	9.552	321.393.000	4.200.000,00	740.000,00	0,23	439,70
102	Ruma	II	51.935	1.984.618.000	32.684.232,52	23.060.534,52	1,16	629,33
103	Šabac	II	111.709	2.990.760.000	42.597.515,00	24.561.913,00	0,82	381,33
104	Sečanj	III	12.021	568.653.000	4.241.980,64	1.146.490,74	0,20	352,88
105	Senta	I	22.100	787.888.000	4.967.881,00	4.967.881,00	0,63	224,79
106	Šid	III	31.901	1.106.216.000	7.986.384,57	929.352,97	0,08	250,35
107	Sjenica	IV	25.907	888.551.000	8.250.000,00	0,00	0,00	318,45
108	Smederevska Palanka	III	46.543	1.319.763.000	8.206.385,20	6.871.520,00	0,52	176,32
109	Smederevo	II	104.125	3.258.494.000	28.315.356,02	9.123.111,00	0,28	271,94
110	Sokobanja	III	14.467	634.539.000	3.826.000,00	1.351.000,00	0,21	264,46
111	Sombor	II	80.400	3.004.945.000	61.111.057,67	44.653.704,23	1,49	760,09
112	Srbobran	III	15.584	644.971.000	9.623.614,64	5.047.376,16	0,78	617,53
113	Sremska Mitrovica	II	76.499	3.025.316.000	41.441.157,00	26.969.501,00	0,89	541,72
114	Sremski Karlovci	II	8.431	378.194.000	3.326.264,99	1.587.198,51	0,42	394,53
115	Stara Pazova	I	65.033	2.302.366.000	19.199.062,00	18.835.062,00	0,82	295,22
116	Subotica	I	137.753	5.672.083.000	66.434.630,85	57.765.335,85	1,02	482,27
117	Surdulica	IV D	18.930	931.557.000	4.553.457,00	1.553.457,00	0,17	240,54
118	Svilajnac	III	21.690	1.106.757.000	5.091.169,00	309.999,00	0,03	234,72
119	Svrljig	IV D	12.811	448.139.000	0,00	-	-	0,00

120	Temerin	II	27.757	861.990.000	11.929.308,98	5.932.154,70	0,69	429,78
121	Titel	III	15.089	495.559.000	2.625.000,00	0,00	0,00	173,97
122	Topola	II	20.720	511.332.000	5.935.000,00	1.386.000,00	0,27	286,44
123	Trgovište	IV D	4.620	484.003.000	0,00	-	-	0,00
124	Trstenik	III	39.510	1.189.600.000	10.855.719,00	4.999.200,00	0,42	274,76
125	Tutin	IV D	31.576	968.807.000	12.407.421,22	2.325.769,49	0,24	392,94
126	Ub	III	27.603	963.753.000	0,00	-	-	0,00
127	Užice	I	74.371	2.762.437.000	19.687.390,00	19.500.000,00	0,71	264,72
128	Valjevo	I	86.677	2.827.652.000	27.740.432,00	25.971.000,00	0,92	320,04
129	Varvarin	IV	16.561	464.342.000	9.077.816,00	7.382.936,00	1,59	548,14
130	Velika Plana	III	38.423	988.458.000	10.456.261,93	3.457.000,00	0,35	272,14
131	Veliko Gradište	III	16.235	697.249.000	3.406.166,65	385.698,81	0,06	209,80
132	Vladičin Han	IVD	19.201	644.366.000	6.425.000,00	1.620.000,00	0,25	334,62
133	Vladimirci	III	16.057	446.577.000	4.200.000,00	200.000,00	0,04	261,57
134	Vlasotince	IV	28.029	990.992.000	22.582.000,00	16.512.000,00	1,67	805,67
135	Vranje	II	80.961	2.821.504.000	59.707.843,00	43.839.013,00	1,55	737,49
136	Vrbas	I	39.821	1.827.085.000	3.308.709,00	3.054.789,00	0,17	83,09
137	Vrnjačka Banja	II	26.322	1.141.345.000	6.614.183,92	1.817.864,30	0,16	251,28
138	Vršac	I	49.704	1.879.917.000	9.462.268,26	9.462.268,26	0,50	190,37
139	Žabalj	III	25.324	727.443.000	3.051.452,00	450.000,00	0,06	120,50
140	Žabari	IV	9.832	298.450.000	5.335.012,83	2.502.134,98	0,84	542,62
141	Žagubica	IV	11.528	521.319.000	3.566.433,00	0,00	0,00	309,37
142	Zaječar	II	55.205	1.815.875.000	13.697.491,00	0,00	0,00	248,12
143	Žitište	III	15.369	917.969.000	5.169.500,00	1.408.020,30	0,15	336,36
144	Žitorađa	IV D	15.197	445.778.000	0,00	-	-	0,00
145	Zrenjanin	II	117.735	4.039.863.000	25.567.896,99	12.726.618,00	0,32	217,16

A	izvor	Uredba o utvrđivanju jedinstvene liste razvijenosti regiona i jedinica lokalne samouprave za 2014. godinu	https://ras.gov.rs/uploads/2019/01/uredba-o-utvrdivanju-jedinstvene-liste-razvijenosti-regiona-i-jedinica-l-2.pdf
B	izvor	DevInfo baza podataka, procena sredinom 2017. godine	http://devinfo.stat.gov.rs/Opstine/libraries.aspx/Home.aspx
C	izvor	Republički sekretarijat za javne politike, 2018.	https://rsjp.gov.rs/cir/analiticki-servis/

ANEKS 3

REALNI RAST IZDVAJANJA IZ BUDŽETA ZA USLUGE SZ U NADLEŽNOSTI JLS

RAST IZDVAJANJA IZ LOKALNIH BUDŽETA ZA USLUGE SOCIJALNE ZAŠTITE U NADLEŽNOSTI JLS, 2015. I 2018. (U RSD)							
	JLS	Grupa (razvijenost)	Rashodi 2015	Rashodi 2015 izraženi u RSD 2018	Rashodi 2018. UNT	Realni rast	Stopa realnog rasta (%)
		A	B	C	D	E=D-C	F=E/C*100
1	Ada	II	2.452.932,00	2.607.974,96	4.202.498,81	1.594.523,85	61,14
2	Aleksandrovac	II	4.629.000,00	4.921.586,13	4.000.000,00	-921.586,13	-18,73
3	Aleksinac	IV	6.057.200,00	6.440.058,65	9.818.833,00	3.378.774,35	52,46
4	Alibunar	III	1.330.000,00	1.414.065,58	434.000,00	-980.065,58	-69,31
5	Apatin	II	16.392.400,00	17.428.517,71	8.159.660,00	-9.268.857,71	-53,18
6	Arandelovac	II	5.920.679,00	6.294.908,54	6.263.135,00	-31.773,54	-0,50
7	Arilje	II	864.935,00	919.605,12	2.254.540,70	1.334.935,58	145,16
8	Babušnica	IV D	16.700.000,00	17.755.560,24	12.074.788,00	-5.680.772,24	-31,99
9	Bač	III	185.560,00	197.288,73	68.600,00	-128.688,73	-65,23
10	Bačka Palanka	I	9.944.306,00	10.572.857,74	10.612.563,00	39.705,26	0,38
11	Bačka Topola	II	2.623.000,00	2.788.792,49	220.600,00	-2.568.192,49	-92,09
12	Bački Petrovac	II	5.239.000,00	5.570.142,52	5.698.000,00	127.857,48	2,30
13	Bajina Bašta	III	130.000,00	138.216,94	1.150.000,00	1.011.783,06	732,03
14	Batočina	III	0,00	0,00	342.566,99	342.566,99	-
15	Bečej	II	8.210.000,00	8.728.931,11	4.758.559,00	-3.970.372,11	-45,49
16	Bela Crkva	III	0,00	0,00	398.544,00	398.544,00	-
17	Bela Palanka	IV D	13.388.479,00	14.234.727,27	19.642.866,00	5.408.138,73	37,99
18	Beočin	I	300.000,00	318.962,16	30.000,00	-288.962,16	-90,59
19	Beograd	I	995.325.676,32	1.058.237.425,41	1.166.642.849,00	108.405.423,59	10,24
20	Blace	IV	8.160.000,00	8.675.770,75	3.966.298,69	-4.709.472,06	-54,28
21	Bogatić	III	1.309.356,00	1.392.116,73	3.200.000,00	1.807.883,27	129,87
22	Bojnik	IV D	7.070.466,00	7.517.370,36	13.496.856,64	5.979.486,28	79,54
23	Boljevac	III	1.140.000,00	1.212.056,21	486.970,00	-725.086,21	-59,82
24	Bor	I	11.916.431,00	12.669.635,24	16.167.882,00	3.498.246,76	27,61
25	Bosilegrad	IV D	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
26	Brus	IV	660.000,00	701.716,75	437.500,00	-264.216,75	-37,65
27	Bujanovac	IV D	0,00	0,00	6.051.208,45	6.051.208,45	-
28	Čačak	I	35.073.800,00	37.290.716,69	87.040.903,90	49.750.187,21	133,41
29	Čajetina	II	10.595.750,00	11.265.477,69	17.564.683,50	6.299.205,81	55,92
30	Ćićevac	III	1.500.000,00	1.594.810,80	184.000,00	-1.410.810,80	-88,46
31	Čoka	III	15.485.000,00	16.463.763,49	15.452.230,00	-1.011.533,49	-6,14
32	Crna Trava	IV	4.500.000,00	4.784.432,40	3.788.536,12	-995.896,28	-20,82

33	Čuprija	III	300.000,00	318.962,16	0,00	-318.962,16	-100,00
34	Despotovac	III	1.002.000,00	1.065.333,61	5.476.000,00	4.410.666,39	414,02
35	Dimitrovgrad	IV	9.456.800,00	10.054.537,85	12.057.645,00	2.003.107,15	19,92
36	Doljevac	IV	1.000.000,00	1.063.207,20	0,00	-1.063.207,20	-100,00
37	Gadžin Han	IV	467.409,00	496.952,61	-	-496.952,61	-100,00
38	Golubac	IV D	3.881.810,00	4.127.168,34	4.932.649,00	805.480,66	19,52
39	Gornji Milanovac	II	3.842.000,00	4.084.842,06	19.188.587,00	15.103.744,94	369,75
40	Indija	II	5.335.364,00	5.672.597,42	4.377.374,60	-1.295.222,82	-22,83
41	Irig	III	1.582.975,00	1.683.030,42	1.316.000,00	-367.030,42	-21,81
42	Ivanjica	III	19.327.209,00	20.548.827,76	16.180.566,45	-4.368.261,31	-21,26
43	Jagodina	II	11.456.286,44	12.180.406,23	20.159.418,00	7.979.011,77	65,51
44	Kanjiža	I	11.657.000,00	12.393.806,33	13.544.700,00	1.150.893,67	9,29
45	Kikinda	II	13.024.600,00	13.847.848,50	9.590.414,00	-4.257.434,50	-30,74
46	Kladovo	III	200.000,00	212.641,44	1.161.000,00	948.358,56	445,99
47	Knić	III	2.000.000,00	2.126.414,40	341.834,00	-1.784.580,40	-83,92
48	Knjaževac	IV	5.317.525,20	5.653.631,08	490.000,00	-5.163.631,08	-91,33
49	Koceljeva	III	0,00	0,00	965.828,50	965.828,50	-
50	Kosjerić	II	158.558,38	168.580,41	2.508.339,00	2.339.758,59	1.387,92
51	Kovačica	III	6.739.000,00	7.164.953,32	8.714.906,28	1.549.952,96	21,63
52	Kovin	III	3.073.188,00	3.267.435,61	6.809.100,00	3.541.664,39	108,39
53	Kragujevac	I	51.019.984,00	54.244.814,33	44.520.782,00	-9.724.032,33	-17,93
54	Kraljevo	III	6.045.992,00	6.428.142,23	56.267,00	-6.371.875,23	-99,12
55	Krupanj	IV	6.537.770,00	6.951.004,14	5.781.387,00	-1.169.617,14	-16,83
56	Kruševac	II	18.181.926,00	19.331.154,63	42.963.742,00	23.632.587,37	122,25
57	Kučevo	IV	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
58	Kula	II	15.703.027,00	16.695.571,37	23.766.000,00	7.070.428,63	42,35
59	Kuršumlija	IV D	134.000,00	142.469,76	7.000.000,00	6.857.530,24	4.813,32
60	Lajkovac	I	0,00	0,00	2.438.705,00	2.438.705,00	-
61	Lapovo	II	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
62	Lebane	IV D	3.748.033,00	3.984.935,67	0,00	-3.984.935,67	-100,00
63	Leskovac	III	10.094.668,00	10.732.723,70	23.382.558,00	12.649.834,30	117,86
64	Ljig	IV	0,00	0,00	61.355,00	61.355,00	-
65	Ljubovija	III	2.126.000,00	2.260.378,51	0,00	-2.260.378,51	-100,00
66	Loznica	III	4.738.600,00	5.038.113,64	0,00	-5.038.113,64	-100,00
67	Lučani	III	200.000,00	212.641,44	732.000,00	519.358,56	244,24
68	Majdanpek	II	3.709.078,93	3.943.519,42	4.794.653,00	851.133,58	21,58
69	Mali Iđoš	III	1.500.000,00	1.594.810,80	1.502.967,00	-91.843,80	-5,76
70	Mali Zvornik	IV D	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
71	Malo Crniće	IV	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
72	Medveđa	IV D	3.450.000,00	3.668.064,84	1.981.956,00	-1.686.108,84	-45,97
73	Merošina	IV D	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
74	Mionica	IV	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
75	Negotin	III	3.681.397,00	3.914.087,80	1.447.365,00	-2.466.722,80	-63,02
76	Niš	I	85.613.607,00	91.025.003,38	98.525.636,06	7.500.632,68	8,24

77	Nova Crnja	III	123.150,00	130.933,97	0,00	-130.933,97	-100,00
78	Nova Varoš	IV	1.180.280,00	1.254.882,19	0,00	-1.254.882,19	-100,00
79	Novi Bečej	III	7.520.000,00	7.995.318,14	2.560.000,00	-5.435.318,14	-67,98
80	Novi Kneževac	II	2.230.000,00	2.370.952,06	5.219.943,00	2.848.990,94	120,16
81	Novi Pazar	III	17.683.676,52	18.801.412,20	25.297.964,00	6.496.551,80	34,55
82	Novi Sad	I	217.574.577,00	231.326.856,80	380.771.166,69	149.444.309,89	64,60
83	Odžaci	III	3.320.000,00	3.529.847,90	-	-3.529.847,90	-100,00
84	Opovo	IV	1.212.000,00	1.288.607,13	78.000,00	-1.210.607,13	-93,95
85	Osečina	III	840.000,00	893.094,05	304.015,00	-589.079,05	-65,96
86	Pančevo	I	67.460.201,00	71.724.171,42	65.123.062,00	-6.601.109,42	-9,20
87	Paraćin	III	7.204.000,00	7.659.344,67	6.726.240,00	-933.104,67	-12,18
88	Pećinci	I	6.000.000,00	6.379.243,20	7.233.569,00	854.325,80	13,39
89	Petrovac na Mlavi	IV	360.000,00	382.754,59	1.223.093,00	840.338,41	219,55
90	Pirot	II	2.840.000,00	3.019.508,45	6.017.000,00	2.997.491,55	99,27
91	Plandište	III	0,00	0,00	1.083.367,91	1.083.367,91	-
92	Požarevac	I	21.806.791,00	23.185.137,20	35.887.962,00	12.702.824,80	54,79
93	Požega	II	610.000,00	648.556,39	-	-648.556,39	-100,00
94	Preševo	IV D	4.190.000,00	4.454.838,17	6.770.809,00	2.315.970,83	51,99
95	Priboj	IV	11.620.000,00	12.354.467,66	8.714.979,00	-3.639.488,66	-29,46
96	Prijepolje	IV D	6.000.000,00	6.379.243,20	0,00	-6.379.243,20	-100,00
97	Prokuplje	III	5.000.000,00	5.316.036,00	5.200.000,00	-116.036,00	-2,18
98	Rača	II	1.500.000,00	1.594.810,80	880.200,00	-714.610,80	-44,81
99	Raška	IV	4.365.449,00	4.641.376,81	22.500.000,00	17.858.623,19	384,77
100	Ražanj	IV	0,00	0,00	648.170,19	648.170,19	-
101	Rekovac	IV	1.700.000,00	1.807.452,24	740.000,00	-1.067.452,24	-59,06
102	Ruma	II	12.389.076,93	13.172.155,79	23.060.534,52	9.888.378,73	75,07
103	Šabac	II	48.980.000,00	52.075.888,66	24.561.913,00	-27.513.975,66	-52,83
104	Sečanj	III	5.017.319,27	5.334.449,97	1.146.490,74	-4.187.959,23	-78,51
105	Senta	I	4.024.066,00	4.278.415,94	4.967.881,00	689.465,06	16,11
106	Šid	III	0,00	0,00	929.352,97	929.352,97	-
107	Sjenica	IV	2.999.650,00	3.189.249,48	0,00	-3.189.249,48	-100,00
108	Smederevo	II	4.790.000,00	5.092.762,49	9.123.111,00	4.030.348,51	79,14
109	Smederevska Palanka	III	8.306.000,00	8.830.999,00	6.871.520,00	-1.959.479,00	-22,19
110	Sokobanja	III	1.400.000,00	1.488.490,08	1.351.000,00	-137.490,08	-9,24
111	Sombor	II	35.003.000,00	37.215.441,62	44.653.704,23	7.438.262,61	19,99
112	Srbobran	III	3.970.555,00	4.221.522,66	5.047.376,16	825.853,50	19,56
113	Sremska Mitrovica	II	9.658.702,00	10.269.201,51	26.969.501,00	16.700.299,49	162,63
114	Sremski Karlovci	II	1.958.108,27	2.081.874,81	1.587.198,51	-494.676,30	-23,76
115	Stara Pazova	I	8.808.555,00	9.365.319,10	18.835.062,00	9.469.742,90	101,12
116	Subotica	I	56.099.100,00	59.644.967,03	57.765.335,85	-1.879.631,18	-3,15
117	Surdulica	IV D	900.000,00	956.886,48	1.553.457,00	596.570,52	62,34
118	Svilajnac	III	0,00	0,00	309.999,00	309.999,00	-
119	Svrljig	IV D	2.009.276,00	2.136.276,71	-	-2.136.276,71	-100,00
120	Temerin	II	4.721.285,00	5.019.704,21	5.932.154,70	912.450,49	18,18

121	Titel	III	692.539,00	736.312,45	0,00	-736.312,45	-100,00
122	Topola	II	3.552.500,00	3.777.043,58	1.386.000,00	-2.391.043,58	-63,30
123	Trgovište	IV D	814.000,00	865.450,66	-	-865.450,66	-100,00
124	Trstenik	III	4.000.000,00	4.252.828,80	4.999.200,00	746.371,20	17,55
125	Tutin	IV D	4.800.000,00	5.103.394,56	2.325.769,49	-2.777.625,07	-54,43
126	Ub	III	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
127	Užice	I	14.300.000,00	15.203.862,96	19.500.000,00	4.296.137,04	28,26
128	Valjevo	I	8.739.988,00	9.292.418,17	25.971.000,00	16.678.581,83	179,49
129	Varvarin	IV	7.380.000,00	7.846.469,14	7.382.936,00	-463.533,14	-5,91
130	Velika Plana	III	1.764.499,20	1.876.028,25	3.457.000,00	1.580.971,75	84,27
131	Veliko Gradište	III	4.100.000,00	4.359.149,52	385.698,81	-3.973.450,71	-91,15
132	Vladičin Han	IVD	1.050.000,00	1.116.367,56	1.620.000,00	503.632,44	45,11
133	Vladimirci	III	0,00	0,00	200.000,00	200.000,00	-
134	Vlasotince	IV	15.798.000,00	16.796.547,35	16.512.000,00	-284.547,35	-1,69
135	Vranje	II	29.934.829,00	31.826.925,72	43.839.013,00	12.012.087,28	37,74
136	Vrbas	I	4.392.404,00	4.670.035,56	3.054.789,00	-1.615.246,56	-34,59
137	Vrnjačka Banja	II	3.200.000,00	3.402.263,04	1.817.864,30	-1.584.398,74	-46,57
138	Vršac	I	7.577.154,17	8.056.084,87	9.462.268,26	1.406.183,39	17,45
139	Žabalj	III	1.800.000,00	1.913.772,96	450.000,00	-1.463.772,96	-76,49
140	Žabari	IV	4.499.000,00	4.783.369,19	2.502.134,98	-2.281.234,21	-47,69
141	Žagubica	IV	2.540.000,00	2.700.546,29	0,00	-2.700.546,29	-100,00
142	Zaječar	II	13.742.000,00	14.610.593,34	0,00	-14.610.593,34	-100,00
143	Žitište	III	9.800.000,00	10.419.430,56	1.408.020,30	-9.011.410,26	-86,49
144	Žitorađa	IV D	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
145	Zrenjanin	II	14.484.598,00	15.400.128,88	12.726.618,00	-2.673.510,88	-17,36
TOTAL			2.265.746.107,63	2.408.957.575	2.788.024.852,30	379.067.277,30	15,74
A	izvor	Uredba o utvrđivanju jedinstvene liste razvijenosti regiona i jedinica lokalne samouprave za 2014.godinu		https://ras.gov.rs/uploads/2019/01/uredba-o-utvrdivanju-jedinstvene-liste-razvijenosti-regiona-i-jedinica-l-2.pdf			

ANEKS 4

POMOĆ U KUĆI

RASPROSTRANJENOST - DOSTUPNOST - JEDINIČNI TROŠAK USLUGE

RASPROSTRANJENOST, DOSTUPNOST I JEDINIČNI TROŠAK USLUGE POMOĆ U KUĆI 2018.											
	JLS	Broj stanovnika 65+	Ukupan broj korisnika - pojedinci	Ukupan broj korisnika - domaćinstva	Broj korisnika 65+	Korisnici 65+ (%)	EKB 65+	EKB 65+ (%)	Broj meseci pružanja usluge	Broj sati pružanja usluge - nedeljno"	Jedinični trošak (RSD)
1	Ada	2.933	60	55	32	1,09	12	0,4	12	3,6	721,40
2	Aleksinac	9.778	96	88	77	0,79	22	0,2	10	3,4	416,09
3	Alibunar	3.750	20	20	20	0,53	2	0,0	1	10	504,65
4	Apatin	4.871	148	148	127	2,61	61	1,3	12	4,8	417,03
5	Arandelovac	6.489	58	57	55	0,85	46	0,7	10	10	163,08
6	Babušnica	3.175	221	199	214	6,74	86	2,7	8	6	149,02
7	Bač	2.350	124	113	120	5,11	60	2,6	10	6	283,45
8	Bačka Palanka	8.945	55	42	55	0,61	28	0,3	12	5	535,02
9	Bačka Topola	5.823	60	58	56	0,96	22	0,4	12	4	186,01
10	Bački Petrovac	2.117	45	45	41	1,94	16	0,7	12	3,8	426,79
11	Bajina Bašta	4.605	33	30	20	0,43	15	0,3	9	10	295,25
12	Batočina	1.980	32	16	31	1,57	10	0,5	4	10	403,18
13	Bečej	6.025	64	63	59	0,98	25	0,4	12	4,3	264,97
14	Bela Palanka	2.779	261	261	251	9,03	138	5,0	11	6	184,26
15	Beograd	276.297	3290	3047	3088	1,12	2223	0,8	12	7,2	379,77
16	Blace	2.749	140	126	135	4,91	20	0,7	9	2	812,07
17	Bogatić	4.954	64	58	50	1,01	20	0,4	12	4	224,97
18	Bojnik	2.423	222	202	218	9,00	109	4,5	10	6	276,01
19	Boljevac	2.917	41	41	36	1,23	7	0,2	6	4	430,58
20	Bor	7.447	25	24	25	0,34	25	0,3	12	10	404,65
21	Brus	3.318	40	32	33	0,99	5	0,2	4	5	287,57
22	Bujanovac	5.124	112	96	112	2,19	21	0,4	6	3,8	655,75
23	Čačak	20.109	86	86	81	0,40	81	0,4	12	10	531,19
24	Čajetina	3.136	85	76	85	2,71	85	2,7	12	10	278,35
25	Ćićevac	1.773	50	45	45	2,54	45	2,5	12	10	618,09
26	Čoka	1.964	154	154	140	7,13	84	4,3	12	6	302,03
27	Crna Trava	463	123	94	110	23,78	40	8,6	11	4	312,91
28	Ćuprija	5.810	7	7	7	0,12	2	0,0	3	10	693,87
29	Despotovac	5.109	50	45	32	0,63	17	0,3	8	8	438,36
30	Dimitrovgrad	2.230	95	73	90	4,04	45	2,0	10	6	276,77
31	Doljevac	3.673	66	60	57	1,55	12	0,3	5	5	306,93
32	Golubac	1.822	50	48	47	2,58	43	2,4	11	10	332,27

33	Gornji Milanovac	8.014	147	147	135	1,68	54	0,7	12	4	478,85
34	Indija	7.746	237	210	227	2,93	45	0,6	12	2	357,14
35	Ivanjica	5.515	200	171	193	3,50	80	1,5	10	5	214,87
36	Jagodina	12.769	103	79	89	0,70	45	0,3	12	5	591,54
37	Kanjiža	4.509	155	113	142	3,15	28	0,6	12	2	428,35
38	Kikinda	9.105	109	109	92	1,01	46	0,5	12	5	236,50
39	Knić	3.334	45	45	45	1,35	11	0,3	2	15	544,41
40	Knjaževac	7.718	108	106	80	1,04	20	0,3	6	5	405,37
41	Koceljeva	2.380	117	100	107	4,49	32	1,3	12	3	243,59
42	Kosjerić	2.464	29	28	27	1,10	11	0,4	8	6	412,58
43	Kovačica	4.182	127	123	102	2,44	28	0,7	12	2,8	352,96
44	Kragujevac	27.747	156	156	153	0,55	77	0,3	12	5	265,15
45	Kraljevo	21.767	56	52	38	0,17	17	0,1	10	5,5	370,08
46	Krupanj	2.793	70	70	65	2,33	29	1,0	11	4,8	308,01
47	Kruševac	21.716	401	320	344	1,58	206	1,0	12	6	325,36
48	Kučevo	3.545	70	52	70	1,97	35	1,0	6	10	315,98
49	Kula	7.220	73	50	68	0,94	82	1,1	12	12	121,79
50	Kuršumlija	3.495	98	85	86	2,46	79	2,3	11	10	294,43
51	Lajkovac	2.538	45	45	37	1,46	19	0,7	12	5	208,44
52	Lapovo	1.388	32	31	30	2,16	3	0,2	3	3,5	394,63
53	Lebane	3.883	41	41	40	1,03	20	0,5	12	5	210,23
54	Leskovac	24.106	137	126	116	0,48	100	0,4	9.5	10,9	209,95
55	Ljig	2.562	43	37	35	1,37	14	0,5	12	4	264,07
56	Ljubovija	2.251	104	87	95	4,22	10	0,4	3	4	559,33
57	Loznica	12.154	32	32	26	0,21	26	0,2	12	10	166,99
58	Lučani	4.372	40	38	39	0,89	4	0,1	3	4	463,06
59	Majdanpek	2.995	77	58	72	2,40	58	1,9	12	8	446,14
60	Mali Iđoš	1.849	213	196	192	10,38	43	2,3	12	2,3	131,24
61	Mali Zvornik	1.736	43	38	43	2,48	16	0,9	9	5	236,17
62	Malo Crniće	2.399	28	24	26	1,08	26	1,1	12	10	152,16
63	Medveđa	1.527	46	46	44	2,88	26	1,7	12	6	361,37
64	Merošina	3.040	90	85	90	2,96	18	0,6	6	4	313,24
65	Mionica	2.882	35	31	25	0,87	13	0,4	12	5	416,19
66	Negotin	8.648	24	24	24	0,28	9	0,1	12	3,8	309,27
67	Niš	43.168	130	128	98	0,23	39	0,1	12	4	445,88
68	Nova Crnja	1.697	40	36	40	2,36	15	0,9	9	5	383,33
69	Nova Varoš	3.036	54	54	53	1,75	32	1,0	12	6	148,71
70	Novi Bečej	3.554	54	54	54	1,52	76	2,1	12	14	152,63
71	Novi Kneževac	1.819	96	96	47	2,58	22	1,2	11	5	208,50
72	Novi Pazar	9.324	124	124	106	1,14	64	0,7	12	6	339,92
73	Novi Sad	50.433	748	748	686	1,36	294	0,6	9	5,7	190,57
74	Opovo	1.682	46	45	43	2,56	9	0,5	5	5	336,92
75	Osečina	2.615	23	23	19	0,73	4	0,1	12	2	648,78
76	Pančevo	18.690	70	70	70	0,37	84	0,4	12	12	317,26

77	Paraćin	9.863	302	294	293	2,97	59	0,6	6	4	249,61
78	Pećinci	3.063	48	48	48	1,57	24	0,8	12	5	330,13
79	Petrovac na Mlavi	6.809	30	26	27	0,40	12	0,2	10	5,5	402,85
80	Pirot	11.028	60	59	58	0,53	29	0,3	10	6	480,13
81	Plandište	2.058	97	97	90	4,37	45	2,2	12	5	180,73
82	Požarevac	11.944	82	76	76	0,64	38	0,3	12	5	321,87
83	Priboj	4.266	58	50	53	1,24	64	1,5	12	12	254,06
84	Prijepolje	5.501	144	115	136	2,47	41	0,7	12	3	313,56
85	Prokuplje	7.798	361	301	276	3,54	74	0,9	8	4	263,29
86	Raška	4.261	106	98	90	2,11	36	0,8	12	4	539,64
87	Ražanj	2.309	92	75	80	3,46	56	2,4	12	7	226,66
88	Rekovac	2.917	34	28	33	1,13	19	0,7	7	10	495,05
89	Ruma	8.720	278	151	213	2,44	156	1,8	9	9,8	300,36
90	Šabac	17.684	352	331	307	1,74	89	0,5	7.5	4,6	288,11
91	Sečanj	2.292	87	80	78	3,40	35	1,5	9	6	226,60
92	Senta	4.215	89	85	80	1,90	24	0,6	12	3	149,16
93	Šid	5.374	156	140	148	2,75	53	1,0	7	6,1	281,14
94	Sjenica	3.448	85	55	81	2,35	47	1,4	10	7	271,39
95	Smederevo	15.486	53	53	34	0,22	52	0,3	10.5	17,5	168,51
96	Sokobanja	3.693	30	24	27	0,73	12	0,3	11	5	528,48
97	Sombor	14.970	648	569	588	3,93	172	1,1	7.5	4,7	314,74
98	Srbobran	2.498	59	49	41	1,64	23	0,9	12	5,5	237,56
99	Sremska Mitrovica	12.831	127	86	108	0,84	65	0,5	12	6	275,79
100	Sremski Karlovci	1.412	15	12	15	1,06	10	0,7	8	10	300,43
101	Stara Pazova	9.559	110	104	93	0,97	28	0,3	12	3	421,97
102	Subotica	23.163	836	836	762	3,29	171	0,7	12	2,3	340,91
103	Surdulica	3.046	60	60	59	1,94	12	0,4	6	4	609,46
104	Temerin	3.987	50	49	45	1,13	23	0,6	12	5	348,54
105	Topola	4.271	70	65	65	1,52	20	0,5	12	3	166,77
106	Trstenik	8.255	98	98	85	1,03	20	0,2	7	4	309,41
107	Tutin	2.567	80	70	80	3,12	80	3,1	12	10	304,26
108	Užice	12.420	40	40	36	0,29	17	0,1	12	4,8	309,69
109	Valjevo	15.585	215	200	163	1,05	65	0,4	12	4	329,21
110	Varvarin	3.682	63	63	60	1,63	10	0,3	2	10	309,23
111	Veliko Gradište	3.694	25	22	23	0,62	23	0,6	12	10	297,74
112	Vladičin Han	3.528	204	171	167	4,73	28	0,8	4	5	360,00
113	Vladimirci	3.459	100	85	87	2,51	35	1,0	8	6	226,03
114	Vlasotince	5.098	93	93	87	1,71	41	0,8	10	5,6	228,77
115	Vranje	11.772	99	95	99	0,84	40	0,3	6.5	7,5	227,40
116	Vrbas	6.240	26	26	26	0,42	26	0,4	12	10	172,40
117	Vrnjačka Banja	5.149	19	19	0	-	0	0,0	12	5	142,05
118	Vršac	8.222	83	76	80	0,97	31	0,4	12	3,8	262,89
119	Žabari	2.602	78	73	66	2,54	21	0,8	8	4,8	435,15
120	Žagubica	3.131	32	32	25	0,80	15	0,5	12	6	357,21

121	Zaječar	12.132	106	95	103	0,85	103	0,8	12	10	277,28
122	Žitište	3.074	75	71	71	2,31	41	1,3	7	10	165,95
123	Zrenjanin	19.694	30	28	28	0,14	14	0,1	12	5	278,32
TOTAL		1.126.081	16.678	15.215	15.052	1,34	7491				333,90

ANEKS 5

LIČNI PRATILAC DETETA

RASPROSTRANJENOST - DOSTUPNOST - JEDINIČNI TROŠAK USLUGE

RASPROSTRANJENOST, DOSTUPNOST I JEDINIČNI TROŠAK USLUGE LIČNI PRATILAC DETETA 2018.											
	JLS	Broj stanovnika 0-17	Broj korisnika	Korisnici 0-17	Korisnici 0-17 (%)	EKB 0-17	EKB 0-17 (%)	Broj sati pružanja usluge nedeljno	Broj meseci pružanja usluge	Jedinični trošak (RSD)	Dostupnost (%)
1	Arandelovac	8.967	23	23	0,26	19	0,21	8	10	228,77	0,26
2	Arilje	3.560	13	13	0,37	11	0,30	8	10	181,07	0,37
3	Bač	2.572	9	9	0,35	8	0,29	8	10	192,61	0,35
4	Bačka Palanka	9.895	19	18	0,18	14	0,14	7.3	10	93,65	0,18
5	Bačka Topola	5.586	26	26	0,47	16	0,29	6	10	96,52	0,47
6	Bački Petrovac	2.436	13	13	0,53	13	0,53	8	12	142,31	0,53
7	Bajina Bašta	4.445	6	6	0,13	2	0,04	8	4	276,85	0,13
8	Batočina	2.104	5	5	0,24	2	0,08	8	4	369,94	0,24
9	Bečej	7.254	19	19	0,26	12	0,17	7	9	176,98	0,26
10	Beograd	305.576	400	381	0,12	381	0,12	8	12	216,57	0,12
11	Bogatić	5.228	2	0	0,00	0	0,00	8	10	317,55	0,00
12	Boljevac	1.876	2	2	0,11	1	0,03	6	4	469,14	0,11
13	Bor	8.624	10	10	0,12	3	0,04	5	6	223,76	0,12
14	Bujanovac	10.059	32	32	0,32	29	0,29	8	11	100,53	0,32
15	Čačak	20.507	52	52	0,25	52	0,25	8	12	110,27	0,25
16	Čajetina	2.454	7	6	0,24	6	0,24	8	12	274,73	0,24
17	Ćićevac	1.585	8	8	0,50	3	0,17	4	8	447,41	0,50
18	Ćuprija	4.984	7	5	0,10	4	0,08	8	10	288,68	0,10
19	Doljevac	3.499	20	20	0,57	4	0,12	4	5	110,02	0,57
20	Gornji Milanovac	7.297	20	20	0,27	17	0,23	8	10	308,49	0,27
21	Indija	8.419	15	15	0,18	11	0,13	6	12	634,53	0,18
22	Irig	1.741	4	4	0,23	2	0,12	7	7	310,23	0,23
23	Ivanjica	5.540	21	21	0,38	21	0,38	8	12	215,20	0,38
24	Kikinda	10.243	35	32	0,31	32	0,31	8	12	138,74	0,31
25	Kosjerić	1.839	9	9	0,49	5	0,24	8	6	246,58	0,49
26	Kovačica	4.835	6	6	0,12	5	0,10	8	10	336,80	0,12
27	Kraljevo	23.539	14	14	0,06	12	0,05	8	10	294,12	0,06
28	Krupanj	2.955	5	5	0,17	2	0,08	5	9	383,24	0,17
29	Kruševac	23.004	59	56	0,24	32	0,14	5	11	312,69	0,24
30	Kula	7.539	25	24	0,32	10	0,13	4	10	351,73	0,32
31	Lapovo	1.340	7	7	0,52	1	0,07	6	2	299,67	0,52
32	Leskovac	26.704	12	12	0,04	9	0,03	6	12	140,30	0,04
33	Loznica	14.928	24	23	0,15	13	0,09	8	7	274,68	0,15

34	Lučani	3.114	9	9	0,29	7	0,22	8	9	301,48	0,29
35	Niš	47.614	6	6	0,01	6	0,01	8	12	283,82	0,01
36	Nova Crnja	1.839	2	2	0,11	0	0,01	6	2	287,36	0,11
37	Novi Bečej	4.457	3	3	0,07	2	0,05	6.5	12	394,48	0,07
38	Novi Kneževac	1.995	4	4	0,20	1	0,07	8	4	161,20	0,20
39	Novi Pazar	32.074	34	34	0,11	26	0,08	6	12	163,42	0,11
40	Novi Sad	68.907	254	254	0,37	254	0,37	8	12	128,90	0,37
41	Opovo	1.948	5	5	0,26	1	0,05	5	4	498,50	0,26
42	Pančevo	22.367	27	27	0,12	9	0,04	8	4	279,11	0,12
43	Paraćin	9.586	30	30	0,31	2	0,02	6	1	365,21	0,31
44	Pećinci	3.796	1	1	0,03	1	0,01	5	10	210,48	0,03
45	Petrovac na Mlavi	4.955	14	14	0,28	7	0,14	4	12	262,86	0,28
46	Pirot	9.355	4	4	0,04	3	0,03	8	9	216,35	0,04
47	Požarevac	14.723	37	37	0,25	28	0,19	6	12	248,21	0,25
48	Prijepolje	7.743	12	12	0,15	10	0,13	8	10	156,34	0,15
49	Prokuplje	8.435	3	3	0,04	0	0,00	6	1	516,80	0,04
50	Rača	1.833	7	7	0,38	3	0,17	6	7	384,72	0,38
51	Raška	4.339	25	24	0,55	15	0,35	6	10	338,72	0,55
52	Ruma	9.393	15	15	0,16	6	0,07	4	10	469,52	0,16
53	Šabac	21.333	26	26	0,12	22	0,10	8	10	227,68	0,12
54	Šid	5.865	6	6	0,10	3	0,05	5	9	119,37	0,10
55	Smederevo	21.358	16	16	0,07	8	0,04	6	8	319,42	0,07
56	Sokobanja	2.250	2	2	0,09	2	0,08	8	11	209,91	0,09
57	Sombor	14.010	39	38	0,27	32	0,23	8	10	258,21	0,27
58	Srbobran	3.234	17	17	0,53	10	0,31	8	7	105,44	0,53
59	Sremska Mitrovica	14.437	24	24	0,17	14	0,09	4.5	12	134,85	0,17
60	Sremski Karlovci	1.533	5	5	0,33	3	0,20	6	10	122,16	0,33
61	Stara Pazova	12.563	8	7	0,06	6	0,05	8	10	243,21	0,06
62	Subotica	25.848	46	46	0,18	46	0,18	8	12	61,22	0,18
63	Surdulica	3.881	10	10	0,26	2	0,04	4	4	216,90	0,26
64	Temerin	5.592	11	10	0,18	6	0,11	6	10	329,97	0,18
65	Titel	3.087	7	7	0,23	6	0,19	8	10	216,51	0,23
66	Topola	3.759	13	13	0,35	8	0,22	6	10	149,76	0,35
67	Trstenik	6.503	4	4	0,06	1	0,02	6	4	342,74	0,06
68	Tutin	10.220	8	8	0,08	4	0,04	5	10	119,23	0,08
69	Užice	13.449	21	21	0,16	4	0,03	5	4	725,22	0,16
70	Valjevo	14.978	10	10	0,07	10	0,07	8	12	163,56	0,07
71	Velika Plana	7.367	8	8	0,11	8	0,11	8	12	236,51	0,11
72	Vladimirci	2.873	1	1	0,03	0	0,01	8	4	289,02	0,03
73	Vranje	16.957	27	27	0,16	14	0,08	6	8	212,47	0,16
74	Vrnjačka Banja	4.888	8	8	0,16	7	0,15	8	11	204,17	0,16
75	Vršac	9.602	13	13	0,14	5	0,05	4	9	365,90	0,14
76	Zrenjanin	22.080	11	11	0,05	7	0,03	8	8	117,11	0,05
		1.057.274	1762	1725	0,16	1360	0,13	6.74	8.78	259,50	

ANEKS 6

DNEVNI BORAVAK

RASPROSTRANJENOST - DOSTUPNOST - JEDINIČNI TROŠAK USLUGE

RASPROSTRANJENOST, DOSTUPNOST I JEDINIČNI TROŠAK USLUGE DNEVNI BORAVAK ZA DECU, 2018.										
	JLS	Broj stanovnika 0-25	Ukupan broj ko- risnika	Broj korisnika 0-25 g	Korisnici 0-25, %	EKB 0-25	EKB 0-25, %	Radno vreme DB (h)	Broj meseci pružanja usluge	Jedinični trošak usluge (RSD)
1	Aleksandrovac	6340	21	21	0,33	21	0,33	8	4	198,41
2	Aleksinac	12548	15	15	0,12	15	0,12	8	11	222,67
3	Arilje	5154	10	10	0,19	10	0,19	8	12	91,04
4	Babušnica	2126	8	2	0,09	2	0,09	8	11	666,40
5	Bač	3741	3	3	0,08	2,25	0,06	6	3	60,25
6	Bajina Bašta	6433	15	14	0,22	14	0,22	8	10	141,52
7	Bečej	10169	20	9	0,09	9	0,09	8	12	71,82
8	Bela Palanka	2684	15	15	0,56	7,5	0,28	4	10	220,98
9	Beograd	440032	632	250	0,06	312,5	0,07	10	12	248,16
10	Bojnik	3031	8	6	0,20	6	0,20	8	11	173,39
11	Bor	12496	25	23	0,18	23	0,18	8	12	199,16
12	Brus	3831	15	7	0,18	7	0,18	8	12	118,08
13	Čačak	29692	71	18	0,06	27	0,09	12	12	207,35
14	Čajetina	3623	9	8	0,22	8	0,22	8	12	312,07
15	Čoka	2757	9	9	0,33	9	0,33	8	12	230,13
16	Doljevac	5039	12	12	0,24	9	0,18	6	5	130,54
17	Ivanjica	8083	38	27	0,33	27	0,33	8	12	77,24
18	Jagodina	18956	26	11	0,06	11	0,06	8	12	358,06
19	Kanjiža	6545	11	11	0,17	13,75	0,21	10	12	320,00
20	Kladovo	4169	20	20	0,48	20	0,48	8	12	14,69
21	Knić	3097	4	4	0,13	4	0,13	8	12	43,25
22	Kovin	9128	17	17	0,19	17	0,19	8	12	472,65
23	Kragujevac	47788	60	28	0,06	35	0,07	10	12	28,07
24	Krupanj	4268	10	7	0,16	7	0,16	8	11	203,78
25	Kula	11060	10	10	0,09	12,5	0,11	10	12	121,79
26	Lebane	5823	11	11	0,19	11	0,19	8	12	81,43
27	Leskovac	38325	7	7	0,02	7	0,02	8	8	319,57
28	Ljubovija	3567	8	8	0,22	4	0,11	4	4	91,73
29	Loznica	21415	10	8	0,04	8	0,04	8	12	141,00
30	Niš	68888	60	20	0,03	22,5	0,03	9	12	299,84
31	Novi Pazar	43890	37	27	0,06	27	0,06	8	12	246,81
32	Novi Sad	100471	196	171	0,17	185,96	0,19	8,7	12	209,48
33	Pančevo	32365	45	27	0,08	27	0,08	8	12	251,33
34	Paraćin	13859	15	4	0,03	3	0,02	6	12	552,44

35	Pećinci	5545	10	7	0,13	3,5	0,06	4	12	292,08
36	Pirot	13661	20	16	0,12	16	0,12	8	12	173,76
37	Požarevac	20801	25	23	0,11	28,75	0,14	10	12	250,43
38	Preševo	10744	29	24	0,22	24	0,22	8	12	118,16
39	Priboj	6688	17	17	0,25	12,75	0,19	6	12	26,20
40	Prokuplje	12070	14	8	0,07	8	0,07	8	12	180,74
41	Raška	6174	25	25	0,40	25	0,40	8	12	141,70
42	Ruma	13681	32	26	0,19	39	0,29	12	12	98,47
43	Šabac	30649	20	20	0,07	30	0,10	12	12	195,36
44	Senta	6024	27	23	0,38	23	0,38	8	12	26,24
45	Sjenica	9550	10	9	0,09	9	0,09	8	7	316,24
46	Smederevo	30587	20	9	0,03	9	0,03	8	12	207,77
47	Smedervska Palanka	12473	4	4	0,03	4	0,03	8	12	259,56
48	Sombor	20388	25	25	0,12	37,5	0,18	12	12	89,71
49	Srbobran	4607	7	7	0,15	7	0,15	8	9	140,84
50	Sremski Karlovci	2206	6	4	0,18	4	0,18	8	12	108,12
51	Stara Pazova	18186	8	8	0,04	8	0,04	8	12	220,75
52	Subotica	37017	25	25	0,07	25	0,07	8	12	162,99
53	Svilajnac	5454	3	3	0,06	3	0,06	8	5	407,64
54	Temerin	7984	15	14	0,18	10,5	0,13	6	12	117,76
55	Trstenik	9557	22	13	0,14	14,63	0,15	9	12	102,22
56	Užice	19796	20	10	0,05	10	0,05	8	12	151,82
57	Valjevo	22124	11	11	0,05	11	0,05	8	12	187,71
58	Varvarin	4197	17	11	0,26	11	0,26	8	12	219,78
59	Velika Plana	10534	11	9	0,09	9	0,09	8	12	124,04
60	Vladičin Han	5256	18	15	0,29	7,5	0,14	4	10	75,08
61	Vlasotince	7830	13	11	0,14	8,25	0,11	6	11	335,81
62	Vranje	24390	35	20	0,08	16,25	0,07	6,5	12	232,47
63	Žabalj	8000	27	27	0,34	27	0,34	8	12	57,19
64	Zrenjanin	31759	10	10	0,03	10	0,03	8	12	248,11
TOTAL		1409330	1999	1274	0,09	1376,6	0,10			193,65
A	izvor	DevInfo baza podataka, procena sredinom 2017, godine				http://devinfo.stat.gov.rs/Opstine/libraries.aspx/Home.aspx				

ANEKS 7

MATERIJALNA DAVANJA U NADLEŽNOSTI JLS - 2018

**TABELA 1: UDEO RASHODA ZA NOVČANA DAVANJA I POMOĆ U NATURI
U UKUPNIM MATERIJALNIM DAVANJIMA, 2018.**

	JLS	Grupa razvijenosti	Udeo rashoda za novčana davanja	Udeo rashoda za pomoć u naturi
		A	B	C
1	Ada	II	89,6	10,4
2	Aleksandrovac	II	92,6	7,4
3	Aleksinac	IV	38,4	61,6
4	Alibunar	III	54,1	45,9
5	Apatin	II	66,4	33,6
6	Arandelovac	II	74,0	26,0
7	Arilje	II	64,9	35,1
8	Babušnica	IV D	94,8	5,2
9	Bač	III	57,3	42,7
10	Bačka Palanka	I	46,4	53,6
11	Bačka Topola	II	22,8	77,2
12	Bački Petrovac	II	81,1	18,9
13	Bajina Bašta	III	90,6	9,4
14	Batočina	III	80,9	19,1
15	Bečej	II	64,4	35,6
16	Bela Crkva	III	55,8	44,2
17	Bela Palanka	IV D	4,4	95,6
18	Beočin	I	97,1	2,9
19	Beograd	I	25,8	74,2
20	Blace	IV	80,7	19,3
21	Bogatić	III	100,0	-
22	Bojnik	IV D	100,0	-
23	Boljevac	III	100,0	-
24	Bor	I	63,8	36,2
25	Bosilegrad	IV D	100,0	-
26	Brus	IV	80,9	19,1
27	Bujanovac	IV D	100,0	-
28	Čačak	I	63,3	36,7
29	Čajetina	II	83,2	16,8
30	Ćićevac	III	60,2	39,8
31	Čoka	III	47,7	52,3

32	Crna Trava	IV	89,9	10,1
33	Ćuprija	III	23,1	76,9
34	Despotovac	III	5,9	94,1
35	Dimitrovgrad	IV	96,3	3,7
36	Doljevac	IV	81,9	18,1
37	Gadžin Han	IV	77,1	22,9
38	Golubac	IV D	100,0	-
39	Gornji Milanovac	II	38,1	61,9
40	Indija	II	84,7	15,3
41	Irig	III	28,7	71,3
42	Ivanjica	III	60,1	39,9
43	Jagodina	II	45,8	54,2
44	Kanjiža	I	12,9	87,1
45	Kikinda	II	17,5	82,5
46	Kladovo	III	56,7	43,3
47	Knić	III	93,2	6,8
48	Knjaževac	IV	83,0	17,0
49	Koceljeva	III	35,5	64,5
50	Kosjerić	II	45,9	54,1
51	Kovačica	III	85,4	14,6
52	Kovin	III	56,0	44,0
53	Kragujevac	I	77,4	22,6
54	Kraljevo	III	93,1	6,9
55	Krupanj	IV	81,0	19,0
56	Kruševac	II	40,9	59,1
57	Kučevo	IV	54,9	45,1
58	Kula	II	84,2	15,8
59	Kuršumlija	IV D	60,8	39,2
60	Lajkovac	I	99,4	0,6
61	Lapovo	II	81,4	18,6
62	Lebane	IV D	78,3	21,7
63	Leskovac	III	100,0	-
64	Ljig	IV	86,7	13,3
65	Ljubovija	III	83,8	16,2
66	Loznica	III	67,7	32,3
67	Lučani	III	14,3	85,7
68	Majdanpek	II	81,0	19,0
69	Mali Idoš	III	50,4	49,6
70	Mali Zvornik	IV D	78,7	21,3
71	Malo Crniće	IV	55,9	44,1
72	Medveđa	IV D	39,1	60,9
73	Merošina	IV D	65,6	34,4
74	Mionica	IV	100,0	-
75	Negotin	III	57,7	42,3

76	Niš	I	56,9	43,1
77	Nova Crnja	III	33,7	66,3
78	Nova Varoš	IV	88,3	11,7
79	Novi Bečej	III	68,5	31,5
80	Novi Kneževac	II	100,0	-
81	Novi Pazar	III	72,2	27,8
82	Novi Sad	I	13,6	86,4
83	Odžaci	III	100,0	-
84	Opovo	IV	38,6	61,4
85	Osečina	III	96,4	3,6
86	Pančevo	I	67,6	32,4
87	Paraćin	III	53,9	46,1
88	Pećinci	I	5,8	94,2
89	Petrovac na Mlavi	IV	79,2	20,8
90	Pirot	II	24,4	75,6
91	Plandište	III	82,9	17,1
92	Požarevac	I	80,8	19,2
93	Požega	II	100,0	-
94	Preševo	IV D	90,2	9,8
95	Priboj	IV	54,7	45,3
96	Prijepolje	IV D	100,0	-
97	Prokuplje	III	64,8	35,2
98	Rača	II	94,6	5,4
99	Raška	IV	72,5	27,5
100	Ražanj	IV	100,0	-
101	Rekovac	IV	92,8	7,2
102	Ruma	II	65,7	34,3
103	Šabac	II	35,4	64,6
104	Sečanj	III	30,5	69,5
105	Senta	I	20,2	79,8
106	Šid	III	49,5	50,5
107	Sjenica	IV	100,0	-
108	Smederevo	II	57,6	42,4
109	Smederevska Palanka	III	62,8	37,2
110	Sokobanja	III	85,3	14,7
111	Sombor	II	27,8	72,2
112	Srbobran	III	28,3	71,7
113	Sremska Mitrovica	II	60,5	39,5
114	Sremski Karlovci	II	78,6	21,4
115	Stara Pazova	I	68,3	31,7
116	Subotica	I	15,9	84,1
117	Surdulica	IV D	93,6	6,4
118	Svilajnac	III	60,3	39,7
119	Svrljig	IV D	70,6	29,4
120	Temerin	II	100,0	-

121	Titel	III	27,1	72,9
122	Topola	II	80,7	19,3
123	Trgovište	IV D	72,9	27,1
124	Trstenik	III	67,8	32,2
125	Tutin	IV D	89,6	10,4
126	Ub	III	21,5	78,5
127	Užice	I	54,2	45,8
128	Valjevo	I	100,0	-
129	Varvarin	IV	80,2	19,8
130	Velika Plana	III	92,8	7,2
131	Veliko Gradište	III	41,8	58,2
132	Vladičin Han	IVD	52,6	47,4
133	Vladimirci	III	92,2	7,8
134	Vlasotince	IV	75,1	24,9
135	Vranje	II	54,6	45,4
136	Vrbas	I	13,0	87,0
137	Vrnjačka Banja	II	86,6	13,4
138	Vršac	I	33,7	66,3
139	Žabalj	III	90,6	9,4
140	Žabari	IV	79,3	20,7
141	Žagubica	IV	59,8	40,2
142	Zaječar	II	43,3	56,7
143	Žitište	III	100,0	-
144	Žitorađa	IV D	97,6	2,4
145	Zrenjanin	II	23,6	76,4

A:	izvor	Uredba o utvrđivanju jedinstvene liste razvijenosti regiona i jedinica lokalne samouprave za 2014. godinu	https://ras.gov.rs/uploads/2019/01/uredba-o-utvrdivanju-jedinstvene-liste-razvijenosti-regiona-i-jedinica-l-2.pdf
----	-------	---	---

TABELA 2: ADEKVATNOST DAVANJA I UDEO KORISNIKA NSP KOJI DOBIJAJU PODRŠKU SA LOKALNOG NIVOVA, 2018.

	JLS	Grupa razvijenosti	Adekvatnost	Obuhvat
		A	B	C
1	Ada	II	104,1	3,0
2	Aleksandrovac	II	70,7	6,1
3	Aleksinac	IV	80,6	3,7
4	Alibunar	III	44,3	5,7
5	Arandjelovac	II	38,5	4,3
6	Arilje	II	22,3	74,0
7	Babušnica	IV D	54,2	5,8
8	Bačka Palanka	I	97,3	6,4
9	Bačka Topola	II	29,6	16,5
10	Bački Petrovac	II	30,8	27,0
11	Batočina	III	43,7	20,5
12	Bečej	II	39,9	5,1
13	Bela Crkva	III	24,9	24,8
14	Blace	IV	46,8	5,8
15	Bogatić	III	62,0	6,9
16	Bojnik	IV D	97,7	6,5
17	Boljevac	III	92,5	28,3
18	Bor	I	89,3	4,7
19	Brus	IV	39,5	18,5
20	Čačak	I	85,1	1,2
21	Čajetina	II	99,0	50,0
22	Ćićevac	III	122,9	5,1
23	Crna Trava	IV	49,4	11,6
24	Ćuprija	III	38,6	5,1
25	Despotovac	III	28,4	8,0
26	Doljevac	IV	107,8	7,9
27	Indija	II	85,2	12,0
28	Irig	III	61,9	0,6
29	Ivanjica	III	16,1	43,6
30	Kanjiža	I	24,0	5,9
31	Kikinda	II	39,6	1,7
32	Kladovo	III	67,2	5,8
33	Knić	III	79,0	11,1
34	Knjaževac	IV	80,4	14,1
35	Kovačica	III	90,7	10,2
36	Kovin	III	62,8	13,4
37	Kragujevac	I	93,5	10,5
38	Kraljevo	III	62,9	1,2
39	Krupanj	IV	75,9	3,8
40	Kruševac	II	78,2	4,4

41	Kučevo	IV	63,0	19,8
42	Kula	II	31,0	11,2
43	Lajkovac	I	98,9	21,0
44	Leskovac	III	57,2	5,8
45	Ljig	IV	33,9	61,5
46	Ljubovija	III	58,3	0,2
47	Lučani	III	103,7	2,8
48	Majdanpek	II	106,0	5,2
49	Mali Idoš	III	60,4	18,8
50	Malo Crniće	IV	86,3	10,1
51	Medveđa	IV D	36,0	30,3
52	Merošina	IV D	67,2	8,5
53	Mionica	IV	58,4	50,8
54	Negotin	III	42,1	8,1
55	Niš	I	37,4	22,1
56	Nova Crnja	III	25,0	4,7
57	Nova Varoš	IV	52,8	34,6
58	Novi Kneževac	II	50,6	7,2
59	Novi Pazar	III	41,6	4,8
60	Novi Sad	I	88,1	18,2
61	Odžaci	III	42,0	10,3
62	Pančevo	I	47,3	21,3
63	Petrovac na Mlavi	IV	113,0	10,8
64	Plandište	III	70,9	5,4
65	Požarevac	I	42,2	65,3
66	Požega	II	40,1	52,0
67	Prokuplje	III	44,9	2,9
68	Rača	II	99,8	31,2
69	Raška	IV	124,1	16,4
70	Ražanj	IV	41,5	40,0
71	Rekovac	IV	71,4	10,7
72	Ruma	II	52,0	11,9
73	Šabac	II	57,9	1,8
74	Senta	I	48,8	2,4
75	Šid	III	77,8	5,4
76	Smederevo	II	54,6	21,6
77	Smederevska Palanka	III	56,4	4,8
78	Sokobanja	III	104,2	40,7
79	Sombor	II	98,6	2,3
80	Srbobran	III	39,3	7,0
81	Sremska Mitrovica	II	119,0	0,9
82	Stara Pazova	I	89,4	7,5
83	Subotica	I	46,3	4,1
84	Svilajnac	III	49,1	41,0

85	Svrljig	IV D	70,9	5,7
86	Temerin	II	58,7	12,7
87	Titel	III	28,1	5,5
88	Topola	II	25,0	46,2
89	Trgovište	IV D	53,2	15,8
90	Trstenik	III	61,4	21,3
91	Ub	III	22,1	8,3
92	Užice	I	73,4	27,8
93	Valjevo	I	66,7	45,7
94	Varvarin	IV	102,0	6,1
95	Vladimirci	III	65,8	16,8
96	Vranje	II	95,9	0,2
97	Vrbas	I	26,7	19,5
98	Vrnjačka Banja	II	34,2	18,9
99	Žabalj	III	57,5	5,2
100	Žabari	IV	39,0	6,3
101	Žagubica	IV	89,6	8,0
102	Žitište	III	26,2	1,3
103	Žitorađa	IV D	29,0	12,0
104	Zrenjanin	II	49,4	4,0
A:	izvor:	Uredba o utvrđivanju jedinstvene liste razvijenosti regiona i jedinica lokalne samouprave za 2014. godinu		
		https://ras.gov.rs/uploads/2019/01/uredba-o-utvrdivanju-jedinstvene-liste-razvijenosti-regiona-i-jedinica-l-2.pdf		

TABELA 3: STRUKTURA RASHODA ZA POMOĆ U NATURI PO VRSTI DAVANJA, 2018.

	JLS	Grupa razvijenosti	Narodna kuhinja	Užine	Pomoć u robi	Subvencije komunal-nih računa	Subvencije za prevoz	Ostalo	Zbir
1	Ada	II	0,0	10,0	90,0	0,0	0,0	0,0	100,0
2	Aleksandrovac	II	0,0	0,0	85,3	0,0	0,0	14,7	100,0
3	Aleksinac	IV	0,0	0,0	1,7	32,6	37,1	28,7	100,0
4	Alibunar	III	50,9	0,0	0,0	0,0	27,2	22,0	100,0
5	Apatin	II	0,0	27,6	0,0	0,0	72,4	0,0	100,0
6	Arandjelovac	II	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0
7	Arilje	II	0,0	53,6	10,9	0,0	13,2	22,4	100,0
8	Babušnica	IV D	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0
9	Bač	III	0,0	0,0	6,8	0,0	89,7	3,5	100,0
10	Bačka Palanka	I	0,0	45,3	11,1	0,0	0,0	43,6	100,0
11	Bačka Topola	II	7,6	0,0	7,5	0,0	74,6	10,3	100,0
12	Bački Petrovac	II	0,0	0,0	0,0	66,7	0,0	33,3	100,0
13	Bajina Bašta	III	94,5	0,0	0,0	0,0	0,0	5,5	100,0
14	Batočina	III	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0
15	Bečej	II	26,2	0,0	3,6	0,0	60,4	9,8	100,0
16	Bela Crkva	III	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0
17	Bela Palanka	IV D	0,0	0,0	47,7	11,5	0,3	40,4	100,0
18	Beočin	I	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0
19	Beograd	I	34,9	0,0	0,0	61,3	3,9	0,0	100,0
20	Blace	IV	64,6	0,0	12,4	0,0	0,0	23,0	100,0
21	Bogatić	III							0,0
22	Bojnik	IV D							0,0
23	Boljevac	III							0,0
24	Bor	I	56,4	0,0	29,3	0,0	11,9	2,5	100,0
25	Bosilegrad	IV D							0,0
26	Brus	IV	0,0	0,0	13,8	0,0	3,6	82,6	100,0
27	Bujanovac	IV D							0,0
28	Čačak	I	46,5	0,0	45,5	0,0	6,2	1,7	100,0
29	Čajetina	II	0,0	0,0	0,0	0,0	69,7	30,3	100,0
30	Ćićevac	III	0,0	8,4	7,0	0,0	12,5	72,2	100,0
31	Čoka	III	81,2	0,0	0,0	0,0	0,0	18,8	100,0
32	Crna Trava	IV	0,0	0,0	86,2	0,0	0,0	13,8	100,0
33	Ćuprija	III	56,1	0,0	23,0	0,0	14,5	6,4	100,0
34	Despotovac	III	0,0	0,0	9,5	0,0	89,4	1,2	100,0
35	Dimitrovgrad	IV	0,0	87,6	0,0	0,0	12,4	0,0	100,0
36	Doljevac	IV	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
37	Gadžin Han	IV	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0
38	Golubac	IV D							0,0
39	Gornji Milanovac	II	0,0	0,6	0,0	0,0	98,0	1,3	100,0
40	Indija	II	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0
41	Irig	III	24,3	0,0	0,7	0,0	64,3	10,7	100,0
42	Ivanjica	III	0,0	30,0	54,6	0,0	0,0	15,4	100,0

43	Jagodina	II	3,8	0,0	0,0	0,0	42,7	53,5	100,0
44	Kanjiža	I	3,0	10,4	1,9	0,0	81,5	3,1	100,0
45	Kikinda	II	18,7	0,0	17,4	0,0	62,0	1,9	100,0
46	Kladovo	III	0,0	0,0	0,0	0,0	93,6	6,4	100,0
47	Knić	III	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0
48	Knjaževac	IV	83,4	0,0	0,0	0,0	0,0	16,6	100,0
49	Koceljeva	III	0,0	0,0	0,0	0,0	97,4	2,6	100,0
50	Kosjerić	II	0,0	0,0	0,0	0,0	92,5	7,5	100,0
51	Kovačica	III	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0
52	Kovin	III	0,0	0,0	2,6	0,0	94,6	2,8	100,0
53	Kragujevac	I	85,2	0,0	0,0	0,0	0,0	14,8	100,0
54	Kraljevo	III	97,9	0,0	2,1	0,0	0,0	0,0	100,0
55	Krupanj	IV	0,0	3,2	76,1	0,0	20,7	0,0	100,0
56	Kruševac	II	18,0	3,6	6,2	8,9	20,3	42,9	100,0
57	Kučevo	IV	0,0	0,0	0,0	0,0	99,1	0,9	100,0
58	Kula	II	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0
59	Kuršumlija	IV D	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0
60	Lajkovac	I	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0
61	Lapovo	II	0,0	0,0	4,3	0,0	0,0	95,7	100,0
62	Lebane	IV D	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0
63	Leskovac	III							0,0
64	Ljig	IV	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0
65	Ljubovija	III	0,0	0,0	26,1	13,5	0,0	60,5	100,0
66	Loznica	III	46,5	0,5	0,3	0,0	8,4	44,4	100,0
67	Lučani	III	15,8	0,0	23,2	0,0	58,8	2,2	100,0
68	Majdanpek	II	34,8	14,4	36,8	1,4	0,0	12,5	100,0
69	Mali Idoš	III	5,0	11,1	6,9	15,0	42,4	19,6	100,0
70	Mali Zvornik	IV D	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
71	Malo Crniće	IV	0,0	35,7	0,0	0,0	30,2	34,0	100,0
72	Medveđa	IV D	74,2	0,0	0,0	0,0	22,1	3,7	100,0
73	Merošina	IV D	0,0	0,0	0,0	0,0	17,1	82,9	100,0
74	Mionica	IV							0,0
75	Negotin	III	0,0	81,6	18,4	0,0	0,0	0,0	100,0
76	Niš	I	13,8	45,4	17,8	0,0	0,0	23,1	100,0
77	Nova Crnja	III	0,0	0,0	92,3	7,7	0,0	0,0	100,0
78	Nova Varoš	IV	0,0	0,0	44,8	0,0	0,0	55,2	100,0
79	Novi Bečej	III	84,1	0,0	0,0	0,0	0,0	15,9	100,0
80	Novi Kneževac	II							0,0
81	Novi Pazar	III	70,7	0,0	0,0	0,0	0,0	29,3	100,0
82	Novi Sad	I	3,8	10,2	1,0	16,7	8,8	59,4	100,0
83	Odžaci	III							0,0
84	Opovo	IV	0,0	0,0	13,3	0,0	51,2	35,5	100,0
85	Osečina	III	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0
86	Pančevo	I	36,4	0,0	63,6	0,0	0,0	0,0	100,0

87	Paraćin	III	90,1	0,0	3,3	0,0	0,0	6,6	100,0
88	Pećinci	I	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0
89	Petrovac na Mlavi	IV	22,4	0,0	0,0	0,0	1,9	75,8	100,0
90	Pirot	II	59,0	0,0	17,5	0,0	0,0	23,4	100,0
91	Plandište	III	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0
92	Požarevac	I	0,0	0,0	39,0	0,0	0,0	61,0	100,0
93	Požega	II							0,0
94	Preševo	IV D	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0
95	Priboj	IV	0,0	0,0	36,3	61,9	0,0	1,8	100,0
96	Prijepolje	IV D							0,0
97	Prokuplje	III	0,0	0,0	0,0	0,0	32,0	68,0	100,0
98	Rača	II	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0
99	Raška	IV	35,5	35,2	11,7	0,0	11,7	5,9	100,0
100	Ražanj	IV							0,0
101	Rekovac	IV	0,0	0,0	62,4	0,0	0,0	37,6	100,0
102	Ruma	II	26,9	35,7	33,9	0,0	0,0	3,6	100,0
103	Šabac	II	58,1	0,0	10,0	9,6	20,1	2,1	100,0
104	Sečanj	III	0,0	0,0	0,0	0,0	80,1	19,9	100,0
105	Senta	I	5,4	0,0	7,6	0,0	76,6	10,4	100,0
106	Šid	III	6,1	5,5	3,3	0,0	85,1	0,0	100,0
107	Sjenica	IV							0,0
108	Smederevo	II	74,3	8,3	7,3	0,0	8,6	1,5	100,0
109	Smederevska Palanka	III	50,5	0,0	0,0	0,0	0,0	49,5	100,0
110	Sokobanja	III	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0
111	Sombor	II	21,5	15,4	13,1	16,4	28,3	5,3	100,0
112	Srbobran	III	35,5	0,0	41,9	0,0	0,0	22,6	100,0
113	Sremska Mitrovica	II	63,1	0,0	36,9	0,0	0,0	0,0	100,0
114	Sremski Karlovci	II	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0
115	Stara Pazova	I	57,6	0,0	42,4	0,0	0,0	0,0	100,0
116	Subotica	I	40,5	0,0	4,1	0,8	54,6	0,0	100,0
117	Surdulica	IV D	0,0	0,0	0,0	0,0	63,2	36,8	100,0
118	Svilajnac	III	19,8	6,7	42,1	0,0	9,8	21,7	100,0
119	Svrljig	IV D	0,0	0,0	0,0	0,0	44,4	55,6	100,0
120	Temerin	II							0,0
121	Titel	III	0,0	9,8	0,0	0,0	89,6	0,6	100,0
122	Topola	II	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
123	Trgovište	IV D	12,3	0,0	87,7	0,0	0,0	0,0	100,0
124	Trstenik	III	13,3	7,7	0,0	72,3	6,7	0,0	100,0
125	Tutin	IV D	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
126	Ub	III	0,0	4,5	2,1	0,0	93,0	0,5	100,0
127	Užice	I	64,2	0,0	27,9	0,0	7,9	0,0	100,0
128	Valjevo	I							0,0
129	Varvarin	IV	75,6	0,0	7,9	0,0	8,6	7,9	100,0
130	Velika Plana	III	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0

131	Veliko Gradište	III	0,0	22,4	7,7	0,0	63,8	6,2	100,0
132	Vladičin Han	IVD	51,8	0,0	0,0	0,0	0,0	48,2	100,0
133	Vladimirci	III	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0
134	Vlasotince	IV	0,0	0,0	40,1	6,0	0,0	53,9	100,0
135	Vranje	II	9,9	0,0	3,3	0,0	86,8	0,0	100,0
136	Vrbas	I	8,0	6,5	9,7	28,9	29,9	17,0	100,0
137	Vrnjačka Banja	II	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0
138	Vršac	I	19,4	8,7	0,0	0,0	71,9	0,0	100,0
139	Žabalj	III	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0
140	Žabari	IV	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0
141	Žagubica	IV	0,0	0,0	0,0	0,0	94,9	5,1	100,0
142	Zaječar	II	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
143	Žitište	III							0,0
144	Žitorada	IV D	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0
145	Zrenjanin	II	99,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	100,0
Neponderisan prosek			22,3	5,0	19,5	3,4	22,5	27,3	
Ponderisan prosek			24,3	5,4	5,5	30,0	18,4	16,4	

TABELA 4: RASHODI ZA RADNO ANGAŽOVANJE I NJIHOV UDEO U RASHODIMA ZA DAVANJA UZ PROVERU MATERIJALNOG STANJA, 2018.

	JLS	Grupa razvijenosti	Rashodi za radno angažovanje (RSD)	Udeo u rashodima za davanja uz proveru materijalnog stanja, u %
1	Aleksinac	IV	3.988.842	15,3
2	Bač	III	1.233.135	15,8
3	Bela Palanka	IV D	280.705	4,6
4	Beočin	I	38.000	1,7
5	Beograd	I	221.894.336	24,2
6	Bojnik	IV D	1.269.982	18,2
7	Bosilegrad	IV D	16.512.771	100,0
8	Ćićevac	III	3.300.290	50,0
9	Dimitrovgrad	IV	3.440.000	23,0
10	Doljevac	IV	1.500.000	9,9
11	Kragujevac	I	17.994.480	34,7
12	Kruševac	II	7.177.613	10,9
13	Kučevo	IV	1.643.000	18,0
14	Kula	II	9.000.000	59,2
15	Kuršumlija	IV D	80.080	3,5
16	Lebane	IV D	2.374.542	52,3
17	Ljubovija	III	66.000	2,6
18	Majdanpek	II	415.000	2,6
19	Merošina	IV D	83.500	1,5
20	Negotin	III	1.332.000	36,1
21	Niš	I	41.473.800	26,2
22	Novi Sad	I	636.636	0,8
23	Paraćin	III	16.383.625	50,1
24	Pirot	II	1.505.138	15,0
25	Ražanj	IV	1.268.804	25,3
26	Ruma	II	5.000.000	11,4
27	Srbobran	III	230.900	2,3
28	Sremska Mitrovica	II	150.000	1,4
29	Svrljig	IV D	1.339.000	14,8
30	Trstenik	III	1.960.412	12,7
31	Užice	I	600.000	3,2
32	Varvarin	IV	2.418.390	28,2
33	Veliko Gradište	III	1.788.750	13,2
34	Vladičin Han	IV D	300.000	4,8
35	Vranje	II	60.000	0,5
36	Vršac	I	370.000	1,2
TOTAL			369.109.731	22,2

ANEKS 8

PRIMER POPUNJENOG UPITNIKA ZA MATERIJALNA DAVANJA U NADLEŽNOSTI JLS

TABELA 1. NOVČANA DAVANJA IZ BUDŽETA JLS / NOVČANA PODRŠKA U 2018. GODINI

I NOVČANA PODRŠKA KORISNICIMA KOJI SU I KORISNICI NSP SA REPUBLIČKOG NIVOJA (2018.)	
A 1	Novčana podrška/pomoć korisnicima koji su i korisnici NSP (uneti tačan naziv novčanog davanja)
A 1.1.	Jednokratna novčana pomoć korisnicima NSP
A 1.2.	Interventna jednokratna pomoć
A 1.3.	Povremena jednokratna novčana pomoć (Školski pribor za učenike koji su korisnici NSP)
A 1.4.	Povremena jednokratna novčana pomoć (Prevoz učenika čije su porodice korisnici NSP)
A 1.5.	Stalna novčana pomoć za jednoroditeljske porodice koje su korisnici NSP
A 1.6.	Povremena jednokratna novčana pomoć (Korisnici prava na novčanu socijalnu pomoć stariji od 65 godina)
A 1.7.	Jednokratna pomoć za naknadu troškova lečenja i lekarske procene
A 1.8.	Jednokratna novčana pomoć za smeštaj korisnika NSP u ustanove socijalne zaštite
A 2	Novčana podrška po osnovu radnog angažovanja korisnika NSP (uneti tačan naziv davanja)
A 2.1.	Jednokratna novčana pomoć po osnovu radnog angažovanja korisnika NSP
II NOVČANA PODRŠKA DRUGIM SIROMAŠNIM LICIMA (NOVČANA PODRŠKA UZ PROVERU DOHOTKA I IMOVINE) (2018)	
B 1	Novčana podrška/pomoć drugim siromašnim licima uz proveru dohotka i imovine (uneti tačan naziv novčanog davanja)
B 1.1.	Jednokratna novčana pomoć
B 1.2.	Jednokratna novčana pomoć socijalno ugroženim porodicama za decu od prvog do osmog razreda OŠ
B 1.3.	Jednokratna pomoć pojedincu i porodici koji se nalazi u stanju socijalne potrebe
B 1.4.	Naknade za stanovanje i život iz socijalno ugroženih porodica
B 1.5.	Pomoć materijalno ugroženim, nezaposlenim studentima
B 1.6.	Novčana davanja za nabavku odeće, obuće
B 1.7.	Jednokratna pomoć penzionerima sa minimalnim penzijama
B 2	Novčana podrška po osnovu radnog angažovanja drugih siromašnih lica (uneti tačan naziv davanja)
B 2.1.	Jednokratna novčana pomoć povodom dobrovoljnog radnog angažovanja
III NOVČANA DAVANJA UGROŽENIM GRUPAMA BEZ PROVERE DOHOTKA I IMOVINE (NOVČANA DAVANJA KATEGORIJSKOG TIPA) (2018)	
C	Ukupna novčana davanja kategorijskog tipa odn. ugroženim grupama (uneti tačan naziv davanja)
C.1.	Stalna novčana pomoć za decu bez roditeljskog staranja koji su korisnici domskog ili porodičnog smeštaja

C.2.	Stalna novčana pomoć za lice prema kome je izvršeno nasilje
C.3.	Stipendije za studente
C.4.	Stipendije za srednjoškolce
C.5.	Jednokratne novčane pomoći deci sa smetnjama u razvoju
C.6.	Novčana davanja povodom nastale štete od požara
C.7.	Novčana pomoć porodicama u kojima je član porodice teško oboleo
C.8.	Novčana pomoć i podrška pojedincu i porodici čiji je član potpuno nesposoban
C.9.	Jednokratna pomoć porodicama sa više dece
IV NOVČANA DAVANJA POVODOM ROĐENJA DETETA (BEZ PROVERE DOHOTKA I IMOVINE) (2018)	
D	Ukupna novčana davanja povodom rođenja deteta (uneti tačan naziv davanja)
D.1.	Stalna novčana pomoć (Roditelji trojki, četvorki, petorki, šestorki i duplih blizanaca)
D.2.	Novčano davanje porodilji
D.3.	Novčano davanje nezaposlenoj porodilji
D.4.	Novčano davanje za prvorodeno dete
D.5.	Novčano davanje za trećerodeno dete
D.6.	Novčana pomoć za trojke
D.7.	Jednokratna novčana pomoć za novorođeno dete
D.8.	Pomoć za prvorodeno dete u Novoj godini

